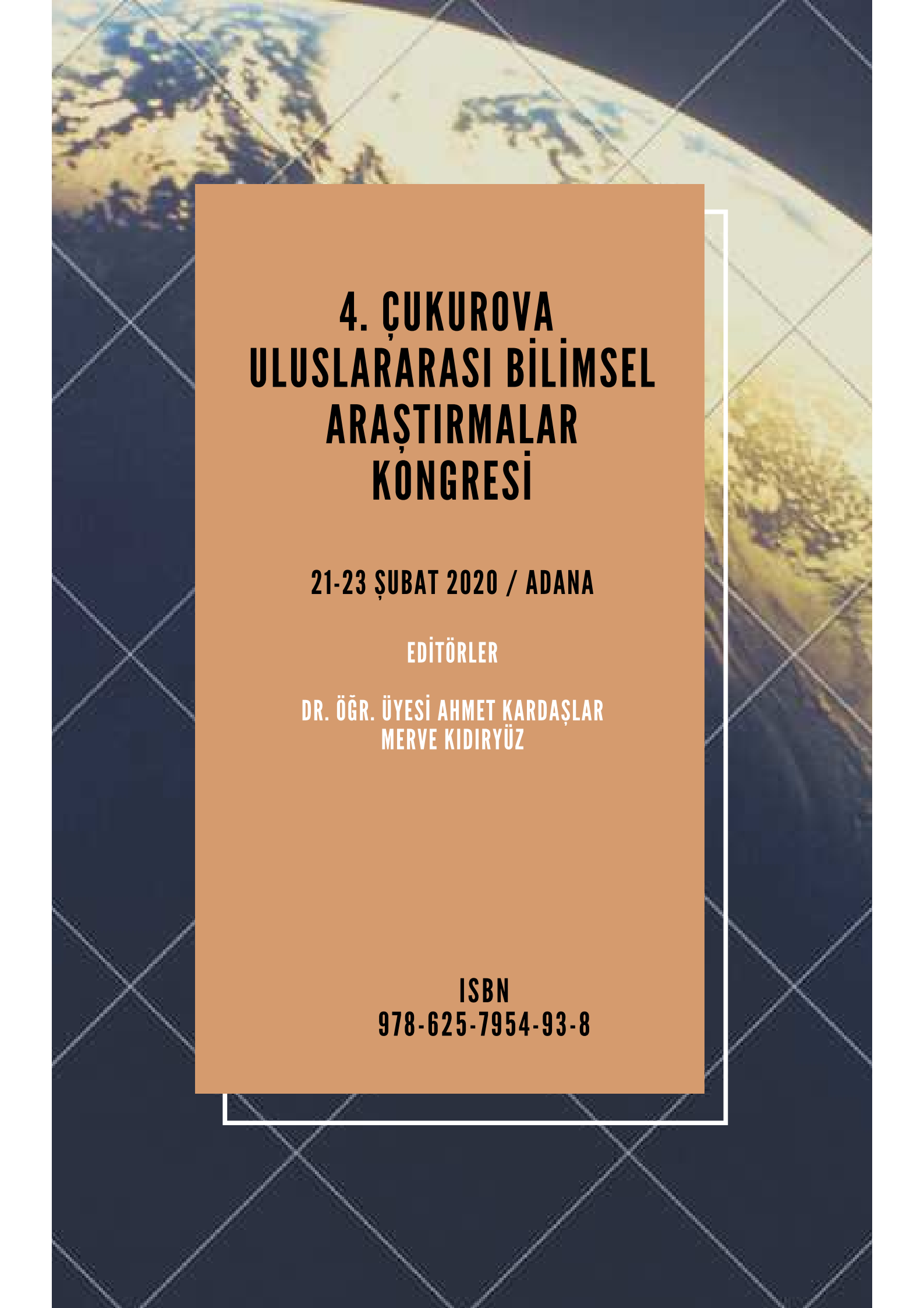

4. ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ

21-23 ŞUBAT 2020 / ADANA

EDİTÖRLER

**DR. ÖĞR. ÜYESİ AHMET KARDAŞLAR
MERVE KIDIRYÜZ**

**ISBN
978-625-7954-93-8**

KONGRE ÖZET KİTABI

4. ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ

21-23 ŞUBAT 2020 / ADANA

Editörler

DR. ÖĞR. ÜYESİ AHMET KARDAŞLAR
MERVE KIDIRYÜZ

Institute Of Economic Development And Social Researches
Publications® (The Licence Number of Publisher: 2014/31220)

TR: +90 342 606 06 75

E posta: kongreiksad@gmail.com

www.iksad.com

www.iksadkongre.org

**Bu kitabın tüm hakları İKSAD'a aittir. İzinsiz
kopyalanamaz ve çoğaltılamaz.**

**Kitapta bulunan eserlerin yasal ve etik sorumluluğu
yazarlara aittir.**

İksad Publications - 2019©

Yayın Tarihi : 06.03.2020

ISBN :978-625-7954-93-8

4. ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ
21-23 ŞUBAT 2020 / ADANA

DÜZENLEYEN KURUM

İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Derneği

DÜZENLEME KURULU

Doç. Dr. Sehrane KASIMİ

Dr. Botagul TURGUNBAEVA

Dr. Cavit POLAT

SAMIRA KHADHRAOUI

Zhuldyz SAKHI

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Salih ÖZTÜRK

RESMİ DİLLERİ

TÜRKÇE, RUSÇA, İNGİLİZCE, AZERİCE, KAZAKÇA, ARAPÇA

Kabul Edilen Bildiri Sayısı

135 bildiri

Reddedilen Bildiri Sayısı

29 bildiri

DEĞERLENDİRME SÜRECİ

**Tüm başvurular çift kör hakem değerlendirme sürecinden geçmiştir.*

GENEL KOORDİNATÖR

Merve KIDIRYÜZ

SUNUM ŞEKLİ

Sözlü sunum

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Amanbay MOLDİBAEV

Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Akmaral S. SYRGAKBAYEVA

AI – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Armağan KONAK

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Anatoliy LOGİNOV

Ukrayna Şevçenko Lugan Milli Üniversitesi

Dr. A.S. KIDIRŞAYEV

Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet Üniversitesi

Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA

Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Dr. Bahıt KULBAEVA

S.Baybeşev Aktobe Üniversitesi

Dr. Bakıt OSPANOVA

H.Ahmet Yesevi Uluslararası Kazak-Türk Üniversitesi

Dr. Bayram BOLAT

Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA

K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge Üniversitesi

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. B.K.ZAYADAN

AI – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Botagul TURGUNBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Caner KARAVİT

Mimar Sinan Üniversitesi

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA

Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Dr. D.K.TÖLEGENOVA

Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet Üniversitesi

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA

Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Dr. Dursun KÖSE

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV

AI – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Elvan YALÇINKAYA

Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Fethi DEMİR

Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA

Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi

Dr. G.I. ERNAZAROVA

AI – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Hikmet DEMİRCİ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Dr. İsaevna URKİMBAEVA

Abılay Han Uluslararası İlişkiler Üniversitesi

Dr. Kalemkas KALİBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Karligash BAYTANASOVA

AI – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. K.A.TLEUBERGENOVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Kenjehan MEDEUBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Kenan İLARSLAN

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Dr. Keles Nurmaşulı JAYLIBAY

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Kulaş MAMİROVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Mahabbat OSPANBAEVA

Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Maha Hamdan ALANAZİ

Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

Dr. Malik YILMAZ

Atatürk Üniversitesi

Dr. Mavlyanov ABDİGAPPAR

Kırgızistan Elaralık Üniversitesi

Dr. Maira ESİMBOLOVA

Kazakistan Narkhoz Üniversitesi

Dr. Maira MURZAHMEDOVA

AI – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Metin KOPAR

Adıyaman Üniversitesi

Dr. Mustafa METE

Gaziantep Üniversitesi

Dr. Mustafa TALAS

Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Mustafa ÜNAL

Erciyes Üniversitesi

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Han Nadejda

E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi

Dr. Osman Kubilay GÜL

Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. P.S. PANKOV

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Rustem KOZBAGAROV

M. Tınışbayev Kazak Araç ve İletişim Akademisi

Dr. Sarash KONYRBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Salima N. KAIRJANOVA

Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi

Dr. Şara MAJITAYEVA

E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi

Dr. Vecihi SÖNMEZ

Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Vera ABRAMENKOVA

Rusya Aile ve Eğitim Çalışmaları Enstitüsü

Dr. Yang ZiTONG

Wuhan Üniversitesi

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Zeynullina AYMAN

S. Toraygırov Pavlodar Devlet Üniversitesi

Dr. Zharkyn BALTABAEVA

Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi

Dr. Zongxian FENG

Xi'an Jiatong Üniversitesi

FOTOĞRAF GALERİSİ

FOTOĞRAF GALERİSİ

4 ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ

AÇILIŞ PROGRAMI- 09.30

-Açılış konuşması

-Belgesel gösterimi

-Sergi Açılışı

KONGRE TARİHLERİ

: 21-23 Şubat 2020

KONGRE YERİ

: SEYHAN OTEL

KONGRE ADRESİ

: Reşatbey Mh., Turhan Cemal Beriker

Bulv. 20/A, 01120 Seyhan/Adana

Kongre Kuralları

Program bilimsel DİSİPLİN'ler gözetilerek hazırlanmıştır. Lütfen programı dikkatlice kontrol ediniz. Programda çalışmanıza ilişkin eksiklik/hata olduğunu düşünüyorsanız en geç 12 Şubat 2020 tarihine kadar **adanakongresi@gmail.com** adresi ile iletişime geçiniz. Programın yoğunluğu sebebiyle değişiklik taleplerinin karşılanamayacağını özellikle belirtmek isteriz

- Her bir sunum için ayrılan süre 10 dk'dır. **Bir yazarın birden fazla sunumu varsa her bir sunum için en çok 8-10 dk.** Kullanabilir. Lütfen sürenizi aşmamaya özen gösteriniz
- Oturumun başlatılması, sunum sıralamasının belirlenmesi, soru cevap alınması, ara verilmesi oturumun kapatılması ve oturuma ilişkin tüm hususlarda Kongre Tüzel Kişiliği'ni temsilen **Oturum Başkanları TAM YETKİLİDİR**
- Katılım belgeleri, oturum sonunda Oturum Başkanları tarafından teslim edilecektir
- Kongre özet ve tam metin kitapları, kongre takviminde belirtilen süre içerisinde yayınlanacaktır
- Diğer yayın alternatifleri için kongre sonrasında ayrıca bilgilendirme mesajı gönderilecektir
- Kongreyle ilgili her konuda düzenleme ve yürütme kurulu üyelerimiz ile koordinatörlerimizin sizlere hizmet etmekten kıvanç duyacağını ayrıca belirtmek isterim.

Çok değerli çalışmanızla kongremize katılarak katkıda bulunduğunuz için yürekten teşekkür ederim.

Düzenleme Kurulu Başkanı:

Prof. Dr. Salih ÖZTÜRK

Oturum Başkanı:	Tarih 21.02.2020	Zaman:	Salon:
Dr. Mehmet ÖZCAN	Cuma	14 ⁰⁰ :16 ³⁰	-1-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÖZCAN	ÖĞRETMEN ADAYLARININ YANSITICI DÜŞÜNME BECERİLERİ		
Dr. Öğr. Üyesi Elif Başak SARIOĞLU	MULTİPL SKLEROZ (MS) HASTALIĞININ BİLİNİRLİĞİ VE SOSYAL MEDYADAKİ YANSIMASI		
Dr. Öğr. Üyesi Anıl TEKEOĞLU			
Arş. Gör. Taner ONAY	2023 EĞİTİM VİZYONU: OKUL YÖNETİCİLİĞİNİN PROFESYONEL BİR KARIYER ALANI OLMASINA YÖNELİK OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ		
Gökay ATILGAN			
Yusuf Oktay ATILGAN	ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN VE EBEVEYNLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ		
Muhammed GÖKÇE			
Gökay ATILGAN	HARRY POTTER FİMLERİNDEKİ KARAKTERLERİN ARKETİPSEL NİTELİKLERİ		
Yusuf Oktay ATILGAN			
Muhammed GÖKÇE	ERGENLERDE PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMI İLE SINAV KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ		
Psikolojik Danışman İsmet Can TURHAN			
Dr. Öğr. Üyesi Egemen HANIMOĞLU	RESMİ VE ÖZEL ORTAOKUL 5. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE DERSİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRENME STİLLERİNİN İNCELENMESİ		
Psikolojik Danışman İsmet Can TURHAN			
Dr. Öğr. Üyesi Egemen HANIMOĞLU	RESMİ VE ÖZEL ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE DERSİNDEKİ MOTİVASYONLARIYLA İLGİLİ TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI -ADANA İLİ ÖRNEĞİ -		
Bil. Uzm. Sevim ÇİLOĞULLARI			
Doç. Dr. Mahmut Oğuz KUTLU	AVANTAJLI VE DEZAVANTAJLI GRUP ÜYELERİNİN DIŞ GRUP TUTUMLARI VE KOLEKTİF EYLEM YÖNELİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI		
Bil. Uzm. Serap İDİKUT			
Doç. Dr. Mahmut Oğuz KUTLU	MEDYA AĞLARINDAKİ KAYIP ÖZNEYİ KÜRESEL KRİZİN DUVARINDA BULMAK DİJİTAL ÇAĞDA SOSYAL MEDYA VE DİJİTAL NARSİZİZM		
Araş. Gör. Deniz ENİÇ			
Doç. Dr. Leman Pınar TOSUN	MEDYA AĞLARINDAKİ KAYIP ÖZNEYİ KÜRESEL KRİZİN DUVARINDA BULMAK DİJİTAL ÇAĞDA SOSYAL MEDYA VE DİJİTAL NARSİZİZM		
Dr. Serkan BULUT			

Oturum Başkanı:	Tarih 21.02.2020	Zaman:	Salon:
Doç. Dr. Gamze VURAL	Cuma	14 ⁰⁰ :16 ³⁰	-2-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Serap GÖKBAYRAK	BAĞIMSIZ DENETİM SÜRECİNDE DENETÇİLERİN DENETİM RISKİNE YÖNELİK YAKLAŞIMLARININ ARAŞTIRILMASI		
Öğr. Gör. Dr. Eray ÇETİN Doç. Dr. Alpaslan YAŞAR	BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞLARININ ŞEFFAFLIK RAPORLARININ SÜREKLİ EĞİTİM KONULARI YÖNÜNDEN İNCELENMESİ		
Dr. Öğr. Üyesi Emel BURAK Dr. Öğr. Üyesi Saadet TULUM Öğr. Gör. Ahmet Tuğrul KÜÇÜKYİĞİT Arş. Gör. Hamide SELÇUK	GİRİŞİMCİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE TEKNOLOJİK İNOVASYON EĞİLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA		
Öğr. Gör. Ahmet Tuğrul KÜÇÜKYİĞİT Dr. Öğr. Üyesi Emel BURAK Dr. Öğr. Üyesi Saadet TULUM	OTANTİK LİDERLİK TANIMLAMALARININ ve OTANTİK LİDERLİK BİLEŞENLERİNİN TARİHSEL SÜRECİNİN İNCELENMESİ ve YORUMLANMASI ile OTANTİK LİDERLİK BİLEŞENLERİNİN BELİRLENMESİNDE YENİ BİR YAKLAŞIM		
Öğr. Gör. Dr. Seda EREN Dr. Öğr. Üyesi Gülistan KAYA GÖK	SOME RELATIONS OF LAPLACIAN RESOLVENT ENERGY		
Serkan NAS Doç. Dr. Gamze VURAL	YAPAY SİNİR AĞLARI, MAKİNE ÖĞRENMESİ VE İSTATİKSEL TAHMİN TEKNİKLERİNİN LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ: ACİL SERVİSLERDE ETKİN FİNANSAL BÜTÇELERİN HAZIRLANMASI AMACIYLA HASTA GELİŞ SIKLIĞININ TAHMİNİNE YÖNELİK MODEL SEÇİMİ		
Doç. Dr. Gamze VURAL Serkan NAS	AKTİF KALİTESİNİN VE GELİR YAPISININ BANKA PERFORMANSINA ETKİSİ: BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN MEVDUAT BANKALARI ÜZERİNE BİR ANALİZ		
Doç. Dr. Neslihan COŞKUN KARADAĞ	VERGİ KAÇIRMAK MI, VERGİDEN KAÇINMAK MI?		
Doç. Dr. Neslihan COŞKUN KARADAĞ	GERİ KAZANIM KATILIM PAYINI PİGOU VERGİSİ OLARAK DÜŞÜNMEK...		

Oturum Başkanı:	Tarih 22.02.2020	Zaman:	Salon:
Dr. Fahri ÖZSUNGUR	Cumartesi	10 ³⁰ :12 ³⁰	-1-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Begüm ÇIĞŞAR	KREDİ RİSKLERİNİ BELİRLEMEDE VERİ MADENCİLİĞİ YÖNTEMLERİ: 2015-2016 YILLARI İÇİN KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ		
Azize Gizem YÜKSEKBAŞ FINDIKLI Dr. Öğr. Üyesi Fatma Feyza GÜNDÜZ	MARKOV ANALİZİ İLE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FAST – FOOD TÜKETİM TERCİHLERİNİN BELİRLENMESİ		
Havva KOCABAŞA Dr. Öğr. Üyesi Fatma Feyza GÜNDÜZ	MERSİN İLİNDEKİ OTEL MÜŞTERİLERİNİN GELECEK DÖNEM TERCİHLERİ: MARKOV ZİNCİRLERİ TEKNİĞİ		
Dr. Fahri ÖZSUNGUR	SUCCESSFUL AGING OF THE MALE		
Dr. Fahri ÖZSUNGUR	STRATEGIC HUMAN RESOURCES MANAGEMENT PROBLEMS OF WOMEN ENTREPRENEURS		
Yüksek Mühendis Muhammet EMANET Öğr. Gör. Yusuf CEYLAN Prof. Dr. Cemalettin ŞAHİN	2019-2020 AV SEZONUNDA GÜNEY DOĞU KARADENİZ'DEKİ HAMSI'NİN (Engraulis encrasicolus L., 1758) BAZI POPULASYON PARAMETRELERİNİN BELİRLENMESİ		
F. Dilek ERYİĞİT	PHASELİS ANTİK KENTİ KULLANICILARININ ÇEVRE KORUMA İÇİN ÖDEME İSTEKLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ		
Dr. Öğr. Üyesi M. Nisa MENCET YELBOĞA F. Dilek ERYİĞİT	BUĞDAY ÜRETİCİLERİNİN SULAMA SİSTEMLERİ TERCİHİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: KONYA İLİ ÖRNEĞİ		
F. Dilek ERYİĞİT Dr. Öğr. Üyesi M. Nisa MENCET YELBOĞA	SERADA DOMATES ÜRETİMİ YAPAN ÜRETİCİLERİN TARIMSAL DESTEKLEME POLİTİKALARINDAN FAYDALANMA İSTEKLİLİĞİNDE ETKİLİ FAKTÖRLERİN ANALİZİ: ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ		

Oturum Başkanı:	Tarih 22.02.2020	Zaman:	Salon:
Dr. Orkut SANCAKOĞLU	Cumartesi	10 ³⁰ :12 ³⁰	-2-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Res.Assist. Hüseyin Emre ÖZGÜR Res.Assist. Mustafa DAĞDELEN Assist. Prof. Dr. Mehmet İlteriş SARIGEÇİLİ	DEVELOPMENT OF A PROTOTYPE EXPERIMENTAL SETUP FOR MACHINE LEARNING BASED CONTROL APPLICATIONS		
Res.Assist. Mustafa DAĞDELEN Res.Assist. Hüseyin Emre ÖZGÜR Assist.Prof.Dr. Mehmet İlteriş SARIGEÇİLİ	THE EFFECT OF LINEAR POTENTIOMETERS ON THE FRICTION FORCE OF MECHANICAL SYSTEMS		
Dr. Orkut SANCAKOĞLU	NI-CO ALLOY COATINGS FOR INDUSTRIAL APPLICATIONS		
Celal Erkal KAHRAMAN Caner TUNA Doç. Dr. Tuncay DİKİCİ	100Cr6 RULMAN ÇELİĞİ KALİTESİNİN ÜRETİMİ VE KARAKTERİZASYONU		
Dr. Öğr. Üyesi Funda AK AZEM Celal Erkal KAHRAMAN Dr. Öğr. Üyesi Işıl BİRLİK Tülay KOÇ DELİCE	Ni ESASLI NANOKOMPOZİT KAPLAMALARIN PULS ELEKTROÇÖKTÜRME YÖNTEMİ İLE ÜRETİLMESİ VE KARAKTERİZASYONU		
Seden BATMAN	YENİ NESİL ELEKTİRİK ÜRETMEDE YEŞİL ENERJİ; MİKROBİYAL YAKIT HÜCRELER		
Arş. Gör. Canan USTA Prof. Dr. Gülay ÖZCAN	MONO VE Bİ-FONKSİYONEL REAKTİF BOYAR MADDELERLE PAMUKLU KUMAŞLARIN BOYANMASINDA BİYOBÖZÜNER TUZ KULLANIMININ ETKİLERİ VE YIKAMA PROSESİNİN EKOLOJİK OLARAK İYİLEŞTİRİLMESİ		
Şeyma Nur ALKAN Doç. Dr. A. Engin ÖZÇELİK Dr.Öğr.Üyesi İlker Ali ÖZKAN	IoT TABANLI İKİ EKSENLİ AKILLI GÜNEŞ EVİ		

Oturum Başkanı:	Tarih 22.02.2020	Zaman:	Salon:
Doç. Dr.Melike ÖZER KESKİN	Cumartesi	10 ³⁰ :12 ³⁰	-3-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Rojda ÖZDEMİR Doç. Dr. Binnaz KIRAN	3-6 YAŞ ARASI ÇOCUKLARIN DUYGU DÜZENLEMESİ VE TERCİH ETTİKLERİ OYUN DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ		
Mustafa AKYOL Prof. Dr. İsa KORKMAZ	SESLİ KİTAPLARIN PROZODİK OKUMA BECERİSİNİ GELİŞTİRMESİ ETKİSİ		
Doç. Dr. Melike ÖZER KESKİN Esma AKSAKAL	ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALARLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ		
Selda KABLAN Doç. Dr.Melike ÖZER KESKİN Dr. Öğr. Üyesi Adem DOĞAN	ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ		
Dr. Öğr. Üyesi Adem DOĞAN Dr. Öğr. Üyesi Reyhan AĞÇAM	MATEMATİK ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ANALOJİLER		
Gül SÜZER Doç. Dr. Binnaz KIRAN	TURKISH ACADEMICS' METAPHORIC PERCEPTIONS OF FACULTIES OF EDUCATION		
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GÖÇER	BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE FLÖRT ŞİDDETİNE YÖNELİK TUTUM VE SOSYAL ONAY İHTİYACININ İNCELENMESİ		
Dr. Öğr. Üyesi Mazhar TUNÇ	ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BALIK TÜKETİM ALİŞKANLIKLARININ BELİRLENMESİ		
Dr. Öğr. Üyesi Mazhar TUNÇ	MAĞRİB DİYARINDA HADİS		
Dr. İdil Eren KURT Prof. Dr. Turan AKBAŞ	EBEVEYNLİK STRESİ VE EVLİLİK KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE STRESLE ÇİFT OLARAK BAŞ ETMENİN ARACI ROLÜNÜN İNCELENMESİ		
Dr. İdil Eren KURT	FLÖRT ŞİDDETİ VE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNE YÖNELİK TUTUM ARASINDAKİ İLİŞKİDE ROMANTİK İLİŞKİLERE DAİR AKILCI OLMAYAN İNANÇLARIN ARACI ETKİSİNİN İNCELENMESİ		

Gül SÜZER
Doç. Dr. Binnaz KIRAN

BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE FLÖRT ŞİDDETİNE YÖNELİK
TUTUM, CİNSİYET VE OLUMSUZ DEĞERLENDİRİLME KORKUSUNUN
İNCELENMESİ

Oturum Başkanı:	Tarih 22.02.2020	Zaman:	Salon:
Doç. Dr. Zuhale ERGEN	Cumartesi	10 ³⁰ :12 ³⁰	-4-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Doç. Dr. Zuhale ERGEN	ULUSAL VARLIK FONLARI VE TÜRKİYE VARLIK FONU UYGULAMASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME		
Doç. Dr. Zuhale ERGEN	YENİLİKÇİ BÜTÇE YAKLAŞIMLARI VE TÜRKİYEDEKİ YANSIMALARI		
Hüseyin ATAŞ	FEN LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN ÖLÇÜMÜ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: ADANA İLİ ÖRNEĞİ		
Arş. Gör. Taliye AKBIYIK	İŞÇİNİN İŞYERİNDE SUÇ İŞLEMESİ NEDENİYLE İŞ SÖZLEŞMESİNİN HAKLI NEDENLE FESHİ		
Arş. Gör. Taliye AKBIYIK	İŞVERENİN İŞÇİLERİ PSİKOLOJİK TACİZE (MOBBİNG) KARŞI KORUMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ		
Dr. Öğr. Üyesi Nurgihan DALCI ÖZDOĞAN	İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞINDAN DOĞAN ZARARLARDAN HUKUKİ SORUMLULUK		
Öğr. Gör. Özcan KARATAY	KÜRESEL BİR EKONOMİK TEHDİT; KÜRESEL SAĞLIK SORUNLARI VE BUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE KÜRESEL KAMUSAL MAL OLARAK SAĞLIK HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ		

Oturum Başkanı:	Tarih 22.02.2020	Zaman:	Salon:
Dr. Öğr. Üyesi Aydanur YENEL	Cumartesi	13 ⁰⁰ :15 ⁰⁰	-1-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Dr. Öğr. Üyesi Aydanur YENEL İclal Özge SATIL	OSMANİYE'DE BULUNAN GELENEKSEL ÜÇ EVİN RESTORASYON VE ÇEVRE DÜZENLEME ÖNERİSİ		
Öğr. Gör. Tuğçe KEMER Öğr. Gör. Dr. Nazife Mine ÇELEBİ YAZICIOĞLU	TARİHİ YAPILARIN YENİDEN İŞLEVLENDİRİLMESİ VE GÜN İŞİĞİNDAN MAKSİMUM YARARLANILMASI HAKKINDA BİR ÖNERİ		
Arş. Gör. Esra ERTUĞRUL TOMSUK	SANATLA TEKNOLOJİNİN BULUŞTUĞU NOKTADA, İLHAMINI DOĞADAN ALAN DATA ESTETİĞİ		
Arş. Gör. Meltem ARARAT Dr. Öğr. Üyesi Tülay KARADAYI YENİCE	TARİHİ YAPILARIN RESTORASYONUNDA YAPAY ZEKÂ VE KULLANIM OLANAKLARI		
Dr. Öğr. Üyesi Dilşen ONSEKİZ Arş. Gör. Feyza AYDIN ÇOLAKOĞLU	İLÇE YERLEŞKELERDE ÇALIŞAN ÜNİVERSİTE PERSONELİNİN MERKEZ İLÇEDE İKAMET TERCİH NEDENLERİ VE GÖSTERGELERİ		
Arş. Gör. Pınar ZEĞERK Sıla BALTA Gaye TAŞKAN	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELEDE YEŞİL ALTYAPI UYGULAMALARI		
Öğr. Gör. Nevin ENGİN	GERİ DÖNÜŞÜM VE BULUNMUŞ MALZEMENİN BÜYÜSÜ - LISA KOKIN'IN SANATI		
Arş. Gör. Banu YÜCEL	GERİ DÖNÜŞÜM UYGULAMASI OLARAK SANAT YAPITI		
Doç. Dr. Sevcin YILDIZ Seden TURAMBERK ÖZERDEN	BİZANS'IN AYA İRİNİ'Sİ		

Oturum Başkanı:	Tarih 22.02.2020	Zaman:	Salon:
Doç. Dr. Ali ATEŞ	Cumartesi	13 ⁰⁰ :15 ⁰⁰	-2-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Doç. Dr. Ali ATEŞ	DÜZCE İLİ, MERKEZ İLÇESİ, KÜLTÜR MAHALLESİ ANA CADDE ÜZERİNDE YER ALAN YAPILARIN ZEMİN VE YAPI PERİYOTLARININ İNCELENEREK KAT YÜKSEKLİKLERİNİN BELİRLENMESİ		
Doç. Dr. Ali ATEŞ Caner Boran SUKUŞU Kamil Samet DOĞAN	DÜZCE ÜNİVERSİTESİ MERKEZ KAMPÜSÜ TIP FAKÜLTESİ ÖNÜNDE BULUNAN KONSOL TİPİ İSTİNAT DUVARININ STATİK VE DİNAMİK ANALİZİ		
Eralp KAYA Doç. Dr. Taner UÇAR	YÜKSEK BİNA TAŞIYICI SİSTEMLERİNİN GELİŞİMİNİN ve YAPISAL TASARIM ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ		
Arş. Gör. Mustafa CEYLAN	HAVA FOTOĞRAFI VE UYDU GÖRÜNTÜSÜ YARDIMIYLA KÖYLERDEKİ DEĞİŞİMİN KONUMSAL VE ZAMANSAL OLARAK İNCELENMESİ: GÜMÜŞHANE İLİ ELMAÇUKURU KÖYÜ ÖRNEĞİ		
Arş. Gör. Mustafa CEYLAN	YERSEL FOTOGRAMETRİ İLE TARİHİ YAPILARIN 3 BOYUTLU MODELLEMESİNE BİR BAKIŞ: GÜMÜŞHANE İLİ PİŞTOFLU MAHALLESİ HARABE MODELLEMESİ		
Ayşegül Türkü GÜÇLÜ Arş. Gör. Osman OKTAR Prof. Dr. Hediye ERDOĞAN	KIRIKKALE VE ÇEVRESİ GNSS İSTASYONLARI DAVRANIŞLARININ TANIMLANMASI		

Oturum Başkanı:	Tarih 22.02.2020	Zaman:	Salon:
Dr. Gülseren YILDIZ ÖZ	Cumartesi	13 ⁰⁰ :15 ⁰⁰	-3-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Deniz AKTAŞ Prof. Dr. Aylin DÖĞEN	ÇEVRESEL ÖRNEKLERDE CRYPTOCOCCUS TÜRLERİNİN ARAŞTIRILMASI VE EŞEY TİPİNİN BELİRLENMESİ		
Dr. Metin YILDIRIM Dr. Ulas DEGIRMENCI Merih AKKAPULU Prof. Dr. Ulku COMELEKOGLU Prof. Dr. Ali Erdinc YALIN Prof. Dr. Serap YALIN	THE EFFECT OF USNIC ACID ON BREAST CANCER		
Arş. Gör. Ayşe Nur HAZAR-YAVUZ Dr. Muhammet Emin CAM Rumeysa Macide KELES Busra ERTAS Vilson XHAFA Prof. Dr. Levent KABASAKAL	INVESTIGATION OF SINGLE AND COMBINED EFFECTS OF PYCNOGENOL AND CURCUMIN ON TYPE 2 DIABETES MELLITUS MODEL INDUCED BY HIGH-FAT DIET AND LOW-DOSE STREPTOZOTOCIN IN RATS		
Dr. Öğr. Üyesi Hülya GÜLER Dr. Öğr. Üyesi Ender ŞENOL	ADLI RAPOR DÜZENLENMESİNDE YÜZDE SABİT İZ DEĞERLENDİRMESİNDEKİ GÜNCEL DEĞİŞİKLİKLER		
Dr. Gülseren YILDIZ ÖZ	BAKTERİLERDE UV ETKİSİ VE FOTOREAKTİVASYON İLE DNA HASARI ONARIM MEKANİZMASI		
Dr. Gülseren YILDIZ ÖZ	VETERİNER TEŞHİS ve ANALİZ LABORATUVARLARINDA KALİTE KONTROL SİSTEMİ ve AKREDİTASYON SÜRECİ		
Dr. Gülseren YILDIZ ÖZ	SAANEN VE KIL KEÇİLERİNDE SERUM MAGNEZYUM VE MANGAN SEVİYELERİ		

Oturum Başkanı:	Tarih 22.02.2020	Zaman:	Salon:
Prof. Dr. Sarp Korkut SÜMER	Cumartesi	13 ⁰⁰ :15 ⁰⁰	-4-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Yıldıray YILMAZ Dr. Öğr. Üyesi Erdal GÜVENOĞLU	FREE SPACE DETECTION FOR VISUALLY IMPAIRED PEOPLE		
Prof. Dr. Kemal FİDANBOYLU Ayşenur HATİPOĞLU Faik Fatih KORKMAZ Mert SUBRAN	TRIZ ARAÇLARINDAN FONKSİYONEL ANALİZ VE KÖK ÇELİŞKİ ANALİZİ KULLANARAK BİR MÜHENDİSLİK PROBLEMİNİN ÇÖZÜMÜ		
Harun-Ur-RASHİD	PERFORMANCE ANALYSIS OF DIFFERENT MACHINE LEARNING TECHNIQUES ON BANKNOTE AUTHENTICATION		
Öğr. Gör. Dr. Nacide KIZILDAĞ	LITTER DECOMPOSITION AND ITS IMPORTANCE IN TERRESTRIAL ECOSYSTEMS		
Dr. Selda KILIÇ ÇETİN	DETERMINATION OF MAGNETOCALORIC EFFECT BY DIRECT AND INDIRECT MEASUREMENT TECHNIQUES		
Cihat Ediz AKBABA Dr. Öğr. Üyesi Adem POLAT	GÖRÜNTÜ İŞLEME TEKNİKLERİ KULLANILARAK MEME KANSERİ HÜCRELERİNİN TESPİT EDİLMESİ VE GELİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ		
Cihan EFİL Dr. Öğr. Üyesi Hasan GÖKTAŞ	DUAL AXIS DRIVE YÖNTEMİYLE VRG İÇİN SİSTEM HASSASİYETİ ARTIRMA		
Dr. Öğr. Üyesi İlknur HOŞ	GATE YAZILIMI İLE PROTON TERAPİDE YAYILMIŞ BRAGG ZİRVESİ IŞINLARI (SOBP) KULLANARAK AKCİĞER KANSERİ TEDAVİSİ		
Prof. Dr. Gıyasettin ÇİÇEK Prof. Dr. Sarp Korkut SÜMER Prof. Dr. Cem Ömer EGESEL Doç. Dr. Sait Muharrem SAY Doç. Dr. Arda AYDIN	ZEYTİN AĞACI BUDAMA ARTIK POTANSİYELİNİN HESAPLANMASINA YÖNELİK KATSAYININ BELİRLENMESİ		

Oturum Başkanı:	Tarih 22.02.2020	Zaman:	Salon:
Prof. Dr. Lütüye GENÇER	Cumartesi	15 ³⁰ :17 ³⁰	-1-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Berna DEMİR Prof. Dr. Ahmet İLÇİM	TEHLİKE ALTINDAKİ SALVIA SERICEO-TOMENTOSA VAR. TOMENTOSA RECH. FIL. ve SALVIA SERICEO-TOMENTOSA VAR. HATAYICA F.CELEP & DOĞAN TAKSONLARININ KARŞILAŞTIRILMALI ANATOMİK ÖZELLİKLERİ		
Arş. Gör. Dr. Didem AKSU Mamadou Malick Diallo Prof. Dr. Guven OZDEMİR	EFFICIENT DEGRADATION OF p-TOLUIC ACID BY STRAIN 3a2 AND DETERMINATION OF RING HYDROXYLATING DIOXYGENASE GENES		
Dr. Öğr. Üyesi Şeker DAĞ Prof. Dr. Lütüye GENÇER Prof. Dr. Şifa TÜRKÖĞLU	KSENOBİYOTİKLERE GENEL BİR BAKIŞ		
Kemal GÖKÇE Dr. Öğr. Üyesi Şeker DAĞ	KOLON VE MİDE KANSERLİ BİREYLERDE ERİTROSİT GLUTATYON S- TRANSFERAZ AKTİVİTESİNİN BELİRLENMESİ		
Arş. Gör. Dr. Burak KOÇAK	CARBOFURAN'IN TOPRAKTAKİ DAVRANIŞLARINA GENEL BİR BAKIŞ		
Arş. Gör. Dr. Zehra ÖKSÜZ Prof. Dr. Mehmet Sami SERİN	İNSAN VASKÜLER ADEZYON PROTEİNİ-1 (VAP-1): HEPATİT B VİRÜSÜ İLE İNFEKTE HASTALARDAKİ SERUM DÜZEYLERİ		
Dr. Bahar MERYEMOĞLU	THE USE OF EXTRUDED ACTIVATED CARBON SUPPORTED METAL CATALYST FOR AQUEOUS PHASE REFORMING		
Şeyma YILDIZ Dr. Öğr. Üyesi Muharrem KARABÖRK	MANYETİK ÖZELLİKLİ Fe 3 O 4 @GO@5-FU KOMPOZİT SENTEZİ VE KARAKTERİZASYONU		
Dr. Zarife PANCAR	İNSPIRATUAR KAS ANTRENMANI İLE BİRLİKTE ARI SÜTÜ TAKVİYESİNİN SİGARA BAĞIMLISI BİREYLERDE HEMOGLOBİN VE HEMATOKRİT SEVİYELERİNE ETKİSİ		

Oturum Başkanı:	Tarih 22.02.2020	Zaman:	Salon:
Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT	Cumartesi	15 ³⁰ :17 ³⁰	-2-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Tezcan CANİK Prof. Dr. Ali İhsan ÖZTÜRK Öğr. Gör. Dr. Tahsin ÖZER	ZEYTİNYAĞI KALİTESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER		
Prof. Dr. Sadettin GÜRSÖZ Zir. Müh. Tuba ÇELİK	BAĞCILIKTA KULLANILAN 110 R VE 1103 P ANAÇLARININ VEGETATİF GELİŞİME ETKİLERİ		
Zir. Müh. Hatice TİMURAĞAOĞLU Prof. Dr. Sadettin GÜRSÖZ	KURU ÜZÜM; ÜRETİM YERLERİ VE KURUTMA YÖNTEMLERİNİN ÖNEMİ		
Dr. Öğr. Üyesi Önder OTLU Dr. Öğr. Üyesi Tuğba Raika KIRAN Dr. Öğr. Üyesi Yeliz KAŞKO ARICI	PEKMEZ VE RESVERATROL'UN FARKLI DOKULARDA DMBA KAYNAKLI OKSİDATİF STRES ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ		
Dr. Aykut BURĞUT Prof. Dr. Ulviye KUMOVA	AKDENİZ BÖLGESİ BAL ARISI POPULASYONLARINDA BAL VERİMİNİN BELİRLENMESİ		
Öğr. Gör. Cengiz KEŞMER Doç. Dr. Ayhan GENÇER Doç.Dr. Ayben KILIÇ PEKGÖZLÜ Öğr. Gör. Mehmet BEBEKLİ	KIZILÇAM KABUĞUDAN DOĞAL BOYARMADDE ÜRETİMESİ VE BOYAMADA ORGANİK MORDAN KULLANIMININ ETKİSİ		
Öğr. Gör. Cengiz KEŞMER Doç. Dr. Ayhan GENÇER Doç.Dr. Ayben KILIÇ PEKGÖZLÜ Öğr. Gör. Mehmet BEBEKLİ	SOĞAN KABUĞUNDAN DOĞAL BOYA ELDESİ VE ÜZÜM SİRKESİNİN KAĞIT BOYAMA PERFORMANSI		
Betül KILINÇLI	SÜPER MEYVELERİN İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ VE TÜRKİYE'DEKİ DURUMU		
Doç. Dr. Ömer SÖZEN Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT	KIRŞEHİR EKOLOJİK KOŞULLARINDA YETİŞTİRİLEN KURU FASULYE GENOTİPLERİNİN VERİME ETKİ EDEN KARAKTERLER ARASI ÇOKLU BAĞLANTI PROBLEMİNİN ARAŞTIRILMASI		
Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT Doç. Dr. Ömer SÖZEN Prof. Dr. Mehmet YAĞMUR	TR71 BÖLGESİ KAPSAMINDA YETİŞTİRİLEN YEŞİL MERCİMEĞİN EKİM, ÜRETİM VE VERİMLİLİĞİNE YÖNELİK ÜRETİM PLANLAMASI VE PROJEKSİYON ÇALIŞMASI		
Zir. Yük. Müh. Muhittin ÜNAL	AVCILIK VE YABAN HAYATINDA BAZI AV KUŞLARININ TARIMSAL ÜRETİMDEKİ YERİ		
Dr. Muhammet Ali GÜNDEŞLİ	HATAY, KAHRAMANMARAŞ VE OSMANİYE İLLERİNİN YEREL ASMA (VİTİS VINİFERA SUBSP. SATİVA) GEN KAYNAKLARININ BELİRLENMESİ		

Oturum Başkanı:	Tarih 22.02.2020	Zaman:	Salon:
Prof. Dr. Songül TÜMKAYA	Cumartesi	15³⁰:17³⁰	-3-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Dr. İpek YILDIZ	CAHİT SITKI TARANCI'NIN ŞİİRLERİNDE MİLLÎ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN İŞLENİŞİ		
Dr. Öğr. Üyesi Şule GÜMÜŞ	ATALARIN DİLİNDEN KADIN: TÜRK BOYLARININ ATASÖZLERİNDE KADIN ALGISI		
Dr. Hasan UŞTU	İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN BÜTÜNLEŞİK STEAM EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ		
Dr. Hasan UŞTU	KATILIMCI EYLEM ARAŞTIRMASI SÜRECİNİ YAŞAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EYLEM ARAŞTIRMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ		
Dr. Öğr. Üyesi Alev ÖNDER	ÖMER SEYFETTİN'İN BAHAR VE KELEBEKLER HİKÂYESİNDE KADIN DÜNYASI		
Doç. Dr. İsa DEVECİ Hayri DAŞCI	TÜBİTAK ARAŞTIRMA PROJELERİ YARIŞMASINA KATILAN DANIŞMAN ÖĞRETMENLERİN PROJE DENEYİMİ		
Dr. Öğr. Üyesi Zekiye ÇAĞIMLAR Fülya YEŞİLOĞLU UÇAR	İLKOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA YER ALAN ATASÖZÜ VE DEYİMLERİN ÖĞRENCİLERİN DİL KULLANIMINA ETKİSİ		
Prof. Dr. Songül TÜMKAYA Fülya YEŞİLOĞLU UÇAR	İLKOKUL EĞİTİMİNDE AİLE KATILIMINA VE ENGELLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ		

Oturum Başkanı:	Tarih 22.02.2020	Zaman:	Salon:
Uzm. Dr. Mehmet Cenk BELİBAĞLI	Cumartesi	15 ³⁰ :17 ³⁰	-4-
Yazarlar	Konu Başlığı		
Fzt. Edip Anıl ÇOPUR Dr. Öğr. Üyesi Çetin SAYACA	KRONİK İNMELİ HASTALARDA DUYU ORGANİZASYON TESTİ İLE GÖVDE KONTROLÜ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ		
Uzm. Dr. Mehmet Cenk BELİBAĞLI	AN UPDATE TO THE PRIMARY CARE PERSPECTIVE ABOUT THE THYROID FUNCTION IN OBESE CHILDREN		
Uzm. Dr. Kübra İRDAY DEMİR	İNFLAMATUVAR BARSAK HASTALIKLARI VE OBEZ ÇOCUKLAR		
Öğr. Gör. Ece KURT Prof. Dr. Ayten ZAYBAK	MEKANİK VENTİLASYONDAKİ HASTALARINHEMŞİRELİK GİRİŞİMLERİ SIRASINDA DENEYİMLERİ AĞRI DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ		
Dr. Öğr. Üyesi Zehra ESKİMEZ Öğr. Gör. İpek KÖSE TOSUNÖZ Hemşire Alev KESKİN Öğr. Gör. Ece KURT Prof. Dr. Saime PAYDAŞ Öğr. Gör. Bülent KAYA	HEMODİYALİZ TEDAVİSİ GÖREN KRONİK BÖBREK YETMEZLİĞİ HASTALARINDA HEMŞİRELİK TANILARININ BELİRLENMESİ: ROPER, LOGAN VE TIERNEY'İN HEMŞİRELİK MODELİ		
Dr. Karimova Rəna Cabbar Kızı Shahmammadova Sevinc Osman Kızı Hasanova Humar Aliövsət Kızı Iskandarova Zülfiyyə Şamil Kızı	KARACİĞER HASTALIĞININ ETYOLOJİSİ		
Dr. Öğr. Üyesi Leman SENCAR Dr. Öğr. Üyesi Yurdun KUYUCU	MATRİKS METALLOPROTEİNAZ 9 VE 12 İLE MATRİKS METALLOPROTEİNAZ DOKU İNHİBİTÖRÜ-1 EKSPRESYONLARININ ENDOMETRİYOTİK DOKULARDA İMMUNOHİSTOKİMYASAL OLARAK GÖSTERİLMESİ		
Uz. Dr. Özer ÖZLÜ Uz. Dr. Abdulkadir BAŞARAN Uz. Dr. Kayhan GÜRBÜZ	EV İÇİ ÇOCUK YANIKLARINDA KOLAYLAŞTIRICI ETKENLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ		
Uz. Dr. Kayhan GÜRBÜZ Uz. Dr. Özer ÖZLÜ Uz. Dr. Abdulkadir BAŞARAN	YANIK MERKEZİMİZDEKİ 2 YILLIK MORTALİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ		
Dr. Öğr. Üyesi Zehra TOPAL	YIKICI DUYGUDURUM DÜZENLEYEMEME BOZUKLUĞUNUN TEDAVİSİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR		
Dr. Öğr. Üyesi Deniz Erdan KOCAMAZ Fzt. Kamil ÖZDEMİR	BENZİN İSTASYONU ÇALIŞANLARINDA ANTİSTATİK BOT KULLANIMIN AYAK SAĞLIĞINA ETKİSİ		
Öğr. Gör. Dr. Sema POLAT Prof. Dr. Ahmet Hilmi YÜCEL	AKILLI TELEFON KULLANMA SÜRESİNİN EL KAVRAMA KUVVETİ VE BAŞPARMAK FLEKSİYON KAS KUVVETİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ		

POSTER SUNUMLAR	Cumartesi
Yazarlar	Konu Başlığı
Yann Emmanuel MIASSI	ANALYSIS OF THE DETERMINANTS OF AGRICULTURAL MECHANIZATION IN WEST AFRICA: CASE OF THE REPUBLIC OF BENIN
Dr. Özgür POLAT Ceyda HEMEN Efe Deniz ÖZTÜRK	JELATİN-KARBOKSİMETİL SELÜLOZ KABUK SİSTEMİ KULLANILARAK ZEYTİNYAĞININ KOMPLEKS KOASERVASYON YÖNTEMİ İLE KAPSÜLLENMESİ VE FARKLI BİYOTEKNOLOJİK UYGULAMALARININ ARAŞTIRILMASI
Tuğba KÖKEN Prof. Dr. Yusuf KALENDER	DİMETOAT'IN SIÇAN BEYİN DOKUSU ÜZERİNE TOKSİK ETKİSİ VE FERULİK ASİTİN KORUYUCU ROLÜ
Dr. Özgür POLAT Ceyda HEMEN Bekir ÖZKAN İbrahim Kayahan ÖZBOZKURT	POLİMERİK KATKILARIN ÇİMENTO BAZLI MALZEMELER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ
Nida ARASAN Doç. Dr. S. Ferda MUTLU	PEYNİR ALTI SUYUNDAN FERMANTASYON YOLU İLE ETANOL ÜRETİMİ
Dr. Ulas DEGİRMENCI Dr. Metin YILDIRIM Onur ÖZTORNACI Prof. Dr. Bahar TAŞDELEN Prof. Dr. Dilek ÇİÇEK YILMAZ Prof. Dr. Ali Erdinc YALIN	KORONER ARTER HASTALARINDA SIKLIKLA KULLANILAN İLAÇLARIN VE LİPİT PROFİLLERİNİN KRUPPEL BENZERİ FAKTÖR 2 DÜZEYLERİNE ETKİSİ
Dr. Özgür POLAT Ceyda HEMEN İbrahim Kayahan ÖZBOZKURT	KOBALT VE DEMİR İLE MODİFİYE EDİLMİŞ SİLİKA DESTEKLİ HETEROJEN KATALİZÖR SİSTEMLERİ KULLANARAK DİOKTİL TEREFTALAT SENTEZLENMESİ

İÇİNDEKİLER

KONGRE KÜNYESİ	I
BİLİM KURULU	II
FOTOĞRAF GALERİSİ	III
KONGRE PROGRAMI	IV
İÇİNDEKİLER	V

Yazar	Başlık	No
Mehmet ÖZCAN	ÖĞRETMEN ADAYLARININ YANSITICI DÜŞÜNME BECERİLERİ	1
Elif Başak SARIOĞLU Anıl Tekeoğlu TOSUN Taner ONAY	MULTIPL SKLEROZ (MS) HASTALIĞININ BİLİNİRLİĞİ VE SOSYAL MEDYADAKİ YANSIMASI	2-3
Gökay ATILGAN Yusuf Oktay ATILGAN Muhammed GÖKÇE	2023 EĞİTİM VİZYONU: OKUL YÖNETİCİLİĞİNİN PROFESYONEL BİR KARİYER ALANI OLMASINA YÖNELİK OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ	4-5
Gökay ATILGAN Yusuf Oktay ATILGAN Muhammed GÖKÇE	ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN VE EBEVEYNLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ	6-7
İsmet Can TURHAN Egemen HANIMOĞLU	HARRY POTTER FİMLERİNDEKİ KARAKTERLERİN ARKETİPSEL NİTELİKLERİ	8
İsmet Can TURHAN Egemen HANIMOĞLU	ERGENLERDE PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMI İLE SINAV KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	9
Sevim ÇİLOĞULLARI Mahmut Oğuz KUTLU	RESMİ VE ÖZEL ORTAOKUL 5. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE DERSİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRENME STİLLERİNİN İNCELENMESİ	10-11
Serap İDİKUT Mahmut Oğuz KUTLU	RESMİ VE ÖZEL ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE DERSİNDEKİ MOTİVASYONLARIYLA İLGİLİ TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI -ADANA İLİ ÖRNEĞİ -	12-15
Deniz ENİÇ Leman Pınar TOSUN	AVANTAJLI VE DEZAVANTAJLI GRUP ÜYELERİNİN DIŞ GRUP TUTUMLARI VE KOLEKTİF EYLEM YÖNELİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	16-17

4. ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ
21-23 ŞUBAT 2020 / ADANA

Serkan BULUT	MEDYA AĞLARINDAKİ KAYIP ÖZNEYİ KÜRESEL KRİZİN DUVARINDA BULMAK DİJİTAL ÇAĞDA SOSYAL MEDYA VE DİJİTAL NARSİZM	18
Serap GÖKBAYRAK	BAĞIMSIZ DENETİM SÜRECİNDE DENETÇİLERİN DENETİM RİSKİNE YÖNELİK YAKLAŞIMLARININ ARAŞTIRILMASI	19-20
Eray ÇETİN Alpaslan YAŞAR	BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞLARININ ŞEFFAFLIK RAPORLARININ SÜREKLİ EĞİTİM KONULARI YÖNÜNDEN İNCELENMESİ	21
Emel BURAK Saadet TULUM Ahmet Tuğrul KÜÇÜKYİĞİT Hamide SELÇUK	GİRİŞİMCİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE TEKNOLOJİK İNOVASYON EĞİLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA	22-23
Ahmet Tuğrul KÜÇÜKYİĞİT Emel BURAK Saadet TULUM	OTANTİK LİDERLİK TANIMLAMALARININ ve OTANTİK LİDERLİK BİLEŞENLERİNİN TARİHSEL SÜRECİNİN İNCELENMESİ ve YORUMLANMASI ile OTANTİK LİDERLİK BİLEŞENLERİNİN BELİRLENMESİNDE YENİ BİR YAKLAŞIM	24-25
Seda EREN Gülistan KAYA GÖK	SOME RELATIONS OF LAPLACIAN RESOLVENT ENERGY	26-27
Serkan NAS VURAL	YAPAY SINIR AĞLARI, MAKİNE ÖĞRENMESİ VE İSTATİKSEL TAHMİN TEKNİKLERİNİN LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ: ACİL SERVİSLERDE ETKİN FİNANSAL BÜTÇELERİN HAZIRLANMASI AMACIYLA HASTA GELİŞ SIKLIĞININ TAHMİNİNE YÖNELİK MODEL SEÇİMİ	28
Gamze VURAL Serkan NAS	AKTİF KALİTESİNİN VE GELİR YAPISININ BANKA PERFORMANSINA ETKİSİ: BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN MEVDUAT BANKALARI ÜZERİNE BİR ANALİZ	29-30
Neslihan COŞKUN KARADAĞ	VERGİ KAÇIRMAK MI, VERGİDEN KAÇINMAK MI?	31
Neslihan COŞKUN KARADAĞ	GERİ KAZANIM KATILIM PAYINI PİGOU VERGİSİ OLARAK DÜŞÜNMEK...	32
Begüm ÇİĞŞAR	KREDİ RİSKLERİNİ BELİRLEMEDE VERİ MADENCİLİĞİ YÖNTEMLERİ: 2015-2016 YILLARI İÇİN KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ	33-34

4. ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ
21-23 ŞUBAT 2020 / ADANA

Azize Gizem YÜKSEKBAŞ FINDIKLI Fatma Feyza GÜNDÜZ	MARKOV ANALİZİ İLE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FAST - FOOD TÜKETİM TERCİHLERİNİN BELİRLENMESİ	35-36
Havva KOCABAŞA Fatma Feyza GÜNDÜZ	MERSİN İLİNDEKİ OTEL MÜŞTERİLERİNİN GELECEK DÖNEM TERCİHLERİ: MARKOV ZİNCİRLERİ TEKNİĞİ	37-38
Fahri ÖZSUNGUR	SUCCESSFUL AGING OF THE MALE	39
Fahri ÖZSUNGUR	STRATEGIC HUMAN RESOURCES MANAGEMENT PROBLEMS OF WOMEN ENTREPRENEURS	40
Muhammet EMANET Yusuf CEYLAN Cemalettin ŞAHİN	2019-2020 AV SEZONUNDA GÜNEY DOĞU KARADENİZ'DEKİ HAMSİ'NİN (<i>Engraulis encrasicolus</i> L., 1758) BAZI POPULASYON PARAMETRELERİNİN BELİRLENMESİ	41-42
F. Dilek ERYİĞİT	PHASELIS ANTİK KENTİ KULLANICILARININ ÇEVRE KORUMA İÇİN ÖDEME İSTEKLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	43-44
M. Nisa MENCET YELBOĞA F. Dilek ERYİĞİT	BUĞDAY ÜRETİCİLERİNİN SULAMA SİSTEMLERİ TERCİHİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: KONYA İLİ ÖRNEĞİ	45-46
F. Dilek ERYİĞİT M. Nisa MENCET YELBOĞA	SERADA DOMATES ÜRETİMİ YAPAN ÜRETİCİLERİN TARIMSAL DESTEKLEME POLİTİKALARINDAN FAYDALANMA İSTEKLİLİĞİNDE ETKİLİ FAKTÖRLERİN ANALİZİ: ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ	47-48
Hüseyin Emre ÖZGÜR Mustafa DAĞDELEN Dr. Mehmet İlteriş SARIGEÇİLİ	DEVELOPMENT OF A PROTOTYPE EXPERIMENTAL SETUP FOR MACHINE LEARNING BASED CONTROL APPLICATIONS	49-50
Mustafa DAĞDELEN Hüseyin Emre ÖZGÜR Mehmet İlteriş SARIGEÇİLİ	THE EFFECT OF LINEAR POTENTIOMETERS ON THE FRICTION FORCE OF MECHANICAL SYSTEMS	51-52
Orkut SANCAKOĞLU	NI-CO ALLOY COATINGS FOR INDUSTRIAL APPLICATIONS	53
Celal Erkal KAHRAMAN Caner TUNA Tuncay DİKİCİ	100Cr6 RULMAN ÇELİĞİ KALİTESİNİN ÜRETİMİ VE KARAKTERİZASYONU	54-55
Funda AK AZEM Celal Erkal KAHRAMAN Işıl BİRLİK Tülay KOÇ DELİCE	Ni ESASLI NANOKOMPOZİT KAPLAMALARIN PULS ELEKTROÇÖKTÜRME YÖNTEMİ İLE ÜRETİLMESİ VE KARAKTERİZASYONU	56-58
Seden BATMAN	YENİ NESİL ELEKTİRİK ÜRETMEDE YEŞİL ENERJİ; MİKROBİYAL YAKIT HÜCRELER	59-60

4. ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ
21-23 ŞUBAT 2020 / ADANA

Canan USTA Gülay ÖZCAN	MONO VE Bİ-FONKSİYONEL REAKTİF BOYAR MADDELERLE PAMUKLU KUMAŞLARIN BOYANMASINDA BİYOBOZUNUR TUZ KULLANIMININ ETKİLERİ VE YIKAMA PROSESİNİN EKOLOJİK OLARAK İYİLEŞTİRİLMESİ	61-62
Şeyma Nur ALKAN A. Engin ÖZÇELİK İlker Ali ÖZKAN	IoT TABANLI İKİ EKSENLİ AKILLI GÜNEŞ EVİ	63
Rojda ÖZDEMİR Binnaz KIRAN	3-6 YAŞ ARASI ÇOCUKLARIN DUYGU DÜZENLEMESİ VE TERCİH ETTİKLERİ OYUN DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ	64-65
Mustafa AKYOL İsa KORKMAZ	SESİLİ KİTAPLARIN PROZODİK OKUMA BECERİSİNİ GELİŞTİRMeye ETKİSİ	66-67
Selda KABLAN Melike ÖZER KESKİN	ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	68-69
Melike ÖZER KESKİN Esmâ AKSAKAL	ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALARLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	70-71
Adem DOĞAN	MATEMATİK ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ANALOGİLER	72-73
Adem DOĞAN Reyhan AĞÇAM	TURKISH ACADEMICS' METAPHORIC PERCEPTIONS OF FACULTIES OF EDUCATION	74
Gül SÜZER Binnaz KIRAN	BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE FLÖRT ŞİDDETİNE YÖNELİK TUTUM, CİNSİYET VE OLUMSUZ DEĞERLENDİRİLME KORKUSUNUN İNCELENMESİ	75-76
Mustafa GÖÇER	ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BALIK TÜKETİM ALIŞKANLIKLARININ BELİRLENMESİ	77-78
Mazhar TUNÇ	MAĞRİB DİYARINDA HADİS	79-80
İdil Eren KURT Turan AKBAŞ	EBEVEYNLİK STRESİ VE EVLİLİK KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE STRESLE ÇİFT OLARAK BAŞ ETMENİN ARACI ROLÜNÜN İNCELENMESİ	81-82
İdil Eren KURT	FLÖRT ŞİDDETİ VE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNE YÖNELİK TUTUM ARASINDAKİ İLİŞKİDE ROMANTİK İLİŞKİLERE DAİR AKILCI OLMAYAN İNANÇLARIN ARACI ETKİSİNİN İNCELENMESİ	83-84

4. ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ
21-23 ŞUBAT 2020 / ADANA

Zuhal ERGEN	ULUSAL VARLIK FONLARI VE TÜRKİYE VARLIK FONU UYGULAMASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	85
Zuhal ERGEN	YENİLİKÇİ BÜTÇE YAKLAŞIMLARI VE TÜRKİYEDEKİ YANSIMALARI	86
Hüseyin ATAŞ	FEN LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN ÖLÇÜMÜ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: ADANA İLİ ÖRNEĞİ	87
Taliye AKBIYIK	İŞÇİNİN İŞYERİNDE SUÇ İŞLEMESİ NEDENİYLE İŞ SÖZLEŞMESİNİN HAKLI NEDENLE FESHİ	88-89
Taliye AKBIYIK	İŞVERENİN İŞÇİLERİ PSİKOLOJİK TACİZE (MOBBİNG) KARŞI KORUMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	90-91
Nurcihan DALCI ÖZDOĞAN	İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞINDAN DOĞAN ZARARLARDAN HUKUKİ SORUMLULUK	92-95
Özcan KARATAY	KÜRESEL BİR EKONOMİK TEHDİT; KÜRESEL SAĞLIK SORUNLARI VE BUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE KÜRESEL KAMUSAL MAL OLARAK SAĞLIK HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	96-97
Aydanur YENEL İclal Özge SATIL	OSMANİYE'DE BULUNAN GELENEKSEL ÜÇ EVİN RESTORASYON VE ÇEVRE DÜZENLEME ÖNERİSİ	98-99
Tuğçe KEMER Nazife Mine ÇELEBİ YAZICIOĞLU	TARİHİ YAPILARIN YENİDEN İŞLEVLENDİRİLMESİ VE GÜN İŞİĞİNDAN MAKSİMUM YARARLANILMASI HAKKINDA BİR ÖNERİ	100-101
Esra ERTUĞRUL TOMSUK	SANATLA TEKNOLOJİNİN BULUŞTUĞU NOKTADA, İLHAMINI DOĞADAN ALAN DATA ESTETİĞİ	102-103
Meltem ARARAT Tülay KARADAYI YENİCE	TARİHİ YAPILARIN RESTORASYONUNDA YAPAY ZEKÂ VE KULLANIM OLANAKLARI	104-105
Dilşen ONSEKİZ Feyza AYDIN ÇOLAKOĞLU	İLÇE YERLEŞKELERDE ÇALIŞAN ÜNİVERSİTE PERSONELİNİN MERKEZ İLÇEDE İKAMET TERCİH NEDENLERİ VE GÖSTERGELERİ	106-109
Pınar ZEĞEREK Sıla BALTA Gayre TAŞKAN	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELEDE YEŞİL ALTYAPI UYGULAMALARI	110-111

4. ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ
21-23 ŞUBAT 2020 / ADANA

Nevin ENGİN	GERİ DÖNÜŞÜM VE BULUNMUŞ MALZEMENİN BÜYÜSÜ - LISA KOKIN'IN SANATI	112-113
Banu YÜCEL	GERİ DÖNÜŞÜM UYGULAMASI OLARAK SANAT YAPITI	114-115
Sevcan YILDIZ Seden TURAMBERK ÖZERDEN	BİZANS'IN AYA İRİNİ'Sİ	116
Ali ATEŞ	DÜZCE İLİ, MERKEZ İLÇESİ, KÜLTÜR MAHALLESİ ANA CADDE ÜZERİNDE YER ALAN YAPILARIN ZEMİN VE YAPI PERİYOTLARININ İNCELENEREK KAT YÜKSEKLİKLERİNİN BELİRLENMESİ	117-118
Ali ATEŞ Caner Boran SUKUŞU Kamil Samet DOĞAN	DÜZCE ÜNİVERSİTESİ MERKEZ KAMPÜSÜ TIP FAKÜLTESİ ÖNÜNDE BULUNAN KONSOL TİPİ İSTİNAT DUVARININ STATİK VE DİNAMİK ANALİZİ	119-120
Eralp KAYA Taner UÇAR	YÜKSEK BİNA TAŞIYICI SİSTEMLERİNİN GELİŞİMİNİN ve YAPISAL TASARIM ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	121-122
Mustafa CEYLAN	HAVA FOTOĞRAFI VE UYDU GÖRÜNTÜSÜ YARDIMIYLA KÖYLERDEKİ DEĞİŞİMİN KONUMSAL VE ZAMANSAL OLARAK İNCELENMESİ: GÜMÜŞHANE İLİ ELMAÇUKURU KÖYÜ ÖRNEĞİ	123-124
Mustafa CEYLAN	YERSEL FOTOGRAMETRİ İLE TARİHİ YAPILARIN 3 BOYUTLU MODELLEMESİNE BİR BAKIŞ: GÜMÜŞHANE İLİ PİŞTOFLU MAHALLESİ HARABE MODELLEMESİ	125-126
Ayşegül Türkü GÜÇLÜ Osman OKTAR Hediye ERDOĞAN	KIRIKKALE VE ÇEVRESİ GNSS İSTASYONLARI DAVRANIŞLARININ TANIMLANMASI	127
Deniz AKTAŞ Aylin DÖĞEN	ÇEVRESEL ÖRNEKLERDE CRYPTOCOCCUS TÜRLERİNİN ARAŞTIRILMASI VE EŞEY TİPİNİN BELİRLENMESİ	128
Metin YILDIRIM Ulas DEGIRMENCI Merih AKKAPULU Ulku COMELEKOGLU Ali Erdinc YALIN Serap YALIN	THE EFFECT OF USNIC ACID ON BREAST CANCER	129
Ayşe Nur HAZAR-YAVUZ Muhammet Emin CAM Rumeysa Macide KELES Busra ERTAS Vilson XHABA Levent KABASAKAL	INVESTIGATION OF SINGLE AND COMBINED EFFECTS OF PYCNOGENOL AND CURCUMIN ON TYPE 2 DIABETES MELLITUS MODEL INDUCED BY HIGH-FAT DIET AND LOW- DOSE STREPTOZOTOCIN IN RATS	130-131

4. ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ
21-23 ŞUBAT 2020 / ADANA

Hülya GÜLER Ender ŞENOL	ADLİ RAPOR DÜZENLENMESİNDE YÜZDE SABİT İZ DEĞERLENDİRMESİNDEKİ GÜNCEL DEĞİŞİKLİKLER	132-133
Gülseren YILDIZ ÖZ	BAKTERİLERDE UV ETKİSİ VE FOTOREAKTİVASYON İLE DNA HASARI ONARIM MEKANİZMASI	134-135
Gülseren YILDIZ ÖZ	VETERİNER TEŞHİS ve ANALİZ LABORATUVARLARINDA KALİTE KONTROL SİSTEMİ ve AKREDİTASYON SÜRECİ	136-137
Gülseren YILDIZ ÖZ	SAANEN VE KIL KEÇİLERİNDE SERUM MAGNEZYUM VE MANGAN SEVİYELERİ	138-139
Yıldıray YILMAZ Erdal GÜVENOĞLU	FREE SPACE DETECTION FOR VISUALLY IMPAIRED PEOPLE	140
Kemal FİDANBOYLU Ayşenur HATİPOĞLU Faik Fatih KORKMAZ Mert SUBRAN	TRİZ ARAÇLARINDAN FONKSİYONEL ANALİZ VE KÖK ÇELİŞKİ ANALİZİ KULLANARAK BİR MÜHENDİSLİK PROBLEMİNİN ÇÖZÜMÜ	141-142
Harun-Ur-RASHİD	PERFORMANCE ANALYSIS OF DIFFERENT MACHINE LEARNING TECHNIQUES ON BANKNOTE AUTHENTICATION	143
Nacide KIZILDAĞ	LITTER DECOMPOSITION AND ITS IMPORTANCE IN TERRESTRIAL ECOSYSTEMS	144
Selda KILIÇ ÇETİN	DETERMINATION OF MAGNETOCALORIC EFFECT BY DIRECT AND INDIRECT MEASUREMENT TECHNIQUES	145
Cihat Ediz AKBABA Adem POLAT	GÖRÜNTÜ İŞLEME TEKNİKLERİ KULLANILARAK MEME KANSERİ HÜCRELERİNİN TESPİT EDİLMESİ VE GELİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ	146
Cihan EFİL Hasan GÖKTAŞ	DUAL AXIS DRIVE YÖNTEMİYLE VRG İÇİN SİSTEM HASSASİYETİ ARTIRMA	147-148
İlknur HOŞ	GATE YAZILIMI İLE PROTON TERAPİDE YAYILMIŞ BRAGG ZİRVESİ IŞINLARI (SOBP) KULLANARAK AKCİĞER KANSERİ TEDAVİSİ	149
Gıyasettin ÇİÇEK Sarp Korkut SÜMER Cem Ömer EGESEL Sait Muharrem SAY Arda AYDIN	ZEYTİN AĞACI BUDAMA ARTIK POTANSİYELİNİN HESAPLANMASINA YÖNELİK KATSAYININ BELİRLENMESİ	150-151
Berna DEMİR Ahmet İLÇİM	TEHLİKE ALTINDAKİ SALVIA SERICEO- TOMENTOSA VAR. TOMENTOSA RECH. FIL. ve SALVIA SERICEO-TOMENTOSA VAR. HATAYICA F. CELEP & DOĞAN	152

4. ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ
21-23 ŞUBAT 2020 / ADANA

TAKSONLARININ KARŞILAŞTIRILMALI ANATOMİK ÖZELLİKLERİ		
Didem AKSU Mamadou Malick Diallo Guven OZDEMİR	EFFICIENT DEGRADATION OF p-TOLUIC ACID BY STRAIN 3a2 AND DETERMINATION OF RING HYDROXYLATING DIOXYGENASE GENES	153-154
Şeker DAĞ Lütfiye GENÇER Şifa TÜRKÖĞLU	KSENOBİYOTİKLERE GENEL BİR BAKIŞ	155-156
Kemal GÖKÇE Şeker DAĞ	KOLON VE MİDE KANSERLİ BİREYLERDE ERİTROSİT GLUTATYON S- TRANSFERAZ AKTİVİTESİNİN BELİRLENMESİ	157
Burak KOÇAK	CARBOFURAN'IN TOPRAKTAKİ DAVRANIŞLARINA GENEL BİR BAKIŞ	158-159
Zehra ÖKSÜZ Mehmet Sami SERİN	İNSAN VASKÜLER ADEZYON PROTEİNİ-1 (VAP-1): HEPATİT B VİRÜSÜ İLE İNFEKTE HASTALARDAKİ SERUM DÜZEYLERİ	160-161
Bahar MERYEMOĞLU	THE USE OF EXTRUDED ACTIVATED CARBON SUPPORTED METAL CATALYST FOR AQUEOUS PHASE REFORMING	162
Şeyma YILDIZ Muharrem KARABÖRK	MANYETİK ÖZELLİKLİ Fe ₃ O ₄ @GO@5-FU KOMPOZİT SENTEZİ VE KARAKTERİZASYONU	163-164
Zarife PANCAR	İNSPİRATUAR KAS ANTRENMANI İLE BİRLİKTE ARI SÜTÜ TAKVİYESİNİN SİGARA BAĞIMLISI BİREYLERDE HEMOGLOBİN VE HEMATOKRİT SEVİYELERİNE ETKİSİ	165
Tezcan CANİK Ali İhsan ÖZTÜRK Tahsin ÖZER	ZEYTİNYAĞI KALİTESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	166
Hatice TİMURAĞAOĞLU Sadettin GÜRSÖZ	KURU ÜZÜM; ÜRETİM YERLERİ VE KURUTMA YÖNTEMLERİNİN ÖNEMİ	167
Sadettin GÜRSÖZ Tuba ÇELİK	BAĞCILIKTA KULLANILAN 110 R VE 1103 P ANAÇLARININ VEGETATİF GELİŞİME ETKİLERİ	168
Önder OTLU Tuğba Raika KIRAN Yeliz KAŞKO ARICI	PEKMEZ VE RESVERATROL'UN FARKLI DOKULARDA DMBA KAYNAKLI OKSİDATİF STRES ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ	169
Aykut BURĞUT Ulviye KUMOVA	AKDENİZ BÖLGESİ BAL ARISI POPULASYONLARINDA BAL VERİMİNİN BELİRLENMESİ	170

4. ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ
21-23 ŞUBAT 2020 / ADANA

Cengiz KEŞMER Ayhan GENÇER Ayben KILIÇ PEKGÖZLÜ Mehmet BEBEKLİ	KIZILÇAM KABUĞUNDAN DOĞAL BOYARMADDE ÜRETİLMESİ VE BOYAMADA ORGANİK MORDAN KULLANIMININ ETKİSİ	171
Cengiz KEŞMER Ayhan GENÇER Ayben KILIÇ PEKGÖZLÜ Mehmet BEBEKLİ	SOĞAN KABUĞUNDAN DOĞAL BOYA ELDESİ VE ÜZÜM SİRKESİNİN KAĞIT BOYAMA PERFORMANSI	172-173
Betül KILINÇLI	SÜPER MEYVELERİN İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ VE TÜRKİYE'DEKİ DURUMU	174
Ömer SÖZEN Ufuk KARADAVUT	KIRŞEHİR EKOLOJİK KOŞULLARINDA YETİŞTİRİLEN KURU FASULYE GENOTİPLERİNİN VERİME ETKİ EDEN KARAKTERLER ARASI ÇOKLU BAĞLANTI PROBLEMİNİN ARAŞTIRILMASI	175
Ufuk KARADAVUT SÖZEN Mehmet YAĞMUR	TR71 BÖLGESİ KAPSAMINDA YETİŞTİRİLEN YEŞİL MERCİMEĞİN EKİM, ÜRETİM VE VERİMLİLİĞİNE YÖNELİK ÜRETİM PLANLAMASI VE PROJEKSİYON ÇALIŞMASI	176
Muhittin ÜNAL	AVCILIK VE YABAN HAYATINDA BAZI AV KUŞLARININ TARIMSAL ÜRETİMDEKİ YERİ	177-178
İpek YILDIZ	CAHİT SITKI TARANCININ ŞİİRLERİNDE MİLLÎ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN İŞLENİŞİ	179-180
Şule GÜMÜŞ	ATALARIN DİLİNDEN KADIN: TÜRK BOYLARININ ATASÖZLERİNDE KADIN ALGISI	181-182
Hasan UŞTU	İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN BÜTÜNLEŞİK STEAM EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	183-184
Hasan UŞTU	KATILIMCI EYLEM ARAŞTIRMASI SÜRECİNİ YAŞAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EYLEM ARAŞTIRMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	185-186
Alev ÖNDER	ÖMER SEYFETTİN'İN BAHAR VE KELEBEKLER HİKÂYESİNDE KADIN DÜNYASI	187-188
İsa DEVECİ Hayri DAŞCI	TÜBİTAK ARAŞTIRMA PROJELERİ YARIŞMASINA KATILAN DANIŞMAN ÖĞRETMENLERİN PROJE DENEYİMİ	189-190
Zekiye ÇAĞIMLAR Fülya YEŞİLOĞLU UÇAR	İLKOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA YER ALAN ATASÖZÜ VE DEYİMLERİN ÖĞRENCİLERİN DİL KULLANIMINA ETKİSİ	191
Songül TÜMKAYA Fülya YEŞİLOĞLU UÇAR	İLKOKUL EĞİTİMİNDE AİLE KATILIMINA VE ENGELLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ	192

4. ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ
21-23 ŞUBAT 2020 / ADANA

Edip Aml ÇOPUR Çetin SAYACA	KRONİK İNMELİ HASTALARDA DUYU ORGANİZASYON TESTİ İLE GÖVDE KONTROLÜ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	193-194
Mehmet Cenk BELİBAĞLI	AN UPDATE TO THE PRIMARY CARE PERSPECTIVE ABOUT THE THYROID FUNCTION IN OBESE CHILDREN	195
Kübra İRDAY DEMİR	İNFLAMATUVAR BARSAK HASTALIKLARI VE OBEZ ÇOCUKLAR	196
Ece KURT Ayten ZAYBAK	MEKANİK VENTİLASYONDAKİ HASTALARINHEMŞİRELİK GİRİŞİMLERİ SIRASINDA DENEYİMLEDİKLERİ AĞRI DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ	197-199
Zehra ESKİMEZ İpek KÖSE TOSUNÖZ Alev KESKİN Ece KURT Saime PAYDAŞ Bülent KAYA	HEMODİYALİZ TEDAVİSİ GÖREN KRONİK BÖBREK YETMEZLİĞİ HASTALARINDA HEMŞİRELİK TANILARININ BELİRLENMESİ: ROPER, LOGAN VE TIERNEY'İN HEMŞİRELİK MODELİ	200-202
Leman SENCAR Yurdun KUYUCU	MATRİKS METALLOPROTEİNAZ 9 VE 12 İLE MATRİKS METALLOPROTEİNAZ DOKU İNHİBİTÖRÜ-1 EKSPRESYONLARININ ENDOMETRİYOTİK DOKULARDA İMMUNOHİSTOKİMYASAL OLARAK GÖSTERİLMESİ	203-204
Özer ÖZLÜ Abdulkadir BAŞARAN Kayhan GÜRBÜZ	EV İÇİ ÇOCUK YANIKLARINDA KOLAYLAŞTIRICI ETKENLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	205
Kayhan GÜRBÜZ Özer ÖZLÜ Abdulkadir BAŞARAN	YANIK MERKEZİMİZDEKİ 2 YILLIK MORTALİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ	206
Zehra TOPAL	YIKICI DUYGUDURUM DÜZENLEYEMEME BOZUKLUĞUNUN TEDAVİSİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR	207-208
Deniz Erdan KOCAMAZ Kamil ÖZDEMİR	BENZİN İSTASYONU ÇALIŞANLARINDA ANTİSTATİK BOT KULLANIMIN AYAK SAĞLIĞINA ETKİSİ	209-210
Sema POLAT Ahmet Hilmi YÜCEL	AKILLI TELEFON KULLANMA SÜRESİNİN EL KAVRAMA KUVVETİ VE BAŞPARMAK FLEKSİYON KAS KUVVETİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ	211-212
Yann Emmanuel MIASSI	ANALYSIS OF THE DETERMINANTS OF AGRICULTURAL MECHANIZATION IN WEST AFRICA: CASE OF THE REPUBLIC OF BENIN	213

4. ÇUKUROVA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ
21-23 ŞUBAT 2020 / ADANA

Özgür POLAT Ceyda HEMEN Efe Deniz ÖZTÜRK	JELATİN-KARBOKSİMETİL SELÜLOZ KABUK SİSTEMİ KULLANILARAK ZEYTİNYAĞININ KOMPLEKS KOASERVASYON YÖNTEMİ İLE KAPSÜLLENMESİ VE FARKLI BİYOTEKNOLOJİK UYGULAMALARININ ARAŞTIRILMASI	214-215
Tuğba KÖKEN Yusuf KALENDER	DİMETOAT'IN SIÇAN BEYİN DOKUSU ÜZERİNE TOKSİK ETKİSİ VE FERULİK ASİTİN KORUYUCU ROLÜ	216-217
Özgür POLAT Ceyda HEMEN Bekir ÖZKAN İbrahim Kayahan ÖZBOZKURT	POLİMERİK KATKILARIN ÇİMENTO BAZLI MALZEMELER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	218-219
Nida ARASAN S. Ferda MUTLU	PEYNİR ALTI SUYUNDAN FERMANTASYON YOLU İLE ETANOL ÜRETİMİ	220
Ulas DEGİRMENCI Metin YILDIRIM Onur ÖZTORNACI Bahar TAŞDELEN Dilek ÇİÇEK YILMAZ Ali Erdinc YALIN	KORONER ARTER HASTALARINDA SIKLIKLA KULLANILAN İLAÇLARIN VE LİPİT PROFİLLERİNİN KRUPPEL BENZERİ FAKTÖR 2 DÜZEYLERİNE ETKİSİ	221-222
Özgür POLAT Ceyda HEMEN İbrahim Kayahan ÖZBOZKURT	KOBALT VE DEMİR İLE MODİFİYE EDİLMİŞ SİLİKA DESTEKLİ HETEROJEN KATALİZÖR SİSTEMLERİ KULLANARAK DİOKTİL TEREFTALAT SENTEZLENMESİ	223-224
Karimova Rəna Cabbar Kızı Shahmammadova Sevinc Osman Kızı Hasanova Humar Aliövsət Kızı İskandarova Zülfıyye Shamil Kızı	KARACİĞER HASTALIĞININ ETYOLOJİSİ	225-230
Muhammet Ali GÜNDEŞLİ	HATAY, KAHRAMANMARAŞ VE OSMANİYE İLLERİNİN YEREL ASMA (VİTİS VİNİFERA SUBSP. SATİVA) GEN KAYNAKLARININ BELİRLENMESİ	231-232

ÖĞRETMEN ADAYLARININ YANSITICI DÜŞÜNME BECERİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÖZCAN
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ÖZET

Yansıtıcı düşünme temelde Dewey'in (1933) yaparak yaşayarak öğrenme modeliyle ortaya çıkmıştır. Dewey yansıtıcı düşünmeyi bireylerin var olan deneyim ve düşüncelerinin sonucu ortaya çıkan fikirlerin sebep-sonuç ilişkisi bağlamında ortaya çıkarılmasını kapsayan bir süreç olarak tanımlamaktadır. Rodgers, (2002) yansıtıcı düşünen öğretmen adaylarının problemlere yönelik çözüm yolları aramasının yanında uygulama ve öğretim yöntemlerinden yeni anlamlar çıkardığını ifade etmiştir.

Bu araştırma pedagojik formasyon sertifika programına kayıtlı 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin yansıtıcı düşünme becerilerini cinsiyet, bölüm, sınıf düzeyi ve bu bölümde isteyerek okuma değişkenleri açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma nicel bir çalışmadır ve tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim öğretim yılında bir devlet üniversitesinde pedagojik formasyon eğitimi alan 3 ve 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada 285 katılımcı yer almaktadır. Araştırmada anlamlılık düzeyi .05 olarak belirlenmiştir. Araştırmada katılımcıların yansıtıcı düşünme becerilerinin ölçülmesinde Semerci (2007) tarafından geliştirilen öğretmen ve öğretmen adayları yansıtıcı düşünme eğilimi ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin orijinaline uygulanan faktör analizi sonuçlarına göre KMO değeri 0.909, Bartlett testi değeri 6811.461 ($p < 0.05$)'dir. Ölçekte ortaya çıkan 7 tema; sürekli ve amaçlı düşünme, açık fikirlilik, sorgulayıcı ve etkili öğretim, öğretim sorumluluğu ve bilimsellik, araştırmacı, öngörülü ve içten olma, mesleğe bakıştır. Ölçeğin madde toplam korelasyonları 0.308 ile 0.607 arasında değişmektedir.

Araştırmaya 200 (%70.2) kadın 85 (%29.2) erkek olmak üzere 285 katılımcı dâhil olmuştur. Bölüm değişkenine göre 36 (%12.6) katılımcı sayısal, 166 (%58.2) katılımcı sözel 74 (%20.0) katılımcı sanat ve 9 (%3.2) katılımcı spor bölümlerinin birinde eğitim almaktadır. Sınıf düzeyi incelendiğinde 137 (%48.1) katılımcı 3. Sınıf, 148 (%51.9) katılımcı 4. sınıf öğrencisidir. Son olarak bölümü isteyerek okuma değişkenine göre 246 (%86.3) katılımcı evet, 39 (%13.7) katılımcı hayır cevabı vermiştir.

Pedagojik formasyon eğitimi alan 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin yansıtıcı düşünme becerileri ortalama puanı 2.61'dir. Cinsiyet, sınıf düzeyi ve bölüm değişkenlerine göre yansıtıcı düşünme becerileri anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p < .05$). Bölüm değişkenine göre anlamlı farklılığın hangi ikili gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Mann Whitney U Testine göre farklılıkların 'sayısal-spor' ($p = .003$), 'sözel-spor' ($p = .009$) ve 'sanat-spor' ($p = .008$) bölümleri arasında olduğu görülmektedir. Bölümü isteyerek okuma değişkenine göre yansıtıcı düşünme beceri düzeyleri anlamlı farklılık göstermemektedir ($p > .05$).

Anahtar Kelimeler: Yansıtıcı düşünme, öğretmen adayı, pedagojik formasyon

MULTIPL SKLEROZ (MS) HASTALIĞININ BİLİNİRLİĞİ VE SOSYAL MEDYADAKİ YANSIMASI

Dr. Öğr. Üyesi Elif Başak SARIOĞLU
Fenerbahçe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Anıl Tekeoğlu TOSUN
Fenerbahçe Üniversitesi
Arş. Gör. Taner ONAY
Fenerbahçe Üniversitesi

ÖZET

Sağlık iletişimi, sağlık ve iletişimi birleştiren disiplinlerarası bir alan olması sebebiyle, her iki alanın da katkılarıyla doğmuştur. Sağlıkta iletişim uygulamalarının stratejik önemi gün geçtikçe daha çok hissedilmektedir. İnsanlarda tutum, yaklaşım ve davranış değişikliğine yol açabilecek her türlü iletişim stratejisi bu anlamda değerlendirilebilir. Sağlık iletişimi, her geçen gün uygulama alanlarını zenginleştirerek ilerlemektedir. Hastalıkların bilinirliği, anlamlandırılması, tedavi şekilleri, hastanın toplum içerisinde nasıl konumlandırıldığı vb. pek çok unsur doğru sağlık iletişimi uygulamaları ile şekillendirilebilir. Araştırmamızda, Multipl Skleroz (MS) hastalığının bilinirliği ve sosyal medyadaki yansıması mercek altına yatırılmıştır. MS genellikle genç erişkin yaşlarda başlayan ve inflamasyon, demyelinizasyon ve akson hasarı ile karakterize, otoimmün bir merkezi sinir sistemi hastalığıdır. Çalışmada öncelikli olarak bu alanda yapılan akademik çalışmalarla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Bu çalışma, 230 kişi ile uygulanan anket sonuçlarına dayanarak bireylerin MS hastalığı konusundaki bilgi düzeyini ve sosyal medyanın bu konudaki etkilerini ortaya koymayı hedeflemektedir. konusunda yaptığımız çalışma sonuçları şu şekilde özetlenebilir: Hastalık bilinirliği konusunda yüksek oranda bir farkındalık oluşmuştur. Ancak bu farkındalığın hastalığın sebepleri ve tedavi yöntemleri konusunda sınırlı düzeyde kaldığı anlaşılmıştır. Hastalığın tanısı, sebepleri ya da tedavisi ile ilgili haberlerin sosyal medyada yeterince yer almadığı fikrinin hâkim olduğu gözlemlenmiştir. Ankete katılanların değerlendirmeleri doğrultusunda, hastalık ile ilgili kişilerin daha çok yazılı basından özellikle de dergilerden bilgi edindikleri, sosyal medyanın ise bilgilendirme ve farkındalık yaratma anlamında zayıf kaldığı anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: MS Hastalığı, Multipl Skleroz, Sosyal Medya, Sağlık İletişimi

ABSTRACT

Health communication is an interdisciplinary field combining health and communication, emerged with contributions from both fields. The strategic importance of communication practices in health has been intensifying. Any communication strategy that may lead to a change in attitude, approach, or behavior in people can be evaluated in this sense. Health communication is growing through enriching its domain of applications constantly. Recognition of diseases, their meaning, treatment methods, the positioning of the patient in the community etc. can be shaped by proper health communication practices. In our study, the awareness on Multiple Sclerosis (MS) and its reflection in social media outlets are examined.

Multiple Sclerosis is an autoimmune central nervous system disease characterized by inflammation, demyelination and axon damage, which usually begins in youth. This article starts with a literature review. The goal of this study is to reveal the general level of knowledge regarding MS disease in the society, and to measure the contributions of social media to this. We conducted a survey with 230 subjects to examine the question in depth. The results of our study can be summarized as follows: There is a high awareness on the disease. The knowledge about the causes and treatment methods of the disease, however, is very limited. It is also observed that the news reports about the diagnosis, causes or treatment of the disease is not sufficiently mentioned in the social media. According to the evaluations of the respondents, it is revealed that the people received more information from the print media, especially from the magazines, and the social media was weak in terms of providing information and raising awareness.

Keywords: MS Disease, Multiple Sclerosis, Social Media, Health Communication

2023 EĞİTİM VİZYONU: OKUL YÖNETİCİLİĞİNİN PROFESYONEL BİR KARIYER ALANI OLMASINA YÖNELİK OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

2023 EDUCATION VISION: INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS 'VIEWS FOR SCHOOL MANAGEMENT TO BE A PROFESSIONAL CAREER AREA

Gökay ATILGAN

Osmaniye Özel Eğitim Meslek Okulu

Yusuf Oktay ATILGAN

Kastamonu Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Muhammed GÖKÇE

Osmaniye Şehit Veli Demiryürek Bilim ve Sanat Merkezi

ÖZET

Bu araştırma Ekim 2018 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından kamuoyuna açıklanan “2023 Eğitim Vizyonu” kapsamında 2018-2019 eğitim öğretim yılı Osmaniye İli İl Millî Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı okullarda görev yapan okul yöneticilerinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Kısa sürede uygulamaya konulacak olan “2023 Eğitim Vizyonu” eğitim sisteminde yapılacak ve öngörülen değişiklik ve dönüşümler için önem arz etmektedir. “2023 Eğitim Vizyonu” kapsamında okul yöneticiliğinin profesyonel bir kariyer alanı olmasına yönelik son günlerde ilgili kişilerin ve kurumların açıklamaları mevcut olmakla birlikte bu amaca yönelik çalışma takvimi de hazırlanmıştır.

Alanyazına katkı sağlamak amacı ile “2023 Eğitim Vizyonu: Okul Yöneticiliğinin Profesyonel Bir Kariyer Alanı Olmasına Yönelik Okul Yöneticilerinin Görüşlerinin İncelenmesi” konusunda bir araştırma yapılarak profesyonel okul yöneticiliği, uygulamada karşılaşılabilecek sorunların tespiti, bu sorunlara yönelik okul yöneticilerinin çözüm önerileri, profesyonel okul yöneticilerinin seçilmesi ve yetiştirilmesi ve profesyonel okul yöneticilerinin sahip olması gereken özellikler hakkında okul yöneticilerinin düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseninde gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ve gönüllü ilkesi esas alınarak belirlenen 19 okul yöneticisinden oluşmaktadır. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda bulgular yorumlandığında profesyonel okul yöneticiliği ile ilgili ağırlıklı ayrı bir meslek olması; iletişim sorunlarının olabileceği; sorunların hizmetiçi eğitimlerle giderilebileceği; liyakat ve kariyer sistemi ile seçme ve yetiştirmenin gerçekleşebileceği; sahip olması gereken özellik olarak liderlik becerisi; profesyonel okul yöneticisinden beklentiler olarak lider, vizyoner ve adaletli olması gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 2023 Eğitim Vizyonu, kariyer alanı, profesyonel okul yöneticiliği.

ABSTRACT

This research was carried out with the participation of school administrators working in schools affiliated to Osmaniye Provincial Directorate of National Education in 2018-2019 academic year within the scope of the "2023 Education Vision" announced to the public by the Ministry of National Education in October 2018. "2023 Education Vision", which will be put into practice in a short time, is important for the foreseen changes and transformations in the education system. Within the scope of the "2023 Education Vision", the descriptions of the relevant people and institutions have recently been available to make school management a professional career field, but a work schedule has been prepared for this purpose.

With the aim of contributing to the literature, a research has been made on "2023 Education Vision: Investigation of School Administrators' Views for School Management To Be a Professional Career Area", determination of problems that may be encountered in practice, solution suggestions of school administrators for these problems, selection and training of professional school administrators and the opinions of school administrators about the features that professional school administrators should have been tried to be determined.

The research was carried out in a case study pattern, which is one of the qualitative research methods. Within the scope of the research, the data were collected using a semi-structured interview form. The study group of the research consists of 19 school administrators who are determined on the basis of maximum diversity sampling method and voluntary principle. The data obtained were analyzed using descriptive analysis technique.

When the findings are interpreted in line with the sub-problems of the research, it is a distinct profession related to professional school management; there may be communication problems; problems can be resolved through in-service trainings; selection and training can be realized through merit and career system; leadership skills as a must have feature; it was concluded that the necessity of being a leader, visionary and fair should be the expectations of the professional school manager.

Keywords: 2023 Educational Vision, career field, professional school management.

ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN VE EBEVEYNLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF GIFTED STUDENTS AND PARENTS 'VIEWS ON LEARNING STYLES

Gökay ATILGAN

Osmaniye Özel Eğitim Meslek Okulu

Yusuf Oktay ATILGAN

Kastamonu Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Muhammed GÖKÇE

Osmaniye Şehit Veli Demiryürek Bilim ve Sanat Merkezi

ÖZET

Akranlarına göre sahip oldukları bireysel farklılıkları ve üstün özelliklerinden dolayı özel eğitime gereksinim duyan üstün yetenekli öğrencilerin öğretim süreci planlanırken, üstün yetenekli öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, ilgileri ve öğrenme stilleri dikkate alınarak öğretim programlarının içerik, süreç, öğrenme-öğretme ortamı ve ürün öğelerinde değişikliklerin yapılması öngörülmektedir (Alevli, 2019).

Bu araştırmanın amacı da üstün yetenekli öğrencilerin ve ebeveynlerinin öğrenme stillerine yönelik görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilimsel (fenomenolojik) desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Osmaniye İlinde bulunan Şehit Veli Demiryürek Bilim ve Sanat Merkezi'nden amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile seçilen 4 öğrenci ve 4 veli oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış ebeveyn ve öğrenci görüşme formları ile toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

Araştırmanın sonuçlarına göre hem üstün yetenekli öğrencilerin hem de ebeveynlerin öğrenme stiline yönelik bilgisinin olduğu görülmüştür. Üstün yetenekli öğrencilerin görüşleri doğrultusunda ulaşılan sonuçlarda, öğrenme stillerinin dikkate alınması sonucu dikkat ve motivasyonlarının arttığı; sosyal iletişim ve etkileşim becerilerinde kendilerini daha rahat hissettikleri ve öğrenme stillerine dayalı olarak işlenen derslerde konuları öğrenirken olumlu ve istekli bir yaklaşım içerisinde bulundukları tespit edilmiştir. Ebeveynlerin görüşleri doğrultusunda ulaşılan sonuçlarda ise çocuklarının öğrenme stillerini işitsel, yaparak-yaşayarak ve görsel-işitsel öğrenen olarak tanımladıkları; çocuklarının öğretim sürecini planlarken öğretim stillerini dikkate aldıkları ve öğrenme stilini bilmenin çocuklarının başarısını olumlu yönde etkileyeceği belirtilmiştir.

Araştırma sonuçlarının ve hem üstün yetenekli öğrencilerin hem de ebeveynlerin belirttiği hususların dikkate alınması durumunda öğretim sürecinin planlanması ile öğrencilerin mevcut akademik başarılarının daha fazla geliştirilebileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenekli öğrenciler, öğrenme stilleri, öğretim sürecinin planlanması

ABSTRACT

While planning the teaching process of gifted students who need special education due to their individual differences and superior characteristics according to their peers, changes in the content, process, learning-teaching environment and product elements of the curriculum are planned, taking into account the readiness levels, interests and learning styles of gifted students (Alevli, 2019).

The aim of this research is to investigate of gifted students and their parents on learning styles. A phenomenological pattern, one of the qualitative research approaches, was used in the study. The study group of the research consists of 4 students and 4 parents selected by criterion sampling from the purposeful sampling methods from Şehit Veli Demiryürek Science and Art Center in Osmaniye Province in 2018-2019 academic year. The data were collected through semi-structured parent and student interview forms developed by the researchers. The data obtained were analyzed by descriptive analysis method.

According to the results of the research, it was seen that both gifted students and parents had knowledge about learning style. In the results reached in line with the opinions of gifted students, their attention and motivation increased as a result of considering the learning styles; it was determined that they felt more comfortable in their social communication and interaction skills and that they had a positive and enthusiastic approach while learning the subjects in the lessons taught based on their learning styles. Also in the results reached in line with the opinions of the parents, they defined their children's learning styles as auditory, by doing-living and as audio-visual learner; it is stated that they take into consideration the teaching styles while planning their children's teaching process and knowing the learning style will positively affect the success of their children.

It is predicted that the current academic success of the students can be improved by planning the teaching process if the results of the research and the points specified by both gifted students and parents are taken into consideration.

Keywords: Gifted students, learning styles, planning of the teaching process.

HARRY POTTER FİMLERİNDEKİ KARAKTERLERİN ARKETİPSEL NİTELİKLERİ

Psikolojik Danışman İsmet Can TURHAN

Adana Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

Dr. Öğr. Üyesi Egemen HANIMOĞLU

Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Carl Gustav Jung'un arketip kavramının izlerini edebiyatta ve sanatın çeşitli türlerinde görmek mümkündür. Benzer şekilde bu izler Harry Potter isimli eserde de kendini göstermektedir. Arketip sözcüğü, Yunanca 'ilk' anlamına gelen arkhe ve 'taslak' anlamına gelen typos sözcüklerinin birleşmesiyle meydana gelmiş ve archetypus terimi olarak Latinceleştirilmiştir. Antik Yunan'da Platon'un idea kavramıyla eş anlamlı olarak kullanılan arketip, Carl Gustav Jung tarafından mitos ve masallardaki ortak temeli oluşturan ve bize atalarımızdan kalan imgelerin bütünü, insanlığın kolektif bilinçdışını meydana getiren tasarımlar olarak tanımlanmıştır. Jung, kolektif bilinçdışının içeriğinin arketiplerden oluştuğunu ve bunların evrenselliğini ileri sürer. Arketipler sayıca oldukça fazladırlar. Doğum, ölüm, gölge, hilebaz, kahraman, ay, güneş, rüzgâr, yüce anne, daire, yüzük, silah, yaşlı bilge, ırmak bunlardan bazılarıdır. Harry Potter, J. K. Rowling tarafından yazılan Harry Potter kitaplarının filmlere uyarlanmış halidir. Bu çalışmada Harry Potter filmlerinde yer alan 16 tane temel karakterin hangi arketipsel nitelikleri taşıdığı incelenmiş ve bu karakterlerin kahraman, yaşlı bilge, gölge, yüce anne, hilebaz arketiplerinin özelliklerini taşıdığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Arketip, Harry Potter, Carl Gustav Jung

ERGENLERDE PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMI İLE SINAV KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Psikolojik Danışman İsmet Can TURHAN

Adana Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

Dr. Öğr. Üyesi Egemen HANIMOĞLU

Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ergenlerin problemli internet kullanım düzeyleri ile sınav kaygısı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemektir. Araştırmanın örneklemini uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiş olup 207'si kız 192'si erkek olmak üzere toplam 399 kişiden oluşmaktadır. Araştırmada verilerin toplanması amacıyla Sınav Tutum Envanteri, Problemli İnternet Kullanım Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Sınav tutum envanteri ile problemli internet kullanım ölçeğinden alınan puanlar arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı korelasyon analiziyle, cinsiyete göre problemli internet kullanımının ve sınav kaygısı düzeyinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı ise T testi ile incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda ergenlerin problemli internet kullanımı ile sınav kaygısı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kız öğrencilerin sınav tutum envanterinden aldıkları puanların erkek öğrencilere göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuş fakat problemli internet kullanım ölçeğinden alınan puanların cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınav kaygısı, problemli internet kullanımı, ergenlik

RESMİ VE ÖZEL ORTAOKUL 5. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE DERSİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRENME STİLLERİN İNCELENMESİ

THE USAGE OF DIFFERENT LEARNING STYLES IN ENGLISH LEARNING AT PRIVATE
AND STATE SCHOOLS OF 5TH AND 8TH GRADE STUDENTS'

Bil. Uzm. Sevim ÇİLOĞULLARI

İngilizce Öğretmeni

Doç. Dr. Mahmut Oğuz KUTLU

Ç.Ü. Eğitim Fakültesi

ÖZET

Bu çalışmanın genel amacı; resmi ve özel okullarda öğrenim gören ortaokul düzeyindeki öğrencilerin İngilizce dersinde kullandıkları öğrenme stillerini belirlemektir.

Bu araştırma, betimsel türde ve tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Adana İl merkezinde bulunan ve “Uygun Örneklem” yöntemiyle seçilen, resmi bir ortaokulda 5 ve 8. sınıflarda öğrenim gören 214 ve özel bir ortaokulda 5 ve 8. sınıflarda öğrenim gören 140 öğrenci olmak üzere toplam 354 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Gökdağ (2004) tarafından geliştirilmiş olan ‘Öğrenme Stilleri Ölçeği’ ve Ilke Evin tarafından geliştirilmiş olan Kolb’un Öğrenme Stilleri III yarı yapılandırılmış 12 soru kullanılmıştır.

Uygulama sonucunda elde edilen verilerin analizi için ölçek puanlarının sınıf ve okul türüne göre karşılaştırılmasında öncelikle bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Sınıf ve okul türü ayrımında ölçek puanları arasındaki ilişkinin belirlenmesinde ise pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Sınıf ve okul türü ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Ki-kare testi kullanılmıştır. Yapılan analizlerin sonuçlarına göre; resmi ortaokuldaki öğrencilerde, 5.sınıf ve 8.sınıf öğrencilerinin Görsel Öğrenme Stili, İşitsel Öğrenme Stili, Somut Deneyim, Soyut Kavramsallaştırma, Aktif Deneyim ve Yansıtıcı Gözlem puanları arasında anlamlı fark belirlenmiştir. Diğer taraftan özel okulda öğrenim gören öğrencilerde ise; 5.sınıf öğrencileri ile 8.sınıf öğrencilerinin Görsel Öğrenme Stili, İşitsel Öğrenme Stili, Somut Deneyim, Soyut Kavramsallaştırma, Aktif Deneyim ve Yansıtıcı Gözlem puanları arasında herhangi anlamlı bir fark bulunmamıştır. Diğer taraftan 5.sınıflarda öğrenim gören öğrencilerde Kinestetik Öğrenme Stili, Somut Deneyim, Soyut Kavramsallaştırma, Aktif Deneyim ve Yansıtıcı Gözlem puanları okul türüne göre (özel veya resmi) farklılık göstermektedir. 8.sınıf öğrencilerinde ise okul türlerine göre yalnızca Somut Deneyim puanları farklılık göstermektedir.

AnahtarKelimeler: Öğrenme Stilleri, Özel ve Resmi Okullar, İngilizce Öğretimi

ABSTRACT

The main purpose of this study is to analyze the learning styles used by the students of secondary official and private schools.

This research is a study of a descriptive survey model. The study group is located in Adana and was selected according to an 'appropriate sampling method. The official secondary stage school of 5th and 8th graders were 214 students, whereas the private secondary stage school of 5th and 8th graders were 140 students, which made a total of 354 students. In this study, a 'learning styles scale " developed by Gökdağ (2004) was used as a data collection tool.

For the analysis of the data obtained as a result of the application, first independent sample t test was used to compare the scale scores by class and school type. After that, pearson correlation test was used to determine the relationship between the scale scores in class and school type. Then, a chi-square test was used to determine the relationship between class and school type and learning styles. According to the results of the analysis; there is a significant difference to be found with the 5th and 8th grade students from the official secondary stage school in part of visual learning style, auditory learning style, concrete experience, abstract conceptualisation, active experimentation, reflective observation. On the other hand, there is no significant difference to be found of 5th and 8th grade students studying at the private secondary stage school in part of visual learning style, auditory learning style, concrete experience, abstract conceptualisation, active experimentation, reflective observation. According to the school types (official and private) there is a significant difference to be found of 5th grade students in part of kinesthetic learning style, concrete experience, abstract conceptualisation, active experimentation and reflective observation. Whereas for the 8th grade students there is just a significant difference to be found for concrete experience.

Key Words: Learning Styles, Private and Official Schools, English Teaching

**RESMİ VE ÖZEL ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE DERSİNDEKİ
MOTİVASYONLARIYLA İLGİLİ TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI
-ADANA İLİ ÖRNEĞİ -**

COMPARISION OF ATTITUDES OF STATE AND PRIVATE SECONDARY
SCHOOL STUDENTS' ABOUT THEIR MOTIVATION IN
THE ENGLISH COURSE
-ADANA PROVINCE EXAMPLE-

Bil. Uzm. Serap İDİKUT

Çukurova Şehit Enver Buğur Ortaok. İng. Öğrt.

Doç. Dr. Mahmut Oğuz KUTLU

Ç.Ü. Eğitim Fakültesi

ÖZET

Ülkemizde yabancı dil öğretiminde motivasyonun rolü tartışılan bir konu olmuştur. Aynı zamanda problem yaşanan konulardan biri de yabancı dil derslerinde karşılaşılan motivasyon sorunudur. Çünkü akademik anlamda başarıyı etkileyen en önemli unsur motivasyondur. Çoğu araştırmacı motivasyon seviyesi arttıkça yabancı dil öğrenme düzeyinin de artacağını ve öğrencilerin daha kolay bir şekilde yabancı dil öğreneceğini savunmuştur. Aynı zamanda araştırmacılar savundukları iddiaları yaptıkları çalışmalarla da desteklemişlerdir. Bu araştırma tezin geçerliliğini test etmek ve elde edilen veriler yardımıyla eğitimcilere faydalı olabilmek amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışmada, Türkiye'de ortaokul öğrencilerinin yabancı dil derslerindeki öğrenme motivasyonları incelenmiştir. Aynı zamanda Resmi ve Özel Ortaokul öğrencilerinin yabancı dil ile öğrenme motivasyon düzeyi arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır. Bu sebeple özellikle özel ve devlet olmak üzere farklı iki okul türü seçilmiştir. Çalışmanın evrenini, Adana merkezde yer alan Çukurova Özel Çözüm Ortaokulu ile Seyhan Kasım Sacide Ener Ortaokulu'ndan 5, 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencilerinden Rastgele Örneklem (Random Sampling) yoluyla elde edilen verilerden oluşmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Anket Metodu (Survey Method) kullanılmıştır. Araştırmada katılımcılara Akademik Motivasyon Ölçeği-AMÖ (Academic Motivation Scale) uygulanmıştır. Okul tipi ve cinsiyetin motivasyon üzerinde anlamlı etkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Özel okul ve devlet okulunda eğitim gören öğrencilerinin motivasyon seviyeleri arasındaki fark tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada SPSS (Statistical Package For The Social Sciences) programı kullanılarak, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Analizi ve Bağımsız Örneklem t-Testi Analizleri (Independent Sample t-Test Analysis) yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, motivasyon düzeyi cinsiyete, okul türüne (Resmi-Özel okul) türüne göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında, yabancı dil öğreniminde motivasyonun en önemli unsur olduğu saptanmıştır. Ayrıca

motivasyonun sürdürülmesi için farklı yöntem ve araçlardan faydalanarak çeşitli stratejiler oluşturulmalıdır.

Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin yabancı dil derslerindeki motivasyon ve tutumları incelenmiştir. Araştırmanın sonunda öğrencilerin motivasyon seviyelerinin iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Motivasyon ve başarı arasında pozitif korelasyon olduğu görülmüştür.

Toplamda Rastgele Örneklem (Random Sampling) yoluyla seçilmiş özel okul ve devlet okuluna devam eden 747 öğrenciden oluşan gruba anket uygulanarak öğrencilerin motivasyon seviyesi ölçülmüştür.

Araştırmada ortaokul öğrencilerinin yabancı dil derslerindeki motivasyon seviyesi ölçülmüştür. Öğrencilerin motivasyonlarının ne düzeyde olduğu araştırılarak motivasyonla başarı arasındaki ilişki tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, öğrenme motivasyonu, dışsal motivasyon, içsel motivasyon

ABSTRACT

In our country, the role of motivation in foreign language learning has been a controversial issue. At the same time one of the subjects faced in Turkey is the motivation problem in foreign language classes. Motivation is one of the most important factors affecting academic learning. Many researchers have claimed that the idea if motivation level increases students can learn English easily and also the level of learning will increase. At the same time researchers have supported their thesis with their studies. This research has been carried out to test test the validity of this thesis and to provide educators useful information with the help of the findings.

In this research, the motivation level of the secondary school students have been analyzed. Besides, with this study the relationship between foreign language and the level of motivation in private and state school has been determined. For this reason it is chosen two different types of schools especially a private and a state school. Sampling of the study is consisted of the students (5, 6, 7, 8th) class chosen from Çukurova Private Çözüm Secondary School and Seyhan Kasım Sacide Ener Secondary School in the city center of Adana. For the study Survey Method has been used for collecting data.

In this research, participants are applied Academic Motivation Scale-AMS. It is searched if there is a meaningful effect is seen on school type and gender about motivation. It is searched which motivation type (Instrumental or Integrative) is used from different motivation types by students. The level of motivation between students who attends private school and state school is tried to be identified. By using SPSS (Statistical Package For The Social Sciences Programme), Corelation Analysis and Independent Sample T-Test Analysis of The Samplings has done. It is identified that motivation level differs according to the school type and gender. In the light of this data motivation on English learning must be the most important element. For to sustain motivation it should be used different methods and tools to compose different strategies.

In this research in Turkey the learning motivation of secondary school students have been identified. It has searched that the relationship between motivation and success.

At the end of the study it is seen that the motivation level of the students has a good level. It is seen that motivation and success has a positive level of correlation. In this research in Turkey the learning motivation of secondary school student has been identified. At the end of the study it is seen that the motivation level of the students has a good level. It is seen that motivation and success has a positive level of correlation.

Sum of 747 students, consisted of girls and boys, with the questionnaire, the motivation levels of students have been measured, whether or not the motivation level of sampling of the study is consists of students who have been selected from among students attending a state school in the city centre and a private school in Adana by using the random sampling method.

In the the research the learning motivation level of the secondary school students' in language learning is searched. It has searched the level of students' motivations and it is tried to identify if there is a relationship between level of motivation and a success.

Keywords: Motivation, learning motivation, external motivation, inner motivation

AVANTAJLI VE DEZAVANTAJLI GRUP ÜYELERİNİN DIŞ GRUP TUTUMLARI VE KOLEKTİF EYLEM YÖNELİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

COMPARISON OF ADVANTAGED AND DISADVANTAGED GROUP MEMBERS' OUTGROUP ATTITUDES AND COLLECTIVE ACTION ORIENTATION

Araş. Gör. Deniz ENİÇ

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Doç. Dr. Leman Pınar TOSUN

Uludağ Üniversitesi

ÖZET

Sosyal psikoloji literatüründe dezavantajlı grupların aleyhindeki sosyal düzenlemelerin nasıl değiştirilebileceği konusunda geliştirilen önemli yaklaşımlardan biri önyargıyı azaltarak gruplar arası uyumu arttırma modelleri iken, bir diğeri kolektif eylem temelli modellerdir (Glasford ve Dovidio, 2011; Wright ve Lubensky, 2009). Mevcut araştırma, avantajlı ve dezavantajlı grupların bu iki yaklaşımın temelindeki süreçlerden önyargı ve kolektif eylem yönelimi bakımından karşılaştırılması amacıyla yürütülmüştür. Çalışmanın avantajlı ve dezavantajlı grup çiftini, Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi (ATÜ) ve Çukurova Üniversitesi'nde (ÇÜ) eğitim alan öğrenciler oluşturmıştır. Çukurova Üniversitesi, öğretim kadrosu, kampüsü, ulaşım olanakları ve sosyalleşme alanları gibi üniversite değerlendirme ölçütlerinin büyük kısmında ATÜ'den daha avantajlı durumdadır. ATÜ'den 60, ÇÜ'den 50 öğrencinin katılımı ile yürütülen ön çalışma aracılığıyla, üniversiteler arasında dışardan gözlemlenen konum farklılığının öğrenciler tarafından nasıl algılandığı incelenmiş; bulgular her iki üniversitenin öğrencilerinin ATÜ'de eğitim alan öğrencileri daha dezavantajlı, ÇÜ öğrencilerini ise daha avantajlı değerlendirdiklerini göstermiştir. Ön çalışmadan elde edilen sonuçların ardından temel araştırmaya geçilmiş, bu kapsamda 368 (212 ATÜ, 156 ÇÜ) lisans öğrencisinden veri toplanmıştır. Hem avantajlı hem de dezavantajlı konumda yer alan öğrencilerin katıldığı ana çalışmaya dâhil olan katılımcılar iç grupla özdeşleşme düzeyi, dış grup üyelerine yönelik duygular, dış grup üyelerine dair tutumlar, gruplar arası eşitsizliklere ilişkin meşruiyet algısı ve kolektif eylem yönelimi ile ilgili öz bildirime dayalı maddelere yanıt vermiştir. Uygulanan analizler sonucunda, avantajlı ve dezavantajlı konumda bulunan öğrencilerin ilgili değişkenler açısından birbirinden farklılaştığı gözlenmiştir: Öncelikle, dezavantajlı konumdaki ATÜ öğrencileri ÇÜ öğrencileri ile kıyaslandıklarında, bu katılımcıların üniversite kimlikleri ile daha düşük düzeyde özdeşleşme gösterirken, dış grup üyelerine karşı daha olumlu duygu ve tutumlar rapor ettiği bulunmuştur. Ayrıca, avantajlı grup üyeleri ile karşılaştırıldığında dezavantajlı grup üyelerinin eşitsizliklere ilişkin meşruiyet algısının daha düşük; eşitsizlikler karşısından kolektif eyleme geçme yöneliminin ise daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Mevcut çalışmadan elde edilen avantajlı ve dezavantajlı grup üyeleri arasındaki farklılıklara ilişkin temel bulgular, önceki araştırmalardan gelen sonuçlar (Örn. Dixon, Durrheim, Tredoux, Tropp, Clock ve Eaton, 2010) ve sosyal psikoloji kuramları (Örn. Sistemi Meşrulaştırma Kuramı, Sosyal Kimlik Kuramı) ışığında yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Avantajlı grup, dezavantajlı grup, tutumlar, önyargı

ABSTRACT

One of the important approaches developed in the social psychology literature to change the social system which against disadvantaged groups is to increase the harmony between groups by reducing the prejudice and the other one is collective action-based model. The current research was conducted to compare the advantaged and disadvantaged groups in terms of prejudice and collective action orientation which are the processes underlying these two approaches. Advantaged and disadvantaged group pairs of this study consisted of students who were educated at Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University and Cukurova University. Cukurova University is more advantageous than Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University in most of the university evaluation criteria such as its academic staff, campus, transportation facilities and socialization areas. Participants' perception about the difference in hierarchical structure among universities observed externally was examined through the preliminary study carried out with 60 students from Alparslan Türkeş University and 50 students from Cukurova University and findings showed that participant from both of the universities evaluate the students receiving education at Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University more disadvantaged and the students of Cukurova University more advantaged. After the preliminary study, main research was initiated, and data were collected from 368 (212 from Alparslan Türkeş University, 156 from Cukurova University) undergraduate students. Students participating to the main research from both advantaged and disadvantaged university were completed to the items about ingroup identification, feelings towards the external group members, attitudes towards the external group members, the perception of legitimacy about the inequality between groups and the collective action orientation. As a result of analyzes, it has been observed that students who are in an advantaged and disadvantaged position differ from each other in terms of the relevant variables. When students who are disadvantaged position are compared with advantaged group members, it was found that these participants reported less ingroup identification with their university identities, while reporting more positive feelings and attitudes towards outgroup members. In addition, compared to advantaged group members, student from disadvantaged position have lower perception of legitimacy about inequalities and higher collective action orientation. Basic findings regarding the differences between advantaged and disadvantaged group members obtained from the current study have been interpreted in the light of results from previous studies (e.g. Dixon, Durrheim, Tredoux, Tropp, Clock and Eaton, 2010) and related social psychology theories (e.g. System Justification Theory, Social Identity Theory).

Keywords: Advantaged group, disadvantaged group, attitudes, collective action

MEDYA AĞLARINDAKİ KAYIP ÖZNEYİ KÜRESEL KRİZİN DUVARINDA BULMAK DİJİTAL ÇAĞDA SOSYAL MEDYA VE DİJİTAL NARSİSİZM

Dr. Serkan BULUT

Çukurova Üniversitesi İletişim Fakültesi

ÖZET

Önce geleneksel medya sonrasında da dijital medya insan yaşantısını, alışkanlıklarını ve kültürünü derinden etkilemiş ve dönüştürmüştür. Medya araçlarının insanların gündelik hayatlarında yer edinmeye başlamasından sonra bir dizi hayati olumlu ve olumsuz gelişmeler de beraberinde görülmeye başlamıştır. Önceleri radyo savaş zamanlarında insanları motive etme, teşvik etme ve kitleler halinde propaganda teknikleri ile yönlendirmek için kullanılmışken, daha sonra televizyon radyodan da büyük ve kapsamlı bir etki ile kültürleri dönüştürmüş, tek tip kültürler yaratmada ve tüm gündelik ilişki ve tercihleri tek tipleştirmede oldukça etkili olmuştur. İnsanların bir günlük zaman diliminde saatlerinin çoğunu televizyon karşısında hareketsiz bir biçimde geçirmesi yeni sağlık sorunlarını ortaya çıkarmış ve düşünmenin veya sorgulamanın yerini alarak yaratıcı düşünceye de gem vurmuştur. Ancak buraya kadar sayılabilen bu olumsuz etkiler geleneksel medyanın ilerlemesi sonrası yaşanan gelişmelerin sonucudur. Bugün medya denildiğinde akla gelen ilk mecra dijital medyadır. Dijital medya kavramı oldukça geniş bir alanı çağrıştırmaktadır. Eğlence ve sinema endüstrisi, müzik ve popüler medya ürünlerinin yaygınlaşması, haber medyası ve sosyal medya gibi birçok alan dijital medya başlığı altında ele alınabilmektedir. Bu çalışma dijital medyanın olası etkilerinden hareketle özellikle sosyal medya ağlarının milyonlarca insan tarafından kullanılması sonrasında ortaya çıkan, ya da çıktığı iddia edilen küresel insanlık krizine odaklanmaktadır.

Bugün sosyal medya insan kültürünü değil, bizzatı insanı değiştirmiş ve hem kendine hem çevresine hem de doğasına yabancılaştırmıştır. Narsisizm üzerinde uzun yıllardır çalışmalar yürütülmüş sosyal bir sorunu anlatmaktadır. Ancak bugün geline nokta dijital medyanın yarattığı kültür ve özellikle sosyal medya ağlarının insanın özüne, kimliğine ve öz benliğine vurduğu darbe belki de en iyi şekilde dijital narsisizm ve kayıp özne kavramları ile anlatılabilir. Bu çalışmada bugün yaşanan iletişim ve kültürel sorunların temelinde medyanın insan öznelliğinde yaşattığı erozyon vardır. Bu çalışmada medya kanalı ile kayıp özne haline dönüşen bireylerin küresel narsisizm krizini büyüttükleri iddiası irdelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Medya, Kayıp özne, Kriz, Narsisizm, Sosyal Medya

BAĞIMSIZ DENETİM SÜRECİNDE DENETÇİLERİN DENETİM RİSKİNE YÖNELİK YAKLAŞIMLARININ ARAŞTIRILMASI

INVESTIGATION OF THE APPROACHES OF AUDITORS TO AUDIT RISK IN THE INDEPENDENT AUDIT PROCESS

Serap GÖKBAYRAK

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

ÖZET

Dünyada yaşanan ekonomik gelişmeler, küreselleşme ve ülkelerin ekonomilerinin birbirinden etkilenmesi bağımsız denetimin önemini ve etkinliğini artırmaktadır. ABD, İtalya, Hollanda, Fransa, Japonya başta olmak üzere birçok ülkede faaliyet gösteren büyük ölçekli işletmelerde muhasebe ve denetim usulsüzlükleri nedeniyle yaşanan krizler sonucunda bağımsız denetimin etkinliğinin sağlanması için ilk olarak ABD’de Temmuz 2002’de Sarbanes Oxley Kanunu (SOX) yürürlüğe girmiştir. Bu kanun ile işletmelerin bilgi kullanıcıları için zamanında, gerçek ve güvenilir bilgi sağlaması amaçlanmıştır. Denetim firmaları işletmeleri denetleme sürecinde ortaya çıkabilecek hata ve sorunlar için belirli oranda riski göze almaktadır. Bu çalışmada bağımsız denetim firmalarında görev yapan denetçilerin, denetimler esnasında karşılaştıkları denetim riskleri, bu riskleri ortaya çıkaran olaylar ve denetçilerin maruz kaldığı risklere yönelik yaklaşımları yer almaktadır. Çalışma, nitel bir araştırmadır. Araştırmada bağımsız denetim firmalarında çalışan 30 denetçi ile önceden hazırlanan yarı yapılandırılmış sorular çerçevesinde görüşülmüş ve daha sonra görüşmelerin dökümleri (transkriptler) yapılarak Atlas-ti programı kullanılarak oluşturulan kod ve kod aileleri (temalar) ile ortak görüşler, kavramlar, neden-sonuç ilişkileri ve ilişki olmayan durumlar içerik analizi ile tespit edilmiştir. Denetçiler firmanın müşteri kabulünde; denetim ücretinde, çalışma şartlarında ve bilgi açıklığı diğer bir ifade ile tam işbirliği sağlanmasının denetim riski açısından önemli olduğunu vurgulamışlardır. Kabul edilebilir risk düzeyinin belirlenmesinde; risk bölümünün risk seviyesini hesapladığını ve çıkan risk düzeyine göre kanıt sayısının artırılması, iş kolunda uzman ekip görevlendirilmesi ve denetçi sayısının gerekli kısımlarda artırılması gibi uygulamaların yapıldığını ifade etmişlerdir. Denetçilerin bir kısmı denetlenen firmanın sektördeki konumunun ve daha önceki denetim raporlarının incelenmesi, hukuki ve mali durumunun araştırılması, firmanın güvenilirliği gibi faktörlere göre risk düzeyinin yüksek, orta ve zayıf olarak belirlendiğini belirtmişlerdir. Denetçiler iç kontrol sisteminin etkin olup olmadığını ise süreçlerin denetimi, kullanılan bilgisayar programının kullanılmasının kolay olması, iç kontrol elemanlarının firma içindeki etkinlikleri ve yönetimle olan ilişkilerinin seviyesi gibi faktörlerle belirlediklerini ileri sürmüşlerdir.

Anahtar Kelimeler: Bağımsız Denetim, Bağımsız Denetimde Risk, Denetim Riski, Denetçilerin Üstlendikleri Riskler

ABSTRACT

Economic developments in the world, globalization and influencing the economies of countries increase the importance and effectiveness of independent auditing. In July 2002, the Sarbanes Oxley Law (SOX) entered into force in the USA in order to ensure the effectiveness of independent auditing as a result of crises caused by accounting and audit irregularities in large scale enterprises operating in many countries including USA, Italy, Netherlands, France and Japan. This law aims to provide timely, real and reliable information for information users. Auditing firms take certain risks for errors and problems that may arise during the auditing process. In this study, the audit risks faced by the auditors working in independent audit firms during the audits, the events that reveal these risks and their approaches to the risks that the auditors are exposed to are included. The study is a qualitative research. In the research, 30 auditors working in independent audit firms were interviewed within the framework of semi-structured questions prepared beforehand and then transcripts were made and transcripts were made using Atlas-ti program, common ideas, concepts, cause-effect relations and no relationship with code families (themes). situations were determined by content analysis. Auditors in the company's customer acceptance; They emphasized that ensuring full cooperation in audit fees, working conditions and openness of information is important for audit risk. In determining the acceptable risk level; risk department calculates the risk level and increases the number of evidence according to the risk level, assigning expert team in the line of business and increasing the number of auditors in the required parts. Some of the auditors stated that the risk level is determined as high, medium and weak according to factors such as examining the position of the audited company in the sector and the previous audit reports, investigating the legal and financial status, and reliability of the firm. The auditors asserted that the internal control system is effective by factors such as the audit of the processes, the ease of use of the computer program used, the effectiveness of the internal control staff in the company and the level of their relationship with the management.

Keywords: Independent Audit, Risk in Independent Audit, Audit Risk, Risks Assumed by Auditors

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞLARININ ŞEFFAFLIK RAPORLARININ SÜREKLİ EĞİTİM KONULARI YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF TRANSPARENCY REPORTS OF INDEPENDENT AUDIT FIRMS IN TERMS OF CONTINUING EDUCATION SUBJECTS

Öğr. Gör. Dr. Eray ÇETİN¹
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Doç. Dr. Alparslan YAŞAR
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Bağımsız denetim faaliyetlerinin kalite düzeylerinin artırılması birçok faktöre bağlı olmakla birlikte denetçilerin yüksek derecede mesleki bilgi ve yeterliliğe sahip olmalarını gerektirmektedir. Bu çalışmanın amacı, Bağımsız Denetçiler İçin Sürekli Eğitim Tebliği kapsamında bağımsız denetim kuruluşları tarafından yıl içerisinde denetçilere yönelik olarak gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesidir. Bu kapsamda denetim kuruluşları tarafından 2018 yılında yayımlanan Şeffaflık Raporları içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma bulguları, denetim kuruluşları tarafından sürekli eğitim kapsamında farklı başlıklar ve ihtiyaçlar doğrultusunda eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirildiğini göstermektedir. Sonuçlar denetim kuruluşlarının genel olarak Bağımsız Denetim Standartları, Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Tablo Standartları, Vergi Mevzuatı, Türkiye Muhasebe Standartları ve Bağımsız Denetimde Etik İlkeler konularında eğitimlerini yoğunlaştırmakla birlikte farklı konularda da eğitim verdiklerini ortaya çıkarmıştır. Bu durum bağımsız denetçilerin eğitimleri için belirlenen konuların belirli başlıklarda yoğunlaşmasıyla birlikte ihtiyaç duyulan diğer konularda da eğitim verildiği şeklinde değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürekli eğitim, Şeffaflık raporları, Bağımsız denetim, Denetçi eğitimi

ABSTRACT

Increasing the quality of independent auditing depends on many factors and requires high level of professional knowledge and competence. The purpose of this study is to evaluate the training activities carried out by the audit firms for the auditors within the scope of the Continuing Education Regulation for Independent Auditors. In this context, Transparency Reports published by audit firms in 2018 were analyzed by content analysis method. Research findings show that training activities are carried out by audit firms in line with different topics and needs within the scope of continuing education. According the results audit firms mostly organized continuous training on "Independent Auditing Standards", "Turkey Financial Reporting Standards", "Financial reporting Standards for Large and Medium-Sized Enterprises", "Tax Legislation", "Turkey Accounting Standards" and "Ethics in Independent Auditing ". However, they also provided training on different topics. This situation is evaluated as the subjects determined for the training of independent auditors are focused on certain topics, as well as training on other subjects needed.

Key Words: Continuing education, Transparency reports, Independent audit, Auditor training

¹ Sorumlu yazar

GİRİŞİMCİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE TEKNOLOJİK İNOVASYON EĞİLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

**EVALUATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN ENTREPRENEURSHIP PERSONALITY
TRAITS AND TECHNOLOGICAL INNOVATION TENDENCY: A STUDY ON UNIVERSITY
STUDENTS**

Dr. Öğr. Üyesi Emel BURAK

Kırklareli Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Saadet TULUM

Kırklareli Üniversitesi

Öğr. Gör. Ahmet Tuğrul KÜÇÜKYİĞİT

Kırklareli Üniversitesi

Arş. Gör. Hamide SELÇUK

KTO Karatay Üniversitesi

ÖZET

Keşifsel bir araştırma olan bu çalışmanın amacı, girişimci kişilik özelliklerinin teknolojik inovasyon eğilimine etkisi olup olmadığını araştırmaktır. Araştırmanın evrenini tüm üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Kırklareli Üniversitesi Vize Meslek Yüksekokulu' na kayıtlı öğrenciler oluşturmaktadır. Çeşitli programlara kayıtlı bu öğrencilere, girişimci kişilik özellikleri ve teknolojik inovasyon eğilimini ölçen anket soruları yöneltilmiştir. Tam ve yeterli içeriğe sahip 439 anket ile toplanan veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular literatür ile bağlantılı olarak yorumlanmıştır. Yapılan analizde; Risk alma, Yenilikçilik, Başarı isteği, Belirsizlik Toleransı, Kendine güven, Kontrol odağından oluşan girişimci kişilik özellikleri ile teknolojik inovasyon eğilimi arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Girişimcilik, Girişimci Kişilik Özellikleri, Teknolojik İnovasyon

ABSTRACT

The aim of this study, which is an exploratory research, is to investigate whether entrepreneurial personality traits have an impact on technological innovation trend. The universe of the research consists of all university students. The sample of the study consists of students enrolled in Kırklareli University Vize Vocational School. The questionnaire questions measuring entrepreneurial personality traits and technological innovation tendency were directed to these students enrolled in various programs. The data collected by 439 questionnaires with complete and sufficient content were analyzed with SPSS program. The findings were interpreted in connection with the literature. In the analysis made; It has been determined that there is a positive significant relationship between entrepreneurial personality traits consisting of risk taking, innovation, need for achievement, tolerance for ambiguity, self-confidence, control focus and technological innovation tendency.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurial Personality Traits, Technological Innovation

**OTANTİK LİDERLİK TANIMLAMALARININ ve OTANTİK LİDERLİK
BİLEŞENLERİNİN TARİHSEL SÜRECİNİN İNCELENMESİ ve YORUMLANMASI ile
OTANTİK LİDERLİK BİLEŞENLERİNİN BELİRLENMESİNDE YENİ BİR YAKLAŞIM**

A NEW APPROACH IN DETERMINING AUTHENTIC LEADERSHIP COMPONENTS BY
INVESTIGATION AND INTERPRETATION OF AUTHENTIC LEADERSHIP DEFINITIONS
AND AUTHENTIC LEADERSHIP COMPONENTS

Öğr. Gör. Ahmet Tuğrul KÜÇÜKYİĞİT

Kırklareli Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Emel BURAK

Kırklareli Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Saadet TULUM

Kırklareli Üniversitesi

ÖZET

Bir derleme ve yorumsal değerlendirme sonucu yeni bir bakış açısı kazandırması amacı ile gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı, literatürde var olan ve güncel olarak sıklıkla kabul gören ve araştırmalarda tercih edilen otantik liderlik bileşenlerinin tek tek değerlendirildikten sonra, ortak noktalarının, kesişimlerinin ve ayrı görüşlerin belirlenmesi ile tek bir potada özümseyerek yeni, daha kabul edilebilir ve daha kapsayıcı bir otantik liderlik bileşenler listesinin literatüre kazandırılmasıdır. Bu amaçla, dünya genelinde kabul görmüş (hem akademik hem de pratik çalışmalarda en çok kullanılan) ve Kernis, Ilies ve ark., Sparrowe, Gardner ve ark. ile Walumbwa ve ark. tarafından geliştirilen otantik liderlik bileşenlerinin incelenmesi, değerlendirilmesi ve yorumlanması ile yeni ve ülkemizde anlaşılabilirliği ve kabul edilebilirliğinin daha yüksek olması beklenen bir otantik liderlik bileşenleri listesi hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Liderlik, Otantik Liderlik, Otantik Liderlik Bileşenleri

ABSTRACT

The purpose of this study, which was carried out with the aim of giving a new perspective as a result of a compilation and interpretive evaluation, identification of common points, intersections and separate views after evaluating the authentic leadership components existing in the literature and currently accepted and preferred in research is to introduce a new, more acceptable and more inclusive list of authentic leadership components into the literature. To this end, a new list of authentic leadership components, which are expected to be more understandable and acceptable in our country, has been prepared by evaluation and interpretation of authentic leadership components which are recognized worldwide (most commonly used in both academic and practical studies) and developed by Kernis, Ilies et al., Sparrowe, Gardner et al. and Walumbwa et al.

Keywords: Leadership, Authentic Leadership, Authentic Leadership Components

SOME RELATIONS OF LAPLACIAN RESOLVENT ENERGY

Öğr. Gör. Dr. Seda EREN

Tarsus Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Gülistan KAYA GÖK

Hakkari Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü

Let G be a simple connected graph on the vertex set $V(G) = \{1, 2, \dots, n\}$ and the edge set $E(G)$, $|E(G)| = m$. For $v_i \in V(G)$, the degree of vertex v_i denoted by d_i is the number of the vertices adjacent to v_i . The $A(G)$ be adjacency matrix of G and $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ its eigenvalues. λ_1 is called the spectral Radius of the graph G . The energy of a graph G , denoted by $\epsilon(G)$ introduced as $\epsilon = \epsilon(G) = \sum_{i=1}^n |\lambda_i|$.

Let L be the Laplacian matrix of the graph G and $\mu_1, \mu_2, \dots, \mu_n$ be its Laplacian eigenvalues satisfying $\mu_1 \geq \mu_2 \geq \dots \geq \mu_n$. The Laplacian energy of a graph G defined as $Le = Le(G) = \sum_{i=1}^n \left| \mu_i - \frac{2m}{n} \right|$.

The Laplacian resolvent energy is defined as

$$RL(G) = \sum_{i=1}^n \frac{1}{n+1-\mu_i}$$

In this presentation, we obtain some bounds for the Laplacian resolvent energy using some lemmas. Also, we examine some relations about this energy concepting its vertices and its edges.

Keywords: Bounds, Laplacian resolvent energy.

RESULTS

1) Let G be graph with m edges and n vertices. Then,

$$RL(G) \geq \frac{n^2}{n^2 + n - 2m}.$$

2) Let G be graph with Laplacian eigenvalues μ_i , $i = 1, 2, \dots, n$ then

$$RL(G) \geq \sqrt{\frac{n}{n^3 + 2n^2 + n - 4mn - 2m + Z_1(G)}} - \frac{n^2}{4} \left(\frac{\mu_1 - \mu_n}{(n+1-\mu_1)(n+1-\mu_n)} \right)^2.$$

3) Let G be a graph and let $\bar{G}$ be the complement of G . Then,

$$RL(\bar{G}) \geq \frac{n^2}{2n + 2m}.$$

4) Let G be a graph with the Zagreb index $Z_1(G)$. Then,

$$RL(G) \leq \sqrt{\frac{2n}{(n+1)(n^3 + 2n^2 + n - 4mn - 2m + Z_1(G))}}.$$

ÖZET:

G bir graf ve L, G grafının Laplacian matrisi olsun. $\mu_1 \geq \mu_2 \geq \dots \geq \mu_n$ olmak üzere $\mu_1, \mu_2, \dots, \mu_n$ Laplacian matrisinin özdeğerleri olsun. Laplacian çözen enerjinin tanımı

$$RL(G) = \sum_{i=1}^n \frac{1}{n+1-\mu_i}$$

şeklindedir.

Bu sunumda, bazı lemmaları kullanarak Laplacian çözen enerji için bazı sınırlar elde edeceğiz. Ayrıca, bu enerji ile ilgili kenar ve köşe kavramlarının bazı ilişkilerini inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Sınırlar, Laplacian çözen enerji

**YAPAY SİNİR AĞLARI, MAKİNE ÖĞRENMESİ VE İSTATİKSEL TAHMİN
TEKNİKLERİNİN LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ: ACİL SERVİSLERDE ETKİN
FİNANSAL BÜTÇELERİN HAZIRLANMASI AMACIYLA HASTA GELİŞ SIKLIĞININ
TAHMİNİNE YÖNELİK MODEL SEÇİMİ**

Serkan NAS

Çukurova Üniversitesi (Doktora Öğrencisi)

Doç. Dr. Gamze VURAL

Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Tahmininin Yapılması Türkiye’de sağlık harcamaları her geçen gün artmasına rağmen, OECD ülkeleri ile karşılaştırıldığında da çok düşük düzeydedir. Sağlık hizmetlerinin büyük bir kısmı, sağlık hizmet sunucusu olan hastanelerde gerçekleşmektedir. Hastanelerde yapılan harcamalarda ise en büyük payı ameliyathaneler ve acil servis birimleri almaktadır. Acil servisler hastanelerin en önemli birimleri olarak kabul edilir; çünkü acil servisler ölümcül hastalara ve kalıcı yaralanmalara ilk müdahalenin yapıldığı sağlık birimleridir. Acil servislerde sağlık hizmet kalitesini yükseltilmesi, genel olarak toplum sağlık kalitesinin artmasına önemli katkı sunacaktır. Bizim gibi gelişmekte olan, sağlık harcamalarına çok fazla bütçe ayıramayan ülkelerde, acil servis bütçe planlaması çok daha önemlidir. Bütçenin iyi bir şekilde planlanması, fon gereksinimin tahmininin doğru yapılabilmesi acil servis hizmetinin etkinliği arttıracaktır. Kaynak kullanım tahmini yapılması, diğer finansman bütçe eklerinin hazırlanmasında başlangıç verisini sağladığından, işletme bütçesinin temel yapısını oluşturur. Hasta geliş sıklığı bilgisi, hastaların acil serviste tedavi işlemlerinin rotası ve tedavi süre bilgisi ile birleştirildiğinde, acil servisin kaynak ihtiyacını belirlenmesinde en önemli adım atılmış olur. Hasta geliş sıklığını doğru tahmin etmek, etkili bir kaynak planlaması yapmamız için en gerekli şarttır. Tahmin edebilmek için İstatistiksel ve istatistiksel olmayan yargıya dayalı birçok tekniklerden yararlanılmaktadır. Acil servis gibi randevusuz çalışılan, belirsizliğin en yüksek seviyede olduğu bir yerde, hasta geliş sıklığını tahmin etmek oldukça zordur. Ama özellikle yapay zeka uygulamaları son yıllarda artan miktarlarda belirsizliklerin tahmin edilmesinde kullanılmaktadır. Yapay zeka çok geniş bir kavram olup, genetik algoritma, bulanık mantık, uzman sistemler, makine öğrenmesi ve makine öğrenmesinin Rasgele orman, Karar ağacı, Gradyan Arttırımı, yapay sinir ağları gibi yöntemler kullanılarak tahmin başarısı yükseltilmiştir. Bu çalışmada, belirsizliğin en yüksek olduğu acil servis birimi için hasta geliş sıklığını tahmin amacıyla makine öğrenmeleri ve diğer istatistiksel yöntemler için literatür taraması yapılmış ve tahmin yöntemleri açıklanmıştır. Literatür taramasıyla tahmin doğruluğu en iyi olan yöntem belirlenerek, bu yöntemle hasta kaynak tahmin planlaması yapılmasına ve finansal bütçelere girdi sağlayacak verilerin hazırlanmasına altyapı oluşturulacaktır. Tahmin doğruluğunun arttırılması ile bütçelerin yapılmasından sonra oluşan bütçeden sapma oranının en aza indirgenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Acil servis, yapay sinir ağları, makine öğrenmesi, finansal bütçe

**AKTİF KALİTESİNİN VE GELİR YAPISININ BANKA PERFORMANSINA ETKİSİ:
BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN MEVDUAT BANKALARI ÜZERİNE BİR ANALİZ****Doç. Dr. Gamze VURAL**

Çukurova Üniversitesi

Serkan NAS

Çukurova Üniversitesi (Doktora Öğrencisi)

ÖZET

Türk finans sistemi banka ağırlıklı bir sistemdir ve bankacılık sisteminin temel kurumları da mevduat bankalarıdır. Türk finans sisteminin yaklaşık %70'i bankalardan, bankacılık sisteminin yaklaşık %90'ı mevduat bankalarından oluşmaktadır. Mevduat bankalarının finansal sistem içindeki en önemli rolü finansal aracılıktır. Ana gelir kaynağı olan faiz geliri de finansal aracılık hizmetine dayalıdır. Fon toplama (mevduat toplama) ve fon arz etme (kredi verme) faaliyetleri ile bankalar dolaylı finansman sağlar ve bankaların bu süreci aktif kalitelerini bozmadan yönetmeleri çok önemlidir. Aktif kalitesinin iyi olması, bankaların mevduat olarak topladıkları fonları, net bugünkü değeri pozitif yatırımlar yapan ve geri ödeme kapasitesi olan ekonomik birimlere aktardıkları anlamına gelmektedir. Kısacası bankaların aktif kalitesinin iyi olması, kaynak tahsisindeki etkinliğin bir işaretidir. Öte yandan aktif kalitesi özellikle bankanın karlılığı ve likiditesi açısından önem arz etmektedir. Finansal aracılığın yanında, bankaların diğer önemli rolü de finansal hizmet ve ürün sunucusu olmalarıdır. Bu bağlamda düşünüldüğünde mevduat bankalarının iki temel gelir kaynağı bulunmaktadır. Bankaların ana gelir kaynağı faiz geliridir. Bu gelir kalemi, bankaların finansal sistemdeki esas rolü olan finansal aracılık faaliyetlerine bağlı olarak elde ettiği gelirdir. Temel göstergesi ise faiz marjıdır. Diğer temel gelir kalemi ise faiz dışı gelirlerdir. Bu gelir kalemi de bankanın bir finansal hizmet ve ürün sunucusu rolüne bağlı olarak elde ettiği gelirlerden oluşmaktadır. Esas kaynağı ücret ve komisyon gelirleridir. Bankanın bu alandaki başarısının temel ölçütü ise faiz dışı marjıdır. Faiz dışı gelir yaratmadaki başarı, bankanın karlılığını ve rekabet gücünü arttıran en önemli faktörlerden biridir. Bu çalışmada, Türkiye'de faaliyet gösteren ve hisse senetleri Borsa İstanbul'da işlem gören mevduat bankalarının finansal oran verileri kullanılarak, bankaların aktif kalitesi ve gelir yapısının ile bankanın performansı arasındaki ilişki incelenmiştir. Bunun için panel veri analizi yöntemi uygulanmıştır. Çalışmaya 2003-2015 döneminde düzenli borsa verilerine ulaşılan Akbank, Denizbank, Garanti Bankası, Halkbank, İş Bankası, Şekerbank, Vakıfbank, Yapı Kredi Bankası ve Finansbank dahil edilmiştir. Aktif kalitesi ile ilgili olarak takipteki krediler/krediler, finansal aracılık fonksiyonu ile ilgili olarak kredi/mevduat, net faiz geliri/getirili aktifler, faiz dışı gelir yaratmadaki başarısı ile ilgili olarak faiz dışı gelir/toplam gelir oranları bağımsız değişken olarak belirlenmiştir. Ayrıca özsermaye/toplam aktif oranı ve aktif büyüklüğü de hesaplanmıştır. Başlıca performans göstergeleri olan, aktif karlılığı ve TobinQ değişkenleri ise bağımlı değişken olarak alınmıştır. Her biri için ayrı ayrı panel veri regresyon analizi yapılmıştır. Değişkenler sabit etkiler ve rassal etkiler varsayımlarına göre test edilmiş, Hausman test sonucuna göre rassal etkiler (random effect) varsayımına göre elde edilen bulgular geçerli ve güvenilir olarak elde edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, net faiz geliri/getirili aktifler ($p<0,01$), faiz dışı gelir/toplam gelir ($p<0,05$), takipteki krediler/krediler ($p<0,05$) ve özsermaye/toplam aktif ($p<0,05$)

değişkenlerinin aktif karlılığı üzerindeki açıklama gücü anlamlı bulunmuştur. Net faiz geliri/getirili aktifler ($p<0,01$), faiz dışı gelir/toplam gelir ($p<0,01$) ve kredi/mevduat ($p<0,05$) değişkenlerinin de TobinQ üzerinde anlamlı açıklama gücü olduğu saptanmıştır. Aktif kalitesinin ve gelir yapısı içinde faiz gelirlerinin yanında faiz dışı gelirlerin arttırılması, bankaların aktif karlılığının ve piyasa performansının yükselmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: banka performansı, aktif kalitesi, faiz geliri, faiz dışı gelir, ROA, TobinQ

VERGİ KAÇIRMA MI, VERGİDEN KAÇINMA MI?

Doç.Dr.Neslihan COŞKUN KARADAĞ
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Vergi ilişkisi vergi alacaklısı devlet ile vergi borçlusu mükellef arasında gerçekleşen hukuki bir süreçtir. Bu süreçte, vergi alacaklısı, kanunlarla belirlenen sınırlar çerçevesinde doğru miktarda vergiyi tahsil etmeyi amaçlarken, vergi borçlusu mükellef mümkün olduğunca az miktarda vergi ödemeyi ister. Mükelleflerin vergiye karşı mukavemetleri vergi yükünün en düşük olduğu zaman ve toplumlarda bile var olmuş/olan bir durumdur. Mükellefler vergi yükünü düşürme çabalarını kanunları ihlal edip vergi kaçırarak ve/veya kanuni sınırlar dâhilinde vergiden kaçınarak gösterirler. Mükelleflerin vergiden kaçınma yöntemleri; vergi kanunlarındaki boşluklardan yararlanarak vergiyi doğuran olaya sebebiyet vermemek, teşvik amaçlı getirilen ve vergi indirimi öngören kanun hükümlerinden yararlanmak, istisna ve muafiyetlerden yararlanmak, vb. şeklinde sıralanabilir. Mükelleflerin vergi yükünü azaltmak veya zamana yaymak konusundaki bu tür davranışları vergi planlamalarının bir parçası olarak suç unsuru tekil etmemekte ve cezai uygulama gerektirmemektedir. Vergi kaçırma ise, kanun hükmüne aykırı her türlü davranışla vergi yükünün azaltılması ya da ortadan kaldırılması anlamına gelir ki, cezai yaptırım gerektiren fiillerdir. Uygulamada mükelleflerin, vergi kaçırma mı yoksa vergiden kaçınma mı olduğu kesin çizgilerle ayrılamayan bazı davranışlarla vergi yükünü azalttığı/ortadan kaldırdığı durumlar da mevcuttur. Bunlar peçeleme ve muvazaa olarak isimlendirilmektedir. Vergi hukukuna özgü bir kavram olarak peçeleme; görünürde hukuka aykırı bir işlem olmamakla birlikte, vergi kanunlarını dolanmak suretiyle özel hukuk kurum ve sözleşmelerinin kullanılarak, vergi yükünü azaltma veya ortadan kaldırma işlemine denilmektedir. Muvazaa ise, hukuki bir ilişki kapsamında, üçüncü kişileri aldatmaya yönelik olarak, tarafların gerçek iradeleri yansıtmayan, danışıklılık üzerine kurulu, kendi aralarında kabul ettikleri gizli anlaşmaya denilmektedir. Hem peçelemede hem de muvazaalı işlemde özel hukuk açısından görünürde bir usulsüzlük olmamakla birlikte, gizlenen bir niyet mevcuttur. Ekonomik yaklaşım ilkesini vurgulayan, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 3.maddesinde belirtilen, "Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır." hükmü gereğince görünürde yapılan bu tür işlemlerin amacı vergi yükünü azaltmaya/ortadan kaldırmaya yönelik ise vergi kaçırma olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada, peçeleme ve muvazaalı işlemlere örnekler verilecek, son dönemde güncel hale gelen bağış ve yardımların bu konu ile ilişkisi değerlendirme konusu yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vergi Kaçırma, Vergiden Kaçınma, Peçeleme, Muvazaa, Bağış ve Yardımlar

GERİ KAZANIM KATILIM PAYINI PİGOU VERGİSİ OLARAK DÜŞÜNMEK...

Doç. Dr. Neslihan COŞKUN KARADAĞ
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

10 Aralık 2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 7153 sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 8.maddesi ile 2872 sayılı Çevre Kanunu'na yapılan ek madde düzenlemeleri (Ek Madde 11- Geri Kazanım Katılım Payı, Ek Madde 12-Depozito ve Ek Madde 13-Poşet Ücreti) ile sürdürülebilir bir çevre için çevre kirliliğinin önlenmesi ve atıkların geri dönüşüme kazandırılmasını destekleyecek uygulamaların yasal zemini oluşturulmuştur. Yapılan yasal düzenleme ile geri kazanım katkı payı uygulanacak ürünler Çevre Kanunu'nun ek-1 sayılı listesinde belirtilmiştir. Bu ürünler doğal yaşamı olumsuz etkileyen ve yüz yıllarca doğada yok olmayarak çevreye zararı olan; ambalaj (plastik, metal, kompozit, cam, ahşap), plastik poşet, lastik, akümülatör, pil (araç bataryaları dâhil), madeni ve bitkisel yağ, elektrikli ve elektronik eşya ile ilaçlardan oluşmaktadır. Kanuni düzenlemede yer alan geri kazanım katkı payı uygulamasına ilişkin alt mevzuat çalışması, ilk olarak, plastik poşetler için ödenecek geri kazanım katılım payının beyanı ve tahsiline ilişkin usul ve esasların belirlendiği, 4 Nisan 2019 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığı Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesi Genel Tebliği yapılmıştır. Dolayısıyla geri kazanım katkı payı alınan ve ücrete tabi tutulan ilk ürün, uygulamada poşet vergisi olarak isimlendirilmesine yol açan, plastik poşetler olmuştur. Diğer ürünlerden alınacak katılım payı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 31 Aralık 2019 tarihli Resmi Gazete yayımlanan Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmeliğine kadar ertelenmiştir. Bu yönetmelikle birlikte diğer ürünler de, her ürünün özelliği dikkate alınarak belirlenen usul ve esaslar dâhilinde geri kazanım katılım payı uygulamasına dâhil edilmiştir. Birçok ülkede değişik isimlerle uygulanan geri kazanım katılım payı, teoride yer alan Pigoucu vergilemenin uygulamaya yansması olarak kabul edilmesi gereken bir tür çevre vergisidir. İngiliz klasik iktisatçısı Artur Cecil Pigou (1877-1959), kaynak dağılımında etkinliği sağlamak amacıyla negatif dışsallıkların vergilendirilmesi gerektiğini savunur. Pigou vergisi olarak bilinen bu uygulama dışsallıkların içselleştirilmesinin de bir yoludur. Geri kazanımı katılım payı kapsamına alınan plastik, metal, cam ambalaj, plastik poşet, lastik, akümülatör, pil, batarya, madeni ve bitkisel yağ gibi ürünlerin çevreye zararı doğal yaşamı olumsuz etkileyecek boyuta ulaşmış, şiddetle tüketimin kısılması ihtiyacını gerektirmiştir. Geri kazanımı katkı payı Pigocu vergileme olarak, çevreye zarar veren ürünleri kullananların katlandığı bir maliyet olacak, geri kazanımı katılım payı ve ücret ile birlikte artan maliyet dolayısıyla aynı zamanda tüketim de kısılacaktır. Nitekim Türkiye'de 2019 yılında 9 aylık uygulama süresinde poşet kullanımının yaklaşık %77 oranında düştüğü belirlenmiştir. Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelik ile geri dönüştürülebilir yukarıda sayılan diğer ürünlerde de katılım payı uygulamasının başlaması olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir ve aynı düşüşün gerçekleşmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geri Kazanım Katılım Payı, Poşet Vergisi, Çevre Vergisi, Pigou Vergisi

KREDİ RİSKLERİNİ BELİRLEMEDE VERİ MADENCİLİĞİ YÖNTEMLERİ: 2015-2016 YILLARI İÇİN KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

DATA MINING METHODS IN DETERMINING CREDIT RISKS: A COMPARATIVE ANALYSIS FOR THE YEARS OF 2015-2016

Begüm ÇIĞŞAR

Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Başta bankacılık ve sigortacılık olmak üzere hemen hemen bütün finans kurumları ve devlet politikaları için olası finansal riskler, doğuracağı ciddi sonuçlar nedeniyle dikkatle ele alınmalıdır. Müşterilere ilişkin bilgilerin analizi ile doğru kişiye doğru poliçe ya da kredi teklif edilmesi ileride yaşanabilecek temerrüt risklerinin önüne geçilmesini sağlayabileceği gibi portföyün de daha iyi yönetebilmesini mümkün kılar. Bu durum aynı zamanda şirketleri rekabetçi piyasada öne çıkarabilmek anlamına gelir. Bu nedenle de potansiyel müşterilere ait verilerden bilgi elde edebilmek gereklilikten öte zorunluluktur. Müşterilere ilişkin verilerin analizlerinde özellikle büyük veri yığınları ile karşı karşıya kalınmaktadır. Büyük miktardaki veri yığınlarından, değerli olanları bulup ortaya çıkaran, temelinde istatistiki uygulamalar olan "veri madenciliği" analiz tekniğiyle mümkün olmaktadır.

Bu çalışmada birinci amaç 2016 yılı TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) hane halkı bütçe anketi verilerine en uygun veri madenciliği algoritmasının belirlenmesi ve önerilecek olan bu en uygun algoritma ile verilerin analiz edilmesidir. Bu amaçla çalışmada kök ortalama hata kareler, ROC (Receiver Operating Characteristic) alanı, doğru sınıflandırma yüzdesi, anma ve duyarlılık gibi istatistiksel yöntemler uygulanmış, WEKA 3.9 veri madenciliği yazılımında bulunan algoritmalarından en iyi sonuç veren Naive Bayes, Bayes ağları J48, rastgele orman, çok katmanlı algılayıcı, lojistik regresyon sınıflandırma algoritmalarının performansları karşılaştırılarak belirlenen en uygun algoritma ile analizler yapılmıştır. Çalışmada 2016 yılında TÜİK tarafından yapılan 77325 birimlik ankette bulunan hane halkı reisinin demografik ve sosyoekonomik özelliklerine ait 12 değişkenden oluşan veri kümesi kullanılmıştır.

Çalışmanın ikinci amacı ise benzer şekilde TÜİK 2015 yılı verilerinden elde edilmiş sonuçların (Çığışar ve Ünal, 2019) 2016 yılı verilerinden elde edilen sonuçlarla karşılaştırılmasıdır. Bu karşılaştırma ile benzer veri kümelerinin farklı yıllarına ait en uygun algoritmanın aynı performansı sergileyip sergilemediği kontrol edilmiş olacaktır. Ayrıca iki yıl arasında hane halkı reislerinin kredi risklilikleri açısından herhangi bir farklılığın olup olmadığı da belirlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Büyük veri, kredi riskleri, sınıflandırma algoritmaları, veri madenciliği.

ABSTRACT

For all financial institutions, especially in banking and insurance and government policies, the potential financial risks should be handled with caution due to their serious consequences. For this reason, analyzing the information about the customers offers the right policy or loan to the right person, besides providing the opportunity to both identify and reduce the possible default risks and to manage the portfolio better. This situation also means being able to move the companies forward in the competitive market. Therefore, it is more than a matter of necessity to obtain data from potential customers. Especially big data is encountered in the analysis of customers' data. It is made possible by the "data mining" analysis technique, which is based on statistical applications that find and reveal valuable ones from large amounts of data.

The first purpose of this study is to determine the most appropriate data mining algorithm with respect to the Turkish Statistical Institute's 2016 year household survey data and to analyze the data with this proposed algorithm. For this purpose, Naive Bayes, Bayes networks J48, random forest, multilayer perceptron algorithms which give the best results from the algorithms in WEKA 3.9 data mining software were compared with the statistical methods such as root mean square error, ROC(Receiver Operating Characteristic), correctly classified percentage, precision, recall, and F-measure. In the study, the data set consisting of 12 variables belonging to the demographic and socioeconomic characteristics of the household heads in the 77325 unit survey conducted by Turkish Statistical Institute in the year of 2016 was used.

The second aim of the study is to compare the results (Çığışar and Ünal, 2019) obtained from Turkish Statistical Institute 2015 data with the results that will be obtained from 2016 data. With this comparison, it will be possible to check whether the most appropriate algorithm of different years of similar data sets shows the same performance. In addition, it will be determined whether there is any difference in terms of credit risks of household heads between the two years.

Keywords: Big data, classification algorithms, credit risk, data mining

**MARKOV ANALİZİ İLE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FAST - FOOD TÜKETİM
TERCİHLERİNİN BELİRLENMESİ****DETERMINING THE FAST - FOOD CONSUMPTION PREFERENCES OF UNIVERSITY
STUDENTS BY THE MARKOV ANALYSIS****Azize Gizem YÜKSEKBAŞ FINDIKLI**

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Feyza GÜNDÜZ

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

İnsanoğlu hayatını sürdürebilmek için bazı yaşamsal faaliyetlere ihtiyaç duyar. Bu faaliyetlerden biri de beslenmedir. Dünya nüfusunun artış göstermesiyle birlikte beslenme ihtiyacının gerektirdiği talepler de değişmektedir. Bununla birlikte gıda sektörünün de hitap ettiği kesim genişlemekte ve özellikle genç nüfusa yönelik farklı seçenekler her geçen gün artmaktadır. Gelişen sosyo-ekonomik şartlar ile çalışma hayatındaki yoğunluk, üniversite öğrencileri için ailelerden uzak yaşama, yemek yapmaya olan ilgi eksiklikleri, zaman kısıtlılığı, sosyalleşme isteği gibi birçok faktör bireyleri dışarıda yemek yeme alışkanlığı edinmeye itmektedir. Toplumdaki genç nüfusun artışı ve geleneksel alışkanlıkların değişimi gıda sektörüne de yansımıştır. Bu değişim ile birlikte fast - food sektörü tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de etkisini göstermekte ve farklı profillerde birçok müşteriye ulaşmaktadır. Son yıllarda artan rekabetten dolayı müşterilere ulaşma, müşterilerin tercihlerini belirleme, istekleri doğrultusunda yenilikler yapma ve memnun olmalarını sağlama çabası giderek zorlaşmıştır. Bu durumun farkında olan işletmeler uygulayacakları stratejilerle müşterilerinin memnuniyetini artırarak olası müşterilerin de ilgilerini çekebilme imkanı sağlayabilmektedir. Müşteriler ise markaların adını gördüklerinde veya duyduklarında zihinlerinde bir fikir oluşmasını beklemektedirler. Bu sebeple müşteriler, aldıkları ürün ve hizmetlere göre markayı belleklerinde yorumlamayı ve o markaya karşı bir fikir sahibi olmayı düşünmektedirler. Markov zincirleri yardımı ile geleceğe yönelik tahminler yürütmek amacıyla yapılan çalışmalar oldukça yaygınlaşmıştır. Markov analizi kavramı, sistemin şu anki davranışını dikkate alarak, geleceğe yönelik davranışlarını tahmin etmek için kullanılan bir yöntemi ifade etmektedir. Ayrıca Markov zincirlerinin sistemin belli bir anda bulunacağı durumu tahmin etmesinin yanında, sistemin uzun dönemde bulunacağı durumu tahmin etme yeteneği de vardır. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin geçmiş dönemlerdeki fast - food marka tercihleri göz önünde bulundurularak geleceğe yönelik olarak hangi markayı tercih edeceklerine dair olasılıkların tahmini ve uzun vadede hangi markanın daha başarılı olacağına yönelik tahminlere ulaşılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Markov analizi, fast- food tüketim tercihleri, stokastik süreçler

ABSTRACT

Mankind needs some vital activities to survive. One of these activities is nutrition. With the increase in the world population, the demands required by the nutritional needs also change. Along with this, the food sector is also expanding and different options for the young population are increasing day by day. Many factors such as the developing socio-economic conditions and the density of working life, lack of interest in families, lack of interest in cooking, time constraints, and desire to socialize force individuals to acquire a habit of eating out. The increase in the young population in the society and the change of traditional habits are also reflected in the food sector. These changes along with the fast - food sector as well as all over the world and in different profiles show the effect in Turkey reaches many customers. Due to the increasing competition in recent years, the effort to reach customers, to determine the preferences of customers, to innovate in line with their wishes and to ensure their satisfaction has become increasingly difficult. Businesses that are aware of this situation can increase the satisfaction of their customers with the strategies they will implement and provide the opportunity to attract the attention of potential customers. Customers expect an idea in their minds when they see or hear the name of the brands. For this reason, customers are considering to interpret the brand in their memory according to the products and services they receive and to have an idea against that brand. With the help of Markov chains, studies to make future predictions have become widespread. The concept of Markov analysis refers to a method used to predict future behavior, taking into account the current behavior of the system. In addition, Markov chains have the ability to predict the situation in which the system will be found in the long term, as well as to predict the situation in which the system will be present at a certain moment. In this study, considering the fast food brand preferences of the university students in the past, it is aimed to reach the forecasts about which brand they will prefer for the future and which brand will be more successful in the long term.

Keywords: Markov analysis, Fast-food consumption preferences, Stochastic processes.

MERSİN İLİNDEKİ OTEL MÜŞTERİLERİNİN GELECEK DÖNEM TERCİHLERİ:**MARKOV ZİNCİRLERİ TEKNİĞİ**

FUTURE PREFERENCES OF HOTEL CUSTOMERS IN MERSIN PROVINCE:

MARKOV CHAINS TECHNIQUE

Havva KOCABAŞA

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Feyza GÜNDÜZ

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Markov süreçleri gelecekteki herhangi bir durumun gerçekleşme olasılığının geçmiş verilerden ziyade şu andaki verilerden yola çıkarak hesaplandığı süreçlerdir. Markov süreci olasılıklı bir süreç olup, literatürde, gelecek tahminlerinin yapılabilmesi için durum tespiti yapan ve gelecekteki olayların durumunu içeren bir teknik olarak bilinmektedir. Markov süreçlerinde esas amaç belirli bir zaman diliminde çeşitli durumlarda bulunmanın ve bir durumdan diğer duruma geçiş olasılıklarının göz önüne alınmasıdır. Markov sürecinde gelecek tahmini yani bir durumdan diğer bir duruma geçiş daha önceki durumlara bağlı olmayıp, sadece bir önceki duruma bağlı olarak gerçekleşmektedir. Bu açıdan, Markov sürecinde bir önceki durum hariç, daha önceki durumların bilinmesi zorunlu değildir. Böylece Markov zincirleri tekniği uygulama alanı geniş, avantajı yüksek ve esnek bir yöntem olma özelliğine sahiptir. Bu çalışmanın amacı Mersin ilindeki kalifiye otellerin müşterilerinin bir sonraki otel tercihlerini Markov zincirleri tekniği ile belirlemektir. Çalışma iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada otel müşterilerinin tercihlerini belirlemek için müşterilerin şimdiki dönem ve eğer var ise bir önceki dönemde kaldıkları oteller anket yoluyla derlenecektir. Anket yoluyla müşterilerin hem şimdiki hem de geçmiş dönemdeki tercihlerini belirleyen veriler derlendikten sonra ikinci aşamada otel müşterilerinin bir sonraki dönemde hangi otelleri tercih edecekleri test edilecektir. Bu amaçla çalışmada Markov zincirleri tekniği kullanılacak olup bu tekniğinin kullanılmasının nedeni tercihlerde bir sonraki dönem tahmini için güvenilir sonuçlar vermesidir. Araştırmada Mersin ilinin seçilmesinin nedenleri ise Mersin'in sahil kenarında turistik bir şehir olması, özellikle yaz aylarında Türkiye' nin çeşitli yerlerinden tatil amaçlı gelen turistler için alternatifler sunması ve bünyesinde her kesime hitap eden oteller ve işletmeler barındırması olarak sayılabilir. Ayrıca şehir Cennet ve Cehennem Obrukları, Adam Kayalar, Kızkalesi, Yumuktepe, Alahan Manastırı gibi turizmde ilgi çekici tarihi mekânlara ev sahipliği yapmaktadır. Çalışmadan elde edilecek bulgular ışığında Mersin'deki otel sahiplerinin müşterilerin tercihlerini dikkate alarak bir sonraki dönem için tercih edilebilirliklerini arttırması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Markov zincirleri tekniği, Mersin ili, otel tercihleri, stokastik süreçler

ABSTRACT

The Markov chains technique is the process by which the probability of occurrence of any future situation is calculated from present data rather than previous data. The Markov chains technique is a stochastic process and is known in the literature as a technique that makes due diligence and shows the status of future events to make future estimations. The main purpose in Markov processes is to consider the existence of various situations in a certain time period and the possibilities of transition from one state to another. In the Markov process, the future estimation, which is the transition from one state to another, depends only upon the present situation, not upon the past. In this respect, in the Markov process, it is not necessary to know the previous situations except for the present one. Therefore, Markov chains technique has a wide range of applications, and it is highly advantageous and flexible. The aim of this study is to determine the next hotel preferences of the customers of qualified hotels in Mersin province with the Markov chains technique. The study consists of two stages. In the first stage, in order to determine the preferences of the hotel customers, the current hotels that customers stay and if there is, the hotels they stayed in the previous period will be collected through a survey. After collecting the data that determines the current and past preferences of the customers through the survey, in the second stage, the hotels that the customers will prefer in the next period will be tested. For this purpose, the Markov chains technique will be used in the study, and the reason for using this technique is that it gives reliable results for the next period in preferences. The reasons for the selection of Mersin province in the study are that Mersin is a touristic city by the sea, especially in summer, Mersin offers alternatives for the tourists who come from Turkey's various places, and Mersin has hotels and businesses that appeal to everyone. In addition, the city is host to interesting historical places in tourism such as Chasm of Heaven and Hell, Adam Kayalar, Maiden's Castle, Yumuktepe, Alahan Monastery. In the light of the findings to be obtained from the study, hotel owners in Mersin are expected to increase their preferability for the next period, taking into account the preferences of the customers.

Keywords: Markov chains technique, Mersin province, hotel preferences, stochastic processes

SUCCESSFUL AGING OF THE MALE

Dr. Fahri ÖZSUNGUR

Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ABSTRACT

This study investigated the successful aging of the male. A cohort of 303 male participants, 50 men with high blood pressure, 32 with cardiac disease, 30 with diabetes mellitus, 23 with prostate gland, and 39 with other diseases were included. Successful aging scale (SAS), independence in activities of daily living scale (ADLs), instrumental activities of daily living scale (IADLs), satisfaction with life scale (SLs) were performed. SLs was positively associated with SAS ($R=.287; r^2=.083; p \leq .001$), healthy lifestyle habits (HLH) ($R=.046; r^2=.014; p \leq .001$), struggle against difficulties (SAD) ($R=.307; r^2=.094; p \leq .001$), and IADLs ($R=.156; r^2=.024; p \leq .001$). Age was negatively associated with IADL ($R=.247; r^2=.061; p \leq .001$). Age was unassociated with SAS or the components (HLH;SAD). Monthly income was positively associated with SLs ($R=.409; r^2=.167; p \leq .001$). Education was positively associated with SAD ($R=.230; r^2=.053; p \leq .001$), HLH ($R=.237; r^2=.056; p \leq .001$), SLs ($R=.190; r^2=.036; p \leq .001$), and SAS ($R=.252; r^2=.064; p \leq .001$). The SAS with its components was valid and reliable [$\chi^2_{92,485}$; $\chi^2_{df:2.371}$; SRMR:.099; RMSEA:.067; NNFI:.926; IFI:.937; CFI:936; GFI:.916; AGFI:.916]. SLs, and education had a positive effect on SAS, and its components (HLH, SAD). The SAS was proved with validity and reliability.

Keywords: Independence in activities of daily living scale, instrumental activities of daily living scale, satisfaction with life scale, successful aging scale, the aging male

STRATEGIC HUMAN RESOURCES MANAGEMENT PROBLEMS OF WOMEN ENTREPRENEURS

Dr. Fahri ÖZSUNGUR

Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ABSTRACT

The aim of this study is to identify strategic human resources management (SHRM) problems in women's entrepreneurship. The study was conducted with 142 women entrepreneurs who operate in the manufacturing and service sectors in Adana Turkey. In the research, the phenomenology method, one of the qualitative research methods, was adopted. According to the results of the study, sustainable competitive advantage, organizational culture, and climate, corporate social responsibility, teamwork (communication, coordination, cooperation), career planning and development (vocational and personal training, mentoring, counseling, practical training, orientation, merit, promotions) conflict management, continuous development and improvement (globalization, adaptation to technological developments), personal rights management (wage, health insurance), occupational health and safety, leader and management impact (non-objective practices, hierarchical) were determined as the problems of women entrepreneurs' SHRM problems. These ten basic factors were identified as the SHRM problem that stands out in women's entrepreneurship. Practical implications and necessary suggestions were included in the study.

Keywords: Strategic human resources management, women entrepreneur, entrepreneurship, corporate social responsibility

2019-2020 AV SEZONUNDA GÜNEY DOĞU KARADENİZ'DEKİ HAMSI'NİN (*Engraulis encrasicolus* L., 1758) BAZI POPULASYON PARAMETRELERİNİN BELİRLENMESİ
DETERMINATION OF SOME POPULATION PARAMETERS OF ANCHOVY (*Engraulis encrasicolus* L., 1758) IN THE 2019-2020 FISHING SEASON IN THE SOUTH EASTERN BLACK SEA

Yüksek Mühendis Muhammet EMANET

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Öğr. Gör. Yusuf CEYLAN

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Prof. Dr. Cemalettin ŞAHİN

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırmada, Ekim 2019 - Ocak 2020 tarihleri arasında Güney Doğu Karadeniz'de avlanan hamsi balığı popülasyonuna ilişkin bazı temel parametreler hesaplanmıştır. Çalışmada 1269 birey incelenmiş olup bu örneklerin boy ve ağırlık dağılımları sırasıyla 5,2-13 cm ve 0,8-13,32 g arasında dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Tüm bireylerde, ortalama boy $9,66 \pm 1,18$ cm ve ortalama ağırlık $5,97 \pm 1,84$ g olarak hesaplanmıştır. Elde edilen örneklerin boy-ağırlık ilişkisi $W=0,0063L^{0,0033}$ ($R^2=0,96$) olarak bulunmuştur. Çalışmada incelenen bireylerin yaşları 0- III arasında değişmiş ve örneklerin büyük bir kısmının yoğun olarak (%49,9) 0 yaşında olduğu tespit edilmiştir. Büyüme parametreleri; $L_{\infty}=12,846$, $k=0,508$, $t_0= -2,295$ ve $W_{\infty}=13,458$ olarak hesaplanmıştır. Asgari avlanabilir boy (<9 cm) altındaki bireylerin oranı %21,36 olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar, hamsi stoklarının sürdürülebilirliğini sağlaması açısından yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hamsi, *Engraulis encrasicolus*, büyüme parametreleri, yaş, Güney Doğu Karadeniz

ABSTRACT

In this research, some basic parameters related to the anchovy population fished in the South East Black Sea between October 2019 and January 2020 were calculated. In the study, 1269 individuals were examined and their length and weight distributed between 5.2-13 cm and 0.8-13.32 g, respectively. In all individuals, the mean length and weight were calculated as 9.66 ± 1.18 cm and 5.97 ± 1.84 g, respectively. The length-weight relationship of all individuals was determined as $W = 0.0063L^{0.0033}$ ($R^2 = 0.96$). The ages of the individuals examined in the study ranged from 0 to III and it was determined that most of the samples were concentrated in 0 years old (49.9%). Growth parameters were calculated as $L_{\infty} = 12,846$, $k = 0,508$, $t_0 = -2.295$, and $W_{\infty} = 13,458$. The ratio of the individuals under the minimum landing size (<9 cm) was determined as 21.36%. The results obtained in this study will be useful in terms of ensuring the sustainability of anchovy stocks.

Key Words: Anchovy, *Engraulis encrasicolus*, growth parameters, age, South Eastern Black Sea

PHASELİS ANTİK KENTİ KULLANICILARININ ÇEVRE KORUMA İÇİN ÖDEME İSTEKLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

F. Dilek ERYİĞİT

Akdeniz Üniversitesi

ÖZET

Phaselis Antik Kenti'nin, Akdeniz'e uzanan küçük bir yarımada üzerine MÖ 6. yüzyılda Rodoslu Kolonilerce kurulduğu söylenmektedir. Şehirde sırasıyla MÖ 5. yüzyılda Pers, 4. yüzyılda Karya Satrabı Mausolos ve Lmya'nın Kralı Perikles'in egemenliği görülür. MÖ 433'te ise şehir Roma egemenliğine girer. Günümüzde Phaselis'te Roma ve Bizans dönemi kalıntıları çoğunlukta olup şehrin coğrafi konumu da önemli bir liman kenti olduğunu göstermektedir. Phaselis Antik Kenti içinden toplanan "Lathyrus phaselitanus" adlı bitki de dünyada sadece bu bölge içinde yetişmektedir. Phaselis dışında bu bitki görülmediği için yerleşimi dar ve türü yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Kemer'de yer alan Phaselis Antik Kenti'ni ayda ortalama 18 bin 162 kişi ziyaret etmektedir bu ziyaretlerden toplam 819 bin 56 TL gelir elde edilmektedir. Phaselis Antik Kenti gibi çevresel malların ekonomik değerinin yaklaşık olarak tahmin edilebilmesi için ziyaretçiler tarafından bir fayda sağlamaları karşılığı olarak fiyatının olması gerekmektedir. Ziyaretçiler, mal veya hizmet için sağladıkları fayda oranında çevresel mallar için bir değer biçmektedirler. Piyasa değeri olmayan mal veya hizmetlerin fiyatının belirlenmesinde "Koşullu Değerleme Yöntemi" kullanılmaktadır. "Ödeme istekliliği", koşullu değerlendirme yöntemlerinden birisi olup piyasa değeri olmayan malların ölçülmesi için kullanılan bir yöntemdir. Bu çalışmada, "Phaselis Antik Kenti" ziyaretçilerinin sağladıkları fayda karşılığı giriş ücreti ödeme istekliliklerinin ve çevre sorunları konularında ziyaretçilerin duyarlılıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, ziyaretçilerinin çevre duyarlılığı konusundaki yaklaşımları tarihi mekânı koruma bilinci oluşturmaları açısından önem taşımaktadır. Araştırmanın ana materyali birincil veriler kullanılarak Phaselis Antik Kenti'nde ziyaretçilerle yapılacak yüz yüze anket çalışmasından elde edilecektir. Araştırma kapsamında örnekleme yöntemi olarak basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılması planlanmaktadır. Phaselis Antik Kenti giriş ücreti ödeme istekliliği fiyatı nitel regresyon modellerinden olan bivariate probit model ile belirlenecektir. Modelin tahmininde STATA 13 kullanılacaktır.

Anahtar kelimeler: Antalya, Çevre Duyarlılığı, Ödeme İstekliliği, Phaselis,

ABSTRACT

The ancient city of Phaselis is said to have been founded by the Rhodesian colonies in the 6th century BC on a small peninsula extending to the Mediterranean Sea. The city was dominated by, respectively, the Persians in the 5th century BC, Carian Satrap Mausolos and Preciles the King of Lmya in the 4th century BC. In 433 BC, the city came under Roman rule. Today, Roman and Byzantine ruins dominate the city and the geographical location shows that it is an important port city. The plant called “Lathyrus phaselitanus” which is collected in Phaselis Antique City, grows only in this region in the world. Since this plant is not seen except Phaselis, its growing area is narrow and the species is in danger of extinction. The Phaselis Antique City in Kemer is visited by an average of 18 162 people a month and a total of 819 056 TL is generated from these visits. In order to estimate the economic value of environmental goods such as Phaselis Antique City, visitors are required to pay a fee in return for their benefit. Visitors value environmental goods at the level of benefit they provide for goods or services. “Conditional Valuation Method” is used to determine the prices of goods or services without market value. “Willingness to pay” is one of the conditional valuation methods used to measure goods with no market value. In this study, it is aimed to determine the sensitivity of the visitors of the Ancient City of Phaselis about the willingness to pay the entrance fee for the benefit provided and about the environmental problems. In addition, the visitors' approach to environmental awareness is important in terms of creating awareness of preserving the historical space. The main material of the study will be obtained from the face-to-face survey conducted in Phaselis Ancient City by using primary data. It is planned to use simple random sampling method as sampling method. The willingness to pay the entrance fee to the ancient city of Phaselis will be determined by the bivariate probit model which is one of the qualitative regression models. STATA 13 will be used to estimate the model.

Keywords: Willingness to Pay, Phaselis, Environmental Awareness, Antalya

**BUĞDAY ÜRETİCİLERİNİN SULAMA SİSTEMLERİ TERCİHİNİ ETKİLEYEN
FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: KONYA İLİ ÖRNEĞİ**

DETERMINATION OF FACTORS AFFECTING IRRIGATION SYSTEMS PREFERENCE OF
WHEAT PRODUCERS: THE CASE OF KONYA PROVINCE

Dr. Öğr. Üyesi M. Nisa Mencet Yelboğa

Akdeniz Üniversitesi

F. Dilek ERYİĞİT

Akdeniz Üniversitesi

ÖZET

Türkiye'nin buğday ekim alanı 2018/19 üretim sezonu itibarıyla dünya buğday ekim alanının %3.5'ini oluşturmaktadır. Bu alan Türkiye'de toplam işlenen tarım alanının %20'sini teşkil etmektedir. 2017/2018 üretim sezonu itibarıyla Türkiye'nin buğday ekim alanı 76,7 milyon dekar olup bu alanın %32'sini oluşturan ilk 10 il arasında Konya ili birinci sırada gelmektedir. Belirtilen önem nedeniyle çalışmanın ana amacı Konya ili Kadınhanı ve Ilgın ilçelerinde buğday üretimi yapan üreticilerinin sulama sistemleri tercihlerini etkileyen fiyat dışı faktörlerin belirlenmesidir. Çalışmada Konya ilinde iklim değişikliğinin sonucu olan kuraklığın, sulama tercihlerini ne ölçüde etkilediğini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmanın ana materyalini 2018 yılında Konya ili Kadınhanı ve Ilgın ilçelerinde buğday üretimi yapan üreticilerden yüz yüze anket çalışmasından elde edilen veriler oluşturmaktadır. Üretici sayısı, İl ve İlçe Tarım Müdürlüklerinden elde edilen işletme alan genişlikleri esas alınarak örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. kullanılmıştır. Analiz yöntemi olarak nitel tepkili regresyon modellerinden olan "Multinomial Logit Regresyonu" kullanılması planlanmaktadır. Üreticilerden elde edilen verilerin değerlendirmeye uygun şekle dönüştürülerek STATA 13 programında analiz edilmesi düşünülmektedir. Bununla birlikte araştırma konusuyla ilgili olarak daha önce yapılmış yerli ve yabancı çalışmalar ve istatistiklerden yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Buğday verim, Konya, kuraklık, multinomial logit regresyon, su kaynağı.

ABSTRACT

As of the 2018/19 production season, Turkey's wheat cultivation area constitutes 3.5 % of the world's total wheat cultivation area. This area represents 20 % of the total cultivated agricultural land in Turkey. Turkey's total wheat cultivation area is 76.7 million decares as of the 2017/2018 production season and Konya province ranks first among the top 10 provinces which constitutes 32 % of this area. Due to the importance given, the main purpose of this study is to determine the non-price factors that affect the irrigation system preferences of wheat producers in Kadınhanı and Ilgın districts of Konya. The aim of this study is to determine to what extent the drought caused by the climate change affects the irrigation preferences in Konya. The main material of the study is the data obtained from the face-to-face survey from the producers producing wheat in Kadınhanı and Ilgın districts of Konya in 2018. Sampling method was used to determine the number of producers based on the size of area obtained from Provincial and District Agriculture Directorates. It is planned to use "Multinomial Logit Regression" which is one of the qualitative response regression models as the analysis method. Also it is thought that the data obtained from the producers will be analyzed in STATA 13 program after a conversion process. In addition to this, domestic and foreign studies and statistics about the research field will be utilized.

Keywords: Wheat yield, Konya, drought, multinomial logit regression, water source.

SERADA DOMATES ÜRETİMİ YAPAN ÜRETİCİLERİN TARIMSAL DESTEKLEME POLİTİKALARINDAN FAYDALANMA İSTEKLİLİĞİNDE ETKİLİ FAKTÖRLERİN ANALİZİ: ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ

ANALYSIS OF EFFECTIVE FACTORS IN THE WILLINGNESS OF THE GREENHOUSE TOMATO PRODUCERS TO BENEFIT FROM THE AGRICULTURAL SUPPORT POLICIES: ANTALYA PROVINCE CASE

F. Dilek ERYİĞİT

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi M. Nisa MENCET YELBOĞA

Akdeniz Üniversitesi

ÖZET

Tarımsal destekler ürün maliyetinin bir kısmını karşılayarak üreticiye ek gelir sağlaması ve üretimin devamının sağlanması amacıyla verilmektedir. Tarımsal desteklerin üreticilerin üretim ve gelir seviyelerinde önemli bir role sahip olduğu düşünülmektedir. Tarımsal desteklerin üreticilere verilmesi kadar önemli olan bir diğer konu üreticiler tarafından bu desteklerden “faydalanma istekliliği”dir. Türkiye’de 2018 yılında toplam örtü altı sebze ve meyve üretimi 8 milyon ton, domates örtü altı üretim miktarı ise yaklaşık 4 milyon ton olup üretimin %48.17’sini domates oluşturmaktadır. Türkiye’de 2015 yılında toplam destek miktarı 38 TL/ton’dur ve domates üretim maliyetlerinin %2.21’i bu desteklerle karşılanmıştır. Bu çalışmada tarımsal desteklerin domates üreticilerinin tercihlerinde ve bu desteklerden faydalanmalarında etkili olan faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, tarımsal destekleme politikalarını tercih eden üreticiler ile tercih etmeyen üreticilerin sosyo ekonomik farklılıkları bulunması da amaçlardan biridir. Destekleme politikalarının bölgesel etkilerini belirlemeye çalışılmıştır ve domates ürününe yapılan desteklerin üreticiler için yeterlilik düzeyleri değerlendirilecektir. Araştırma kapsamında, örnekleme yöntemi olarak tabakalı tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak üretici sayısı seçilmiştir. Antalya’nın Aksu, Serik ve Kumluca ilçelerinde, serada domates üretimi yapan 160 üretici ile görüşülmüş ve yüz yüze anket uygulaması ile veriler elde edilmiştir. Serada domates üretimi yapan üreticilerin tarımsal destekleme politikalarından faydalanma istekliliğine etkili faktörlerin analizinde, nitel tepkili regresyon modellerinden olan bivariate modeli ve STATA 13 programı kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarımsal destekler, Domates, Bivariate probit

ABSTRACT

Agricultural supports are given to provide additional income to the producer by sharing a part of the product cost and to ensure the continuation of production. Agricultural supports are thought to play an important role in production and income levels of the producers. Another issue that is as important as giving agricultural supports to producers is their “willingness to benefit” from these supports. Total greenhouse vegetable and fruit production in 2018 is 8 million tons in Turkey and greenhouse tomato production amount is approximately 4 million tons which constitute 48.17% of the total production. The total amount of support in Turkey in 2015 is 38 TL/ton and 2.21% of production costs has been met with these supports. In this study, it was aimed to determine the factors affecting agricultural supports in tomato producers' preferences and their benefiting from these supports. In addition, it is one of the objectives to find socio-economic differences between producers who prefer agricultural support policies and those who do not. In the study, it was tried to determine the regional effects of the support policies, and the qualification levels of the supports for the tomato product for the producers will be evaluated. Within the scope of the research, the number of producers was chosen by using stratified random sampling method as sampling method. In the Aksu, Serik and Kumluca districts of Antalya, 160 greenhouse tomato producers were interviewed and data were obtained by face-to-face survey. STATA 13 program and bivariate model which is one of the qualitative reactive regression models, will be used in the analysis of factors affecting the willingness of greenhouse tomato producers to benefit from agricultural support policies.

Keywords: Agricultural supports, Tomato, Bivariate probit

**DEVELOPMENT OF A PROTOTYPE EXPERIMENTAL SETUP FOR MACHINE
LEARNING BASED CONTROL APPLICATIONS****MAKİNE ÖĞRENME ESASLI KONTROL UYGULAMALARI İÇİN BİR PROTOTİP
DENEYSEL DÜZENEGİN GELİŞTİRİLMESİ****Res. Assist. Hüseyin Emre ÖZGÜR**

Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University

Res. Assist. Mustafa DAĞDELEN

Çukurova University

Assist. Prof. Dr. Mehmet İlteriş SARIGEÇİLİ

Çukurova University

ABSTRACT

The machine learning-based control approach (Watkins & Dayan, 1992) (Peters et al., 2003) (Mnih et al., 2013) (Lillicrap et al., 2015) is an emerging and promising area. An experimental setup for the practical use of control algorithms will enable practicing and testing machine learning methods. Methods on practical applications of control algorithms are always attractive. Hence, an experiment setup can be built and used for the practical application of control algorithms. An inverted pendulum on a cart, cart-pole, is a well-known and widely used control problem (Barto et al., 1983), (Glück et al., 2013) among the existing control setups in practice. For this reason, the design and manufacture of the cart-pole experimental setup have been preferred in order to experience real-life applications of machine learning-based control. In the design process, following criteria have been considered. The experimental setup should be easily controlled by digital sources (such as PC). The hardware and the software should be easily modifiable and should be free from commercial license. The experimental setup should be easily available and should have low cost parts. By considering those criteria, a cart pole experimental setup has been designed and produced. The built experimental system has open-loop position control. It can be controlled using a PC with the help of serial port and Python programming language. The system works simply as follows: A pendulum that hangs down from the pivot point is brought to the upright position by moving it to the right or left suddenly. Then, with the help of encoders at the pivot point, the rotational amount of the rod is read instantaneously and the car is moved to the right or left, reversing this rotational amount.

Keywords: Cart-pole, machine learning-based control, inverted pendulum on a cart

ÖZET

Makine öğrenimi tabanlı kontrol yaklaşımı (Watkins & Dayan, 1992) (Peters et al., 2003) (Mnih et al., 2013) (Lillicrap et al., 2015) gelişen ve gelecek vadeden bir alandır. Kontrol algoritmalarının pratik kullanımına yönelik bir deneysel düzenek makine öğrenim yöntemlerinin uygulanmasını ve denenmesini pratik olarak mümkün kılacaktır. Pratikteki mevcut kontrol düzenekleri içerisinde araba üzerinde ters sarkaç (araba-çubuk) iyi bilinen ve yaygın kullanılan bir kontrol problemidir (Barto et al., 1983), (Glück et al., 2013). Bu nedenle, makine öğrenim tabanlı kontrolün gerçek hayat uygulamalarını deneyimlemek amacıyla “cart-pole” deney sisteminin tasarımı ve üretimi tercih edilmiştir. Tasarım sürecinde şu kıstaslar göz önünde bulundurulmuştur. Deney seti dijital kaynaklarla (PC gibi) kolayca kontrol edilebilmelidir. Donanım ve yazılım kolayca değiştirilebilir olmalı ve ticari lisans yükü taşımamalıdır. Deney seti donanımı kolayca elde edilebilir olmalıdır ve düşük maliyetli parçalara sahip olmalıdır. Bu kıstasları göz önünde bulundurarak bir “cart-pole” deney seti tasarlanmış ve üretilmiştir. Üretilmiş deney seti açık döngü pozisyon kontrolüne sahiptir. Seri port ve Python programlama dili yardımıyla ile bir PC kullanılarak kontrol edilebilir. Sistem basitçe şu şekilde çalışmaktadır: Aşağı doğru sarkan bir sarkacı pivot noktasından aniden sağa veya sola hareket ettirerek yukarı doğru dik gelecek pozisyona getirilir. Daha sonra pivot noktasındaki enkoderler yardımıyla çubuğun dönme miktarı anlık olarak okunarak bu dönme miktarını tersine çevirecek şekilde araba sağa veya sola hareket ettirilir.

Anahtar Kelimeler: “Cart-pole”, makine öğrenimi tabanlı kontrol, araba üzerinde ters sarkaç

REFERENCES

- Barto, A. G., Sutton, R. S., & Anderson, C. W. C. W. (1983). Neuronlike Adaptive Elements That Can Solve Difficult Learning Control Problems. *IEEE Transactions on Systems, Man and Cybernetics*, SMC13(No:5 September/October), 834–846. <https://doi.org/10.1109/TSMC.1983.6313077>
- Glück, T., Eder, A., & Kugi, A. (2013). Swing-up control of a triple pendulum on a cart with experimental validation. *Automatica*, 49(3), 801–808. <https://doi.org/10.1016/j.automatica.2012.12.006>
- Lillicrap, T. P., Hunt, J. J., Pritzel, A., Heess, N., Erez, T., Tassa, Y., Silver, D., & Wierstra, D. (2015). *Continuous control with deep reinforcement learning*. <http://arxiv.org/abs/1509.02971>
- Mnih, V., Kavukcuoglu, K., Silver, D., Graves, A., Antonoglou, I., Wierstra, D., & Riedmiller, M. (2013). *Playing Atari with Deep Reinforcement Learning*. 1–9. <http://arxiv.org/abs/1312.5602>
- Peters, J., Vijayakumar, S., & Schaal, S. (2003). Reinforcement Learning for Humanoid Robotics. *Proceedings of the IEEE-RAS International Conference on Humanoid Robots (Humanoids)*, 18(7), 1–20. <https://doi.org/10.1163/1568553041719519>
- Watkins, C. J. C. H., & Dayan, P. (1992). Technical Note: Q-Learning. *Machine Learning*, 8(3), 279–292. <https://doi.org/10.1023/A:1022676722315>

THE EFFECT OF LINEAR POTENTIOMETERS ON THE FRICTION FORCE OF MECHANICAL SYSTEMS

DOĞRUSAL POTANSİYOMETRELERİN
MEKANİK SİSTEMLERDEKİ SÜRTÜNME KUVVETİNE ETKİSİ

Res. Assist. Mustafa DAĞDELEN
Çukurova University

Res. Assist. Hüseyin Emre ÖZGÜR
Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University

Assist.Prof.Dr. Mehmet İlteriş SARIGEÇİLİ
Çukurova University

ABSTRACT

Control of mechanical systems in high precision is dependent on the correct estimation of their dynamical parameters and friction characteristics. The friction characteristics of linear actuators can be determined from measured parameters of linear motion and force. Although linear motion parameters are determined by linear potentiometers, these potentiometers also have additional effects on frictional resistance. In previous studies, no information about the friction behavior of potentiometers has been obtained. Therefore, the objective of this study is to investigate to what extent mechanical systems will change friction behavior by determining the friction force of linear potentiometers. For this purpose, a useful experimental setup has been designed, and along with the force applied to the linear potentiometer in both directions (extension and retraction) of motion, the linear speed of the motion that occurred under this force has been measured. The force and speed data obtained as a result of these measurements have been evaluated using the nonlinear curve fitting method and the friction model has been expressed both graphically and mathematically for both sides of the potentiometer. The effect of the resulting potentiometer friction force has been compared with the data obtained from previous friction study. Consequently, it has been observed that especially at low speeds, potentiometer friction force affects the general friction behavior of the system up to 25% error level and this error decreases to 10% levels after a certain speed point (Stribeck speed). As a result of this study, it has been concluded that the friction behavior of the linear potentiometers should be taken into consideration especially in low speed levels (in the range of -0.1 and 0.1 m/s), and it is sufficient to take into account a constant rate of 10% error at other speeds.

Keywords: Linear potentiometer, friction force, experimental setup

ÖZET

Mekanik sistemleri yüksek hassasiyette kontrol edebilmek onların dinamik parametrelerinin ve sürtünme karakteristiklerinin doğru şekilde saptanmasına bağlıdır. Doğrusal hareket eden eyleyicilerin sürtünme karakteristiklerini belirlemek için doğrusal hareket ve kuvvet parametrelerinin ölçülmesi gerekmektedir. Doğrusal hareket parametreleri doğrusal potansiyometreler ile belirlenmekle birlikte bu potansiyometrelerin de sürtünme dirençlerine fazladan etkileri olmaktadır. Önceki çalışmalarda, potansiyometrelerin sürtünme davranışları hakkında bir bilgiye ulaşılamamıştır. Bundan dolayı, bu çalışma doğrusal potansiyometrelerin sürtünme kuvvetini saptayarak mekanik sistemlerin sürtünme davranışlarını ne ölçüde değiştireceğinin incelenmesini amaçlamıştır. Bu amaçla kullanışlı bir deneysel düzenek tasarlanmış ve doğrusal potansiyometreye her iki hareket yönünde de (uzama ve kısalma) uygulanan kuvvet ile birlikte bu kuvvet altında ortaya çıkan hareketin doğrusal hızı ölçülmüştür. Bu ölçümler sonucunda elde edilen kuvvet ve hız verileri, doğrusal olmayan eğri uyurma yöntemi kullanılarak değerlendirilmiş ve potansiyometrenin her iki yönü için sürtünme modeli hem grafiksel olarak hem de matematik model olarak ifade edilmiştir. Ortaya çıkan potansiyometre sürtünme kuvvetinin etkisi daha önce yapılmış olan sürtünme çalışması verileri ile karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak, özellikle düşük hızlarda potansiyometre sürtünme kuvvetinin sistemin genel sürtünme davranışını %25 hata seviyesine ulaşacak kadar etkilediği ve belirli bir hız noktasından (Stribeck hızı) sonra da bu hatanın azalarak %10 seviyelerinde ilerlediği gözlemlenmiştir. Bu çalışma sonucunda, doğrusal potansiyometrelerin yüksek hassasiyet gerektiren kontrol uygulamalarında özellikle düşük hız seviyelerinde (-0.1 ve 0.1 m/s aralığında) potansiyometrenin de sürtünme davranışının göz önünde bulundurulması gerektiği ve ayrıca diğer hızlarda ise sabit %10 hatanın dikkate alınmasının yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Doğrusal potansiyometre, sürtünme kuvveti, deneysel düzenek

NI-CO ALLOY COATINGS FOR INDUSTRIAL APPLICATIONS

Dr. Orkut SANCAKOĞLU

Dokuz Eylül University

ABSTRACT

Main aim of this study is to bring up the effect of Co content on the phase structure, morphology, and engineering properties of Ni-Co alloy coatings. These alloys exhibit high strength, good wear resistance, thermal conductivity, and electro catalytic activity for industrial applications. The electrodeposition of Ni-Co alloys can show an abnormal behavior, in which there is a preferential deposition rate of the less noble metal rather than the nobler one. Based on this idea, Ni-Co alloy coatings were deposited from acidic baths using direct current (DC). Phase structure, surface morphology and elemental composition of the coatings were determined using x-ray diffractometer (XRD), scanning electron microscope (SEM) with energy dispersive spectrometer (EDS) attachment, respectively. The investigations on the electrodeposited Ni-Co alloys have shown that their microstructures and properties were in close relation with the process parameters such as bath composition, temperature, pH, current density, and Co content. Finally, the experimental results were discussed whether the coatings are good candidates for engineering applications or not.

Keywords: Ni-Co alloy, phase structure, composition, morphology, application fields

100Cr6 RULMAN ÇELİĞİ KALİTESİNİN ÜRETİMİ VE KARAKTERİZASYONU**PRODUCTION AND CHARACTERIZATION OF 100Cr6 BEARING STEEL****Celal Erkal KAHRAMAN**

Özkan Demir Çelik Sanayi A.Ş.

Caner TUNA

Özkan Demir Çelik Sanayi A.Ş.

Doç. Dr. Tuncay DİKİCİ

Dokuz Eylül Üniversitesi

ÖZET

Rulman ya da yuvarlanma elemanı, rulmanlı yatakların iç ve dış bilezikleri arasında yuvarlanarak en az sürtünme ve kayıpla iş yapmasını sağlayan makine elemanlardır. Rulman malzemeleri teknolojisi 1920'li yıllara dayanmakla birlikte, 1955 yılına kadar bu alanda çok az ilerleme kaydedilmiştir. Malzeme teknolojisindeki itici güç İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra uçak endüstrisinin büyümesi ile ortaya çıkmıştır. Rulmanlar yapı itibari ile genel olarak iç bilezik, dış bilezik, bilye, kafes, yağlayıcı gres ve kapaktan oluşurlar. Basmaya, çekmeye, titreşime ve aşınmaya maruz kalmaktadırlar. Bu nedenle farklı yüklemelere direnç gösterecek özel bir çelik ile üretilmesi gerekmektedir. Bu çalışma kapsamında Türkiye'de üretimi sınırlı olan ve büyük oranda ithal edilen rulman çeliği (100Cr6) üretimi gerçekleştirilmiş ve karakterizasyon çalışmaları yapılmıştır. Bu özel çelik, içerisinde %1 oranında karbon (C) ve % 1,5 oranında krom (Cr) elementi içeren düşük alaşımlı ötektoid üstü bir çeliktir. Bu çelikler, ısıtılma yoluyla derinlemesine sertleştirilebilirler ve farklı ısıtılma uygulamaları neticesinde mikro yapıları değiştirilerek sertlikleri artırılabilir. İçerisinde bulunan karbon oranı ısıtılma sırasında çeliğin kolayca sert bir yapıya (martenzit) dönüşmesini sağlar. Krom ise korozyona karşı direnç sağlaması ile birlikte yatağın aşınma direncini artırarak istenilen özelliğe gelmesini sağlar. Rulman çeliği üretimi; hammadde seçiminden sürece dahil olan refrakter malzemelerin yapısına, alaşımlandırmadan karışımın homojenleştirilmesine, vakum prosesinden sıvı çeliğin kontrollü dökümüne, kalıplarda uygulanan soğutma rejiminden haddelemede plastik deformasyon ile sağlanacak ezme oranına kadar çok hassas bir üretim zincirini kapsamaktadır. Rulman ömrünü ve güvenilirliğini önemli ölçüde arttıran en önemli değişken rulman çeliğinin vakum prosesidir. Bu proses ile yapıdaki metalik olmayan inklüzyonların, sıkışmış gazların ve eser elementlerin miktarları azaltılır veya ortadan kaldırılır.

Anahtar Kelimeler: Rulman çeliği, vakum prosesi, üretim

ABSTRACT

Bearing or rolling elements are machine elements that allow rolling bearings to work with minimum friction and loss by rolling between inner and outer rings. Although the bearing materials technology dates back to the 1920s, little progress has been made in this area until 1955. The driving force in material technology emerged with the growth of the aircraft industry after the Second World War. In general, the bearings consist of inner ring, outer ring, ball, cage, lubricating grease and cover. They are subjected to compression, pulling, vibration and wear. Therefore, it must be produced with a special steel that will resist different loads. In this study, bearing steel (100Cr6) which has limited production in Turkey and largely imported production was performed and characterization studies were made. This special steel is a low alloy eutectoid steel containing 1% carbon (C) and 1.5% chromium (Cr) elements. These steels can be hardened deeply by heat treatment and their hardness can be increased by changing their microstructures as a result of different heat treatment applications. The carbon content in it enables the steel to easily turn into a hard structure (martensite) during heat treatment. On the other hand, chromium provides corrosion resistance and increases the wear resistance of the bearing rings and provides the desired feature. Bearing steel production; it covers a very sensitive production chain from raw material selection to the content of refractory materials included in the process, from alloying to homogenization of the mixture, from vacuum degassing process to controlled casting of molten steel, from the cooling regime applied in the molds, to the reduction rate to be achieved by plastic deformation in rolling. The most important variable that significantly increases bearing life and reliability is the vacuum degassing process of bearing steel. With this process, the amounts of non-metallic inclusions, trapped gases and trace elements in the structure are reduced or eliminated.

Keywords: Bearing steel, vacuum degassing process, production

**Nİ ESASLI NANOKOMPOZİT KAPLAMALARIN PULS ELEKTROÇÖKTÜRME
YÖNTEMİ İLE ÜRETİLMESİ VE KARAKTERİZASYONU**

PRODUCTION AND CHARACTERIZATION OF Ni-BASED NANOCOMPOSITE COATINGS
BY PULSE ELECTRODEPOSITION METHOD

Dr. Öğr. Üyesi Funda AK AZEM

Dokuz Eylül Üniversitesi

Celal Erkal KAHRAMAN

Özkan Demir Çelik Sanayi A.Ş.

Dr. Öğr. Üyesi Işıl BİRLİK

Dokuz Eylül Üniversitesi

Tülay KOÇ DELİCE

Dokuz Eylül Üniversitesi

ÖZET

Gelişen teknoloji ile beraber birçok endüstri alanında kullanılabilecek malzemelerden istenen ve beklenen özellikler de her geçen gün artmaktadır. Mevcut malzeme özelliklerinin istenen şartlara göre modifiye edilme gerekliliği de bu nedenlerle ortaya çıkmıştır. Birçok teknik alanda kullanılan malzemelerin yüzey özelliklerinin çevresel etkilere karşı korunabilmesi için yüzey kaplamaları uygulanmaktadır. Malzemelere uygulanan yüzey kaplamalarının amaçlarından başlıcaları aşınmaya, korozyona, ısı etkilere ve benzeri dış etkilere karşı malzemeyi korumaktır. Puls akım sabit olmayan ve akımın kesikli olarak kullanıldığı akım dalgaları şeklinde olup DC akımda sadece bir parametre değişkenlik gösterirken, puls kaplamada birden fazla parametre değişkenlik göstermektedir. Puls elektroçöktürme tekniği, geleneksel yollarla elde edilen kaplamalara kıyasla biriktirilen metallerin ve alaşımların özelliklerinin iyileştirilmesine olanak sağlamaktadır. Elektroçöktürme yöntemi ile kompozit kaplamalar, bir metal ya da alaşım matris içerisinde, mikron ya da mikron altı polimerik, metalik ya da metalik olmayan bileşik ya da partiküllerin birlikte biriktirilmesi ile elde edilmektedir. Bu yöntem, malzemenin aşınma direnci, yağlayıcılık veya korozyon dayanımı gibi yüzey özelliklerini geliştirmek için uygulanmaktadır. Proses süresince çözünmez yapıdaki malzemeler, bir kaplama elektrolitinde askıda bırakılmaktadır. Nikel, korozyona karşı yüksek dirençli, iyi mekanik özelliklerin yanında yüksek korozyon direnci nedeniyle geniş kullanım alanına sahiptir. Elektroçöktürme yöntemiyle elde edilen nikel kaplamalar, yüzey özelliklerini değiştirmek veya iyileştirmek için mühendislik uygulamalarında uygulanmaktadır. Metal olmayan katkıların ve metal fazlarının birlikte çöktürülmesi, kaplamanın fiziksel ve mekanik birçok özelliğinde önemli iyileşme sağlar. Bu amaçla Al₂O₃, SiC, Cr₂O₃, TiO₂, MoS₂, WC gibi seramik esaslı malzemelerden değişik amaçlarla birçok katkı malzemesi kullanılmaktadır. Çalışma kapsamında puls yöntemi kullanılarak seramik esaslı nanopartikül takviyesi yapılan Ni esaslı nanokompozit kaplamaların üretimi gerçekleştirilmiştir. Üretimi gerçekleştirilen kaplamaların yapısal ve morfolojik açıdan karakterizasyon çalışmaları

sırasıyla X-ışınları difraktometresi (XRD) ve taramalı elektron mikroskobu (SEM) kullanılarak yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nikel kaplama, puls elektroçöktürme, nanokompozit

ABSTRACT

With the developing technology, the desired and expected properties of the materials that can be used in many industrial areas are increasing day by day. The necessity of modification of the existing material properties according to the desired conditions also emerged for these reasons. Surface coatings are applied to protect the surface properties of materials used in many technical fields against environmental influences. The main purpose of surface coatings applied to materials is to protect the material against abrasion, corrosion, thermal effects and similar external influences. Pulse current is in the form of non-constant current waves with discrete current, while only one parameter varies in DC current, more than one parameter varies in pulse coating. The pulse electrodeposition technique allows to improve the properties of deposited metals and alloys compared to coatings obtained by conventional means. By electrodeposition, composite coatings are obtained by co-depositing micron or submicron polymeric, metallic or non-metallic compounds or particles in a metal or alloy matrix. This method is applied to improve the surface properties of the material such as abrasion resistance, lubrication or corrosion resistance. During the process, insoluble materials are suspended in a coating electrolyte. Nickel is highly resistant to corrosion and has a wide range of applications due to its good mechanical properties and high corrosion resistance. Nickel plating obtained by electrodeposition is applied in engineering applications to change or improve surface properties. The co-precipitation of non-metal additives and metal phases provides significant improvements in many physical and mechanical properties of the coating. For this purpose, Al₂O₃, SiC, Cr₂O₃, TiO₂, MoS₂, WC-based ceramic materials such as various additives are used for various purposes. Within the scope of the study, Ni-based nanocomposite coatings which were reinforced with ceramic based nanoparticle by using pulse method were produced. Structural and morphological characterization studies of the produced coatings were performed by X-ray diffractometer (XRD) and scanning electron microscopy (SEM), respectively.

Keywords: Nickel electrodeposition, pulse electrodeposition, nanocomposite

YENİ NESİL ELEKTİRİK ÜRETMEDE YEŞİL ENERJİ; MİKROBİYAL YAKIT HÜCRELER

GREEN ENERGY IN NEW GENERATION ELECTRICITY GENERATION; MICROBIYAL FUEL CELLS

Seden BATMAN

Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimler Enstitüsü Çevre Mühendisliği Anabilim Dalı (Yüksek Lisans Öğrencisi)

ÖZET

Geçmişten günümüze kadar artan dünya nüfusunun etkileri oldukça açık bir biçimde hissedilmektedir. Bu hızlı artışın beraberinde getirdiği birçok problemin başında enerji ihtiyacının karşılanması gelmektedir. Kirliliğin artması ve fosil enerji kaynaklarının azalması, alternatif enerji kaynakları aranmasına yol açmıştır. Enerjinin üretim aşamasında ve devamında gelen zincirde olabildiğince çevreye verdiği zararın en aza indirgenmesi önemli bir husustur. Gelişmekte olan ülkeler ekonomilerini güçlendirmek için her geçen gün artan bir enerji ihtiyacı talebi duymaktadır. Bu talepteki artış ile orantılı elektrik ihtiyacı da söz konusudur. Enerji türlerinden biri olan elektrik enerjisinin üretiminde alternatif teknolojiyle kullanılan mikrobiyal yakıt hücresi popülerliğini arttırmaktadır. Her ne kadar mikrobiyal yakıt hücreleri henüz geniş alanda kullanılmaya başlanmamış olsa da yapılan çalışmaları bakıldığında zaman geleceğin temiz enerji kaynaklarından birisi olarak anılmaktadır. Mikroorganizmaların metabolik faaliyetleri ile organik maddelerde yer alan kimyasal bağ enerjisinin elektrik enerjisine çevrilmesi mikrobiyal yakıt hücrelerinin temel çalışma prensibidir. Mikrobiyal yakıt hücreleri gelecekte özellikle atıklardan elde edilebilme şansı sağladığı için simbiyotik ve çevreci bir yaklaşımın da öncüsü olacaktır.

Bu çalışmada atık sular, gıda artıkları atık alanlar ve deponi alanlarında oluşturulabilecek mikrobiyal yakıt hücreleri, çalışma prensipleri ve dünyada şu anda ve gelecekte ki kullanım alanları tartışılarak, ülkemizde bu konuda yapılan ve yapılabilecek çalışmalar ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mikrobiyal yakıt hücresi, yeşil enerji, elektrik enerjisi

ABSTRACT

The effects of the increasing world population from the past to the present are quite clearly felt. Meeting the energy needs is one of the many problems brought about by this rapid increase. Increasing pollution and decreasing fossil energy sources led to the search for alternative energy sources. It is an important issue to minimize the damage caused by the energy to the environment as much as possible in the chain that comes in the production phase and afterwards. Developing countries are increasingly there hear an increasing demand for energy to strengthen their economies. There is also a need for electricity proportional to the increase in this demand. Microbial fuel cell, which is used with alternative technology in the production of one of the energy types of electricity, increases its popularity. Although microbial fuel cells have not been used in a wide area yet, when we look at the studies, it is considered as one of the clean energy sources of the future. The conversion of chemical bond energy in organic matter to electrical energy with the metabolic activities of microorganisms is the basic working principle of microbial fuel cells. Microbial fuel cells will be the pioneer of a symbiotic and environmentalist approach, as they provide a chance to be obtained from waste especially in the future.

In this study, microbial fuel cells that can be formed in waste water, food waste waste areas and landfill areas, working principles and current and future usage areas in the world are discussed and the studies done and can be done have been revealed.

Keywords: Microbial fuel cell, green energy, electrical energy

MONO VE Bİ-FONKSİYONEL REAKTİF BOYAR MADDELERLE PAMUKLU KUMAŞLARIN BOYANMASINDA BİYOBOZUNUR TUZ KULLANIMININ ETKİLERİ VE YIKAMA PROSESİNİN EKOLOJİK OLARAK İYİLEŞTİRİLMESİ

Araş. Gör. Canan USTA
İstanbul Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Gülay ÖZCAN
İstanbul Teknik Üniversitesi

ÖZET

Tekstil endüstrisinde pamuklu tekstil malzemelerinin renklendirilmesinde en çok tercih edilen ve kullanılan boyar madde grubu reaktif boyar maddelerdir. Reaktif boyar maddeler; yüksek haslık, uygun maliyet ve geniş renk paleti gibi avantajlara sahiptir. Ancak, bu boyar maddelerin uygulanması, yüksek oranda çözünmüş katı madde ve atık su yükü gibi çevresel sorunlar doğurmaktadır. Bu sorunların üstesinden gelmek için; farklı yapıda reaktif boyar maddelerin geliştirilmesi, boyama makinelerinin veya pamuk lifinin modifikasyonu, boya banyosu formülasyonlarının geliştirilmesi ve daha ekolojik atık su arıtma işlemi gibi konularda çalışmalar yapılmaktadır.

Bu çalışmada, reaktif boyamada sürdürülebilirliğin önemi ortaya konmakta ve reaktif boyamadaki temel işlem adımlarının iyileştirilmesi için çeşitli ürünler önerilmektedir. Reaktif boyamada; boyar maddenin lifler tarafından alınması, boyar maddenin lif içine difüzyonu ve fikse olmamış boyar maddelerin yıkama işlemi ile uzaklaştırılması gibi 3 temel işlem adımı bulunmaktadır. Bu işlem adımları düşünüldüğünde; yüksek fikse verimine sahip boyar maddelerin ve biyobozunur özellikteki organik tuzların kullanımıyla hem atık sudaki fikse olmamış boyar madde miktarının önemli ölçüde azalması hem de boyar madde çekiminin artması ve bu sayede sürdürülebilir bir boyamanın gerçekleştirileceği öngörülmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen çalışmada, farklı yapı ve fonksiyonellikte 3 farklı reaktif boyar madde grubu kullanılmış ve her bir numune için 4 farklı organik tuz alternatifinin üçer farklı konsantrasyonunda boyama işlemi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar, inorganik tuz kullanılarak yapılan klasik boyama işlemi ile kıyaslanmıştır. Boyama sonrası her bir kumaş numunesinin spektrofotometre ile renk verimleri ölçülmüştür. Elde edilen sayısal değerler istatistiksel analiz programında (SPSS) analiz edilerek incelenen her bir parametrenin boyama verimi üzerindeki etkisi ortaya konmuştur. Fonksiyonel özelliklerine göre boyar maddeler incelenmiş ve endüstriyel anlamda en uygun çalışma reçetesi belirlenmiştir. Belirlenen reçete ile, klasik reaktif boyama işlemine göre, verimliliği daha yüksek, su, enerji ve kimyasal tüketimi daha az, çevreye daha az zararlı ve sürdürülebilir boyamalar yapılabildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ekolojik reaktif boyama, biyobozunur tuz, atık yükü, sürdürülebilirlik, çektirme boyama, pamuk kumaş

IoT TABANLI İKİ EKSENLİ AKILLI GÜNEŞ EVİ

Şeyma Nur ALKAN

Selçuk Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği

Bölümü **Doç. Dr. A. Engin ÖZÇELİK**

Selçuk Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği

Bölümü **Dr. Öğr. Üyesi İlker Ali ÖZKAN**

Selçuk Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Makine Mühendisliği Bölümü

ÖZET

Bu çalışmada, sabit bir panele göre daha yüksek gerilim çıktısı üreten, uygulanabilir bir iki-eksenli güneş takip sisteminin belirlenmesini ve ortaya konulmasını hedeflenmektedir. Buradan yola çıkılarak, uygulanabilir bir güneş takipçisinin tasarlanması için en uygun yöntemin belirlendiği yoğun bir araştırmanın ardından, küçük ölçekli bir güneş paneli, servo motorlar, kontrolör olarak Arduino işlemcisi ve gerilim geri beslemesini kablosuz ileten bir verici kullanılarak iki eksenli bir güneş takipçi gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca bu çalışmada, güncel hayatımızı daha emniyetli ve pratik hale getiren bir ‘Akıllı Ev’ modeli araştırılmıştır. Akıllı ev sisteminin uzaktan kontrolü analiz edilmiştir. Akıllı ev modelinin uzaktan kontrolü için IOT (Internet of Things) yapısı, bu yapıyı kurmak için ise MQTT Protokolü, NodeMCU (ESP8266) Kontrol Kartı ve farklı özelliklerde sensörler kullanılmıştır. Sensörlerden gelen sinyaller, NodeMCU (ESP8266) Kontrol Kartı yardımıyla MQTT Broker’e yönlendirilmiştir. Telefonda kontrolü QT Creator IDE’sinde QML ve C++ dilleri kullanılarak yazılan mobil uygulama üzerinden sağlanmıştır.

3-6 YAŞ ARASI ÇOCUKLARIN DUYGU DÜZENLEMESİ VE TERCİH ETTİKLERİ OYUN DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

THE RESEARCH OF EMOTION REGULATION AND PREFERRED PLAY BEHAVIORS OF CHILDREN BETWEEN 3-6 YEARS

Rojda ÖZDEMİR

Doç. Dr. Binnaz KIRAN

Mersin Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada 3-6 yaş arası çocukların duygu düzenlemesi ve tercih ettikleri oyun davranışları arasındaki etkileşimin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında Hatay ili Antakya, Kırıkhan, İskenderun ilçelerinde okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 207 kız, 195 erkek olmak üzere toplam 402 çocuğun ebeveynleri ve öğretmenlerinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada kullanılan veri toplama formu; Öğretmen Kişisel Bilgi Formu, Ebeveyn Kişisel Bilgi Formu, Bilgilendirilmiş Onam Formu, Duygu Düzenleme Ölçeği (DDÖ), 36-71 Aylık Çocuklar İçin Oyun Davranış Ölçeği (ÇİODÖ) olmak üzere toplam 5 bölümden oluşmaktadır. Araştırmanın verilerinin analizinde çocukların duygu düzenleme becerilerinin cinsiyet, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi açısından farklılaşıp farklılaşmadığı t testi ile incelenmiştir. Çocukların duygu düzenleme becerilerinin oyun davranışları ve kaygı düzeyleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesinde tek yönlü varyans analizinden faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda çocukların hem olumsuzluk hem de duygu düzenleme puanları cinsiyetlerine göre farklılaşmamaktadır. Anne-babaların eğitim düzeyine açısından incelendiğinde farklılaştığı bulunmuştur. Çocukların hem olumsuzluk hem de duygu düzenleme düzeylerinin tercih ettikleri oyun davranışlarına göre farklılaşmadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Duygu Düzenleme, Okul Öncesi Eğitim, Oyun.

ABSTRACT

In this study, it was intended to research the interaction between emotion regulation and preference play behaviors of children aged 3-6 years. The study was conducted with the parents and teachers of a total of 402 children, 207 girls and 195 boys attending pre-school education institutions. This research was conducted pre-schools in Antakya, Kırıkhan and İskenderun districts of Hatay in the 2018-2019 academic years. In this research, the data were collected with 5 forms such as Personal Teacher Information Form, Personal Parental Information Form, Informed Consent Form, Emotion Regulation Scale (ERS), Game Behavior Scale for Children aged 36-71 months (GBSC). The T-test was used to determine whether the emotion regulation skills of the children differ in terms of gender, mother education level and father education level. One-way analysis of variance was used to examine whether children's emotion regulation skills differ from the point of play behaviors of children. As a result of the research; both negativity and emotion regulation scores do not differ in accordance with gender. However, it was found that the educational level of the parents significantly differ in terms of negativity and emotion regulation scores. In addition, it was found that both negativity and emotion regulation levels of children did not differ according to the games they preferred.

Keywords: Children, Emotion Regulation, Game, Preschool Education.

SESLİ KİTAPLARIN PROZODİK OKUMA BECERİSİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİSİ

AUDIO BOOKS' IMPACTS ON THE IMPROVING OF PROSODIC READING SKILLS

Mustafa AKYOL

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı, Sınıf Eğitimi
(Doktora Öğrencisi)

Prof. Dr. İsa KORKMAZ

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Ana
Bilim Dalı

ÖZET

Prozodinin konuşma, müzik ve sesli okumada sesin kullanımı ile ilgili tonlama, vurgulama, duraklama, boğumlama ve ritim kavramlarını içerdiği belirtilmektedir (Baştuğ,2012). Bu kavramların konuşma ve okumada etkili bir şekilde kullanılması ile ifade edilmek istenen duygu ve düşüncelerin dinleyici tarafından daha iyi anlaşılması sağlanabilmektedir. Akıcı okuma becerilerinden doğru okuma ve hızlı okumanın kazanılmasından sonra öğrenciye kazandırılması hedeflenen beceri prozodik okumadır. Prozodik okuma okuyucunun okuma metnini sesli okuma sürecinde pürüzsüz ve akıcı olarak uygun anlam üniteleriyle tonlama yaparak okuma yeteneğidir (Deeney, 2010).Araştırmacıların öğrencilerin okulda başarısızlık yaşamalarının nedenlerinin başında, okuduğunu anlama becerisinin eksikliğinin olduğunu belirtilmektedir (Başaran, 2013). Okuduğunu anlama, kelimeleri doğru telaffuz ederek, doğru vurgu ve tonlama yaparak, noktalama işaretlerine dikkat ederek uygun bir şekilde yapılan okuma ile sağlanmaktadır. Belirtilen bu unsurlar metnin prozodik okunması ile ilgili unsurlar olup, prozodik okumanın okuduğunu anlamaya katkı sağladığı belirtilmektedir. Bu çalışma ile sesli kitapların öğrencilerin prozodik okuma becerilerini geliştirmedeki etkisinin belirlenmesi, okuma eğitimi çalışmalarında öğretmenlere kaynaklık edeceği ve araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Buradan yola çıkılarak, bu çalışmada sesli kitapların kullanıldığı okuma etkinliklerinin öğrencilerin prozodik okuma becerilerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma nicel bir çalışma olup, çalışmada yarı deneysel modellerden eşitlenmemiş öntest-sontest kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Çalışma grubunu 2017-2018 Eğitim Öğretim yılında adana ili Yüreğir ilçesine bağlı bir ilkokulda öğrenim gören birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında Baştuğ ve Keskin (2013) tarafından geliştirilen “Prozodik Okuma Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada verilerin analizi için araştırmanın alt problemleri doğrultusunda Bağımsız GruplarT-Testi ve Eşli Gruplar T-Testi kullanılmış ve betimsel istatistik verilerinden faydalanmıştır. Araştırma sonucunda, sesli kitaplar ile model okuyucu desteği sağlanmasının öğrencilerin prozodik okuma becerilerini geliştirmede etkili olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, Akıcı Okuma, Prozodik Okuma.

ABSTRACT

It is stated that prosody includes the concepts of toning, accentuation, stop on speaking, music and reading aloud. Using these concepts on speaking and reading effectively makes the audiences understand the main emotions and thoughts clearly. Among the skills of reading fluently, after having the skills of accurate reading and quick reading, the target ability is prosodic reading. Prosodic reading is the reader's ability to read the reading text by intonation smoothly and fluently in appropriate reading units during the reading process (Deeney, 2010). Researchers state that students have a lack of reading comprehension, apart from the reasons why they fail at school (Başaran, 2013). Reading comprehension is ensured by proper reading, correct pronunciation, correct accent and intonation and attention to punctuation. These elements are related to the prosodic reading of the text and it is stated of the prosodic contributes to the reading comprehension. With this study, it is thought that the determination of the effect of audio books on the development of students' prosodic reading skills, it will be a source of teachers in reading education studies and the research will contribute to the literature. From this point of view, it is aimed to determine the impact of reading activities using audio books on prosodic reading skills in this research. This study is a quantitative study. In this study, an unequaled pretest-posttest control group pattern was used. The study group consists of first grade students studying in a primary school in Adana, Yüreğir in 2017-2018 academic year. The "Prosoding Reading Scale" developed by Baştuğ and Keskin (2013) was used in collecting the data. In the research, Independent Groups T-Test and Paired Groups T-Test were used in line with the sub-problems of the research and used descriptive statistics data. As a result of the research, it has been determined that providing support for model readers with audio books is effective in improving students' prosodic reading skills.

Key Words: Reading, Fluent Reading, Prosodic Reading

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

INVESTIGATION OF ENVIRONMENTAL LITERACY LEVELS OF SECONDARY SCHOOL
STUDENTS IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Selda KABLAN

Milli Eğitim Bakanlığı

Doç. Dr. Melike ÖZER KESKİN

Gazi Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ortaöğretim öğrencilerinin çevre okuryazarlık düzeylerini belirlemek ve çevre okuryazarlığını oluşturan bileşenlerin (bilgi-duyuş-davranış) çeşitli değişkenlerle ilişkisini ortaya koymaktır. Araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin farklı bölgelerinde bulunan 6 farklı lisede öğrenim görmekte olan 644 lise öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilen çalışmada kişisel bilgi formu, Çevre Bilgi, Çevresel Duyuş ve Çevresel Davranış Testleri veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Verilerin analizinde; betimsel istatistikler ve parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Araştırmada uygulanan Çevre Bilgi Testi ve Çevresel Duyuş Testi sonuçlarında katılımcıların ortalamanın üzerinde puan aldıkları ve duyuşsal eğilimlerinin olumlu yönde olduğu gözlemlenmiştir. Çevresel Davranış Testleri incelendiğinde genel olarak doğal dengeyi koruyucu davranış alt boyutlarında verilen davranışları çok gerçekleştirmedikleri, toplumsal davranış ve üst düzey bilişsel davranış alt boyutundaki davranışların ise daha fazla gerçekleştirildiği görülmüştür. Çalışma annenin eğitim durumu, annenin çalışma durumu ve babanın eğitim durumu değişkenlerine göre incelendiğinde, her üç değişkende de Çevre Bilgi ve Çevresel Duyuş Testi puanları açısından anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Babanın çalışma durumuna göre incelendiğinde Çevre Bilgi Testi puanı ile ilişkisi anlamlı olmakla birlikte diğer testlerden alınan puanlarla anlamlı bir ilişkisinin olmadığı görülmüştür. Araştırma bulguları ailenin ortalama gelirinin Çevre Bilgi Testi ve Çevresel Davranış Testi puanları ile anlamlı bir ilişkisinin olduğunu da göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Çevre Eğitimi, Çevre Okuryazarlığı, Çevre Bilgi Testi, Çevresel Duyuş Testi, Çevresel Davranış Testi

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the environmental literacy levels of secondary school students and to reveal the effect of various variables on the components (knowledge, impression, behavior) of environmental literacy. The research was carried out by 644 secondary school students studying in 6 different high schools located in different regions in 2018/2019 academic year. In this study that was carried out by using survey model, student background questionnaire, environmental information, environmental sensation and environmental behavior tests were used as data collection tools. In the analysis of the data; descriptive statistics and nonparametric tests were used. It was observed that the participants scored above average in the environmental knowledge and sensation tests and their sensual tendencies were positive. When environmental behavior tests were examined, it was observed that the behaviors given in the sub-dimensions of protective balance of natural balance were not performed very much and the behaviors in the sub-dimension of social behavior and higher level cognitive behavior were performed more. When the study was examined according to the variables of mother's education, mother's working status and father's education status, it was found that there were significant differences in environmental knowledge and environmental impression scores in all three variables. When the father was examined according to the working status, A significant relationship was found between the father's working status and environmental knowledge test score; but father's working status was not significantly related with other test scores. When the study is analyzed according to the average income of the family, it was found significantly associated with environmental knowledge test and environmental behavior test scores.

Key Words: Environment, Environmental Education, Environmental Literacy, Environmental Knowledge Test, Environmental Sensitivity Test, Environmental Behavior Test

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALARLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE VIEWS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS ABOUT
DIFFERENT VARIABLES FOR THE GENETICS OF CHANGED ORGANISMS

Doç. Dr. Melike ÖZER KESKİN

Gazi Üniversitesi

Esmâ AKSAKAL

Gazi Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin genetiği değiştirilmiş organizmalarla (GDO) ilgili görüşleri hipotetik senaryolar aracılığıyla tespit edilmiştir. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeline göre yürütülmüştür. Bu amaçla Biyoetik Değer Envanterinde yer alan GDO ile ilgili 4 farklı etik ikilem senaryosu kullanılmıştır. GDO ile ilgili senaryolar online formatta uygulanmıştır. Senaryolarda GDO ile ilgili farklı etik boyutlara yer verilmiştir. Senaryolarla öğrencilerin etik karar verme sürecinde göz önünde bulundurdıkları etik yaklaşımlar tespit edilmiştir. Çalışmada öğrencilerden “Evet, çünkü”, “Hayır, çünkü” ve “Kararsızım, çünkü” bölümlerinde verilen seçeneklerden kendilerine en uygun olanı seçmeleri istenmiştir. GDO senaryolarında öğrencilere yararcı, hak, adalet, erdem (değer), kuralcı (ilkeci), din temelli (teolojik), doğalı tercih etme, bilim ve teknoloji temelli ve insanın diğer varlıklardan üstün olduğuna inanma yaklaşımlarına uygun seçenekler verilmiştir. Bu seçeneklerin uymadığı durumda ise öğrencilerin kendi görüşlerini yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin senaryolarla ilgili karar verme sürecinde göz önünde bulundurdıkları yaklaşımlar cinsiyet, yaş, okul türü, sınıf, anne ve baba çalışma durumu ile eğitim durumu ve ailenin aylık geliri gibi değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma 2019-2020 öğretim yılında 21 farklı ilde bulunan 687 lise öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 9, 10, 11 ve 12. sınıfta okuyan 451 kız, 236 erkek öğrenci katılmıştır. GDO ile ilgili verilen senaryolar hakkında etik karar verme sürecinde ortaöğretim öğrencilerinin farklı etik yaklaşımları göz önünde bulundurdıkları tespit edilmiştir. Farklı senaryolarda farklı yaklaşımların öne çıktığı görülmüştür. Genel anlamda senaryolar hakkında karar verme sürecinde bilim temelli, yarar, hak, koşulcu ve doğalı tercih etme yaklaşımları ön plana çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO), biyoetik, etik, ortaöğretim, etik yaklaşımlar

ABSTRACT

In this study, the opinions of secondary education students about genetically modified organisms (GMO's) were determined through hypothetical scenarios. The study was carried out according to the descriptive survey model, one of the quantitative research methods. For this purpose, 4 ethical dilemma scenarios related to GMO's in the Bioethics Value Inventory were used. The scenarios were used in an online format. In the scenarios, different ethical dimensions related to GMO's were discussed. The ethical approaches that students take into consideration in the ethical decision making process were determined with the scenarios. In the study, the students were asked to choose the most appropriate one among the options given in the "Yes, because", "No, because" and "I'm undecided because" sections. In the GMO's scenarios, the students are given options that are based on utilitarian, right, justice, virtue (value), prescriptive (principal), religion-based (theological), preferring nature, science and technology-based approaches and believing that human is superior to other beings ethical approaches. If these options do not fit, they were asked to write their own opinions. The ethical approaches that the students take into consideration were examined in terms of variables such as gender, age, school type, class, mother's and father's working status and education levels, and monthly income of the family. The research was carried out with 687 high school students in 21 different cities in the 2019-2020 academic year. The 451 girls and 236 boys attending the 9th, 10th, 11th and 12th grades participated in the study. It was determined that secondary school students consider different ethical approaches in the ethical decision making process regarding the scenarios given about GMO's. It has been observed that different approaches stand out in different scenarios. In general, in the process of making decisions about scenarios, science based, benefit right, conditional and natural preference approaches come to the fore.

Keywords: genetically modified organisms (GMO), bioethics, ethics, secondary education, ethical approaches.

MATEMATİK ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ANALOJİLER

Dr. Öğr. Üyesi Adem DOĞAN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Matematik, suyun hayatın devamı için var olması misali bilimin temelindeki yerini sürekli koruyarak, medeniyetlerin yükselişinde, ilerlemesinde etkin rolünü oynamaya devam ediyor. Matematik olmadan yaşanabileceğini düşünenleri ilerlemeden mahrum bırakarak gelişmiş toplumların birer oyuncacı haline getirip güçsüz bırakıyor. Kendisi ile ilgilenmek isteyenleri ise üstün gizil gücüyle destekleyerek güvenlik, mimari, ticari, ekonomik gibi birçok alanda geleceğe hükmedecek özellikler kazandırıyor. Bu kadar etkili bir yapı içeren matematiği elde etmek ve onla ilgilenmek de o kadar kolay olmayacaktır. Değerli bir şeyi kazanmak çok emek ve zaman ister. Maalesef günümüzde bu noktada birçok problem kendini göstermektedir. Matematiğe nasıl yaklaşılabileceği, onun nasıl öğrenileceği ve nasıl öğretileceği konusunda birçok yaklaşımlar ve araştırmalar yapılmıştır. Günümüzde matematiğin soyut olmaktan çıkarılarak daha somut hale getirilmesine yönelik birçok farklı öğretim yöntemi kullanılmaya başlamıştır. Yeni uygulanmaya başlanan İlkokul ve Ortaokul Matematik Öğretim Programları (1-8.Sınıflar) (MEB, 2018) ile matematik dersi içerisindeki kavramları elden geldiğince somut kavramlara benzeterek öğrencilerin matematiğe karşı oluşan olumsuz tutumları kırmaya çalışılmaktadır. Analoji (Benzeşim) olarak adlandırılan bu yöntem, iki olay veya durum arasında ilişki kurarak ve karşılaştırmalar yaparak, bilinmeyen durumu ya da olayı anlama süreci olarak ifade edebiliriz. Öğrencinin daha önce öğrendiği bilgilerle yeni öğreneceği bilginin ilişkilendirilmesine yardımcı olarak öğrenmeyi kolaylaştıran bir strateji ile anlaşılması zor ya da karmaşık bir kavramın anlatımında kolaylıklar sağlanabilmektedir. Bu noktada analogilerin amacı, öğrenilmek istenilen şeyleri basitleştirerek belli bir kısma ya da özelliğine göre kavramlar arasında ilişki kurarak öğrenmeyi hem kalıcı kılmak hem de ilişkisel öğrenmeyi gerçekleştirmektir. Analoji oluştururken, ilk defa karşılaşılan yeni bir durum ya da olguyu açıklamak için daha önce bilinen bir olgunun/durumun kullanılması gerekmektedir. Burada ilk kez karşılaşılan ve öğrenilecek/öğretilecek olan duruma “hedef”, bu durumu açıklamak için kullanılacak olan önceden bilinen tanıdık olgu/duruma ise “kaynak” adı verilir. Yapılan çalışmalarda öğrenci ve öğretmenlerin kendi analogilerini geliştirmelerinin daha üst düzey öğrenme için önemli olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmada da matematik öğretiminde kullanılan analoji örneklerinin neler olduğu ve bu analogilerin nasıl kullanıldığına yer verilmiştir. Matematik öğretiminde kullanılan analogileri tespit etmeyi amaçlayan bu çalışma, nitel yaklaşıma dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Kullanılan analoji örneklerinin tespit edilmesi, bu alanda yapılan çalışmaların

(makale, ders kitapları, soru bankaları gibi) ayrıntılı incelenmesini gerektirmektedir. Dolayısıyla bu amacı gerçekleştirmede nitel yaklaşımlarda kullanılabilecek en uygun yöntemlerden biri olan doküman analizi yöntemi, araştırmada yöntem olarak benimsenmiştir. Çalışma sonucunda ilişkilerine, sunum formatına, durumuna, görevine ve zenginlik düzeyine göre analogiler gibi farklı kategorilerde farklı matematiksel analogilerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Analoji, matematik öğretimi, analoji ile öğretim

TURKISH ACADEMICS' METAPHORIC PERCEPTIONS OF FACULTIES OF EDUCATION

Dr. Öğr. Üyesi Adem DOĞAN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Reyhan AĞÇAM

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

History of teacher training in Turkey dates back to the pre-republican period (1840s). Teachers were trained in teacher education schools and training institutes approximately for sixty years during the republican period. The institutions in concern were subsequently annexed to universities and faculties of education were launched by the decree law released in 1982. Today, teacher training programmes are offered in 93 faculties of education affiliated to state and private universities in Turkey. The official statistics released by Council of Higher Education (2020) reveal that a total of 9610 academics work at these faculties (Faculty member: 6346, Instructor: 967, Research Assistant: 2297). The programmes in concern were revised by the Council of Higher Education with the aim of improving quality of the programmes. Yet, these faculties do not receive adequate attention from the relevant authorities to solve a variety of problems they encounter. Hence, the current research is motivated to reveal Turkish academics' metaphoric perceptions of these faculties to portray the current situation and to provide an insight into their problems. Accordingly, the research data will be collected from a group of academics working at a faculty of education affiliated to a state university in Turkey through an interview form developed by the researchers. Their responses to the interview questions will be qualitatively analysed and discussed. The research is hoped to contribute to the existing literature via practical implications to be developed based on its findings. It will end with a couple of suggestions for further directions.

Keywords: Teacher training, faculty of education, metaphor

**BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE FLÖRT ŞİDDETİNE YÖNELİK TUTUM,
CİNSİYET VE OLUMSUZ DEĞERLENDİRİLME KORKUSUNUN İNCELENMESİ**
AN INVESTIGATION OF THE ATTITUDES, TOWARDS FLIRT VIOLENCE IN THE
EMERGING ADULTHOOD PERIOD BASED ON GENDER AND FEAR OF THE NEGATIVE
EVALUTION

Gül SÜZER

Çağ Üniversitesi

Doç. Dr. Binnaz KIRAN

Mersin Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Beliren yetişkinlik (18-29) dönemindeki bireylerin flört şiddetine yönelik tutumlarının cinsiyet ve olumsuz değerlendirilme korkusunun düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunda, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi 4 yıllık fakültelerde öğrenim gören 1.,2.,3., ve 4. Sınıf öğrencisi (18-25 yaş) olmak üzere toplam 636 kişi oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilere, araştırma için gerekli olan bireysel verileri elde etmek amacıyla Kişisel Bilgi Formu, flört şiddeti tutumlarını ölçmek amacıyla Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği, olumsuz değerlendirilme korkusunun seviyesini ölçmek amacıyla Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilere göre; beliren yetişkinlikte olan kadınların hem flört ilişkisinde hem de aile içinde erkeklere göre daha fazla şiddete maruz kaldığı görülmüştür. Bunun yanında, beliren yetişkinlerin olumsuz değerlendirilme korkusunun azaldıkça flört şiddetine yönelik tutumlarının daha az destekleyici olduğu bulunmuştur. Yani olumsuz değerlendirilme korkusu azaldıkça bireyler flört şiddetini daha az kabul etmektedirler. Bununla birlikte cinsel flört şiddeti ile olumsuz değerlendirilme korkusu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar kelimeler: Beliren Yetişkinlik, Flört Şiddeti, Olumsuz Değerlendirilme Korkusu

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate whether the attitudes of individuals within the age period of emerging adulthood (18-29 years) to general flirt violence differ, according to gender, fear of being exposed to negative evaluation. The study group of the research consists of 636 students in total, 1st, 2nd, 3rd and 4th grade students (ages between 18-29) studying at four-year faculties in Mersin University, Faculty of Education. In order to obtain the required set of data for the research, the students who enrolled in the study were provided with Personal Information Forms to obtain the required personal data, Flirting Violence Attitude Scale for the measurement of participants' attitude towards the severity of flirting violence, Brief Negative Evaluation Measurement Scale for the measurement of the severity of negative evaluation. According to the data obtained from the research; It has been concluded that the number of women who are within the age group of emerging adulthood and are being exposed to violence is more than the number of men who resort to and are exposed to violence, that more women are exposed to domestic violence than men, and that as the fear of being exposed to negative evaluation decreases, the attitudes of the emerging adults towards general, physical, economical and emotional flirt violence indicate a more positive approach. However, no significant correlative difference was found between sexual flirtation violence and fear of being exposed to negative evaluation.

Keywords: Emerging Adulthood, Flirt Violence, Being Exposed to Negative Evaluation

**ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BALIK TÜKETİM
ALİŞKANLIKLARININ BELİRLENMESİ****DETERMINATION OF FISH CONSUMPTION HABITS OF ADİYAMAN UNIVERSITY
STUDENTS****Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GÖÇER**

Adıyaman Üniversitesi

ÖZET

Hayvansal kaynaklı protein tüketim miktarı günümüzde ülkelerin gelişmişlik göstergelerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Su ürünlerinin, protein oranı yüksek, doğada bulunan birçok aminoasitleri içermesi, mineral madde ve vitamin açısından zengin, biyolojik değerinin yüksek olması insanların sağlıklı ve dengeli beslenmesinde oldukça önemli olduğunu göstermektedir. İnsan sağlığına yararları bilinmesine karşın Türkiye’de kişi başına düşen yıllık balık tüketimi istenilen seviyede değildir. İnsanların tüketim tercihlerinin bilinmesi su ürünleri alanında üretim yapan üreticilerin pazarlama stratejilerine yön verebilmesi açısından önemlidir. Bu araştırmada Adıyaman Üniversitesi merkez yerleşkesinde okuyan öğrencilerin balık eti tüketim alışkanlıkları ile balık etinin insan sağlığı konusundaki farkındalık düzeyleri ölçülmeye çalışılmıştır. Çalışmada kullanılan veriler 2019 yılında 316 kişi ile yapılan anketlerden elde edilmiştir. Öğrencilerin %59.8 ile tavuk-hindi eti, %37 kırmızı et, %0.3 oranında balık tükettiği, %2.8 oranında bu ürünlerden hiçbirini tüketmediği belirlenmiştir. Türkiye’de yeterli ve dengeli balık tüketimi olmadığına inananların oranı %94 olarak bulunmuştur. Düşük tüketim oranlarına %39 pahalılık, %27 balığa ulaşmada güçlük, %19,7 balık tadını sevmeme ve %13.7 oranında balık kokusunun sebep olduğu belirtilmiştir. Tüketicilerin %89’u balığı taze tüketme eğilimindedir. Pişirme yöntemlerinde tercihleri ise %29,1 fırında, %26,5 ızgarada, %26,5 az yağda, %16,2 derin yağda ve %1,6 oranında buğulama olmuştur. “Balık, temizlenmesi zor ve kılçıklı bir ürün olduğu için tüketimimi ve tercihim i etkiler” diyenler %57.5 oranındadır. En çok tercih edilen balık türü %35,7 oranında hamsidir. Balık tüketiminin çocuk gelişimine etkisinin olduğunu belirtenlerin oranı %98.1 olarak belirlenmiştir. Balık tercihinde en önemli kriterin %67,6 ile tazelik olduğu tespit edilmiştir. Yapılan anket çalışmasına göre, üniversite öğrencilerinin balık tüketim alışkanlıklarının yetersiz olduğu görülmüştür. İşlenmiş balık ürünlerinin çeşitlendirilmesi ve kolayca erişilebilir hale getirilmesinin tüketimin artmasına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Balık tüketimi, tüketici tercihleri, anket, Adıyaman

SUMMARY

Protein consumption from animal origin is considered as one of the development indicators of countries today. The fact that seafood products are high in protein, contain many amino acids found in nature, rich in mineral substances and vitamins, and high biological value show that it is very important in healthy and balanced nutrition of people. Despite the known benefits on human health, the annual per capita fish consumption in Turkey is not at the desired level. Knowing the consumption preferences of people is important in terms of directing the marketing strategies of the producers producing in the aquaculture area. In this study, it was tried to measure the fish meat consumption habits of the students in the central campus of Adıyaman University and the awareness of fish meat on human health. The data used in the study were obtained from surveys conducted with 316 people in 2019. It was determined that students consumed chicken-turkey meat with 59.8%, 37% red meat, fish with 0.3%, and none of these products with 2.8%. The ratio of those who believe not to be adequate and balanced fish consumption in Turkey was found to be 94%. It has been stated as 39% cost, 27% difficulty in reaching fish, 19.7% dislike fish taste and 13.7% fish odor, causing low consumption rates. 89% of consumers tend to consume fresh fish. Preferences in cooking methods have been in 29.1% oven, 26.5% grill, 26.5% less oil, 16.2% deep oil and 1.6% steaming. The people who say "Fish affects my consumption and preferences because it is a hard-to-clean and stringy product" are 57.5%. The most preferred fish type is 35.7% anchovy. The rate of those who state that "fish consumption has an impact on child development" has been determined as 98.1%. It is determined that the most important criterion in fish preference is freshness with 67.6%. According to the survey study, fish consumption habits of university students were found to be insufficient. It is thought that diversification of processed fish products and making them easily accessible will contribute to increased consumption.

Key Words: Fish consumption, consumption preferences, questionnaire, Adıyaman

MAĞRİB DİYARINDA HADİS

HADITH IN THE WORLD OF MAGHREB

Dr. Öğr. Üyesi Mazhar TUNÇ

Hakkari Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

ÖZET

Maşrik diye isimlendirilen ve doğu islam dünyasının sınırı kabul edilen Mısır'dan Atlantik Okyanusuna kadar uzanan Kuzey Afrika bölgesi ve Güney Sahra, islam kaynaklarında Mağrib diye anılmaktadır. Günümüzde bu coğrafyada Libya, Tunus, Cezayir, Fas ve Moritanya devletleri bulunmaktadır. Çok erken bir döneminde islamla tanışan ve islami ilimler alanında kayda değer eserler bırakan Mağrib alimlerinin çalışmaları islamın doğusunda çok fazla bilinmemiştir. Sahabe'den Abdullah b. Sa'd b. Ebi's-Sarh ve Ukbe b. Amir el-Fehri Mağrib diyarında ilk hadisi yayan şahsiyetler olarak bilinmişlerdir. Onlardan sonra Sa'sa'a b. Sellam ed-Dımaşkî, Halit b. Ebi İmran et-Tûnusi, Ziyad b. En'um eş-Şa'bânî el-Maafiri, Ebu'l-Hasan Ali b. Ziyad el-Absi et-Tunusi, Yahya b. Yahya el-Leysi et-Tanci gibi şahsiyetler hadis alanında temayüz etmiş şahsiyetlerdir. Hadis alanında önemli eserleriyle tanınan meşhur alimler arasında ise Abdulhak el-İşbili, Ebu Ali El-Ciyani, el-Bâci ve İbn Abdilber gibi alimler bulunmaktadır. Mağrib diyarının son yüzyılında ise Ğumariler hadis alanına yaptıkları katkılarla isimlerinden söz ettirmişlerdir. Aile içerisinde öne çıkan alimlerden biri olan Ahmed Sıddik el-Ğumari'nin özellikle polemik türü çok sayıda eser yazması, sıradışı uslubu ve neredeyse her asırdaki tanınmış alimleri eleştirmesi dikkatlerin kendisine çevrilmesine neden olmuştur. Yine bu ailede temayüz etmiş Abdaullah b. Sıddik el-Ğumârî ve Abdulaziz el-Ğumârî'nin hadis çalışmaları islam dünyasında dikkatle izlenmiştir. Bu ailede yetişen alimlerin bir diğer özelliği de onların tasavvufçu kimlikleridir. Tasavvufa mesafeli oldukları bilinen hadisçilerin aksine bu aile alimlerinin tasavvufa meyilleri diğer alimlerin dikkatini çekmiştir. Mağrib diyarını ilginç kılan bir diğer özellik de Buhari ve Müslim'in yerine Malik b. Enes'in el-Muvatta isimli kitabını ön plana çıkarmalarıdır. Belki de bütün Mağrib diyarının Maliki mezhebinin benimsemelerinin bir nedeni de budur. Bir diğer özellik de Mağrib ulemasının Sahih-i Müslim'i Sahih-i Buhari'den üstün tutmalarıdır.

Anahtar Kelimeler: Mağrib, Hadis, Sünnet, Hadis Çalışmaları.

ABSTRACT

It is the region from North Africa, which is considered the border of the eastern Islamic world, to Egypt and the Atlantic Ocean, and from the Southern Sahara, which is called Maghreb in the Islamic literature. In today's world there are the states of Libya, Tunisia, Algeria, Morocco and Mauritania. The works of Maghreb scholars who met with Islam and left significant works in the field of Islamic sciences in a very early period were not known much in the east of Islam Abdellah b. Sa'd b. Abi's-Sarh and Ukbe b. Amir al-Fahri from the Companions were known as the first hadith in the land of Maghreb. After them Sa'sa'a b. Sellam ed-Dimaqsi, Khalid b. Ebi Imran et-Tounsi, Ziyad b. En'um Eş-Şa'bânî al-Maafiri, Abu-Hasan-Ali b. Ziyad al-Absi et-Tunisi, Yahya b. Persons such as Yahya al-Leysi et-Tanci are the ones who have established themselves in the field of hadith. Among the famous scholars known in the field of hadith, Abdelhak al-Isbili, Abu Ali al-Jiyani, al-Bâci and Ibn Abdilber include scholars. In the last century of the land of Maghreb, the Ghumaris made their names with their contributions to the field of hadith. One of the prominent scholars in the family, Ahmed Siddik al-Ghumari, who wrote many works of polemics, unusual style and criticism of well-known scholars of almost every century, caused attention to him. Yet in this family, the hadith studies of Abdellah b. Siddiq al-Ghumari and Abdulaziz al-Ghumari were carefully observed in the Islamic world. Another characteristic of the scholars raised in this family is their sufi identity. Unlike Muhaddiths who are known to be distant from Sufism, the tendency of these family scholars to Sufism has attracted the attention of other scholars. Another feature that makes the land of Maghreb interesting is that, instead of bringing Bukhari and Muslim to the fore, Malik bin Enes's book al-Muvatta a is highlighted. Perhaps this is one reason why the entire Moorish land has adopted the Maliki sect. Another feature is that the Maghreb ulema make the Sahih Muslim superior to the Sahih Bukhari.

Keywords: Maghreb, Hadith, Sunnah, Hadith Studies.

EBEVEYNLİK STRESİ VE EVLİLİK KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE STRESLE ÇİFT OLARAK BAŞ ETMENİN ARACI ROLÜNÜN İNCELENMESİ

AN INVESTIGATION OF THE MEDIATOR ROLE OF DYADIC COPING IN RELATION BETWEEN PARENTING STRESS AND MARITAL QUALITY

Dr. İdil Eren KURT
Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Turan AKBAŞ
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı ebeveynlik stresi ve evlilik kalitesi arasındaki ilişkide stresle çift olarak baş etmenin aracı rolünü incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu çocuk sahibi, evli bireyler oluşturmuş, analizlere 803 (%59 kadın, %41 erkek) birey dâhil edilmiştir. Araştırmanın dışsal değişkeni ebeveynlik stresi; aracı değişkenleri stresle çift olarak baş etmenin alt boyutları olan duygu odaklı-problem odaklı destekleme, negatif baş etme ve duygu odaklı-problem odaklı ortak baş etmedir. İçsel değişken ise evlilik kalitesidir. Araştırmada belirlenen amaç doğrultusunda üç model oluşturulmuş, birinci modelde ebeveynlik stresi ve evlilik kalitesi arasındaki ilişkide stresle çift olarak baş etmeye yönelik bireylerin kendilerine yönelik algısı, ikinci modelde eş'e yönelik algısı, üçüncü modelde ise ortak baş etmelerine yönelik algısı test edilmiştir. Araştırmada ebeveynlik stres düzeyini belirlemek için Anne Baba Stres Ölçeği, stresle çift olarak baş etme düzeyini belirlemek için araştırma kapsamında Türkçe'ye uyarlanan Stresle Çift Olarak Baş Etme Envanteri ve evlilik kalitesini ölçmek için araştırma kapsamında Türkçe'ye uyarlanan Evlilik Kalitesi Ölçeği kullanılmıştır. Verilerinin analizinde SPSS 20 ve AMOS 23 paket programlarından yararlanılmıştır.

Sonuçlar incelendiğinde ebeveynlik stresi, duygu ve problem odaklı destekleme, duygu ve problem odaklı ortak baş etme ve evlilik kalitesini negatif yönde, negatif baş etmeyi ise pozitif yönde doğrudan etkilemektedir. Stresle çift olarak baş etmenin alt boyutları ve evlilik kalitesi arasındaki doğrudan ilişkilere bakıldığında, bireyin kendine dair algısı ve eş'e dair algısı modellerinde, duygu odaklı destekleme, problem odaklı destekleme ve negatif baş etmenin evlilik kalitesi üzerinde doğrudan etkisinin bulunmadığı görülmüştür. Bunun yanında bireyin kendine dair algısı ve eş'e dair algısı modelinde duygu odaklı desteklemenin evlilik kalitesini doğrudan etkilediği görülmüştür. Ortak modelde ise duygu ve problem odaklı ortak baş etme evlilik kalitesini doğrudan etkilemektedir. Dolaylı etkilere dair bulgular incelendiğinde ise, ebeveynlik stresi ve evlilik kalitesi arasındaki ilişkide kendine dair algı ve eş'e dair algı modellerinde, duygu odaklı desteklemenin kısmi aracılık ettiği; ortak modelde ise ebeveynlik stresi ve evlilik kalitesi arasındaki ilişkide duygu odaklı ve problem odaklı ortak baş etmenin kısmi aracı etkisi olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ebeveynlik stresi, stresle çift olarak baş etme, evlilik kalitesi, stres, yapısal eşitlik modeli.

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate of the mediator role of dyadic coping in relations between parenting stress and marital quality. The study group consisted of individuals who have children and are married and 803 individuals were included in the analyzes. External variable of the study is parenting stress; mediator variables are emotion-problem focused supportive coping, negative coping, emotion-problem focused common coping which are subscales of dyadic coping with stress. Three models have been created in direction with the purpose of the study, three models were formed. In the first model, the perception of the individuals towards self-perception in order to dyadic coping between the parenting stress and the marital quality was tested. In the second model, the perception towards the partner and in the third model, the perception of common dyadic coping was tested. Parent Stress Scale was used to determine the level of parenting stress in the study, Dyadic Coping Inventory adapted to Turkish within the scope of the research was used to measure the level of dyadic coping and Partnership Questionnaire adapted to Turkish within the scope of the research was used to measure the level of marital quality. SPSS 20 and AMOS 23 software has been used for statistical analyses of research data.

When the results were examined, parenting stress, directly effects emotional and problem-focused supportive dyadic coping, emotional and problem-focused common dyadic coping and marital quality in the negative direction; directly effects negative dyadic coping in the positive direction. When the direct relationships between the subdimensions of dyadic coping with stress and the marital quality are examined, it has been found that emotion focused support, problem focused support, and negative coping vii have no direct effect on marital quality in the self-perception and perception models of the partner. In the selfperception of the individual and the perception of the partner model the emotion focused support directly affected the quality of marriage. In the common model, emotional and problem focused common coping directly affected the quality of marriage. When findings related to indirect effects were examined, in the perception of self and in the perception of the partner models, there were partial mediations of emotion focused support in the relation between parental stress and marital quality. It was also found that the relation between parenting stress and marital quality is partially mediated by emotion-focused and problem-focused common dyadic coping, according to the perception that individual's common dyadic coping with their partners. The findings were discussed in the context of the relevant literature and some suggestions were made to the researchers and practitioners.

Key Words: Parenting stress, dyadic coping, marital quality, stress, structural equation modeling

FLÖRT ŞİDDETİ VE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNE YÖNELİK TUTUM ARASINDAKİ İLİŞKİDE ROMANTİK İLİŞKİLERE DAİR AKILCI OLMAYAN İNANÇLARIN ARACI ETKİSİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE MEDIATOR EFFECT OF IRRATIONAL BELIEFS IN ROMANTIC RELATIONSHIP IN RELATIONSHIP BETWEEN ATTITUDE TOWARDS GENDER EQUALITY AND DATING VIOLENCE

Dr. İdil Eren KURT
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Kadınlar ve erkekler arasındaki farklılıklar cinsiyetten kaynaklı farklılıklar ve toplumsal cinsiyetten kaynaklı farklılıklar olarak ikiye ayrılmaktadır. Cinsiyet farklılıkları cinsiyetin getirdiği (kadının doğurganlık özelliğinin olması, erkeğin sakalının uzaması vb) özelliklerden kaynaklı farklılıklardır. Toplumsal cinsiyet farklılıkları ise toplumların erkek ve kız çocuklarına öğrettikleri, toplumsallaşma sürecinde bu öğretilerle büyüyen bireylerin zamanla bunları cinsiyetin özelliğiymiş gibi algıladığı duygu, davranış, rol ve özelliklerdir. Toplumun cinsiyetlere dair öğretileri, cinsiyet rolleri ve kalıpları eşitsizlik problemini ortaya koymuştur. Bu eşitsizliğe dair tutum ise birçok faktörden etkilenebilmektedir. Bunlardan biri de flört ilişkilerinde yaşanan şiddete yönelik tutumdur. Flört ilişkisi kadın erkek ilişkilerinin temelinde yer alır ve ne yazık ki şiddet toplumun her alanında görüldüğü gibi flört ilişkilerinde de fiziksel, duygusal ve dijital şiddet olarak sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Farklı boyutlardaki şiddet durumlarına yönelik algılama bireylerin toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik algılamalarını da etkilemektedir. Romantik ilişkilerde flört şiddeti ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik algı üzerinde etkisi olan bir başka değişken bireylerin romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlarıdır. İlişki, partner, beraber geçirilen zaman, farklılıklar gibi farklı boyutlarda gerçekçi olmayan beklentiler ve akılcı olmayan inançlar, ilişkilerde problemleri algılamalara neden olabilmektedir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı, romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançların, flört şiddetine yönelik tutum ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik tutum arasındaki aracı etkisini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu 256 (%69)'u kadın, 116 (%31)'sı erkek 372 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcıların Yaş aralığı 18 ile 30 arasında değişmekte olup katılımcılardan 137'sinin (%37) daha önce ilişkisi olmuş ama şuan yok, 92'sinin (%25) ilişkisi hiç olmamış ve 143'ünün (%38) şuan bir ilişkisi vardır.

Araştırmada flört ilişkilerinde şiddete yönelik tutumu ölçmek için Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (Demirtaş, Hatipoğlu-Sümer ve Fincham, 2017), toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik tutumu ölçmek için Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ölçeği (Gözütok, Toraman ve Acar-Erdol, 2017), ilişkide akılcı olmayan inançları ölçmek için ise Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (Sarı ve Owen, 2015) kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 20 ve AMOS 23 paket programları kullanılmıştır. Elde edilen bulgular incelendiğinde flört ilişkilerinde şiddete yönelik tutum ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik tutum arasında ilişkide akılcı olmayan inançların kısmi aracı etkisi olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet eşitliği, flört şiddeti, akılcı olmayan inançlar.

ABSTRACT

The differences between women and men are divided into gender based differences and gender equality based differences. Gender differences are the differences caused by the characteristics of the gender (women has a fertility feature, men's beard grows etc.). Gender equality differences are the emotions, behaviors, roles and features that societies teach boys and girls, and individuals who grow up with these teachings in the process of socialization perceive them as a feature of gender over time. Society's teachings, gender roles and patterns revealed the problem of inequality. The attitude towards this inequality can be affected by many factors. One of these is the attitude towards violence experienced in dating relationships. Flirting is at the core of female-male relationships, and unfortunately, violence is often seen as physical, emotional and digital violence in flirting relationships as seen in all areas of society. Perception of violence in different dimensions also affects individuals' perceptions of gender equality. Another variable that has an impact on the intensity of dating and gender equality in romantic relationships is the irrational beliefs of individuals about romantic relationships. Unrealistic expectations and irrational beliefs in different dimensions such as relationship, partner, time spent together, and differences can cause problematic perceptions in relationships. In this context, the purpose of this study is to examine the mediating effect of irrational beliefs about romantic relationships between attitude towards dating violence and attitude towards gender equality. The study group of the research consists of 256 (69%) female and 116 (31%) male 372 university students. The age range of the participants varies between 18 and 30, 137 (37%) of the participants have had a relationship before, but now they do not exist, 92 (25%) have never had a relationship, and 143 (38%) have a relationship now.

In the research, Intimate Partner Violence Attitude Scale (Demirtaş, Hatipoğlu-Sümer and Fincham, 2017) to measure the attitude towards violence in dating relationships (Demirtaş, Hatipoğlu-Sümer and Fincham, 2017), the Gender Equality Scale (Gözütok, Toraman, and Acar-Erdol, 2017) to measure the attitude towards gender equality. In order to measure irrational beliefs, the Irrational Romantic Relationship Beliefs Scale (Sarı and Owen, 2015) was used in. SPSS 20 and AMOS 23 package programs were used in the analysis of the data. When the findings were examined, it was observed that irrational beliefs had a partial mediating effect on the relationship between attitude towards violence and attitude towards gender equality.

Keywords: Gender equality, dating violence, irrational beliefs.

ULUSAL VARLIK FONLARI VE TÜRKİYE VARLIK FONU UYGULAMASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Zuhale ERGEN

Çukurova Üniversitesi, İ.İ.B.F. Maliye Bölümü

ÖZET

Uzun yıllardır uluslararası platformda teorisi ve uygulama örnekleri tartışılmakla birlikte, Ulusal Varlık Fonu Uygulamaları ülkemizde ancak 2016 yılından itibaren gündeme gelebilmiştir. Ülkemizde 2016 yılında “Türkiye Varlık Fonu AŞ”nin kurulmasıyla birlikte yerli ve yabancı varlık fonlarının ekonomik, uluslararası siyaset ve uluslararası hukuk boyutları çeşitli akademik çalışmalarda ele alınmış ve analiz edilmeye çalışılmıştır. Yabancı Ulusal Varlık Fonlarının ülkemizde gerçekleştirdiği yatırımlar, ülke ekonomimiz üzerinde bir takım siyasi ve ekonomik etkiler doğurur. Bu etkilerin olumlu ve olumsuz taraflarının irdelenmesi ülkemizin ekonomik çıkarları açısından önem taşır. Bununla birlikte Türkiye Varlık Fonu uygulamaları da ekonomimiz üzerinde doğurduğu etkilerle incelenmeye ve irdelenmeye değerdir.

İlk uygulama örnekleri 1950’li yıllara dek uzanan Ulusal Varlık Fonu uygulamaları petrol ihraç eden ülkelerin ellerinde biriken döviz rezervlerinin değerlendirilmesi amacı ile kurulmuştur. Bu bağlamda Kuveyt Yatırım Kurulu(1953) bu müessesenin temellerinde yer almaktadır. 1990’ların sonunda ise Asya ülkelerinin cari fazlalarını değerlendirme istekleri doğrultusunda bu fonlara yenileri eklenmiştir. Ulusal Varlık Fon’ları başta petrol ve doğalgaz zengini ülkelerin ödemeler bilançosu ve bütçe fazlalarına dayalı olarak, kamu mülkiyetinde kurulan fonlardır. Günümüzde sayısı 80’lere ulaşmış olan bu fonların (2019 yılı verilerine göre Türkiye 88 Ulusal Varlık Fonu içinde 14. Sırada yer almaktadır) özellikle 2005 yılı sonrasında sayılarının hızla arttığı gözlemlenmektedir.

Çalışmamızda başta Ulusal Varlık Fonları hakkında bilgi verilecek, Türkiye Varlık Fonu ve diğer yabancı ulusal varlık fonu uygulamalarının ülke ekonomisi üzerindeki etkileri analiz edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fonlar, Ulusal Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu A.Ş.

YENİLİKÇİ BÜTÇE YAKLAŞIMLARI VE TÜRKİYEDEKİ YANSIMALARI

Doç. Dr. Zuhul ERGEN

Çukurova Üniversitesi, İ.İ.B.F. Maliye Bölümü

ÖZET

Tarihsel düzlemde yaşanan ekonomik, politik ve sosyolojik gelişmeler son yıllarda ülkelerin mali sistemlerinde önemli değişikliklere neden olmuştur. Özellikle 20. Yy bu değişim paradigmasının önemli eksen noktalarındandır. Bu bağlamda 20. Yy'a kadar hâkim iktisat ideolojisi olarak kabul ettiğimiz Klasik iktisadi Düşünce, 1929'da yaşanan Büyük Buhranla birlikte yavaş yavaş etkinliğini kaybetmiş ve politik iktisadi bakış açısı yeni yaklaşımlara yüzünü çevirmiştir. Klasik İktisadi düşüncenin takındığı katı denklik anlayışına dayanan bütçe tutumu (mali denklik), ekonomik kriz sonrası yaşanan eksen kayması ile birlikte yerini daha esnek (iktisadi denklik) bir bütçe tutumunun benimsenmesine terk etmiştir.

İkinci dünya savaşı sonrasında başta Avrupa ülkeleri ekonomilerini toparlama sürecine girmiş ve hızlı bir sanayileşme ivmesi yakalamışlardır. İlerleyen dönemlerde ekonomik olarak refah düzeylerini arttıran çoğu Avrupa ülkesinde sosyal haklar ve yaşam kalitesi ihtiyaçları ekonomik ihtiyaçlar kadar önem kazanmaya başlamıştır. Devletlerin halklarına karşı sosyal kalkınma, fırsat eşitliği, istihdam gibi sorumluluklarında bütçeyi bir araç olarak kullanması uzun zaman önceye dayanır. Bu gelişmelerle birlikte bütçeleme tekniklerine yeni kavramlar eklenmiştir. Sosyal bütçeleme kavramı, toplumların sosyal güvenliklerine ve ihtiyaçlarına göre hazırlanan bütçelerdir. Katılımcı bütçeleme, bütçe hazırlanırken gelir toplama ve harcama yapma önceliklerinin sadece siyasilerin kararlarından ibaret olmayıp halkın ve sivil toplum örgütlerinin görüşünü alarak bütçeye katılımlarıyla hazırlanan bütçelerdir. Cinsiyete duyarlı bütçeleme ise, toplumu ortak ihtiyaçlar penceresinden bakarak değil de farklı cinsiyetlerin farklı ihtiyaçları olarak değerlendirme yaklaşımını benimser. Bütçe ile ekonomiye ve sosyal hayata müdahaleyi birçok nedenden dolayı kullanan ülkeler çevresel sorunlarla mücadele etmek için de bütçeyi kullanma yoluna gitmişlerdir. Devletler çevresel sorunlara hem ülke içinde hem de çeşitli protokoller ve birliklerle küresel çözümler arayışındadırlar. Doğal kaynakların kullanımını kontrol altına almak ve çevresel kirliliklerin önüne geçebilmek için çevresel bütçeleme (yeşil bütçeleme) teknikleri geliştirilmiştir.

Çalışmamız yukarıda bahsi geçen yenilikçi bütçe yaklaşımlarının daha ayrıntılı ele alınışı olarak literatüre katkı yapmayı amaçlamaktadır. Özellikle Sosyal Bütçe, Katılımcı Bütçe, Cinsiyete Duyarlı Bütçe ve Yeşil Bütçe kavramları bu bağlamda ele alınıp irdelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bütçe, Cinsiyetçi Bütçe, Yeşil Bütçe

FEN LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN ÖLÇÜMÜ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: ADANA İLİ ÖRNEĞİ

Hüseyin ATAŞ

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi İşletme ABD-Sayısal Yöntemler (Doktora Öğrencisi)

ÖZET

Fen Liseleri, LGS sınavında Türkiye'nin en başarılı sıralama derecelerine sahip öğrencilerin eğitim gördüğü ortaöğretim kurumlarıdır. Türkiye PISA 2015 Matematik okuryazarlığı sıralamasında 70 ülke arasında 49. Sırada yer almıştır. Fen Liseleri, "PISA 2015 Matematik okuryazarlığı sonuçlarının okul türlerine göre dağılımı"nda Türkiye'de matematik beceri puanı en yüksek olan okul türüdür (MEB, 2018). Fen Liselerinde eğitim-öğretim gören öğrencilerin Matematik dersindeki Matematik motivasyon düzeyinin tespiti ve Matematik başarısına etkisini belirleyebilmek hem okulun başarısını geliştirmek hem de Türkiye'nin PISA derecesini iyileştirebilme yolunda önemli bir veri olacaktır.

Bu araştırmanın amacı Fen Lisesi öğrencilerinin Matematik motivasyon düzeylerini saptamaktır. Bu kapsamda Adana ili Kozan ilçesinde faaliyet gösteren T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Kozan Fen Lisesi'nde öğrenim gören 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencilerinden veri toplanacaktır.

Kesici (2018) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Matematik Motivasyon Ölçeği (MMÖ), öğrencilerin matematik motivasyonlarını bilişsel motivasyon teorilerine dayanarak tespit etmeye yarayan 12 maddelik bir ölçektir. MMÖ, 5'li Likert tipindedir. Amaç yönelimi, Beklenti Değer ve Özyeterlilik olmak üzere üç alt boyuta sahiptir (Kesici, 2018). 12 maddelik bir ölçek olan Matematik Motivasyon Ölçeği Kozan Fen Lisesi öğrencilerine anket yoluyla uygulanacaktır. Matematik Motivasyon Ölçeği ile birlikte öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyleri, ikamet ettikleri yerleşim yeri statüsü, bir önceki öğrenim gördükleri okulun devlet okulu mu özel okul mu olduğu, aile türü, kaldıkları yerleşim yeri gibi demografik sorular da araştırılacaktır. Belirtilen demografik sorular ile matematik motivasyonları arasında bir ilişki olup olmadığı da araştırılacaktır.

Araştırmanın sonuçlarının Fen Lisesinde öğrenim gören öğrencilerin motivasyonlarının geliştirilmesi için veri olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, Matematik, PISA

KAYNAKÇA

- Kesici, A. (2018). Lise Öğrencilerinin Matematik Motivasyonunun Matematik Başarısına Etkisinin İncelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 177–194. doi:10.7822/omuefd.438550
- MEB. (2018). *PISA 2015 National Report*. http://pisa.meb.gov.tr/wp-content/uploads/2014/11/PISA2015_UlusalRapor.pdf adresinden erişildi.

İŞÇİNİN İŞYERİNDE SUÇ İŞLEMESİ NEDENİYLE İŞ SÖZLEŞMESİNİN HAKLI NEDENLE FESHİ

RESCISSION OF THE LABOR CONTRACT FOR JUSTIFICATION BECAUSE OF THE
EMPLOYEE COMMITTING AN OFFENSE IN THE WORKPLACE

Arş. Gör. Taliye AKBIYIK

Karadeniz Teknik Üniversitesi

ÖZET

İş sözleşmesi, niteliği gereği işçi ve işveren arasında kişisel ilişki kuran ve tarafların kişiliklerinin ön planda olduğu bir sözleşmedir. İşçi ve işveren arasındaki ilişkinin oldukça önemli olduğu iş sözleşmesinde, taraflardan biri için iş ilişkisinin çekilmez olduğu ve devamının mümkün olmadığı bir durumda, iş sözleşmesinin beklemeksizin sona erdirilmesi gerekmektedir. İş ilişkisinin işçi ve işveren açısından devam etmesinin beklenemeyeceği durumlarda, taraflardan biri “haklı nedene” dayanarak iş sözleşmesi feshedebilmektedir. Haklı nedenin varlığında; taraflar arasındaki iş sözleşmesi belirli süreli ise sözleşmenin süresinin bitimi beklenmeden, belirsiz süreli ise bildirim süresinin bitimini beklenmeden iş sözleşmesini sona erdirilebilecektir. İşverenin iş sözleşmesini haklı nedende dayanarak feshedebileceği durumlar, İş Kanunu’nun 25. maddesinde düzenlenmiştir. Kanunun, “ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri” başlıklı II. bendinin “f” fıkrasında, “işçinin, işyerinde yedi günden fazla hapisle cezalandırılan ve cezası ertelenmeyen bir suç işlemesi” işverence iş sözleşmesinin feshinde, haklı neden olarak düzenlenmiştir. İşverenin, bu hüküm uyarınca işçinin sözleşmesi feshedebilmesi için bazı koşulların birlikte sağlanması gerekmektedir. İşçi tarafından bir suç işlenmiş olması ve bu suçun işyerinde işlenmiş olması gerekmektedir. İşyeri kavramının tanımı, İş Kanunu’nun 2. maddesinde yapılmıştır. Ayrıca işçinin işlediği suçun, yedi günden fazla hapisle cezalandırılmış olması ve cezanın ertelenmemiş olması gerekmektedir. İşçi ve işveren arasında kurulan iş ilişkisi, güvene dayalı sürekli borç ilişkisidir. Kanunda, bu hükmün düzenlenmesine ihtiyaç durulmasının temelinde iki neden yer almaktadır. Bu nedenlerden biri işçinin, suç işlemesi neticesinde işveren ile aralarındaki güven ilişkisinin zedelenecek iş sözleşmesinin devamının mümkün görülmemesidir. Diğer neden ise işçinin, işlemiş olduğu suçtan dolayı ceza alarak işverene karşı iş görme borcunu yerine getiremeyecek duruma gelmesidir. İşveren tarafından işçinin işyerinde suç işlemesi nedeniyle 25/II-f hükmü uyarınca yapılan haklı nedenle derhal fesihte, işçiye ihbar tazminatı verilmeyecektir. Ayrıca kıdem tazminatına ilişkin hükmü yürürlükte olan 1475 sayılı Kanunu’nun 14. maddesinin “a” bendinde, işveren tarafından ahlak ve iyiniyet kurallarına aykırılık oluşturan hallere dayanılarak iş sözleşmesi feshedilen işçiye kıdem tazminatının verilmeyeceği belirtilmiştir. Bu sebeple, işyerinde suç işlemesi nedeniyle işveren tarafından iş sözleşmesi feshedilen işçi, kıdem tazminatına hak kazanamayacaktır.

Anahtar Kelimeler: haklı neden, fesih, suç işlemek, işçi-işveren.

ABSTRACT

Labor contract, by its qualification, is a contract that establishes a personal relationship between the employee and the employer and the personalities of the parties are at the forefront. In the employment contract, where the relationship between the employee and the employer is very important, the employment relation must be terminated without waiting in a situation where the employment relationship is unbearable and cannot be continued for one of the parties. In cases where the employment relationship cannot be expected to continue in terms of workers and employers, one of the parties may terminate the employment contract with on “justification”. The employer may rescission the employment contract for justification without waiting for notification period. Article 25 of the Labor Law No.4857, describes situations where the employer may terminate the labour contract for justification. In Article 25 / II-f of the Labor Law No. 4857, worker committing a crime in the workplace is regulated as the justification for termination of the labour contract. According to the law, if the employee commits a crime in the workplace, the employer may terminate the labour contract for justification. In order for the employer to terminate the contract of the employee in accordance with this provision, certain conditions must be met together. A crime must have been committed by the worker and it must have been committed in the workplace. The definition of workplace is defined in Article 2 of the Labor Law. In addition, the offense committed by the worker must be punished with more than seven days' imprisonment and the sentence should not be suspension of punishment. The business relationship established between the employee and the employer is a continuous debt relationship based on trust. There are two reasons for the regulation of this article in the law. One of these reasons is that trust in the worker is reduced and it is no longer possible to continue the labour contract. The other reason is that the employee cannot fulfill job by getting a prison sentence. In case of termination pursuant to the provisions of Labor Law 25 / II-f, the employee not be given severance and notice pay. According to Law No. 1475, if the employer rescission the labour contract due to violation of the code of ethics and good faith, the employee is not paid severance pay. Therefore, the worker who commits a crime in the workplace and whose labour contract is terminated will not be entitled to severance pay.

Keywords: justification, rescission, commit a crime, employee-employer.

İŞVERENİN İŞÇİLERİ PSİKOLOJİK TACİZE (MOBBİNG) KARŞI KORUMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

EMPLOYER'S OBLIGATION TO PROTECT WORKERS AGAINST PSYCHOLOGICAL HARASSMENT (MOBBING)

Arş. Gör. Taliye AKBIYIK

Karadeniz Teknik Üniversitesi

ÖZET

4857 sayılı İş Kanunu uyarınca iş sözleşmesi, işçinin bağımlı olarak iş görmeyi, işverenin de ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir. Bu kapsamda işçi, bağımlılık ilişkisi içinde, işverenin emir ve talimatlarına uyarak iş görme borcunu yerine getirmekle yükümlüdür. İşveren de işçinin bağımlılığının karşılığında, işçiyi koruma ve gözetme borcu altındadır. Bu borç kapsamında işveren, işçinin kişilik haklarını korumak ve kişilik haklarına yapılan tüm saldırıları engellemekle yükümlüdür. İşverenin işçiyi koruma borcu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun "işçinin kişiliğinin korunması" başlıklı 417. maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenleme, işverenin işçiyi koruma borcunun yasal dayanağını oluşturmaktadır. 417. maddenin 1. fıkrasında yer alan hüküm uyarınca işveren; işçinin kişiliğini korumak ve saygı göstermek ve işyerinde dürüstlük ilkelerine uygun bir düzeni sağlamakla, özellikle işçilerin psikolojik ve cinsel tacize uğramamaları ve bu tür tacizlere uğramış olanların daha fazla zarar görmemeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür. Maddenin 2. fıkrasına göre işveren; işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak; işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür. İşçi ve işveren arasında kurulan iş ilişkisinde işçi, işverene göre zayıf konumdadır. İş yaşamında işçinin, işveren ve işveren vekilleri ile diğer işçiler tarafından psikolojik tacize maruz kalması sıklıkla karşılaşılan bir sorundur. Bu sebeple işçinin psikolojik tacize karşı korunmasına yönelik Türk Borçlar Kanununda düzenleme yapılması oldukça önemli görülmektedir. Türk Borçlar Kanunu'nun 417. maddesinde, psikolojik taciz kavramına yer verilmiş fakat psikolojik tacizin tanımı yapılmamıştır. Psikolojik taciz; işveren, işveren vekili veya diğer işçiler tarafından işçiye karşı gerçekleştirilen, işyerinde onu küçük düşüren, dışlayan, kişiliğini zedeleyen, onurunu kıran, aşağılayan, belirli aralıklarla tekrarlanan, hukuka aykırı fiillerden oluşan davranışlar bütünüdür. Psikolojik tacizin varlığından söz edilmesi için psikolojik taciz sayılan davranışın belirli bir süredir devam etmesi ve sistematik olması gerekmektedir. Psikolojik tacizin uygulanma amacı, işçinin manevi kişiliğini hedef alarak işçiye zarar vermektir. Psikolojik tacize maruz kalan işçi açısından iş ortamı katlanılmaz hal almaktadır. Psikolojik taciz sonucunda iş ortamındaki baskılara dayanamaz hale gelen işçinin kendi isteği ile işten ayrılması amaçlanmaktadır. Bu sebeple psikolojik tacizin, işyerinde çalışma düzenini bozan önemli bir sorun olduğu düşünülmektedir. Çalışmamızda, öncelikle psikolojik taciz kavramının tanımı yapılarak, işverenin işçinin kişiliğinin koruma borcu kapsamında yükümlülükleri anlatılacaktır. Sonrasında psikolojik tacize uğrayan işçinin, hukuki haklarına değinilerek, bu kapsamda başvurulacak hukuki yollar incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing), Kişilik Hakları, İşverenin İşçiyi Koruma Borcu

ABSTRACT

In accordance with the Labor Law No. 4857, the labour contract is the contract that consists of the worker undertaking to work dependently and the employer to pay wages. The worker is obliged to fulfill his work obligation in accordance with the employer's orders and instructions in a dependency relationship. The employer is also under the obligation to protect and lookout the worker in exchange for the dependency of the worker. Within the scope of this debt, the employer is obliged to protect the personal rights of the worker and to prevent all attacks on personal rights. The employer's protection debt is regulated in Article 417 of the Turkish Code of Obligations No. 6098 entitled "protection of the personality of the worker". This arrangement constitutes the legal basis of the employer's obligation to protect workers. In accordance with the provision in paragraph 1 of Article 417, the employer; it is obliged to protect the personality of the worker, to show respect and to maintain an order in accordance with the principles of honesty in the workplace. The employer is obliged to take the necessary precautions to ensure that workers are not subjected to psychological and sexual harassment and that those who have experienced such harassment do not suffer more. According to the second paragraph of the article, the employer; It is obliged to take all necessary precautions to ensure occupational health and safety in the workplace, to keep the tools and equipment complete, and the workers are obliged to comply with any measures taken regarding occupational health and safety. In the business relationship between the worker and the employer, the worker is in a weak position compared to the employer. In business life, it is a common problem for the worker to be subjected to mobbing by employers and employers' representatives and other workers.

For this reason, it is considered very important to make a regulation in the Turkish Code of Obligations to protect the worker against mobbing. In the 417th article of the Turkish Code of Obligations, the concept of mobbing is included, but the definition of mobbing is not made. Mobbing; It is a whole of acts carried out by the employer, employer representative or other workers against the worker, humiliating, excluding, dignifying, humiliating, repeating at certain intervals, and consisting of illegal acts. In order to talk about the existence of mobbing, the behavior considered mobbing must continue for a certain period and be systematic. The purpose of applying mobbing is to harm the worker by targeting the spiritual personality of the worker. For the worker exposed to mobbing, the work environment becomes unbearable. The worker, who has become unable to withstand the pressures in the workplace as a result of mobbing, is intended to leave the job at his own request. For this reason, mobbing is thought to be an important problem that disrupts the workplace. In our study, firstly, the definition of the concept of mobbing will be explained and the obligations of the employer within the scope of the protection debt of the worker's personality will be explained. Afterwards, the legal rights of the worker who is subjected to mobbing and the legal procedure that he can apply will be explained.

Keywords: Psychological Harassment In The Workplace, Personal Rights, Employer's Liability To Protect The Employee.

İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞINDAN DOĞAN ZARARLARDAN HUKUKİ SORUMLULUK

Dr. Öğr. Üyesi Nurcihan DALCI ÖZDOĞAN

Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi

ÖZET

İşveren ile işçi arasındaki hukuki ilişki çoğunlukla bir sözleşmeye dayanmaktadır. Bu sözleşme iş sözleşmesi veya hizmet sözleşmesi olarak adlandırılmaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu m.8/I hükmünde **iş sözleşmesi**, *bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir*, şeklinde tanımlanmıştır. 6098 sayılı TBK m.393/I hükmünde **hizmet sözleşmesi**, *işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle işgörmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir*, şeklinde tanımlanmıştır. Bu iki kanun dışında mevzuatımızda başka Kanunlarda da iş (hizmet)akdi tanımı yapılmıştır (Deniz İş Kanunu, Basın İş Kanunu gibi). Aşağı yukarı hepsi aynı tanımı yapmaktadır.

Bütün iş (hizmet) sözleşmelerinde üç unsur bulunmaktadır. Bunlar iş görme, ücret ve bağımlılıktır. Bu üç unsurun varlığı halinde bu sözleşme ilişkisi hangi Kanunda düzenlenirse düzenlensin aynı kavramı ifade etmektedir.

İşçi ve işverenin hizmet sözleşmesinden kaynaklanan sıkı iş ilişkisi, işçi yönünden işverene içten bağlılık (sadakât borcu), işveren yönünden işçiyi korumak ve gözetmek borcu şeklinde ortaya çıkar. Gerçekten işçi, işverenin işi ve iş yeri ile ilgili çıkarlarını korumak, çıkarlarına zarar verebilecek davranışlardan kaçınmak, buna karşı işveren de, işçinin kişiliğine saygı göstermek, işçiyi korumak, iş yeri tehlikelerinden zarar görmemesi için iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini almak, işçinin özlük hakları ve diğer maddi çıkarlarının gerektirdiği uygun bildirimlerde ve davranışlarda bulunmak, işçinin çıkarına aykırı davranışlardan kaçınmakla yükümlüdür. Sanayi ve teknolojiadaki gelişmeler, yeni işletmelerin açılması, fabrikaların kurulması iş yerlerindeki makineleşmenin artmasına yol açmış, bu durum iş kazaları ile meslek hastalıklarında artışlara neden olmuştur. Bu gelişme, iş yerinde iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin daha etkili şekilde alınması gereğini ortaya çıkarmıştır. İşveren, gözetme borcu gereği, çalıştırdığı işçileri, iş yerinde meydana gelen tehlikelerden korumak, onların yaşam, bedensel ve ruhsal sağlık bütünlüklerini korumak için iş yerinde teknik ve tıbbi önlemler dahil olmak üzere bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gerekli kıldığı tüm önlemleri almak zorundadır.

İşçiyi gözetme borcunun konusu; işverenin hizmet sözleşmesi çerçevesinde çalıştırdığı işçisini koruması, işçisinin uğrayabileceği zararlara karşı gerekli önlemleri alması ve ona zarar verebilecek davranışlardan kaçınması gibi yükümlülüklerden oluşmaktadır. İşverenin işçiyi gözetme borcu, iş ilişkisinin bağımlı/kişisel ilişki kuran niteliğine bağlı olarak sözleşmenin kurulmasıyla ortaya çıkmaktadır.

818 sayılı mülga Borçlar Kanunu (mBK) m.322'de "*İş sahibi, aktin özel halleri ve işin mahiyeti noktasından hakkaniyet dairesinde kendisinden istenilebileceği derecede çalışmak dolayısıyla maruz*

kaldığı tehlikelere karşı icabeden tedbirleri ittihaz ve münasip ve sıhhi çalışma mahalleri ile, işçi birlikte ikamet etmekte ise sıhhi yatacak bir yer tedarikine mecburdur. İş sahibinin yukarıdaki fıkra hükmüne aykırı hareketi neticesinde işçinin ölmesi halinde onun yardımından mahrum kalanların bu yüzden uğradıkları zararlara karşı isteyebilecekleri tazminat dahi akde aykırı hareketten doğan tazminat davaları hakkındaki hükümlere tabi olur." hükmü yer almaktaydı.

Ancak gelişen teknoloji karşısında bu hüküm yetersiz kalmaktaydı. Bu doğrultuda mBK m.322 hükmünün karşılığı olarak 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununda m.417/II düzenlemiştir. Söz konusu hükme göre, *"İşveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli olan her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak; işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür."* Hükümde işverenin, işçinin yaşam, sağlık ve bedensel bütünlüğünü korumak için gerekli önlemleri alma yükümlülüğü öngörülmektedir. Burada işverenin özellikle iş kazalarına karşı gerekli önlemleri alma yükümlülüğü söz konusudur. Buna göre işveren, hizmet ilişkisinin ve yapılan işin niteliği göz önünde tutulduğunda, hakkaniyet gereği kendisinden beklenen; deneyimlerin zorunlu kıldığı, teknik açıdan uygulanabilir ve iş yerinin özelliklerine uygun olan önlemleri almakla yükümlüdür." İşverenin bu borcu kapsamında, işverenin iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini de alma borcu yer almaktadır. İşte işveren bu borcunu ihlal eder ve iş kazası meydana gelirse, bu durumda işverenin sorumluluğu ortaya çıkmaktadır. Bizim burada ele alacağımız işverenin hukuki sorumluluğudur.

Aynı maddelere paralel olarak, 4857 sayılı İş Kanununun "İşverenlerin ve İşçilerin Yükümlülükleri" kenar başlıklı 77. maddesinin 1. fıkrasında da benzer bir düzenlemeye yer verilmişti. Bu fıkra göre *"İşverenler iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler."*

Bundan başka işveren, mevzuatta öngörülmemiş olsa dahi bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gerekli kıldığı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini almak zorundadır. Bilim, teknik ve örgütlenme düşüncesi yönünden alınabilme olanağı bulunan, yapılacak gider ve emek ne olursa olsun bilimin, tekniğin ve örgütlenme düşüncesinin en yeni verileri göz önünde tutulduğunda işçi sakatlanmayacak, hastalanmayacak ve ölmeyecek ya da bu kötü sonuçlar daha da azalacaksa her önlem işverenin koruma önlemi alma borcu içine girer.

Bu önlemler konusunda işveren iş yerini yeni açması nedeniyle tecrübesizliğini, bilimsel ve teknik gelişmeler yönünden bilgisizliğini, ekonomik durumunun zayıflığını, benzer iş yerlerinde bu iş güvenliği önlemlerinin alınmadığını savunarak sorumluluktan kurtulamaz. Gerçekten, çalışma hayatında süregelen kötü alışkanlık ve geleneklerin varlığı işverenin önlem alma borcunu etkilemez. İşverenlerce, iş güvenliği açısından yaşamsal önem taşıyan araç ve gereçlerin işçiler tarafından kullanılması sağlandığında, kaza olasılığının tamamen ortadan kalkabileceği de tartışmasız bir gerçektir.

Nitekim mevzuatta bulunan bir kısım boşluklar bu kez kanun koyucu tarafından İş Sağlığı ve Güvenliği Yasa tasarısı ile doldurulmaya çalışılmıştır. 4857 sayılı Kanunun 77 ve devamı bir kısım maddeleri yürürlükten kaldırılarak İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda yeni düzenlemeler getirilmiştir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (İSGK) m.4 hükmü gereğince, işveren, çalışanlarının işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. Aynı Kanunun 5. maddesinde ise, İşverenin yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde göz önünde bulundurulacak ilkeler yer almaktadır.

Öğretide kabul edildiği üzere İSGK ve TBK uyarınca işverenin almak zorunda olduğu önlemler bilim, teknik ve tecrübenin o anda ulaştığı (kazanın meydana geldiği) duruma ve düzeye göre belirlenir. Bir başka anlatımla işveren, bilimsel ve teknik ilerlemeler sonucunda ortaya çıkan iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini sürekli izlemek ve bunları işyerinde uygulamak zorundadır. İşveren ekonomik durumunun yetersizliği, işyerini yeni açmış olması nedeniyle tecrübesizliğini, bilimsel ve teknik ilerlemeler hususunda bilgisizliğini ileri sürerek sorumluluktan kurtulamaz. Bu doğrultuda işveren İSG mevzuatında yazılı önlemleri almakla her zaman için yükümlülüğünü yerine getirmiş olmaz. Mevzuatta öngörülme bile bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gerekli kıldığı iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini de almak zorundadır. İşverenler iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak her türlü önlemi almakla yükümlü iken, işçiler de işverenler tarafından alınmış olan tedbirlere uymakla yükümlüdür.

Yukarıda da ifade etmiş olduğumuz üzere işçi ile işveren arasında bir sözleşme ilişkisi vardır ve bu sözleşme gereğince işveren iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini almak zorundadır. Eğer işveren bu önlemleri almayı ihmal ederse ve iş kazası meydana gelirse işçinin bedensel zarara uğraması veya ölümü halinde hukuken sorumlu tutulacaktır.

Yargıtay uygulamasında, ilk kararlarda işverenin iş kazalarından doğan sorumluluğunun haksız fiile dayandığını kabul edilmişken zamanla işçinin daha yararına olan, akdi sorumluluk esas benimsenmiştir. Sosyal, ekonomik ve kültürel alanda meydana gelen gelişmeler nedeniyle akdi sorumluluğun da yetersiz kalması üzerine Yargıtay uygulamalarında istikrarlı şekilde tehlike sorumluluğu görüşü kabul edilmeye başlanmıştır. Ancak her iş kazasında işverenin tehlike sorumluluğu esasınca kusursuz sorumlu olduğu kabul edilmemekte, sadece işverenin TBK m.71 hükmü bağlamında tehlikeli işletme işlettiği hallerde kabul edilmektedir. Zira tehlike sorumluluğu, en ağır kusursuz sorumluluk halini oluşturmaktadır. Bu sorumluluk türünde işveren her türlü özen borcunu yerine getirmiş olsa dahi meydana gelen kazadan dolayı sorumluluktan kurtulma olanağı yoktur. Bu anlamda tehlike sorumluluğu mutlak bir sorumluluk olarak nitelendirilebilir. Bununla beraber belirtmek gerekir ki tehlike sorumluluğu bir "sonuç" sorumluluğu da değildir. Gerçekten zarar işletmeye özgü bir tehlikeden doğmamış, yani araya giren bir başka nedenden dolayı meydana gelmişse, işverenin bu zarardan sorumlu tutulmaması gerekir. Başka bir deyişle işyerinin işletilmesi veya bundan doğan tehlikeler ile zarar arasında uygun bir illiyet bağı bulunmuyorsa, işverenin sorumluluğundan söz edilemez.

Yukarıda da ifade etmiş olduğumuz üzere iş kazasından doğan işverenin hukuki sorumluluğunun hukuki dayanağı gerek öğreti gerek Yargıtay kararlarında sözleşmenin ihlali olarak kabul edilmektedir.

Yani işveren yeterli derecede iş sağlığı ve güvenliği önlemi almadığı için iş kazası meydana gelirse ortaya çıkan zarar/zararlardan işveren sorumludur. Burada işveren sözleşme gereğince sorumlu tutulmaktadır ve bu sorumluluk kusur esasına dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İşverenin hukuki sorumluluğu, iş kazasından sorumluluk, meslek hastalığından sorumluluk, iş sağlığı ve güvenliği.

KÜRESEL BİR EKONOMİK TEHDİT; KÜRESEL SAĞLIK SORUNLARI VE BUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE KÜRESEL KAMUSAL MAL OLARAK SAĞLIK HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A GLOBAL ECONOMIC THREAT; GLOBAL HEALTH PROBLEMS AND EVALUATION OF HEALTH SERVICES AS A GLOBAL PUBLIC GOODS IN THE SOLUTION

Öğr. Gör. Özcan KARATAY

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi

ÖZET

İnsanoğlu günümüze kadar bütün dünyayı etkisi altına alan sağlık sorunları ile karşı karşıya kalmıştır. Bu sağlık sorunları arasında şüphesiz etkileri açısından en dikkati çekenler, salgın ve bulaşıcı hastalıklardır. Tarih boyunca, veba, tifo, sıtma, çiçek hastalığı, kolera ve grip (influenza) ve günümüzde AIDS, gibi birçok bulaşıcı hastalık insanların kitsel olarak ölümlerine neden olmuştur. Aynı zamanda devletlerin sosyal, ekonomik, siyasal ve demografik yapısı üzerinde yıkıcı etkileriyle de daima küresel bir tehdit olarak kabul edilmişlerdir.

Küresel kamusal mallar, tüketiminde dışlamanın olmadığı yani bütün bireyler tarafından herhangi bir kısıtlama olmaksızın elde edilebilen ve tüketilebilen herkesin yararlanabildiği ve finansmanının küresel olarak sağlandığı faydalar olarak tanımlanabilir. Küresel kamusal mallar, ortaya çıkardıkları dışsal fayda ve zararlar sadece ülke içinde değil sınır ötesinde de diğer insanları ve toplumları etkilerler. Küreselleşme ile fiziki sınırların öneminin azaldığı günümüzde bu mal ve hizmetlerin önemi giderek artmaktadır. Hem özel hem de kamusal mal özelliklerini taşıyan sağlık malı, yarattığı dışsallıkların boyutları nedeniyle küresel mal kategorisinde değerlendirilmektedir. Sağlık alanında ülkelerin bir başına yaptıkları çalışmalar yeterli olmayıp, Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization: WHO) başta olmak üzere, uluslararası örgütlerin küresel çapta insan sağlığını korumak amacıyla ortaya koydukları çalışmalar, bütün insanlığın yararına olabileceğinden küresel kamusal mal olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, küresel kamusal mal olarak sağlık hizmetleri ve sunumu büyük öneme sahiptir. Küresel sağlık malının etkin düzeyde sunulamaması, günümüzde ortaya çıkan salgınların tehlikeli boyutlara ulaşmasına neden olmuştur. Bu çalışmada, söz konusu küresel kamusal mal olan sağlık malının ve hizmetlerinin üretimi, finansmanı ve sunumu üzerinde durulacaktır. Ayrıca küresel sağlık sorunlarının oluşturabileceği ekonomik tehditler irdelenmiştir. Çalışma ile sadece yoksul ülkeler değil aynı zamanda orta ve üst gelire sahip ülkelerin de küresel sağlık problemlerinin dışsal zararları ile karşı karşıya kalabilecekleri vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Küresel Kamusal Mallar, Ekonomi, Küresel Sağlık Sorunları, Dışsallıklar

ABSTRACT

Human beings have faced health problems that have affected the whole world until today. Among these health problems, undoubtedly, the most striking in terms of their effects are epidemic and infectious diseases. Throughout history, many infectious diseases such as plague, typhoid fever, malaria, smallpox, cholera and influenza, and AIDS today have caused mass deaths of people. At the same time, they have always been accepted as a global threat, with their destructive effects on the social, economic, political and demographic structure of states.

Global public goods can be defined as the benefits of which there is no exclusion in consumption, that is, everyone can benefit and be consumed without any restrictions, and that it is financed globally. Global public goods, their external benefits and harms affect other people and communities not only within the country but also across the border. The importance of these goods and services is increasing day by day, the importance of physical borders decreases with globalization. Health goods have both private and public characteristic. health goods are evaluated in the global goods category due to the dimensions of their externalities. The studies that countries do alone in the field of health are not sufficient. The studies carried out by international organizations, especially the World Health Organization (WHO), in order to protect human health on a global scale, are considered as global public goods, since they can benefit all humanity. In this context, health services and their presentation as global public goods are of great importance. The inability to offer global health goods effectively has caused the outbreaks that occur today to reach dangerous levels. In this study, production, financing and presentation of the global public goods, health goods and services will be emphasized. In addition, economic threats that global health problems may pose are examined. With the study, it was emphasized that not only poor countries but also middle and high income countries may face external losses of global health problems.

Key Words : Global Public Goods, Economy, Global Health Problems, Externalities

OSMANİYE’DE BULUNAN GELENEKSEL ÜÇ EVİN RESTORASYON VE ÇEVRE DÜZENLEME ÖNERİSİ

THE ENVIRONMENTAL REGULATION AND RESTORATION PROPOSAL OF THREE TRADITIONAL HOUSES IN OSMANIYE

Dr. Öğr. Üyesi Aydanur YENEL
Hasan Kalyoncu Üniversitesi

İclal Özge SATIL
Hasan Kalyoncu Üniversitesi

ÖZET

Ülkemiz, taşınmaz kültür varlıkları bakımından dünyada önemli bir yer edinmiştir. Bu kültür varlıkları içerisinde belirli işlev ve donatılarını kaybederek de olsa günümüze kadar ulaşan örnekleri görmek mümkündür. Ancak koruma bilinci ve koruma kültürünün eksikliği, plan kararlarının doğru verilmemesi ve restorasyon kararları ile onarımların yanlış uygulanmasından dolayı taşınmaz kültür varlıkları zaman içerisinde yok olmaktadır. Çukurova Bölgesi’nin Osmaniye İl’inde yer edinen, günümüze kadar ulaşan ve kültürel mimari miras içerisinde bulunan anıtsal yapılar ve geleneksel evler bulunmaktadır. Geleneksel Osmaniye Evleri de bu nedenlerden dolayı değerini kaybetmiş, özgün karakterlerini gün geçtikçe yitirmiş, kullanım dışı kalmakla birlikte zaman içerisinde sayıca azalmalar görülmeye başlanmıştır.

Tez çalışması kapsamında; görünümleri kadar tarihi dokularıyla da önem kazanan evlerin, belge niteliği taşıyan çizimlerin ilgili kurumlarda bulunmamasının eksikliğinden dolayı ve gelecekte proje oluşturulması halinde yol gösterici bir çalışma hedeflendiğinden önemlidir. Çalışmanın konusu, Osmaniye’nin kentsel gelişimi, Osmaniye’de bulunan geleneksel üç evin mimari özellikleri ve atıl kalma nedenleri; kullanım dönüşümü olasılıklarının tartışılmasıdır. Bu bağlamda, mimari miras, yeniden kullanım kuramları ve üç adet ev için restorasyon önerisi sunarak çevreyle uyumlu kullanım dönüşümü olasılıkları geliştirmek esas hedeftir.

Ayrıca bu evlerin belgelenerek özgün değerini kaybetmiş diğer geleneksel evlere örnek olması ve koruma bilincine katkıda bulunarak bilimsel bir çalışma gerçekleştirmektir.

Anahtar Kelimeler: Uyarlanabilir Yeniden Kullanım, Kültürel Mimari Miras, Geleneksel Osmaniye Konutları, Sürdürülebilirlik, Koruma, Turizm

ABSTRACT

Our country has an important place in the world in terms of immovable cultural assets. It is possible to see examples that have survived to this day even though they have lost certain functions and equipment within these cultural assets. However, due to the lack of conservation awareness and conservation culture, restoration decisions and improper implementation of repairs, plan decisions are not made correctly; immovable cultural assets disappear over time. There are monumental buildings and traditional houses, which are located in Osmaniye of Çukurova Region, have survived until today and are within the cultural architectural heritage. Traditional Osmaniye Houses have also lost their value due to these reasons, their original characters have been lost day by day, and the number of decreases started to appear over time.

Within the scope of the thesis; It is important because of the lack of documentary drawings of the houses, which are important with their historical texture as well as their appearance, and because it is aimed to guide the future projects. The subject of the study is the urban development of Osmaniye, the architectural features of the three traditional houses in Osmaniye and the reasons for their idle; discusses the possibilities of usage transformation. In addition, these houses have documented the original value of other traditional houses that have lost their value and contribute to the consciousness of conservation is to perform a scientific study.

Key Words: Adaptable Reuse, Cultural Architectural Heritage, Traditional Osmaniye Houses, Sustainability, Conservation, Tourism

**TARİHİ YAPILARIN YENİDEN İŞLEVLENDİRİLMESİ VE GÜN IŞIĞINDAN
MAKSİMUM YARARLANILMASI HAKKINDA BİR ÖNERİ**

A RECOMMENDATION ABOUT THE ADAPTIVE REUSE OF HISTORICAL BUILDINGS
AND MAXIMUM BENEFITS FROM THE DAY

Öğr. Gör. Tuğçe KEMER

Toros Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Nazife Mine ÇELEBİ YAZICIOĞLU

Çankaya Üniversitesi

ÖZET

Geçmişte belirlenen bir amaca ve işleve hizmet edecek şekilde tasarlanarak günümüze kadar ayakta kalan taşınmaz kültür varlıklarının yeniden işlevlendirilerek yaşama katılması binanın sürdürülebilir olmasını sağlar. Bu bağlamında yapılacak çalışmalarda binanın ihtiyaca uyumlu hale getirilmesi ve güncel sorunlara cevap verebilmesi önem taşır. Uyumun sağlanması sürecinde ihtiyaçların karşılanması amaçlanırken; tarihi binaya yapılabilecek müdahaleler ise sınırlıdır. Bu durum çeşitli normlarda da belirtilmektedir. Tarihi binanın değişen işlevinin bağlam ve mekansal ihtiyaçlar ile örtüşmesi ve kullanıcı memnuniyetinin sağlanması için iç ortam çevre kalitesinin artırılması, bunun yanı sıra mevcut enerji etkinliğinin artırılması hedeflenmektedir. Bu amaçla binaya yapılacak müdahalelerden birisi iç mekânın doğal aydınlatma performansının artırılarak enerji tasarrufu ve optimum düzeyde görsel konfor şartlarının sağlanmasıdır. Bu çalışmada, Mersin İli, Akdeniz İlçesi'nde bulunan tescilli tarihi bir bina ele alınarak günışığından en fazla yararlanmak amacıyla bir araştırma yapılmıştır. Bina 1887 yılında Papaz mektebi olarak kullanıma açılmış, çeşitli yıllarda basit onarımlar geçirmiştir. Günümüzde Toros Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesine hizmet vermektedir. Binada yer alan, kuzey, doğu ve batı olmak üzere 3 farklı yönden günışığı alan 4 numaralı çizim atölyesi ile kuzey ve batı olmak üzere 2 farklı yönden günışığı alan 3 numaralı çizim atölyesinde, iç ortam çevre kalitesinin değerlendirme parametrelerinden biri olan günışığının etkin kullanımı incelenmiştir. Atölyelerde bulunan masaların her birinden, güneşli ve kapalı havada, günün farklı saatlerinde (09.00, 13.00, 15.00, 18.00) günışığı, günışığı ve yapay aydınlatma ile yalnızca yapay aydınlatma olmak üzere 3 farklı aydınlık düzeyi ölçümü yapılarak mevcut durum değerlendirilmiştir. Değerlendirme için kullanılan iki atölyenin birçok bölümünde ülkemizde kabul görmüş olan Eğitim binalarında, öğrenmenin verimli bir biçimde gerçekleştirilmesi açısından en az aydınlık düzeyleri TS EN 12464-1 (2013) standardındaki aydınlık düzeylerini karşılamadığı tespit edilmiştir. Her iki atölyede de kullanılması önerilen farklı derinlikteki basit ışık raflarının mekanın aydınlık düzeyleri üzerindeki etkileri 'Velux Daylight Visualizer' simülasyon programı ile değerlendirilmiştir. Çalışmada, demontabl olmak koşuluyla; farklı derinlikte (180 cm yükseklikte 50 cm, 60 cm ve 70 cm eninde) basit ışık rafları ile günışığından maksimum fayda sağlamak, standart aydınlık düzeyi değerlerini yakalamak ve yapay aydınlatmaya en az düzeyde ihtiyaç duyulmasını sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: tescilli bina, yeniden işlevlendirme, günışığı, ışık rafları

ABSTRACT

It is designed to serve a purpose and function determined in the past and the adaptive reuse of the immovable cultural assets that survive until today enables the building to be sustainable. In this context, it is important to harmonize the building with the need and respond to current problems. While aiming to meet the needs in the process of ensuring compliance; The interventions that can be made to the historical building are limited. This situation is also stated in various norms. In order to match the changing function of the historical building with context and spatial needs and to ensure user satisfaction, it is aimed to increase the environmental quality of the indoor environment, as well as to increase the current energy efficiency. For this purpose, one of the interventions to be made in the building is to increase the natural lighting performance of the interior and provide energy saving and optimum visual comfort conditions. In this study, a research was carried out in order to make the most of daylight by considering a registered historical building located in Akdeniz District of Mersin Province. The building was opened to use as Pastor School in 1887 and underwent simple repairs in various years. Today, it serves the Toros University Faculty of Fine Arts, Design and Architecture. Effective use of daylight, which is one of the evaluation parameters of indoor environment quality, was examined in the drawing workshop number 4 in the building, which receives daylight from 3 different directions in the north, east and west, and in the number 3 drawing workshop in 2 directions from the north and west. The current situation was evaluated by measuring 3 different brightness levels from each of the tables in the workshops, in sunny and indoor weather, at different times of the day (09.00, 13.00, 15.00, 18.00), daylight and artificial lighting and only artificial lighting. It has been determined that in the educational buildings accepted in our country in many parts of the two workshops used for evaluation, the minimum brightness levels do not meet the brightness levels in accordance with TS EN 12464-1 (2013) in terms of effective learning. The effects of simple light shelves of different depths recommended for use in both workshops on the brightness levels of the space were evaluated with the 'Velux Daylight Visualizer' simulation program. In the study, provided that it is demontable; With simple light shelves of different depths (180 cm high, 50 cm, 60 cm and 70 cm wide), it is aimed to provide maximum benefit from daylight, to catch the standard brightness values and to provide minimum need for artificial lighting.

Keywords: Registered building, re-functioning, daylight, light shelves

SANATLA TEKNOLOJİNİN BULUŞTUĞU NOKTADA, İLHAMINI DOĞADAN ALAN DATA ESTETİĞİ

AT THE POINT THAT MEETS ART AND TECHNOLOGY, DATA AESTHETICS
THAT TAKES INSPIRATION FROM NATURE

Arş. Gör. Esra ERTUĞRUL TOMSUK

Çankırı Karatekin Üniversitesi

ÖZET

İnsanoğlunun teknolojiyle ilişkisi varoluşuyla birlikte başlar. Dünyayı anlama, algılama, hissetme sürecinde teknoloji hep var olmuş ve bu süreçte insanın hayatını şekillendiren önemli öğelerden biri olagelmıştır. Sanat da ilk çağlardan itibaren teknolojiyle birlikte değişmiş ve gelişmiş, mağara duvarlarına yapılan resimlerden, antik çağlara, rönesantan, sanayi devriminden günümüze; sanat ve teknoloji birbiriyle ilişkili ilerlemiştir. Sanatın malzemesi ve teknolojisi her geçen gün değişmiştir, bu ilişki yeni teknik ve fikirleri tetiklemiştir.

Günümüzde dijital dünyanın her alanda hayatımızı etkilemeye ve şekillendirmeye başlaması sanatın da yönelimlerini değiştirmesine neden olmuştur. Yeni medya sanatı günümüzün en yeni ve popüler alanlarından biri haline gelmiştir. Günümüz sanatçısı artık bir bilim insanı gibi yeni teknolojiler araştıran, geliştiren, araştırmalar ve keşifler yapan ve sosyal sorunları bu geliştirdiği yeni diller üzerinden ele alan, yeni perspektifler üreten; hem bugünü hem geleceği kurgulayan bir kişi.

Bir araya gelmesi zor gibi görünen soğuk dijital dünya ile günümüz dünya meselelerinden aciliyetle önem arz eden konularından olan doğanın kötüye kullanılması ve insanın doğaya üstünlüğü yanılgısı, antroposen çağın bir gereksinimi olarak birliktelik geliştirmiş ve datanın şiirselliğinin keşfiyle bir çığır açmıştır. İlhamını doğadan alan ve günümüz dijital dünyasıyla bunu buluşturan sanat pratikleri gelişmektedir. Yeni medya aracılığıyla doğa temsilleri ve mekanın ve doğanın yeniden şekillendirilmesi, makine zekasının poetik bir dille fırça kullanır gibi yaratım sürecine dahil olması yeni bir disiplinlerarası dil gelişmesine neden olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Güncel Sanat, Yeni medya Sanatı, Doğa

ABSTARCT

The relationship of humankind with technology begins with its existence. Technology has always existed in the process of understanding, perceiving, and feeling the world, and it is one of the important elements shaping human life in this process. Art has changed and developed with technology since the early ages, from the paintings made on the walls of the cave, to the ancient times, the renaissance, the industrial revolution; art and technology have progressed interrelated. The material and technology of art changed day by day, this relationship triggered new techniques and ideas.

Today, the fact that the digital world has started to affect and shape our lives in every field has caused the art to change its orientation. New media art has become one of the newest and most popular areas of our time. Today's artist is now researching, developing, conducting research and discoveries like a scientist, and addressing social problems through these new languages, producing new perspectives; A person who constructs both today and the future.

The cold digital world, which seems difficult to come together, and the misuse of nature, which is one of the most urgent issues of today's world issues, and the human superiority to nature, have developed a union with the discovery of poetry as a requirement of the anthropocene age. Art practices that draw inspiration from nature and combine it with today's digital world are developing. The representation of nature through the new media and the reshaping of space and nature, and the inclusion of machine intelligence in the creation process as if using a brush with a poetic language led to the development of a new interdisciplinary language.

Keywords: Contemporary Art, New Media Art, Nature

**TARİHİ YAPILARIN RESTORASYONUNDA YAPAY ZEKÂ VE KULLANIM
OLANAKLARI****ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ITS USAGE OPPORTUNITIES FOR THE RESTORATION
OF HISTORICAL BUILDINGS****Arş. Gör. Meltem ARARAT**

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Tülay KARADAYI YENİCE

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

ÖZET

İnsanoğlu geçmişten günümüze kadar sürekli bir şeyler üreterek geliştirmiş ve üretilen her şey yaşantıyı değiştirerek yeni ürünlerin üretilmesine yol açmıştır. Bilgisayar teknolojileri için de durum böyledir. Başlangıçta matematiksel hesaplamaları kolayca yapabilmek için kullanılan bilgisayarlar, teknolojinin gelişmesiyle birlikte günümüzde verileri depolayarak yorumlayabilmekte, zor ve karmaşık yapıya sahip problemleri kısa sürede çözerek hayatımızı kolaylaştırmaktadır. Bilgisayarların farklı disiplinleri kapsayacak şekilde hızla yaygınlaşmasına olanak sağlayan bir diğer gelişme sağlayan temel teknolojilerden biri yapay zekâ olmuştur. Bilindiği üzere yapay zekâ teknolojisi temelde belirli algoritmalar kullanarak öğrenme ve çıkarımlar ortaya koyarak bilgisayar sistemlerinin geliştirilmesine dayanmaktadır. Bu teknoloji günümüzde mühendislik, tıp, güvenlik, yönetim gibi birçok alanda kullanılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, kültürel mirasımızın önemli bir parçası olan tarihi yapıların restorasyon sürecinde, yapay zeka teknolojilerinin kullanım olanaklarının ve olası sağlayacağı katkıların incelenmesidir. Restorasyon çalışmalarının amacı tarihi yapıların özgün karakteri ile korunması ve gelecek nesillere taşınmasıdır. Bu süreçte yapılardaki bozulma nedenlerinin doğru tespit edilmesi oldukça önemlidir. Geleneksel yöntemler ile yapılan bozulmaya ilişkin tespitler zaman ve kaynak israfına yol açarken, çoğu zaman bu çalışmalar sırasında binalara da zarar verebilmektedir. Bu nedenle yeni teknolojilerden faydalanarak bu olumsuzlukların azaltılabileceği düşünülmektedir. Bu çalışma kapsamında tarihi yapılarda bozulma ve tahribata neden olan faktörlerin, yapay zekâ teknolojileri ile doğru ve hızlı tespit edilmesine yönelik kuramsal arka planın oluşturulması hedeflenmektedir. Bu çerçevede en doğru sonuca ulaştıracak algoritmanın oluşturulması ve bozulma türlerinin sınıflandırılarak olası veri tanımlamaları için ölçütler geliştirilmektedir. Araştırma sonucunda yapay zekâ teknolojilerinin, tarihi yapılarda bozulma nedenlerinin tespit edilmesinde ve doğru koruma-onarım müdahalelerinin seçiminde kullanım olanaklarının bulunduğu görülmektedir. Araştırmanın benzer konuda yapılacak akademik araştırma ve uygulamalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Tarihi çevre koruma, kültürel miras, restorasyon, yapay zeka.

ABSTRACT

Human beings have developed and developed something from the past to the present and everything produced changed life and led to the production of new products. This is also the case for computer technologies. Computers, which were originally used to make mathematical calculations easily, can interpret by storing data today with the developments of technology. It makes our life easier by solving difficult and complex problems in a short time. One of the other technologies that provide another development that allows computers to spread rapidly to cover different disciplines is artificial intelligence. As it is known, artificial intelligence technology basically reveals learning and inferences using certain algorithms and is based on the development of computer use. This technology is used in many fields such as engineering, medicine, security, management today.

The purpose of this research is to examine the possibilities and possible contributions of artificial intelligence technologies in the restoration process of historical buildings, which is an important part of our cultural heritage. The purpose of restoration works is to preserve historical buildings with their original characters and move them to future generations. In this process, it is very important to determine the causes of deterioration in the buildings correctly. While the detections related to the deterioration made by traditional methods lead to a waste of time and resources, they can often damage the buildings during these studies. Therefore, it is thought that these problems can be reduced by using new technologies. Within the scope of this study, it is aimed to establish a theoretical background for accurate and fast detection of factors that cause deterioration and destruction in historical buildings with artificial intelligence technologies. In this context, criteria are developed for the creation of an algorithm that will reach the most accurate result and the classification of types of distortion and for possible data identification. As a result of the research, it is seen that artificial intelligence technologies have possibilities to determine the causes of deterioration in historical buildings and to choose the right protection-repair interventions. It is thought that the research will contribute to academic researches and applications on a similar subject.

Keywords: Historical environmental protection, cultural heritage, restoration, artificial intelligence.

İLÇE YERLEŞKELERDE ÇALIŞAN ÜNİVERSİTE PERSONELİNİN MERKEZ İLÇEDE İKAMET TERCİH NEDENLERİ VE GÖSTERGELERİ

RESIDENCE REASONS AND INDICATORS OF UNIVERSITY PERSONNEL WORKING IN DISTRICT CAMPUSES

Dr. Öğr. Üyesi Dilşen ONSEKİZ

Uşak Üniversitesi

Aras. Gör. Feyza AYDIN ÇOLAKOĞLU

Uşak Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma, Uşak Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince desteklenen 2017/MF/007 (UBAP01) numaralı araştırma projesinin verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır. Bu araştırmanın yola çıkış noktası, ülkemizde özellikle 2000'ler sonrasında her ilde/kentte bir üniversite kurulması anlayışına bağlı olarak, durağan kentsel yapısında öğrenci ve personel nüfusu akımı ile hareketlenen Anadolu kentlerinde ortaya çıkan mekânsal etkileşimi konut odağında inceleyerek, üniversite-kent ilişkisini ele almaktır. Uşak Üniversitesi, özellikle 2011 yılı sonrasında sürekli ve çok hızlı bir büyüme süreci geçirmiş, son 8 yıllık süreçte nüfusu 10.284 kişiden 31.375 kişiye ulaşarak 3 katına çıkmıştır. Bu süreçte akademik personel sayısı %201, idari personel sayısı %152, toplam personel sayısı ise %182,8'lük bir artış göstermiştir. Beklenmeyen bu hızlı nüfus artışı, kentin konut sunum olanakları üzerinde etkin bir baskı alanı oluşturmuştur. Bu gelişme Uşak Üniversitesi'ni ve kente etkisini konut boyutuyla öncelikli ilgi odağı olarak ele alınması bakımından önemini ortaya koymaktadır. Uşak Üniversitesi'nin ana yerleşkesi 11 Eylül Kampüsü1, Uşak Kent Merkezinde yer almakla birlikte, diğer 5 ilçede de (Banaz, Karahallı, Sivaslı, Eşme, Ulubey) birer meslek yüksekokulu bulunmaktadır. Yerinde gözlem ve müdürlerle yapılan ön görüşmeler neticesinde, ilçelerde çalışan akademik ve idari personelin büyük bölümünün merkez ilçede ikamet etmekte oldukları, mesai saatleri içerisinde ilçelere günü birlik git-gel yaparak çalışma yaşamlarını idame ettirdikleri tespit edilmiştir. Bu tespit, ilçelerde çalışan personelin ikamet tercihlerinin nedenlerinin incelenerek, tercih/talep göstergelerinin belirlenmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Anket sorgulaması tekniğine dayalı nicel araştırma yöntemi ile ilçe yerleşkelerde, çalışan toplam 67 akademisyen ve 25 idari personelin tamamına anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler, ikamet yeri (ilçe) seçimi ve nedenleri, ikamet yeri-işyeri erişim özellikleri, genel profil ve hanehalkı özellikleri, konut ve konut alanı özellikleri, mülkiyet ile ilgili konut tercihleri, kentteki konut deneyimi, konut bulmanın zorluk dereceleri (merkez-ilçe karşılaştırması) ayırımında değerlendirilerek elde edilen sonuçlar ortaya konulmuştur. Araştırma sonucunda, ilçelerde çalışan personelin yaklaşık üçte ikisinin (%62,50) merkez ilçede ikamet etmekte olduğu tespit edilmiştir. Merkez ilçede ikamet tercih nedenleri ise, hem merkezin (Uşak kent merkezinin) özelliklerinden kaynaklanan nedenler hem de çalışılan ilçenin özelliklerinden kaynaklanan nedenler olarak farklılaşma göstermektedir. Merkezin özelliklerinden kaynaklanan tercih nedenleri arasında; sosyal hayat/ortam (%24,44), çocukların okul imkanları (%20,00) ile hizmet ve imkanlar (%20,00) ilk üç sırada yer alan belirleyici etkenlerdir. İlçe merkezinin yakın olması (%8,89), aile ve arkadaş çevresinin burada olması (%8,89), kaliteli ve konforlu uygun konut varlığı (%8,89), ev

sahibi olunması (%4, 44) ve eşinin işi/iş durumu (%4,44) ikincil derecede etkin diğer belirleyici etkenlerdir. İlçenin özelliklerinden kaynaklanan tercih nedenleri arasında baskın bir özellik belirlenmemiştir. Bununla birlikte, çalışılan ilçenin Uşak'a yakın olması, küçük ilçelerin güven vermemesi, sosyal faaliyetlerin olmaması, imkanların yetersizliği, doğalgaz olmaması, küçük bir yer olması, çocukların okulu için seçeneğin olmaması, özel kreş olmaması, nüfus azlığı, kültürel imkanların olmaması/yetersizliği, istenilen nitelikte konut olmaması, ihtiyaçların giderilmesi için ticari ortamın olmaması gibi farklı nedenlerin görece düşük düzeylerde etken olduğu tespit edilmiştir. Merkezin çekici özelliklerinin yer seçiminde belirleyici olduğu görülmektedir. Merkez ilçede ikamet tercihini arttıran bir diğer faktör ise, ilçelere erişimde personelin %70'inin özel araç kullanmasına bağlı olarak erişimin kolay ve süresinin kısa olması olarak tespit edilmiştir. Çalışılan ilçeye erişimin kolay olması ve özel araç sahipliğine ve ilçelerin kilometre olarak yakın olmalarına bağlı olarak süre ve ulaşım türü bakımından günü birlik erişime olanak sağlaması, çalışılan ilçeye erişimi bağımsız bir değişken olarak nitelemektedir. Erişim olanaklarının yüksek olması, ikamet yeri tercihini merkezin sunum olanaklarına yönelten en önemli etkidir. Bu anlamda, araştırma sonucunda, sosyal ortam, çocukların okul imkanları, hizmetler/imkanlar, aile ve arkadaş çevresinin varlığı, kaliteli ve konforlu uygun konut varlığı, evsahibi olunması/mülkiyetin kendisine ait olunması, eşinin iş durumu gibi merkezin sunum olanakları, ikamet tercihinde göz önünde tutulması gerekli temel belirleyici ve göstergeler olarak tespit edilerek, ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uşak Üniversitesi Personeli, ikamet tercihleri, ikamet özellikleri, ikamet nedenleri, yerseçimi özellikleri, ikamet tercih göstergeleri

ABSTRACT

This study was prepared by using the data of the research project numbered 2017/MF/007 (UBAP01) supported by Uşak University Scientific Research Projects Coordination Unit. The starting point of this research is to deal with the town-gown relationship by examining the spatial interaction revealed in the Anatolian cities in the focus of housing, which are active with the flow of student and staff population in their stationary urban structure depending on the concept of establishing a university in every province/city in our country especially after 2000s. Uşak University has experienced a continuous and very rapid growth, especially after 2011, and its population has tripled from 10,284 to 31,375 in the last 8 years. In this process, the number of academic staff increased by 201%, the number of administrative staff ,increased by 152%, and the total number of staff increased by 182.8%. This unexpected rapid population growth has created an effective pressure on the city's housing supply opportunities. This development reveals the importance of Uşak University and its impact on the city as a primary focus of interest with its housing dimension. Although the main campus -1 Eylül Campus- of Uşak University is located in the Uşak City Center, there are also vocational schools in the other 5 districts (Banaz, Karahallı, Sivashlı, Eşme, Ulubey). As a result of on-site observations and preliminary interviews with directors, it has been determined that most of the academic and administrative staff working in the districts reside in the central district and maintain their working life by going to the districts daily during working hours. This determination revealed the necessity of determining the preference / demand indicators by examining the reasons for the residence preferences of the staff working in the districts. With the quantitative research method based on questionnaire inquiry technique, a total of 67 academicians and 25 administrative staff working in the district campuses were surveyed. The results are put forward by the examination of obtained data in the context of preference of residence (district) area and reasons, residence-workplace access characteristics, general profile and household characteristics, housing and housing area characteristics, housing preferences related to ownership, housing experience in the city, difficulty levels of finding a house (center-district comparison). As a result of the research, it was determined that approximately two-thirds (62.50%) of the staff working in the districts reside in the central district. The reasons for preference of residence in the central district differ as both the reasons arising from the characteristics of the center (Uşak city center) and the reasons arising from the characteristics of the working district. Among the reasons for preferences arising from the characteristics of the center; social life/environment (24.44%), school facilities of children (20.00%) and services and facilities (20.00%) are the determining factors in the top three. Being close to the district center (8.89%), having family and friends environment in here (8.89%), quality and comfortable suitable housing (8.89%), being a host (4, 44%) and spouse's work/job status (4.44%) are other secondary determining factors. No dominant characteristic was determined among the reasons of preference arising from the characteristics of the district. In addition, different reasons such as the working district is close to Uşak, small districts do not give confidence, there are no social activities, lack of facilities, there is no natural gas, there is a small place, there is no option for children's school, there is no kindergarten, there is a lack of population, lack of cultural facilities/lack of a desired quality , lack of commercial environment to meet needs have been

determined as the factors at relatively low levels. It is seen that, attractive characteristics of the center are decisive in the preference of location. Another factor that increased the preference of residence in the central district was determined to be easy access and short duration due to the fact that 70% of the personnel use private vehicles. Easy access to the working district and providing day-to-day access in terms of duration and type of transportation, depending on the ownership of private vehicles and the proximity of the districts in kilometers are determined access to working district as an independent variable. The high accessibility is the most important factor that directs the preference of residence to the supply facilities of the center. In this context, as a result of the research, the supply facilities of the center such as social environment, school facilities of children, services facilities, the existence of family and friends environment, quality and comfortable suitable housing, ownership /ownership of the property, business status of the spouse have been detected and put forward as the main determinars and indicators those should be taken into consideration in the preference of residence.

Keywords: Uşak University Staff, residence preferences, residence characteristics, residence reasons, location characteristics, residence preference indicators

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELEDE YEŞİL ALTYAPI UYGULAMALARI

Araş. Gör. Pınar ZEĞERЕК

Akdeniz Üniversitesi

Sıla BALTA

Akdeniz Üniversitesi

Gaye TAŞKAN

Akdeniz Üniversitesi

ÖZET

Dünya nüfusunun artan bir ivmeyle kentlerde yaşama eğilimine sahip olduğu ve bu eğilimin giderek artacağı öngörülmektedir. Buna bağlı olarak gelişen kentleşme ve yapı yoğunluğunun artmasına yönelik altyapı talepleri, doğal ekosistemler ve kentsel yeşil alanlar üzerinde ciddi baskı oluşturmaktadır. Kentlerde bu şekilde yapı yoğunluğunun artması ve ekosistem üzerinde oluşan baskı, kentleri iklim değişikliğinin etkilerine karşı hassas hale getirmektedir. Bu etkilerin başında kentsel ısı adası etkisinin oluşması, hava kirliliğinin artması, sıcak hava dalgalarının artmasıyla su kıtlığı yaşanması ve kurak gün sayısının artması veya sel ve taşkınların artması gelmektedir. Bu nedenle son yıllarda mekânsal planlama yaklaşımı, kentsel altyapı ve üst yapı hizmetlerinin kent sakinlerine homojen bir şekilde ulaşmaması, doğal peyzajların yapıli alanlara dönüşmesi ve kentlerdeki iklim değişikliği etkileri üzerine odaklanmaktadır. Bunun sonucunda kentsel ısı adası etkisi oluşması gibi toplumsal, çevresel ve iklim değişikliğiyle ilgili sorunların çözümüne yönelik olarak sürdürülebilirlik kavramını temel alan yeşil altyapı planlama yaklaşımları ön plana çıkmaktadır. Örneğin yoğun ısı dalgaları, sel ve fırtına şiddetinin artması (sel ve fırtınalar vb.) gibi iklim değişikliği etkileriyle karşı karşıya kalan, hızla büyüyen bir Çin kıyı metropolü olan Hangzhou kentinde, yeşil altyapının bu etkilerin bazılarının azaltılmasında uyum sağlamasına uygun olup olmadığı incelenmiştir. Sonuç olarak yeşil alanların artırılmasının yeşil altyapı sistemlerine destek sağlayan bir unsur olduğu ve iklim değişikliğiyle mücadelede etkin bir rol oynadığı belirlenmiştir.

Yeşil altyapı sistemleri doğal, yarı-doğal ve kültürel alanların stratejik olarak planlanmış ağları olarak tanımlanırken, ekosistem hizmetleri ise ekosistem işlevlerinin insanlara doğrudan veya dolaylı olarak sağladığı faydaları tanımlamaktadır. Yeşil altyapı sisteminin mekânsal planlama sürecinin bir parçası haline gelmesi bu sistemi oluşturan bileşenlerin su yönetimi ve yeşil alanlardan sağlanan ekosistem servislerinin iyileştirilmesine yönelik akılcı çözümler geliştirilmesi ile kentin iklim değişikliği etkilerine dayanıklı hale gelmesine olumlu katkılar sağlayacaktır. Bugün birçok ülkede bu yaklaşım küresel iklim değişikliğinin neden olduğu olumsuz etkileri azaltmak, kentleri bu etkilere karşı korunaklı hale getirmek üzere gelecek planlarına dahil edilmektedir.

Bu çalışmada yeşil altyapı ve ekosistem hizmetleri ilişkisi iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında kentsel ölçekte peyzaj planlama çalışmalarına dahil edilmesi ele alınmış ve çeşitli ülkelerden yeşil altyapı uygulamalarından örnekler incelenmiştir. Ülkemizde de son yıllarda yaşanan olağanüstü hava olayları göz önünde bulundurulduğunda, gelecekteki planlama stratejilerine öneri niteliği taşıması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel açık-yeşil alan, yeşil altyapı, ekosistem hizmetleri, iklim değişikliği

ABSTRACT

It is predicted that the world population has a tendency to live in cities with an increasing momentum and this trend will increase gradually. Accordingly, infrastructure demands for increasing urbanization and building density are creating serious pressure on natural ecosystems and urban green areas. In this way, the increase in the density of the city and the pressure on the ecosystem make the cities sensitive to the effects of climate change. The main effects of these are the formation of urban heat island effect, the increase of air pollution, the shortage of hot air waves, and the increase in the number of dry days or floods. For this reason, in recent years, spatial planning approach focuses on the urban infrastructure and superstructure services not reaching the residents homogeneously, transforming natural landscapes into built areas and the effects of climate change in cities. As a result, green infrastructure planning approaches come to the forefront, based on the concept of sustainability for the solution of social, environmental and climate change problems such as urban heat island effect. For example, in Hangzhou, a rapidly growing Chinese coastal metropolis, which is faced with climate change effects such as intense heat waves, increased flood and storm intensity (floods and storms, etc.), it has been examined whether the green infrastructure is suitable for adapting to reducing some of these effects. As a result, it has been determined that increasing green areas is an element that provides support to green infrastructure systems and plays an effective role in combating climate change.

Green infrastructure systems are defined as strategically planned networks of natural, semi-natural and cultural areas, while ecosystem services define the benefits that ecosystem functions provide directly or indirectly to people. The green infrastructure system becoming a part of the spatial planning process will contribute positively to the city's resilience to climate change effects by developing rational solutions for the water management and improvement of ecosystem services provided from green areas. Today, in many countries, this approach is included in future plans to reduce the negative effects caused by global climate change and to protect the cities against these effects.

In this study, the relationship between green infrastructure and ecosystem services is included in urban planning in the scope of combating climate change and examples of green infrastructure applications from various countries are examined. Considering the extraordinary weather events in our country in recent years, it is expected to be a suggestion for future planning strategies.

Key words: Urban open-green space, green infrastructure, ecosystem services, climate change

GERİ DÖNÜŞÜM VE BULUNMUŞ MALZEMENİN BÜYÜSÜ -

LISA KOKIN'IN SANATI

THE MAGIC OF RECICLED AND FIND MATERIAL-

ART OF LISA KOKIN

Öğr. Gör. Nevin ENGİN

Erciyes Üniversitesi

ÖZET

Yüzey ve materyallerinden başlayarak, kavramsal içeriğine kadar büyük bir çeşitliliğin görüldüğü Çağdaş sanatın fazlaca ilgi gören alanlarından biri, geri dönüşüm ve bulunmuş malzemelerinin kullanıldığı sanat eserlerin üretimidir. Çağdaş sanatın kavramlarından "yapısöküm", bu tür malzemelerin üzerinde ekleme - çıkarma işlemlerini uygulayarak, yeni oluşumlara ulaşırken, kişisel ve toplumsal bellekle ilgili çeşitli göndermeler yapılmaktadır. Bulunmuş veya geri dönüşüm malzemesi sadece birilerin veya bir şeylerin anısını taşımaz, aynı zamanda yapısöküm işlemlerine tabi tutularak, anlamları daha güçlü vurgulamaya, metaforlara dönüşmeye, veya tamamen farklı bir varlığa dönüşerek, sanat alanında yerini almaktadır.

Romanya'dan ABD'ye göç eden döşemecilikle uğraşan ailenin kızı olan Lisa Kokin, ödüllü bir sanatçı ve akademisyendir. Tekstil sanatçısı olan Kokin eserlerini geri dönüşüm ve dönüştürülmüş malzemeler kullanarak üretmektedir. Sanatçı, materyale duyarlı içerik oluşturarak, karışık teknikte kavramsal çalışmalar yaptığını ifade etmektedir. Lisa Kokin farklı malzeme ve tekniklerle, iki boyutlu olduğu kadar, üçlü boyutlu çalışmalar da üretmektedir. Eserlerin yapımında sanatçı, kumaşlar, iplikleri, dantel, fotoğraf, kitap ve dergiler, fermuarlar ve çeşitli dikiş nakış malzemelerini, insanların aile hayatlarından ilginç anları, hatıraları, duygular ve olayları yüzeye çıkarmaktadır. Tüm bunları belge niteliğinde bırakmaz, sanatçı duyarlılığından süzerek, çağdaş sanatın bazı stratejilerini kullanarak, sanat eserlerine dönüştürerek, onlara farklı boyutta hayat vermektedir.

Bu araştırmanın amacı, Lisa Kokin'in sanatı üzerinden, geri dönüşüm ve bulunmuş malzemelerin kullanıldığı sanat eserlerinin, çağdaş sanatın içindeki yeri ile ilgili bazı tespitlere ve yorumlara ulaşmaktır. Araştırma, literatür ve doküman incelemesi ile elde edilmiş verilerin ve eser içerik analizleriyle, betimsel bir durum tespiti niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Geri dönüşüm malzemeleri, Bulunmuş malzemeler, Çağdaş sanat stratejileri, Karışık teknik, Lisa Kokin.

ABSTRACT

One of the areas of great interest in contemporary art, where there is a great variety from surfaces and materials to the conceptual content, is the production of works of art using recycled and found materials. Various references to personal and social memory are made by adding and removing operations on such materials which is one of the concepts of contemporary art named "deconstruction". Found or recycled material not only carries the memory of someone or something, but also subjected to deconstruction, emphasizing the meanings more strongly, transforming into metaphors, or turning into a completely different entity in the field of art.

Lisa Kokin, the daughter of a family dealing with upholstery that migrated from Romania to the USA, is an award-winning artist and academician. As a textile artist, Kokin produces her works using recycled and found materials. The artist expresses that she creates conceptual works in mixed technique by creating content sensitive to the material. Lisa Kokin produces three-dimensional studies as well as two-dimensional with different materials and techniques. In the making of the works, the artist use fabrics, threads, lace, photos, books and magazines, zippers and various sewing and embroidery materials, to brings to the surface interesting moments, memories, emotions and events from people's family lives. It does not leave all of this as a document, it filters them from the sensitivity of the artist, using some strategies of contemporary art, transforming them into works of art, giving them life in a different dimension.

The aim of this research is to reach some determinations and comments on the place of art works of recycled and found materials, in contemporary art through the art of Lisa Kokin. The research is a descriptive due diligence with data obtained from literature and document analysis and art content analysis.

Keywords: Recycled materials, Found materials, Contemporary art strategies, Mixed media, Lisa Kokin.

GERİ DÖNÜŞÜM UYGULAMASI OLARAK SANAT YAPITI

ART WORK AS A RECYCLING APPLICATION

Arş. Gör. Banu YÜCEL

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

ÖZET

Artan dünya nüfusu sonucunda ihtiyaçların seri üretimle karşılanması ve bu üretimden doğan atık madde sorunu, insan ve doğa arasındaki bağın zamanla kopmaya başlamasıyla beraber yaşanan çevresel sorunlar, bazı sanatçıların dikkatini çekmiş ve farkındalık yaratmak adına çalışmalarında çevreyi konu edinmelerine neden olmuştur. Doğanın kendi ekolojik döngüsü yenilenme üzerine kurulu iken, insanın ürettiği nesnelerin doğa üzerinde yer bulmaması dünyayı dev bir çöplüğe çevirmiştir. Geri dönüşüm uygulamalarının hayati önem taşıdığı günümüzde sanatçılara da büyük görevler düşmüştür.

Hazır nesnenin sanat yapıtına dönüşmesi ile birlikte sanatın izleyiciye sunulması konusunda yaşanan devrim, sanatçılara yepyeni bir kapı aralamıştır. Sanatçı sadece estetik kaygıya düşmemiş aynı zamanda konu edindiği meseleleri de değiştirmiştir. Öteden beri doğadan kopamayan insan, zamanla doğaya hükmettiğini düşünerek doğadan bağımsız bir yaşam sürme derdine düşmüştür. İnsanın doğanın bir parçası olduğunu aklından çıkarmamış olan bazı sanatçılar, bunun farkındalığını çeşitli yollarla dile getirmiştir.

Galeri mekanının kamusal alana kaymasıyla beraber, sanatçı kendisini birebir doğanın içinde bularak, doğayı sanata katmaktan çekinmemiştir.

İnsan ve doğa arasındaki uçurum günden güne artarak dünya plastik bir çöplüğe dönemeye başlamıştır. Bu doğrultuda atık malzemelerin -özellikle plastiklerin- doğada uzun sürede yok olmamaları sanatçıların ve tasarımcıların ilgi alanına girmiştir. Sanatçılar ve tasarımcılar hem farkındalık yaratmak hem de geri dönüşüm uygulamalarına katkı sağlamak amacıyla çeşitli projeleri plastik atıklarla şekillendirmişlerdir.

Bu çalışma, 20.yüzyıl sanatından başlayarak günümüze kadar geçen süreçte atık malzemeler kullanarak yapıt üreten sanatçıların bir kısmını inceleyecektir.

Anahtar Kelimeler: Geri Dönüşüm, Atık Malzeme, Güncel Sanat.

ABSTRACT

As a result of the increasing world population, the needs were met with mass production, and the waste problems arising from this production, and the environmental problems experienced with the connection between the human and the nature began to break with time, caused some artists to draw attention to the environment in their works to create awareness. While nature's own ecological cycle is based on renewal, the fact that the objects produced by man cannot find a place on nature has turned the world into a giant garbage dump. Nowadays, where recycling practices are vital, great duties have fallen on artists

With the transformation of the ready-made object into a work of art, the revolution experienced in presenting the art to the audience has opened a brand new door to the artists. The artist not only fell in aesthetic anxiety, but also changed the issues he was interested in. The person, who has not been able to break with nature for a long time, fell into the trouble of living a life independent of nature considering that he ruled nature over time. Some artists who have not thought that humans are a part of nature have expressed their awareness in various ways.

With the gallery space shifting to the public space, the artist did not hesitate to add nature to art by finding himself in the nature.

The gap between man and nature has increased day by day and the world has started to turn into a plastic dump. In this regard, the fact that waste materials - especially plastics - do not disappear in nature in a long time has been in the interest of artists and designers. Artists and designers have shaped various projects with plastic waste in order to both raise awareness and contribute to recycling apractices.

This work will examine some of the artists producing works using waste materials in the period starting from the art of the 20th century to the present day

Keywords: Recycling, Waste Materials, Contemporary Art Page.

BİZANS'IN AYA İRİNİ'Sİ

Sevcan YILDIZ

Doç. Dr. Akdeniz Üniversitesi

Seden TURAMBERK ÖZERDEN

Girne American University

ÖZET

Bizans İmparatorluğu'nda din ve kilisenin önemi çok büyüktür. Hristiyanlığın resmen kabul edilmesinden sonra imparatorların kiliseye karşı önlem almasına rağmen kilise her zaman saygınlığını korumuştur. İmparator tarafından seçilen patrik, imparatora taç giydirmektedir.

Halkın manastırlara olan ilgisinin fazla olması nedeniyle kiliseye bağlı olarak geniş bir manastır ağı kurulmuştur. Kiliseye maddi destek halk tarafından sağlanmaktaydı. Toplumun ihtiyacını karşılar nitelikte olması ve her gruptan insana açık olması manastırların önemini de arttırmıştır. İnsanlar buraya gelip, Tanrı'ya olan borçlarını ödemekte ve aynı zamanda huzur, mutluluk ve güven dolu bir hayat yaşamaktaydılar¹.

Hristiyan tapınaklarına kilise, içinde piskopos kürsüsü bulunan ana kiliseye de katedral adı verilmektedir. Katedraller ve kiliseler, Batıda çeşitli dönemlerdeki mimarlık üsluplarının temel öğeleri olmuşlardır.

Bizanslılar en güzel ve en büyük eserlerini İstanbul'un başkent olması nedeniyle İstanbul'da yapmışlardır. İstanbul dışında Anadolu topraklarının hemen her yerinde Bizans izlerine rastlanmaktadır. Bugün Anadolu toprakları içerisinde kalan Bizans dönemi kiliseleri, günümüzde dünyanın her tarafında mensupları bulunan ve dünya nüfusunun 1/5'inin dini olan Hristiyanlığın hac merkezlerini oluşturmaktadır.

Bizans sanatının Anadolu'daki en önemli örneklerinden bir tanesi de günümüzde müze olarak kullanılan fakat o dönemde kilise olarak inşa edilmiş olan Aya İrini Kilisesidir. Kilise bugün inanç turizmi için gelen konuklarını ağırlamaktadır. Çalışmada Bizans sanatının çizgilerine ve Aya İrini Kilisesi'nin tarihine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bizans Sanatı, Aya İrini Kilisesi, İstanbul.

¹ internet 4 www.maximumbilgi.com/tarih/bizans

DÜZCE İLİ, MERKEZ İLÇESİ, KÜLTÜR MAHALLESİ ANA CADDE ÜZERİNDE YER ALAN YAPILARIN ZEMİN VE YAPI PERİYOTLARININ İNCELENEREK KAT YÜKSEKLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF HEIGHT OF BUILDINGS IN KÜLTÜR NEIGHBORHOOD

SITUATED BUILDING ON MAIN STREET IN DUZCE

Doç. Dr. Ali ATEŞ

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

ÖZET

Ülkemiz bir deprem kuşağı üzerindedir. Düzce Bölgesi Kuzey Anadolu Fayı Sistemi üzerinde yer almaktadır. 17Ağustos ve 12 Kasım Depremlerinde ağır hasarlar oluşmuştur. Depremde ağır hasar görmüş yapıların çoğu Düzce Kent merkezinde meydana gelmiştir. Düzce Kent merkezi zeminleri genelde yumuşak zeminli bir yapıya sahiptir. Ayrıca yeraltı su seviye oldukça yüzeye oldukça yakındır. Ve Kültür mahallesindeki yapıların yüksekliği ve yapı zemin rezonans çakışmasına bağlı hasarların oluştuğu, önceki depremlerde gözlemlenmiştir.

Bu çalışmada sismik cihaz ve mikrotremör cihazı ile ölçümler alınarak çalışma alanının zemin özellikleri ve zemin davranışları incelenecek, sondaj verileri ile jeofizik çalışmalar sonucunda elde edilen veriler ile karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Çalışma alanında, belirlenen hat üzerinde yer alan yapıların kat sayıları baz alınarak yapı hâkim periyodu bulunmuştur. Çalışma alanında yapıların planlandığı zeminlerin kayma dalgası hızları sismik ve jeofizik yöntemlerle belirlenmiştir. Bu çalışmanın sonunda fay hattı üzerinde bulunan ve sismik olarak aktif bir bölgede yer alan Düzce şehir merkezinde, Kültür Mahallesi ana cadde üzerinde doğu-batı doğrultulu bir hat boyunca yer alan yapıların, zemin ve yapı periyodu açısından incelenerek değerlendirilmiş, buradaki zeminlere ait riskler belirlenmiş ve bina kat yüksekliklerinin saptanmasına yönelik görüş ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Düzce, kat yüksekliği, rezonans

ABSTRACT

Turkey is on an earthquake zone. Düzce region is located on the North Anatolian Fault System. Severe damages in Duzce region occurred in the 17 August and 12 November 1999 Duzce Earthquakes. Most of the heavily damaged structures occurred in the city center of Düzce. Düzce City center basin generally have a soft and weak soil. Also groundwater level is quite close to the surface. it has been observed that severe damages were occurred due to the height of the structures and resonance coincidence in Kultur Neighborhood in previous earthquakes. In this study, soil properties and soil behavior of the study area were investigated by taking measurements with seismic and microtremor devices. In the study area, the dominant period of the soil and building period were evaluated due to the the number of storey of the buildings on the designated line. Shear wave velocities of the study area on which the structures are planned were determined with seismic and geophysical methods.

In the result, the height of building and rezonans coincidence were evaluated due to the settlement area along an east-west direction in the study area which is located on a fault line and in a seismically active region, in terms of soil and structure period, determination of risks and determination of building storey heights.

Keywords: Düzce, earthquake, height of building, rezonans

**DÜZCE ÜNİVERSİTESİ MERKEZ KAMPÜSÜ TIP FAKÜLTESİ ÖNÜNDE BULUNAN
KONSOL TİPİ İSTİNAT DUVARININ STATİK VE DİNAMİK ANALİZİ**

THE INVESTIGATIONS OF STATIC AND DYNAMIC ANALYSIS OF THE RETAINING
WALL IN FRONT OF THE MEDICAL FACULTY AT THE DÜZCE UNIVERSITY

Doç. Dr. Ali ATEŞ

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Caner Boran SUKUŞU

Düzce Üniversitesi

Kamil Samet DOĞAN

Düzce Üniversitesi

ÖZET

Ülkemiz coğrafik olarak genelde dağlık ve engebeli bir yapıya sahiptir. Özellikle Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgeleri dik ve eğimli yamaçlara sahiptir. Bununla beraber, ülkemiz deprem kuşağı üzerinde bulunmaktadır. Düzce ve Düzce Üniversitesinin bulunduğu alan ise Kuzey Anadolu Fay Sistemi üzerinde bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığında engebeli alanlar üzerinde yapılacak yapılara deprem yükleri etkilemektedir. Eğimli ve engebeli alanlara yapılacak yapıların tasarımı önem kazanmaktadır. Bu tür eğimli ve engebeli alanlarda istinat yapıları tasarlayarak olabilecek yapısal hasarlara karşı önlemler alınabilmektedir.

Bu çalışmada, Düzce Üniversitesi kampüs alanında bulunan konsol tipi bir istinat duvarı, yapıya etkiyen deprem yükleri etkisi altında yapının stabilitesi araştırılmıştır. Düzce Merkez Kampüsü arkası yamaca yaslanmış bir alan üzerinde kurulmuş bir kampüs alanına sahiptir. Kampüs alanındaki yamaç üzerinde inşaa edilmiş bulunan konsol tipi bir dayanma yapısı TBDY 2018 ile Sta 4 cad yazımları kullanılarak statik ve dinamik analizleri yapılmış ve devrilme, kayma ve oturma tahkikleri yapılmıştır. Çalışmanın sonunda, dinamik kuvvetlerin istinat yapısı üzerindeki etkisi farklı başlangıç koşulları ve bölgeyi etkileyecek deprem parametreleri etkisi altında örnek bir istinat dayanma yapısı olarak incelenmiştir. Analiz sonunda dinamik kayma gerilmelerinin sebep olduğu yük artışının, yatay pik deprem ivmesi, depremin magnitudü, dayanma yapısının fay hattına olan uzaklığı ve kayma dayanımı arasındaki değişime bağlı olduğu görülmüştür. Burada, istinat yapısı bu bölgede etkin olan fayın oluşturacağı deprem parametrelerine göre analizi yapılmış, statik ve dinamik analizleri karşılaştırılmıştır.

ABSTRACT

Turkey has a hilly and rugged structure as considering geography. Especially the Black Sea and Eastern Anatolia regions have steep and sloping lands. However, our country is located on the earthquake zone. The area where Düzce city and Duzce University is located on the North Anatolian Fault System. From this point of view, dynamic earthquake loads affect the buildings that constructed on uneven areas. The design of buildings to be built on sloping and hilly areas more becomes important. The way designing retaining structures in such a inclined and hilly areas, the preventions can be taken against structural damages.

In this study, the stability of the retaining wall was investigated under the effect of the earthquake loads affecting the cantilever type retaining wall in the campus area of Düzce University. Düzce main campus has a kind of campus area that built on an area leaning behind the slope. Static and dynamic analysis were performed using TBDY 2018 and Sta 4 cad program, which were built on the slope of the campus area, and overturn, sliding and settlement examinations were made. At the end of the study, as a sample of retaining wall was analyzed under the effect of dynamic forces on the retaining structure due to the earthquake conditions and earthquake parameters that would affect the region. At the end of the analysis, it was observed that the load increase caused by the dynamic shear stresses was dependent on the changing between the horizontal peak ground acceleration and the shear strength and the magnitude of the earthquake due to the distance to the fault line and. In this study, the retaining structure was analyzed according to the earthquake parameters to be created by the active fault in this region, and static and dynamic analysis were compared.

**YÜKSEK BİNA TAŞIYICI SİSTEMLERİNİN GELİŞİMİNİN ve YAPISAL TASARIM
ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ**

INVESTIGATING the DEVELOPMENT and DESIGN of STRUCTURAL SYSTEMS for HIGH-
RISE BUILDINGS

Eralp KAYA

Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç.Dr. Taner UÇAR

Dokuz Eylül Üniversitesi

ÖZET

Mimari ve yapısal gereksinimlerin yanı sıra ülkelerin simgesel yapıları olarak dikkat çeken yüksek binalar, inşaat teknolojisi ve analiz yöntemlerindeki gelişmelerle birlikte son yıllarda oldukça yaygın olarak tasarlanmaktadır. Genel olarak karakteristik mimari tasarımları ve formları ile ön plana çıkan bu tarz binaların taşıyıcı sistemlerinin tasarımı, düşey yüklerden farklı olarak dinamik karakterli deprem etkileri altında genel tasarım esaslarının yanı sıra özel tasarım kuralları da gerektirmektedir. Bu çalışmada betonarme, çelik veya kompozit yapı elemanların oluşturduğu yüksek bina taşıyıcı sistemleri 19. yüzyıl sonrası yapılan örnekler üzerinden Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği-2018’de verilen güncel tanımlar dikkate alınarak incelenmiştir. Yığma olarak ortaya çıkan ilk yüksek bina taşıyıcı sistemleri, beton ve çelik malzemesindeki teknolojik gelişmelerle birlikte yerini dayanım, süneklik ve rijitlik açısından daha üstün sistemlere bırakmıştır. Öncelikli olarak kullanılan çerçeve taşıyıcı sistemlerin yanı sıra, genellikle bina yüksekliğindeki artışa bağlı olarak perde sistemler, çekirdek perde sistemler, dıştan destek (outrigger) sistemleri, tüp sistemler ve mega kolon ve kirişlerden oluşturulan, bazı durumlarda mega çaprazların da yer aldığı mega çerçeveli sistemlerin yüksek bina taşıyıcı sistemleri olarak kullanıldığı görülmüştür. Yüksek bina taşıyıcı sistemlerinin seçimine etki eden parametreler ve bu taşıyıcı sistemlerin hem planda hem de düşey doğrultuda düzenlenmesinde dikkate alınan hususlar, gerçek binaların oluşturulan üç boyutlu modelleri kullanılarak ve bazı durumlarda da kesit ve plan görünüşleri dikkate alınarak irdelenmiştir. Rüzgar ve deprem yüklerinin yüksek bina taşıyıcı sistemlerinin yapısal tasarımında belirleyici ve dış cephe ile iç mekanlarda alternatif tasarım yaklaşımlarına olanak sağlayan farklı mimari formla sahip yüksek bina taşıyıcı sistemlerinin gelişiminde öncelikli etken oldukları görülmüştür. Ayrıca, deprem etkisi altında yüksek binalarda kat yatay yerdeğiştirmelerinin sınırlandırılması hem yapısal hem de yapısal olmayan elemanlardaki hasarın kontrolü bakımından önemli olup taşıyıcı sistemin yapısal tasarımında öncelikli hususlardan birisi olarak ön plana çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yüksek binalar, yüksek bina taşıyıcı sistemleri, yapısal tasarım ilkeleri, mimari form

ABSTRACT

High-rise buildings, the iconic structures built to meet both architectural and structural design requirements, are widely designed in recent years as a result of developments in construction technology and seismic analysis methods. The seismic design of high-rise buildings with distinctive architectural form and characteristics subjected to dynamic earthquake loads, which characteristically differ from gravity loads, requires special structural design considerations. In this study, considering the recent terminology given in Turkish Seismic Design Code-2018, the structural systems for high-rise buildings composed of reinforced concrete, steel or composite members are investigated by taking into consideration some examples built after 19th century. Depending on technological developments in both concrete and steel materials, the first built masonry high-rise structures give place to more efficient systems in terms of strength, ductility and stiffness. In addition to conventional structural frame systems, it has seen than shear wall systems, shear wall core systems, outrigger systems, tube systems and mega frame systems composed of mega beams and columns, as well as of mega braces, are widely used structural systems for high-rise buildings. The structural parameters influential on the determination of structural systems for high-rise buildings and both plan and vertical configurations are investigated by using three dimensional models, as well as section and plan view in some cases, generated from some existing high-rise buildings. It has seen that, wind loads and earthquake loads are the main factors dominating the structural design of high-rise buildings and are effectively influential on development of high-rise buildings with distinctive architectural forms providing different façade and interior design alternatives. Additionally, limitation of lateral displacement in the design of high-rise building subjected to earthquake loading is quite essential for controlling the potential damage to both structural and nonstructural members.

Keywords: High-rise buildings, structural systems for high-rise buildings, structural design principles, architectural form

HAVA FOTOĞRAFI VE UYDU GÖRÜNTÜSÜ YARDIMIYLA KÖYLERDEKİ DEĞİŞİMİN KONUMSAL VE ZAMANSAL OLARAK İNCELENMESİ: GÜMÜŞHANE İLİ ELMAÇUKURU KÖYÜ ÖRNEĞİ

SPATIAL AND TEMPORAL INVESTIGATION OF CHANGES IN VILLAGES BY USING
AERIAL PHOTO AND SATELLITE IMAGE: A CASE OF ELMACUKURU VILLAGE IN
GUMUSHANE

Arş. Gör. Mustafa CEYLAN

Gümüşhane Üniversitesi

ÖZET

Köyler, insanların bir arada hayat sürme isteği ve ihtiyacının bir sonucu olarak ortaya çıkmış olan yerleşim alanlarıdır. Bu sebeple köyler, tarihi açıdan son derece eski ve köklü bir geçmişe sahiptirler. Ancak, eski ve köklü bir geçmişe sahip olan bu köyler, birtakım nedenlerden ötürü zarar görmekte ve bunun neticesinde de konumsal ve zamansal olarak ciddi değişimlere uğramaktadır. Köylerin günümüzdeki durumunun daha rahat anlaşılabilmesi için, aradan geçen zaman zarfında geçirmiş olduğu konumsal ve zamansal değişimin ortaya konması, son derece önemlidir. Coğrafi bilgi sistemleri (CBS) ve uzaktan algılama teknolojileri sayesinde, köylere ait konumsal ve zamansal değişim bilgilerinin eldesi, mümkün hale gelmiştir. Günümüzde, hava fotoğrafları ve uydu görüntüleri, konumsal ve zamansal değişimlerin belirlenmesinde ve köylerdeki bu değişimlere yönelik çözüm önerilerinin getirilmesinde son derece önemli birer kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada; farklı zamanlara ait hava fotoğrafı ve uydu görüntüsü yardımıyla, Gümüşhane ili Elmaçukuru köyüne ilişkin konumsal ve zamansal değişim belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma alanına ilişkin, 1982 yılına ait hava fotoğrafı ve 2011 yılına ait WORLDVIEW-2 uydu görüntüsü elde edilmiş; arazi örtüsü, bina ve yol detaylarını tanımlama ve sınıflandırmada; Avrupa Çevre Ajansı tarafından belirlenen arazi örtüsü/kullanımı sınıflandırmasına göre uydu görüntüleri üzerinden bilgisayar destekli görsel yorumlama yöntemi ile üretilen CORINE 2006 arazi örtüsü/kullanımı verisi ve standart topografik haritalardan faydalanılmıştır. Görsel yorumlama yöntemleri kullanılarak yapılan çalışmada, coğrafi bilgi sistemleri (CBS) ile oluşturulmuş veri tabanına, amaca yönelik verilerin girişi sağlanmış ve bunun sonucunda Gümüşhane ili Elmaçukuru köyüne ilişkin konumsal ve zamansal değişim belirlenmiştir. Değişimlerin daha ayrıntılı olarak incelenebilmesi için arazi kullanım haritaları ve değişim matrisi oluşturulmuş, değişimler sebep ve sonuç ilişkisi içerisinde incelenmiştir. Çalışmayla, Elmaçukuru köyü ile ilgili, gerçekleştirilmesi düşünülen planlara ve yapılması düşünülen çalışmalara yönelik yol gösterici önemli istatistiki bilgilere ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arazi Kullanımı, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Değişiklik Tespiti, Elmaçukuru Köyü, Uzaktan Algılama

ABSTRACT

Villages are settlements that have emerged as a result of the desire and need of people to live together. For this reason, the villages have a very old and deep-rooted history. However, these villages which have an old and deep-rooted history are damaged for a number of reasons and consequently undergo serious changes both spatial and temporal. In order to understand the current situation of the villages more easily, it is extremely important to reveal the spatial and temporal changes that it has undergone over time. Thanks to geographical information systems (GIS) and remote sensing technologies, it is possible to obtain spatial and temporal change information of the villages. Nowadays, aerial photographs and satellite images are very important resources in determining spatial and temporal changes and in providing solutions for these changes in villages. In this study; With the help of aerial photo and satellite image of different times, spatial and temporal changes related to the Elmacukuru village of Gumushane province were tried to be determined. Related to the study area, aerial photo of 1982 and WORLDVIEW-2 satellite image of 2011 were obtained; in defining and classifying land cover, building and road details; CORINE 2006 land cover / use data produced by computer-aided visual interpretation over satellite images according to the land cover / use classification determined by the European Environment Agency and standart topographic maps were used. In the study carried out using visual interpretation methods, the purposeful data entry was provided to the database created with geographic information systems (GIS), and as a result, the spatial and temporal changes in the village of Elmacukuru in Gumushane were determined. In order to examine the changes in more detail, land use maps and change matrix have been created, and the changes have been examined in the cause and effect relationship. With the study, important statistical information about Elmacukuru village, guiding plans to be carried out and the works to be carried out were obtained.

Keywords: Land Use, Geographic Information Systems, Change Detection, Elmacukuru Village, Remote Sensing

YERSEL FOTOGRAMETRİ İLE TARİHİ YAPILARIN 3 BOYUTLU MODELLEMESİNE BİR BAKIŞ: GÜMÜŞHANE İLİ PİŞTOFLU MAHALLESİ HARABE MODELLEMESİ

A VIEW OF THREE DIMENSIONAL MODELLING OF HISTORICAL BUILDINGS WITH
TERRESTRIAL PHOTOGRAMETRY: GUMUSHANE PROVINCE PISTOFLU DISTRICT RUIN
MODELLING

Arş. Gör. Mustafa CEYLAN

Gümüşhane Üniversitesi

ÖZET

Uzun yıllardır yeryüzünde yaşayan insanların günümüz insanlarına bıraktığı mirasların en önemlisi, kültür mirasıdır. Bu mirasın bizden sonraki nesillere de ulaşması için üstümüze düşen en mühim görev, onları aslına uygun bir biçimde korumak ve ne derece zengin bir mirasa sahip olduğumuzu herkese tanıtmaktır. Yakın zamana kadar bu konuya ilişkin yapılmış çalışmaların sayısı oldukça azken, son zamanlarda ülkemizde tarihi yapıların dökümantasyonu, restorasyonu, korunması ve tanıtımına ilişkin çalışmalar hızlı bir artış göstermiştir. Bu konuda kat etmemiz gereken yolun oldukça uzun olduğunu göz önünde bulunduracak olursak; en doğru, en hızlı, en ekonomik ve en hassas şekilde çözümler üretmek; son derece önemli bir hale gelmektedir.

Yersel fotogrametri tekniği, uzun yıllardır tarihi eserlerin dökümantasyonu ve arkeolojik ölçmeler için kullanılan bir yöntemdir. Dijital tekniklerin gelişimi ile birlikte fotogrametri, tarihi yapıların korunması ve dökümantasyonunda oldukça ekonomik ve verimli bir yöntem haline gelmiştir. Yersel fotogrametri tekniği kullanılarak tarihi yapıların 3 boyutlu olarak modellenmesi, güncel araştırma konuları arasında yer almaktadır.

Kaynaklara göre Piştoflu mahallesinin 1923 yılında 400 hane, 3 kilise, 1 okul ve 1 çeşmeden oluştuğu bilinmektedir. Günümüzde ise bu yapılardan geriye sadece 34 hane, 3 kilise, 1 okul ve 1 çeşme kalmıştır. Bu çalışmada, Gümüşhane şehir merkezine yaklaşık 80 km uzaklıktaki Yağmurdere bucağı Dumanlı köyü sınırları içerisinde yer alan Santa harabelerine ait Piştoflu mahallesinde örnek olarak seçilen bir harabenin yersel fotogrametri tekniği kullanılarak 3 boyutlu modellemesi gerçekleştirilmiştir. Uygulama esnasında; Canon 550d fotoğraf makinesi ve Photomodeler Scanner 2011 yazılımı kullanılmıştır. Fotoğraf makinesinin kalibrasyon ayarları yapılmış, modellenecek harabenin değişik açılardan fotoğraf çekimleri gerçekleştirilmiş ve çekilen bu fotoğraflar yardımıyla 3 boyutlu modelleme gerçekleştirilmiştir. Kullanılan bu teknikle, tarihi yapı dökümantasyonu sağlanarak; tarihi eser, turizm ve kent bilgi sistemlerinin en önemli ögesi olan bina gibi yapıların etkin bir biçimde modellenebileceği gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fotogrametri, Harabe, Photomodeler Scanner, Piştoflu, Tarihi Eser, Üç Boyutlu Modelleme, Yersel Fotogrametri

ABSTRACT

Cultural heritage is the most important heritage of people living on earth for many years. In order for this heritage to reach the next generations, the most important task we have is to protect them in a proper way and to introduce everyone how rich we are. Until recently, the number of studies on this subject has been very few, recently studies on documentation, restoration, preservation and promotion of historical buildings have increased rapidly in our country. Considering that the way we have to go on this issue is quite long; to produce the most accurate, fastest, most economical and precise solutions; is becoming extremely important.

Terrestrial photogrammetry technique is a method used for documentation and archeological measurements of historical artifacts for many years. With the development of digital techniques, photogrammetry has become a very economical and efficient method in the protection and documentation of historical buildings. 3D modeling of historical buildings by using terrestrial photogrammetry technique is among the current research topics.

According to the sources, it is known that the district of Pistoflu consisted of 400 households, 3 churches, 1 school and 1 fountain in 1923. Today, only 34 households, 3 churches, 1 school and 1 fountain remain from these structures. In this study, 3D modeling of a ruin selected as an example in the Pistoflu neighborhood of Santa ruins within the borders of Dumanlı village of Yagmurdere, which is approximately 80 km from Gumushane city center, was performed using terrestrial photogrammetry technique. During the application; Canon 550d camera and Photomodeler Scanner 2011 software were used. Calibration settings of the camera were made, photographs were taken from different angles of the ruin to be modeled, and 3D modeling was performed with the help of these photographs. With this technique, by providing historical building documentation; It has been shown that structures such as buildings, which are the most important elements of historical monuments, tourism and city information systems, can be modeled effectively.

Keywords: Photogrammetry, Ruin, Photomodeler Scanner, Historical Artifact, Three Dimensional Modelling, Terrestrial Photogrammetry

KIRIKKALE VE ÇEVRESİ GNSS İSTASYONLARI DAVRANIŞLARININ TANIMLANMASI

Ayşegül Türkü GÜÇLÜ

Aksaray Üniversitesi

Arş. Gör. Osman OKTAR

Aksaray Üniversitesi

Prof. Dr. Hediye ERDOĞAN

Aksaray Üniversitesi

ÖZET

İnsanlığın başlangıcından beri insanoğlu yaşadığı yeryüzünde başına gelen ve en yıkıcı felaket sayılan depremden nasıl korunması, ne gibi önlemler alması gerektiği konuları hakkında çalışmalarda bulunmuştur. Ülkemiz de aktif bir fay zonu içerisinde yer almaktadır. Deprem üretme potansiyeli yüksek olan ülkemizde bundan dolayı çalışmalar yapılmış ve yapılmaktadır. Ülkemizde Sürekli Gözlem Yapan Gerçek Zamanlı Türkiye Ulusal Sabit GNSS Ağı (TUSAGA-Aktif/CORS-TR) kapsamında sabit GPS istasyonlarından bir ağ oluşturulmuştur. Bu ağ ile birçok mühendislik işlemlerinin daha hızlı ve hassas olmasının yanında tektonik hareketlerin de daha duyarlı ve sürekli gözlenmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada; Kırıkkale ve çevresinde yer alan Gerçek Zamanlı Türkiye Ulusal Sabit GNSS Ağı (TUSAGA-Aktif/CORS-TR) istasyonlarındaki lineer değişimler sebep-sonuç ilişkisi içinde incelenmiş ve bölgenin plaka hız değerleri elde edilmiştir. Bu sebeple; TUSAGA-Aktif (CORS-TR) istasyonlarından; ANRK (Ankara), BOG1 (Boğazlıyan), CANK (Çankırı), CMLD (Çamlıdere), CORU (Çorum), HYMN (Haymana), KIRS (Kırşehir), KKAL (Kırıkkale), SUNL (Sungurlu) ve YOZ1 (Yozgat) istasyonlarının 2015-2018 yılları arasındaki günlük koordinatları zaman serilerine lineer bir fonksiyon uygulanarak, istasyonların lineer davranışları hesaplanmıştır. Analiz sonucu, hesaplanan yatay lineer hareketlerin CANK, CMLD ve HYMN istasyonları için güneybatı yönünde ortalama 20.16 mm/yıl, diğer istasyonlar için ise kuzeybatı yönünde ortalama 19.19 mm/yıl olduğu tespit edildi. İstasyonların yukarı (up) koordinatları zaman serilerinde ise lineer hareketin BOG1 ve HYMN istasyonlarında (-) yönde, ANRK, CANK, CMLD, CORU, KIRS, KKAL, SUNL ve YOZ1 istasyonlarında (+) yönde olduğu görüldü. Bu çalışmadan elde edilen lineer hareketlerin, istasyonların bulunduğu Kırıkkale ve çevresi plaka hız değerleri ile uyumlu olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: GNSS, Kırıkkale, Sabit GNSS İstasyonları, Zaman Serileri Analizi, Trend Bileşeni

ÇEVRESEL ÖRNEKLERDE *CRYPTOCOCCUS* TÜRLERİNİN ARAŞTIRILMASI VE EŞEY TİPİNİN BELİRLENMESİ

Deniz AKTAŞ

Mersin Üniversitesi

Prof. Dr. Aylin DÖĞEN

Mersin Üniversitesi

ÖZET

Cryptococcus Türleri bitkilerde ve hayvanlarda yaşayabilen kapsüllü bir maya mantarıdır. Özellikle immün sistemi düşük kişilerde kriptokokoz'a sebep olmakla birlikte her yıl yaklaşık 625 bin kişinin bu mantar türünden hayatını kaybettiği bilinmektedir. Bazidiomycet funguslarında çiftleşme MAT lokusu olarak adlandırılan bir eşey gen bölgesi tarafından yönetilmektedir. Her bir fungusun MAT lokus uzunluğu ve gen içeriği birbirinden farklıdır. Ayrıca *Cryptococcus* türlerinin eşeyli üremesi Dünya üzerinde bu maya mantarının çok fazla yayılmasına da sebep olmaktadır. MAT lokusu ayrıca virülans faktörlerinde de büyük bir role sahiptir.

Bu çalışmada Gülnar'dan Hatay iline kadar olan bölgeden topladığımız toplam 750 örnekte *Cryptococcus* 'uneşey tipi gen bölgesinin (MAT lokus) karakterizasyonu belirlenmesi amaçlanmıştır. Toplanan 750 örnekte; 236 adet ökaliptus, 303 adet zeytin ve 211 adet keçi boynuzu izolatu elde edilmiştir ve 97 (%12,9) tanesinde üreme görülmüştür. *Cryptococcus* türlerinin genomunda yer almakta olan MAT Aa, MAT Aα, MAT Da, Mat Dα ve SXI 2a 1α primerlerinin sırasıyla 457bp, 330bp, 728bp, 592bp ve 2529bp, 1354bp'lik DNA bölgesi PCR yöntemi ile çoğaltıldı. Üreme görülen 97 *Cryptococcus* türünün %100'ü MAT Aα serotipinde olup *Cryptococcus neoformans* var. *grubii* olduğu bulundu.

Çevresel örneklerden izole edilen *Cryptococcus* türlerinde eşeyli çoğalmada rol oynayan genlerin (MAT), virülans ve patogenezdaki rolleri anlaşıldıkça, mikozların tanısında ve farklı hedeflere yönelik yeni tedavi yaklaşımlarının geliştirilmesi ve/veya mevcut tedavi yöntemlerinin yönlendirilmesine yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Cryptococcus*, eşey gen bölgesi, MAT locus.

Mersin Üniversitesi BAP Birimi Proje No: 2019-1-TP2-3466

THE EFFECT OF USNIC ACID ON BREAST CANCER

Dr. Metin YILDIRIM

Mersin University

Dr. Ulas DEGİRMENCİ

Mersin University

Merih AKKAPULU

Mersin University

Prof. Dr. Ulku COMELEKOGLU

Mersin University

Prof. Dr. A. Erdinc YALIN

Mersin University

Prof. Dr. Serap YALIN

Mersin University

ABSTRACT

Breast cancer is the most common type of cancer among women world wide. The inflammatory responses necessary for enabling an immune reaction may also set the stage for promoting neoplastic disease. It has been reported that cancer is associated with inflammation. Inflammation is known to cause increase of cancer cells. Usnic acid (UA), a secondary metabolite, is mainly derived from certain lichen species. Growing evidence suggests that UA has anti-tumor, anti-oxidative, anti-inflammatory, and other activities in a variety of cancer cells. However, the effect of UA on anti-inflammatory mechanism in breast cancer is unclear. We aimed to display the anti-inflammatory effects of UA via measuring prostaglandin E2 (PGE2) and nitricoxide (NO) levels and cyclooxygenase-2 (COX-2) and inducible nitricoxide synthase (iNOS) gene expression in MCF-7 cell line. MCF-7 human breast cancer cells were purchased from Institution Foot and Mouth Disease Institute-ANKARA (TURKEY). Dose of UA was determined with xCELLigence DP system (ACEA Biosciences). Total RNA was extracted by a RNeasy Plus Mini Kit (Roche) according to the manufacturer's instructions, quantified with a spectrophotometer (NanoDrop ND-1000; ThermoScientific, Wilmington, DE), and stored at -80°C before use. TaqMan gene expression assays used for this study were: iNOS and COX-2. PGE₂ and NO levels were measured by using ELISA kit (MyBioSource) according to manufacturer's instructions. Our study has shown that applied UA dose s significantly decreased NO, PGE₂ levels and iNOS, COX-2 gene expression in MCF-7 cell line. Inhibition of NO and PGE₂ production by UA is a result of the inhibition of iNOS and COX-2 gene expression. For this reason, it is possible to say that UA can be used to reduce the inflammatory response in breast cancer.

Keyword: Usnic Asid, MCF-7 cell line, Breast cancer, COX-2, iNOS

INVESTIGATION OF SINGLE AND COMBINED EFFECTS OF PYCNOGENOL AND CURCUMIN ON TYPE 2 DIABETES MELLITUS MODEL INDUCED BY HIGH-FAT DIET AND LOW-DOSE STREPTOZOTOCIN IN RATS

Ayşe Nur HAZAR-YAVUZ
Marmara University

Dr. Muhammet Emin CAM
Marmara University

Rumeysa Macide KELES
Sakarya University

Busra ERTAS
Marmara University

Vilson XHAFA
Marmara University

Prof. Dr. Levent KABASAKAL
Marmara University

ABSTRACT

Diabetes mellitus is a chronic metabolic disease characterized by an increase in blood glucose level due to lack of insulin production, effectiveness, or both. According to the International Diabetes Federation, Type 2 Diabetes Mellitus (T2DM) accounts for 90% of all diabetes cases. Untreated and uncontrollable T2DM is associated with macrovascular, microvascular and neuropathic complications and is the leading cause of cardiovascular disease, kidney failure, and vision loss. Unlike Type 1 Diabetes Mellitus (T1DM), which is characterized by hyperglycemia that develops due to little or no insulin production due to autoimmune mediated damage of beta cells; in T2DM, hyperglycemia develops with hyperinsulinemia, which is accompanied by insulin resistance that develops in peripheral tissues rather than initially low or absent insulin. Insulin hypersecretion and clearance, although it acts as a compensator for insulin failure, drags the organism into a vicious circle with high insulin and glucose levels. In addition to many pathologies with which insulin resistance is associated, insulin resistance in the hippocampus is related with cognitive dysfunction and dementia. Compared to healthy individuals, the risk of dementia involving both vascular dementia and Alzheimer's disease (AD) is 73% higher in patients with T2DM. The cognitive decline process appears to begin in the prediabetic periods of insulin resistance, which proves the link between insulin sensitivity and dementia. T2DM and AD are two very similar pathologies and have been shown in a variety of studies in which several drugs from both groups may be effective in one another. In addition to the drugs, the effects of plants and compounds extracted from various plants are being investigated in T2DM and AD. Many of these are used in the treatment of T2DM and AD or in support of drug treatment. Pycnogenol isolated from pine (*Pinus sp.*) bark extract and curcumin isolated from turmeric (*Curcuma longa*) rhizome extract have been shown to have potential effects in T2DM and AD. Since pycnogenol and curcumin are effective in T2DM and AD, in this study, we aimed to investigate the effects of these two drugs and compare them each other and dual administration of them in the animal model induced with high-fat diet (HFD) and low-dose streptozotocin (STZ) associated with T2DM and AD pathologies.

Experiments were carried out with approval of Marmara University Animal Experiments Local Ethics Committee (19.2018.mar). Rats were divided into 6 groups: Control Group, T2DM Group, Pycnogenol (10 mg/kg) Treatment Group, Curcumin (80 mg/kg) Treatment Group, Pycnogenol and Curcumin Treatment Group, and Rivastigmine Treatment Group. T2DM model was induced by feeding with HFD for 8 weeks and administration of low dose STZ at the end of 4th week. Following STZ administration, rats with a blood glucose level above 200 mg/dl was considered as diabetes model and experimental groups was established and then treatments were started for 4 weeks. During the experiment, hyperglycemia status was assessed by measurement of blood glucose levels, oral glucose tolerance test (OGTT) and insulin tolerance test (ITT). Biochemical analyzes were performed on the serum and tissues taken after decapitation of rats. Insulin, acetylcholinesterase (AChE) and glucose transporter 2 (GLUT2) in rat serum, brain cortex and hippocampus were measured with ELISA method. Results of tests were analyzed by one-way ANOVA followed by Tukey method as a post-test. This study was supported by Marmara University Scientific Research Projects Committee (SAG-C-YLP-110718-0444).

According to our experimental results, the weight of the animals increased due to the high-fat diet except for the control group during the first 4 weeks, and then decreased due to the STZ administration at the end of the 4th week. According to blood glucose measured at any time examined weekly after the 4th week, there was an increase in the T2DM group compared to the control group and an improvement in the treatment groups compared to the T2DM group. The same results were obtained in OGTT and ITT. According to ELISA results, it was observed that insulin, AChE and GLUT2 levels changed in the T2DM group according to the control and these levels deteriorated by the treatments.

In conclusion, pycnogenol and curcumin improved blood glucose in the T2DM model induced by high-fat diet and low-dose streptozotocin, and improved serum insulin, acetylcholinesterase and GLUT2 levels in serum. They also improved levels of insulin, acetylcholinesterase, and GLUT2, which are impaired in the brain cortex and hippocampus in relation to T2DM.

Keywords: T2DM, AD, pycnogenol, curcumin

**ADLİ RAPOR DÜZENLENMESİNDE YÜZDE SABİT İZ DEĞERLENDİRMESİNDEKİ
GÜNCEL DEĞİŞİKLİKLER****CURRENT CHANGES IN PERCENT FIXED TRACE ASSESSMENT IN FORENSIC REPORT
EDITING****Dr. Öğr. Üyesi Hülya GÜLER**

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Ender ŞENOL

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

ÖZET

Adli rapor düzenlemek bilirkişi olarak görev yapan hekimlerin en önemli yükümlülüklerinden biridir. Travmaya uğramış olguların adli raporları “5237 sayılı Türk Ceza Kanunu”nun “vücut dokunulmazlığına karşı suçlar” başlığı altındaki maddelerine açıklık getirecek şekilde düzenlenmektedir. Adli rapor düzenleyecek hekimlere kılavuzluk eden bir rehber niteliğinde olan “Türk Ceza Kanunu’nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi” Haziran 2019’da güncellenmiştir. Bu rehberin kullanılması konusunda Sağlık Bakanlığının 22.07.2019 tarihli resmi yazısı 81 ilimizin valiliğine gönderilmiş; il sağlık müdürlüklerince de ilgili birimlere duyurulmuştur. Türk Ceza Kanunu’na göre; yüz sınırları içinde yaralanma bulunan olgularda, yaralanmanın kişinin yüzünde sabit iz neden olması halinde cezanın artırılması söz konusudur. Bu nedenle yüzde sabit iz açısından değerlendirmenin dikkatli bir şekilde yapılması önemlidir. Yaralanmanın yüzde sabit iz niteliğinde olup olmadığı; yaranın iyileşme süreci tamamlandığında kişinin son durumunu gösterir muayenesi yapılarak değerlendirilmelidir. Bu değerlendirme bazen; hekimler açısından karar vermesi zor bir durum olarak karşımıza çıkabilmektedir. Mevcut kılavuzda (Haziran 2019) yüzde sabit iz değerlendirmesine bazı farklılıklar getirilmiştir. Rehberin hem 2013 hem de 2019 versiyonuna göre; yüz sınırları içinde oluşan yaranın, iyileştikten sonra bıraktığı iz, gün ışığında, iyi aydınlatılmış bir ortamda, insanlar arası sözel diyalog mesafesinden (1-2 metre) değerlendirilir. Yara izi ya da oluşan şekilsel bozukluk ilk bakışta belirgin bir şekilde fark edilebilir durumda ise yüzde sabit iz niteliğinde olduğuna karar verilir. Eski rehberde göre kişinin yüzüne önden bakılarak değerlendirme yapılırken yeni rehberde göre hem önden hem de yandan bakılarak değerlendirme yapılması önemli değişikliklerden biridir. Bu çalışma ile; “yüzde sabit iz” değerlendirilmesinde güncellenen kriterlere dikkat çekilerek, değerlendirmedeki değişiklikten haberdar olmayan hekimlerin hatalı rapor düzenlenmesinin önlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler; Adli rapor, rehber, Türk Ceza Kanunu, yüzde sabit iz

ABSTRACT

Preparing a forensic report is one of the most important obligations of physicians working as experts. The forensic reports of traumatized cases are prepared in a way to clarify the articles of the “Criminal Law No. 5237” under the heading “crimes against body immunity”. "The Guide to the Assessment of Injury Crimes Defined by the Turkish Criminal Code in terms of Forensic Medicine", which is a guide that guides physicians who will prepare forensic reports, was updated in June 2019. The official letter of the Ministry of Health dated 22.07.2019 regarding the use of this guide has been sent to the Governorship of 81 provinces; It was announced to the relevant units by the provincial health directorates. According to the Turkish Penal Code; In cases with injuries within the borders of the face, the penalty is increased if the injury causes a fixed scar on the face of the person. For this reason, it is important to make a careful evaluation in terms of constant trace. Whether the injury is a fixed scar on the face; When the wound healing process is completed, it should be evaluated by examining the final status of the person. This assessment is sometimes; it can be a difficult situation for physicians to decide. In the current guideline (June 2019), some differences were brought to the percent fixed trace assessment. According to both the 2013 and 2019 versions of the guide; The scar left in the borders of the face after healing is evaluated in the daylight, in a well-lit environment, from the distance of verbal dialogue between people (1-2 meters). If the scar or formed deformity is noticeably noticeable at first glance, it is decided that the face is a fixed scar. According to the old guide, while evaluating the face of the person from the front, it is one of the important changes to evaluate from the front and the side. With this work; It was aimed to prevent the erroneous report preparation of the physicians who are not aware of the change in the evaluation by drawing attention to the updated criteria in the evaluation of the “percent fixed trace”.

Keywords: Forensic report, guide, Turkish Penal Code, percent fixed trace

BAKTERİLERDE UV ETKİSİ VE FOTOREAKTİVASYON İLE DNA HASARI ONARIM MEKANİZMASI**UV EFFECT ON BACTERIA AND DNA DAMAGE REPAIR MECHANISM WITH PHOTOREACTIVATION****Dr. Gülseren YILDIZ ÖZ**

Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü

ÖZET

DNA'nın yapısında kovalent bağlı olarak bulunan iki primidin dimerinin UV ışını ile monomerleşmesi neticesinde DNA'nın doğal konformasyonu bozulmaktadır. UV etkisinin incelendiği mutojenite çalışmaları sonucunda, enzim katalizli bir reaksiyon olan fotoreaktivasyon ile geri dönüşümlü bir DNA onarım mekanizması varlığı keşfedilmiştir. Bakterilerde UV hasarının onarımı ile ilgili olarak ilk keşif 1949'da Albert Kelner'in fotoreaktivasyon fenomenini gözlemesiyle yapılmıştır. Kelner çalışmasında E. Coli DNA'sında UV hasarı oluşturmuş ve hücreleri ışık spektrumunda bulunan mavi ışığa maruz bırakarak hasarın kısmen geriye dönüştürülebildiğini gözlemlemiştir. Fotoreaktivasyon mekanizmasının ışıkla harekete geçmesi, sıcaklığa bağımlı enzimler tarafından kontrol edilen bir kimyasal reaksiyon olduğunu düşündürmüştür. Daha sonra yapılan çalışmalarla onarım sisteminin fotoreaktivasyon enzimi (FRE) olarak adlandırılan bir proteinin aktivitesine bağımlı olduğu gösterilmiştir. Enzim tarafından, timin dimerleri arasındaki bağlar kırılarak UV nin DNA üzerinde bıraktığı etkinin tersine çevrildiği bilinmektedir. Bu çalışma ile bakterilerde UV' nin DNA üzerinde bıraktığı etkinin sonuçları incelenerek bu etkinin geri dönüşüm mekanizması hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bakteri, UV etkisi, DNA onarımı, Fotoreaktivasyon

SUMMARY

As a result of the monomerization of two pyrimidine dimers, which are covalently bound in the structure of DNA, by UV light, the natural conformation of DNA is disrupted. As a result of mutagenicity studies investigating the UV effect, the presence of a reversible DNA repair mechanism has been discovered by photoreactivation, an enzyme-catalyzed reaction. The first discovery about the repair of UV damage in bacteria was made in 1949 by Albert Kelner observing the photoreactivation phenomenon. In his study, Kelner created UV damage in E. Coli DNA and observed that the damage was partially reversible by exposing the cells to blue light in the light spectrum. Photo-activation mechanism activation with light suggested that it is a chemical reaction controlled by temperature dependent enzymes. Subsequent studies have shown that the repair system is dependent on the activity of a protein called the photoreactivation enzyme (FRE). It is known by the enzyme that the effect of UV on DNA is reversed by breaking the bonds between thymine dimers. With this study, it is aimed to give information about the effect of UV on DNA in bacteria and to reveal mechanism of this effect.

Keywords: Bacteria, UV effect, DNA repair, Photoreactivation

VETERİNER TEŞHİS ve ANALİZ LABORATUVARLARINDA KALİTE KONTROL SİSTEMİ ve AKREDİTASYON SÜRECİ**QUALITY CONTROL SYSTEM AND ACCREDITATION PROCESS IN VETERINARY DIAGNOSIS AND ANALYSIS LABORATORIES****Dr. Gülseren YILDIZ ÖZ**

Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü

ÖZET

ISO/IEC 17025 standardının son baskısı, tek bir standart ile laboratuvarların yetkinliğinin tüm dünyada kabul edilebilir düzeye getirilebilmesi amacıyla Uluslararası Standardizasyon Organizasyonu (ISO) ve Uluslararası Elektroteknik Komitesi (IEC) tarafından 2005 yılında yayınlanmıştır. Standardın temel amacı, laboratuvarların güvenilir sonuç üretebilmesi için gerekliliklerinin tanımlanması ve laboratuvar çalışmalarının yetkin bir şekilde yürütüldüğünün ispat edilebilmesi olarak bildirilmiştir. Tüm dünyada uygulanan kalite sisteminin sorumluluğunu ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation) üstlenirken, Avrupa’da bu görev EA (European Cooperation for Accreditation) tarafından yürütülmektedir. Ülkemizde ise EA’ya üye olarak tanınma anlaşması imzalayan TÜRKAK Ulusal akreditasyon kurumumuz olarak görev yapmaktadır. Ülkemizde Veteriner teşhis ve analiz laboratuvarları TSE EN ISO/IEC 17025 numaralı standarda uygunluğu sağlayarak TÜRKAK’dan akreditasyona uygunluk almaktadır. Veteriner teşhis ve analiz laboratuvarlarının yeterliliklerinin, Türk Akreditasyon Kurumu tarafından, uluslararası standartlar esas alınarak değerlendirilmesi, onaylanması ve denetlenmeleri Veteriner teşhis ve analiz laboratuvarları yönetmeliğinde bildirilmektedir. Kalitenin sağlanması ve sürdürülmesinde standartlara uygunluğunun belgelendirilmesi için ortaya çıkan akreditasyon kavramı veteriner teşhisde virolojik, bakteriyolojik, parazitolojik, patolojik, genetik gibi kalitatif analiz yapan laboratuvarlarda ve kalıntı, ilaç, toksikoloji, doping gibi kantitatif analiz yapan laboratuvarlarda kullanılmaktadır. Bu laboratuvarlar için gerekli ölçümlerin geçerliliği ve güvenilirliği ulusal akredite kuruluş tarafından denetlenmektedir. Bu çalışma ile TS EN ISO/IEC 17025 deney ve kalibrasyon laboratuvarlarının yeterliliği için genel şartlar doğrultusunda Veteriner teşhis ve analiz laboratuvarlarındaki kalite kontrol sisteminin durumu ve akreditasyon süreci konusunda bir inceleme gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akreditasyon, Veteriner teşhis, TÜRKAK, TS EN ISO/IEC 17025

SUMMARY

The latest edition of the ISO / IEC 17025 standard was published in 2005 by the International Organization for Standardization (ISO) and the International Electrotechnical Committee (IEC) to improve the competence of laboratories with a single standard. The main purpose of the Standard is to define the requirements of laboratories to produce reliable results and to prove that the laboratory studies are carried out competently. ILAC (International Laboratory Accreditation Co-operation) is responsible for the quality system applied all over the world, while the quality system in Europe is carried out by EA (European Cooperation for Accreditation). In our country, TÜRKAK, which has signed a recognition agreement as a member of EA, acts as our national accreditation institution. Veterinary diagnostic and analysis laboratories in our country are accredited by TÜRKAK, but must first fulfilling the requirements of TSE EN ISO / IEC 17025. Evaluating, approving and auditing of the competencies of veterinary diagnostic and analysis laboratories by Turkish Accreditation Agency on the basis of international standards is reported in the regulation of veterinary diagnostic and analysis laboratories. The concept of accreditation, which has emerged for the certification of conformity to standards in the provision and maintenance of quality, is used in laboratories that perform qualitative analysis such as virological, bacteriological, parasitological, pathological, genetic and in quantitative analysis such as residue, drug, toxicology and doping. The validity and reliability of the measurements required for these labs are supervised by nationally accredited institution. In this study, in accordance with the general requirements for the competence of the TS EN ISO / IEC 17025 test and calibration laboratories, an examination was made on the status of the quality control system in the veterinary diagnostic and analysis laboratories and the accreditation process.

Keywords: Accreditation, Veterinary diagnosis, TÜRKAK, TS EN ISO/IEC 17025

SAANEN VE KIL KEÇİLERİNDE SERUM MAGNEZYUM VE MANGAN SEVİYELERİ

SERA MAGNESIUM AND MANGANESE LEVELS IN SAANEN AND HAIR GOATS

Dr. Gülseren YILDIZ ÖZ

Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü

ÖZET

İz elementler çeşitli enzimlerin kofaktörü olarak görev aldıklarından dolayı organizmada önemli reaksiyonlara katılmaktadırlar. Hücre metabolizmasında çeşitli görevleri bulunan iz elementler, büyüme ve gelişme üzerindeki fonksiyonlarına ek olarak immün sistem ve hastalıklara karşı direnç mekanizmasının gelişmesi üzerine olumlu etkileri bulunmaktadır. Magnezyum (Mg), hücre metabolizması ve kemik gelişiminde önemli rollere sahip olmakta ve bu sebeple birçok hayvan türü için esansiyel bir katyon olarak görev yapmaktadır. Manganez (Mn) organizmada yağ, karbonhidrat ve protein metabolizması ile ilgili enzimlerin yapısına girmekte ve yetersizliğinde gelişme geriliği, iskelet deformiteleri ve reproduktif problemler görülebilmektedir. Bu çalışmada Mn ve Mg elementlerinin Çanakkale’de ki Saanen ve İstanbul’da ki Kıl keçilerindeki serum seviyelerinin incelenmesi ve güncel veri elde edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada 30 adet Kıl keçisi ve 30 adet Saanen keçisinden elde edilen kan serumları kullanılmıştır. Serum numunelerinde Mg seviyeleri alevli atomik absorpsiyon spektrofotometresi ve Mn seviyeleri grafit fırın atomik absorpsiyon spektrofotometresi ile incelenmiştir. Elde edilen değerler iki keçi ırkında bölgesel farklılıklar da ele alınarak değerlendirilmiştir. Bu çalışma ile belirlenen Saanen ve Kıl keçilerindeki serum Mg ve Mn konsantrasyonları benzer iklim koşullarına sahip bölge ve ülkelerde yetiştiriciliği yapılan diğer ırklarda referans olarak kullanılabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Saanen keçisi, Kıl keçisi, Magnezyum, Mangan, Serum

SUMMARY

Since trace elements act as cofactors of various enzymes, they participate in important reactions in the organism. Trace elements, which have various roles in cell metabolism, have positive effects on the development of immune system and disease resistance mechanism in addition to their functions on growth and development. Magnesium (Mg) plays an important role in cell metabolism and bone development and therefore serves as an essential cation for many animal species. Manganese (Mn) enters the structure of enzymes related to fat, carbohydrate and protein metabolism in the organism, and growth retardation, skeletal deformities and reproductive problems can be seen in its insufficiency. In this study, it was aimed to investigate the serum levels of Mn and Mg elements in Saanen in Çanakkale and in Hair goats in Istanbul and to obtain current data. Blood sera obtained from 30 Hair goats and 30 Saanen goats were used in the study. Mg levels were examined by flame atomic absorption spectrophotometer and Mn levels were measured by graphite furnace atomic absorption spectrophotometer. The obtained values were evaluated by considering regional differences in two goat breeds. Serum Mg and Mn concentrations in Saanen and Hair goats determined by this study can be used as reference in other breeds cultivated in regions and countries with similar climatic conditions.

Keywords: Saanen goat, Hair goat, Magnesium, Manganese, Sera

FREE SPACE DETECTION FOR VISUALLY IMPAIRED PEOPLE**Yıldırım YILMAZ**

Maltepe University, Institute of Science, Ph.D. Student in Computer Engineering

Dr. Öğr. Üyesi Erdal GÜVENOĞLU

Maltepe University, Faculty of Engineering, Department of Computer Engineering

ABSTRACT

Extracting free spaces is utmost important in visually impaired navigation systems since it detects the areas where the visually impaired person can navigate to. This paper presents an approach to detect free spaces in given scenes by fitting a plane to 3D points of the current scene. Our approach is based on stereo vision and ground plane estimation. We assume that the textured dominant surface is the walking path of visually impaired. Aforementioned assumption holds for widespread real-world scenarios and applications. We construct a disparity map via semi-global stereo matching and then it is used for 3D modeling of the scene. Free space detection is accomplished in real-time by robust plane fitting to 3D point cloud using the M-estimator Sample Consensus (MSAC) algorithm.

Keywords: Visually Impaired, Free Space Detection, Plane Fitting, Stereo Vision, Computer Vision

**TRIZ ARAÇLARINDAN FONKSİYONEL ANALİZ VE KÖK ÇELİŞKİ ANALİZİ
KULLANARAK BİR MÜHENDİSLİK PROBLEMİNİN ÇÖZÜMÜ****SOLUTION OF AN ENGINEERING PROBLEM USING TRIZ TOOLS: FUNCTIONAL
ANALYSIS AND ROOT CONFLICT ANALYSIS****Prof. Dr. Kemal FİDANBOYLU**

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. Uludağ Üniversitesi Ar-Ge Merkezi

Ayşenur HATİPOĞLU

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. Uludağ Üniversitesi Ar-Ge Merkezi

Faik Fatih KORKMAZ

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. Uludağ Üniversitesi Ar-Ge Merkezi

Mert SUBRAN

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. Uludağ Üniversitesi Ar-Ge Merkezi

ÖZET

Günümüzde değişimi takip etmek, olası yenilikleri öngörmek ve yenilikçi ürünlerini kısa zamanda tasarlayıp üretmek için Six Sigma, Beyin Fırtınası, Pareto Analizi, Morfolojik Analiz, Sinektik gibi mühendislik metodları kullanılmaktadır. Mühendislik metodlarından biri olan Yaratıcı Problem Çözme Teorisi (TRIZ), Genrich Altshuller tarafından yenilik içeren 40 000 patentin kategorize edilmesi ile geliştirilen sistematik fikir üretme tekniğidir. TRIZ, problem çözümüne engel olan psikolojik ataletin kırılmasına yardımcı olarak yaratıcı fikirlerin bulunmasını ve daha ideal sistemlerin elde edilmesini amaçlamaktadır. TRIZ, çok sayıda problem çözmeyi ve teknoloji akımlarını öngörmeyi kolaylaştıran 40 Buluş Prensipleri, 39x39 Çelişki Matrisi, Fonksiyonel Analiz, İdeallik vb. araçları içerisinde barındırır. Bu çalışmada, çözülmesi gereken çelişkileri ve bu çelişkiler arası ilişkileri yönetmeye yardımcı olan Kök Çelişki Analizi (RCA+) ve sistemdeki nesneler arasındaki işlevlerin modellenmesini sağlayan Fonksiyonel Analiz kullanılarak bir yüzey kaplama işleminde meydana gelen bir mühendislik probleminin çözümü gerçekleştirilmiştir.

Anahtar kelimeler: TRIZ, Kök Çelişki Analizi, Fonksiyonel Analiz**ABSTRACT**

Nowadays, engineering tools such as Six Sigma, Brainstorming, Pareto Analysis, Morphological Analysis and Synektics are used to follow up changes, to anticipate possible innovations and to design and produce innovative products in a short time. The Theory of Inventive Problem Solving (TRIZ), that is one of the engineering tools, is a systematic idea generation technique developed by Genrich Altshuller by categorizing 40 000 innovative patents. TRIZ aims to find creative ideas and to obtain more ideal systems by helping to break the psychological inertia that prevents problem solving. TRIZ incorporates many tools such as 40 Inventive Principles, 39x39 Contradiction Matrix, Functional Analysis and Ideality to solve numerous problems quickly and predict technology trends. In this study, an engineering problem that occurs in a surface coating process has been solved by using Root Conflict Analysis (RCA+), which helps to manage the contradictions and the

relationships between these contradictions, and Functional Analysis, which provides the modeling of the functions between the objects in the system.

Keywords: TRIZ, Root Conflict Analysis, Functional Analysis

PERFORMANCE ANALYSIS OF DIFFERENT MACHINE LEARNING TECHNIQUES ON BANKNOTE AUTHENTICATION**Harun-Ur-RASHİD**

Cukurova University (M.Sc candidate)

ABSTRACT

In this study, we describe the performance of different machine learning techniques for authenticating on Banknote dataset. We applied different machine learning techniques such as Linear Regression, Logistic Regression, Decision Tree Classifier, Random Forest Classifier and Support Vector Machine (SVM) to find out the model accuracy on Banknote dataset. This study is conducted on Python, which is mainly used google colaboratory web platform. The goal of this study is to obtain the higher accuracy rate of different machine learning techniques on Banknote authentication. It is determined that the accuracy rate on Linear Regression, Logistic Regression, Decision Tree Classifier, Random Forest Classifier and Support Vector Machine (SVM) are 85.21%, 98.79%, 98.05%, 99.30% and 98.03% respectively.

Keywords: Machine Learning Algorithm, Banknote authentication dataset, Confusion matrix, Receiver Operating Characteristic (ROC) curve, Python, Google colaboratory.

LITTER DECOMPOSITION AND ITS IMPORTANCE IN TERRESTRIAL ECOSYSTEMS

Öğr. Gör. Dr. Nacide KIZILDAĞ

Çukurova University

ABSTRACT

It is known that litter consists of 75% leaves, approximately. Litter fall shows a important way for nutrient return to the soil. In the subtropical belt, the decomposition of these leaves into the soil under the same climatic conditions depends on the structure and chemical content (carbon, nitrogen, C/N rate etc.) of the leaves. Litter decomposition in terrestrial ecosystems has an important role in the biogeochemical cycle of the elements in the environment. Both temperature and moisture have strong impacts on the chemical characteristics of litter decomposition as well as the yield of microorganism activity. The basic biogeochemical process is important, due to its role in the carbon sequestration, as well as the nutrient recycling between soil and plant. The litter decomposition, maintenance of soil microorganism dynamics and biogeochemical changes in the soil contribute to the soil organic carbon (SOC) and total nitrogen (TN) contents. It is observed that very few studies have been carried out on litter decomposition in terrestrial ecosystems. Therefore, extensive research on litter decomposition have to be assume in order to figure out the turnover of nutrients and carbon, nitrogen. Changes in climate, soil and some biotic factors can be revealed by closely monitoring the changes in the amount of litter over time. Especially the possible effects of degradation of litter, such as global warming, whose consequences are not fully predicted, will be determined both physically and chemically.

Keywords: Litter, decomposition, carbon, nitrogen, organic matter

DETERMINATION OF MAGNETOCALORIC EFFECT BY DIRECT AND INDIRECT MEASUREMENT TECHNIQUES

Dr. Selda KILIÇ ÇETİN

Central Research Laboratory, Çukurova University

ABSTRACT

If a magnetic material is exposed to the magnetic field, the material absorbs or gives heat from the environment. The change in the temperature of the material under the applied magnetic field is called magnetocaloric effect [1]. This physical phenomenon is explained by the change in the entropy of the material. When a magnetic field is applied to the material under adiabatic conditions, the random magnetic moment values of the material will be directed in the direction of the applied magnetic field, resulting in a reduction of the magnetic entropy, which is a measure of the system's thermodynamic irregularity. As the magnetic field is removed, since the total entropy will be maintained under adiabatic conditions, the system will keep the entropy in the experiment by increasing the lattice entropy, which will cause an increase in the temperature of the material. Thus, the material will absorb heat around it and this will allow its environment to cool. This event is the basis of magnetic cooling technology.

There are two important parameters that determine the magnetocaloric properties of materials; magnetic entropy change (ΔS_M) and adiabatic temperature change (ΔT_{ad}) [2]. The ΔS_M value is an indirect parameter determined from the isothermal magnetization curves of the material through calculations using Maxwell's equations. ΔT_{ad} value is determined by applying a magnetic field on the material under adiabatic conditions and directly measuring the change in temperature. In this study, we have investigated the magnetocaloric properties of perovskite materials by direct and indirect methods and the results obtained were compared with each other to see if they gave similar results.

Keywords: Magnetic refrigeration, Magnetocaloric effect, Adiabatic temperature change.

References:

- [1] V.K. Pecharsky, K.A. Gschneidner Jr., J. Appl. Phys. 86 (1999) 565.
- [2] A.M. Tishin and Y.I. Spichkin. The Magnetocaloric Effect and its Applications. (Institute of Physics, New York, 2003).

GÖRÜNTÜ İŞLEME TEKNİKLERİ KULLANILARAK MEME KANSERİ HÜCRELERİNİN TESPİT EDİLMESİ VE GELİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ

Cihat Ediz AKBABA

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Adem POLAT

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Meme kanseri kadınlarda görülen kanser tipleri arasında en yaygın olanıdır ve erken teşhisi oldukça önemlidir. Hayatları boyunca her sekiz kadından birinin kansere yakalanma riski bulunmaktadır. Dolayısıyla erken teşhis ve kanserli hücrenin iyi analiz edilmesi hastanın yaşama tutunması açısından oldukça önemlidir. Meme kanseri hücrelerinin karakteristiğinin anlaşılması, uygulanacak tedavi yöntemlerinin geliştirilmesine zemin oluşturmaktadır. Mikron/milimetre skalasındaki tümörün mini-opto tomografi cihazı ile sıfır derece açıyla projeksiyonundan elde edilen farklı günlerdeki iki adet görüntüsü analiz edilerek zaman içerisindeki alan değişimini izleyebilmek mümkündür. Bu çalışmada mini-opto tomografi cihazı ile 3-boyutlu görüntülenebilen kanser hücrelerinin (sferoid) gelişimi ve büyüme oranı görüntü işleme teknikleri kullanılarak hesaplanmıştır. Yapılan çalışmada, lab-on-a-chip ortamında kültürlenmiş MCF-7 hücrelerinin geliştirilmesiyle oluşturulan sferoid'in sıfır derece ile elde edilen görüntülerinden, görüntü işleme yöntemleriyle alan bilgileri elde edilmiştir. Bilgisayar destekli görüntü işleme teknikleri son yıllarda görüntüler üzerindeki nesnelerin tespiti ve işlenmesi üzerinde oldukça popüler olan bir yaklaşımdır. Cihazdan elde edilen her kesit görüntü içindeki kanserli yapıyı tespit etmek ve büyüme gelişimini incelemek için uygulanan görüntü işleme yöntemleri Python Programlama dili ve OpenCV Kütüphanesi kullanılarak uygulanmıştır. Bu yöntemde öncelikle resimler üzerinde bazı renk dönüşümleri yapılmıştır. Sferoid yapı içerisindeki kanserli bölgeyi diğer bölgelerden ayırabilmek için bazı morfolojik işlemler uygulanmıştır. Son görüntüler üzerinde kontur işlemleri uygulanarak sınırları keşfedilen sferoid'in hacimsel değişimi gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, mini-opto tomografi cihazı ile farklı açılardan alınan kanserli yapının görüntülerinin rekonstrüksiyonuyla elde edilen 3-boyutlu kesitsel görüntünün ilk aşamasındaki bgr renkli kanserli hücre görüntülerinin gelişimi izlenerek hacimsel büyümeleri hesaplanmıştır. Tedavi yöntemlerinin geliştirilmesi ve uygulanması için kanserli hücrelerin gelişimi ve büyüme oranının hesaplanması önemli bir parametre olarak değerlendirildiğinde; bu çalışmanın gelecekte geliştirilerek tümör üzerinde başka analizlerin yapılmasına da zemin oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Meme kanseri, kanser hücresi tespiti, görüntü işleme, 3-boyutlu görüntüleme

***Bu çalışma, ATÜ BAP Birimi tarafından 18103027 nolu proje kapsamında desteklenmiştir.**

DUAL AXIS DRIVE YÖNTEMİYLE VRG İÇİN SİSTEM HASSASİYETİ ARTIRMA

INCREASING SYSTEM SENSITIVITY FOR VRG BY APPLYING DUAL AXIS DRIVE

Cihan EFİL

Harran Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Hasan GÖKTAŞ

Harran Üniversitesi

ÖZET

Bu makalede Vibratory Rate Gyroscope (VRG) için sistem hassasiyetini arttıracak bir yöntem önerilmiştir ve Finite Element Analysis (FEA) yöntemiyle analiz edilmiştir. MEMS teknolojisinde üretilen cihazlar fabrikasyon yöntemlerinin elverdiği ölçüde minimum boyutlarda üretilirler. Küçülen boyutlar, sistem outputundan okunan değerlerinde küçük olmasına ve noiseden kolayca etkilenebilmesine neden olmaktadır. VRG cihazlar için sistem hassasiyetini belirleyen sense outputundan okunan kapasite değeri birkaç femtofarad seviyesinde olmaktadır. Outputtan okunan değerlerin yükseltilmesi hem mekanik ve elektronik noiseden etkilenmesini azaltmayı sağlamakta hem de sistem hassasiyetinin artmasına neden olmaktadır. Klasik tasarımda comb drive ile tek yönde salınım yapan mass, decoupling frame üzerine eklenen Paralel Plate Actuator (PPA) yardımıyla sense ekseninde de salınım yapması sağlanmıştır. Bu sayede sistem outputundan alınan değerlerin klasik yöntemle göre %11.58 kadar artmasına ve sistem hassasiyetinin yükselmesine neden olmuştur. Bu çalışmada 2-DOF (degree of freedom) drive-modunda, 1-DOF sense-modunda olacak şekilde gyroscope tasarımı yapılmıştır. Bunlardan ikisi drive ve sense modu oluştururken diğer frame ise hem iki modu birbirinden ayırmak hem de eklenen elektrot için drive görevini görecektir decoupling frame'den oluşur.

Anahtar Kelimeler: Dual Axis Drive, Vibratory Rate Gyroscope, Sistem Hassasiyeti artırma, Finite Element Analysis, Paralel Plate Actuator

ABSTRACT

In this article, a method to increase the system sensitivity is proposed for Vibratory Rate Gyroscope (VRG) and analyzed by Finite Element Analysis (FEA) method. The devices produced in MEMS technology are fabricated in minimum dimensions as far as the fabrication methods allow. Building devices in small dimension would creates many challenges such as susceptibility to noise, and low noise amplification to clearly detect the output voltage. The change in the capacitance is used to define the sensitivity of the device and this is approximately around several femtofarads for VRG devices. Amplifying the signal level at the device output not only decrease the effect of mechanical and electronic noise but also increases the overall device sensitivity. In the classic design, the mass that oscillates in one direction with the comb drive also oscillates on the sense axis with the help of Parallel Plate Actuator (PPA) added on the decoupling frame. In this way, the value obtained from the system output increases by 11.58% compared to the classical method and this, in return, increases the overall system sensitivity. Gyroscope, designed in this work, supports 2-DOF (degree of freedom) drive-mode and 1-DOF sense-mode. While two of them create drive and sense modes, the other one, also called as decoupling frame, not only separate these two modes from each other but also create drive mode for the added electrode.

Keywords: Dual Axis Drive, Vibratory Rate Gyroscope, Increasing System Sensitivity, Finite Element Analysis, Parallel Plate Actuator

GATE YAZILIMI İLE PROTON TERAPİDE YAYILMIŞ BRAGG ZİRVESİ IŞINLARI (SOBP) KULLANARAK AKCİĞER KANSERİ TEDAVİSİ

Dr. Öğr. Üyesi İlknur Hoş

İstanbul Aydın Üniversitesi

ÖZET

Akciğer kanseri, akciğerde meydana gelen kontrolsüz hücre çoğalması olarak tanımlanır ve 2018 verilerine göre en sık görülen kanser türlerinde başı çekmektedir. Radyoterapi, akciğer kanseri tedavisinde yaygın kullanılan bir yöntem olup, tümöre gerekli dozu verirken normal dokuları mümkün olduğunca korumayı amaçlamaktadır. Radyoterapi yöntemlerinden biri olan proton terapi ise fotonların aksine istenilen doku derinliğinde maksimum doz birikimi sağlayan bir yöntemdir ve kullanımı hızla yaygınlaşmaktadır. Bu şekilde dozun çok büyük bir kısmı tümör dokusunda depolanırken çevrede bulunan kritik organlar en az hasara maruz kalır. GATE yazılımı, Geant4 kod kütüphanesi aracılığıyla medikal fizik alanında simülasyon yapmak için yaygın olarak kullanılan bir programdır. Bu çalışmada GATE yazılımı kullanılarak sol akciğere yerleşmiş tümör ve sağ akciğer, kalp ve kemikler gibi kritik organlar simüle edilmiştir. Tümör hacmini kapsamak amacıyla yayılmış Bragg zirvesi ışınları (SOBP) kullanılmış, her bir organ ve tümörde biriken doz dağılımları ve toplam doz değerleri elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akciğer kanseri, proton terapi, SOBP, GATE

ABSTRACT

Lung cancer is defined as uncontrolled cell growth in the lung and according to 2018 data it is one of the most common cancer types. Radiotherapy is a widely used method in the treatment of lung cancer, aiming to protect normal tissues as much as possible while giving the necessary dose to the tumor. Proton therapy, one of the radiotherapy methods, is a new method that provides maximum dose accumulation at the desired tissue depth, unlike photons thus its use is rapidly spreading. In this way, while a large part of the dose is stored in tumor tissue, critical organs are exposed to the least damage. GATE software is a widely used program for the simulations in medical physics with Geant4 code library. In this study, the tumor located in left lung and critical organs such as right lung, heart and bones are simulated by using GATE software. Spreadout Bragg peak (SOBP) are used to cover tumor volume, then dose distributions and total dose in each organ and tumor are obtained.

Keywords: Lung cancer, proton therapy, SOBP, GATE

**ZEYTİN AĞACI BUDAMA ARTIK POTANSİYELİNİN HESAPLANMASINA YÖNELİK
KATSAYININ BELİRLENMESİ**

DETERMINATION OF THE COEFFICIENT FOR THE CALCULATION OF OLIVE TREE
PRUNING POTENTIAL

Prof. Dr. Gıyasettin ÇİÇEK

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Prof. Dr. Sarp Korkut SÜMER

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Prof. Dr. Cem Ömer EGESEL

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Doç. Dr. Sait Muharrem SAY

Çukurova Üniversitesi

Doç. Dr. Arda AYDIN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Bu bildiri, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi destekli “FBA-2018-2796” Numaralı ve “Güney Marmara Bölgesi Zeytin Çeşitlerinde Budama Artık Katsayılarının ve Potansiyelinin Belirlenmesi” başlıklı Yüksek Lisans Tez projesi verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

ÖZET

Dünyada önemli zeytin üreticilerinden biri olan Türkiye, dünya zeytin üretiminin %8,98’ini, gerçekleştirmektedir. Zeytin, ülke ekonomisine katkısı açısından ciddi bir öneme sahiptir ve ülkemiz tarım ekonomisinde en önemli on ürün içerisinde yer almaktadır. Zeytin bahçelerinde budama işlemleri sonucu her yıl büyük miktarlarda biyokütle materyali ortaya çıkmaktadır. Bu artıkların bir kısmı evlerde yakacak olarak, bir kısmı parçalama makinaları yardımı ile parçalanarak toprağa karıştırılmakta ve büyük bir kısmı ise herhangi bir şekilde değerlendirilmeden yakılarak yok edilmektedir. Zeytin budama artığı üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, ülkelere, bölgelere göre farklı budama artığı değerleri elde edildiği görülmektedir. Ülkemizde ise zeytin ağaçlarının budanması sonucu elde edilen artık miktarına yönelik herhangi bir çalışma ve belirlenmiş bir katsayı bulunmamaktadır.

Bu araştırmada Güney Marmara Kalkınma Bölgesi kapsamında bulunan Çanakkale ve Balıkesir illerinde yetiştirilen zeytin çeşitlerinde, budama artık katsayılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada çeşitlere yönelik budama kütle miktarları dikkate alınarak belirlenen katsayılar ile bölgenin zeytin tarımı kaynaklı budama artık ve enerji potansiyeli de belirlenmiştir. Çalışmada ayrıca biyokütleyle konu olan söz konusu artıkların değerlendirilme olanakları araştırılmış, araştırma

sonucunda elde edilen katsayılar farklı ülkelerde ve bölgelerde elde edilen değerlerle karşılaştırılmış, Türkiye geneline uyarlanabilirliği de değerlendirilmiştir.

Çalışma, Güney Marmara Bölgesi'nde yaygın olarak yetiştirilen Ayvalık, Gemlik ve bazı çiftçiler tarafından tercih edilen Domat zeytin çeşitlerinde, gençlik devresinde (0-25 yıl), verim devresinde (25-50 yıl) ve yaşlılık devresinde (50 yıl üstü) olan bahçelerde tesadüf parselleri deneme desenine göre belirlenmiş 5'er ağaçta yapılmıştır. Budama makasları ve testereleri ile yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen budama artıkları tartılarak, budama artık miktarları saptanmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda zeytinde $33,62 \pm 9,19$ kg ağaç-1.yıl-1 budama artık katsayısı değeri bulunmuştur. Bu değerden yararlanarak zeytinliklerin birim alanının 102602,26 MJ ha-1.yıl-1, Türkiye'nin ise 53,15 PJ budama artığı kaynaklı enerji potansiyeline sahip olduğu belirlenmiştir. Çeşit ve yaşa göre budama artık miktarları arasındaki farklar dikkate alınarak yapılan değerlendirmede, bu faktörlerin istatistiksel olarak önemli olmadığı saptanmıştır. Yapılan değerlendirmelerde, belirlenen katsayının Türkiye geneli için kullanılabilir olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zeytin, Budama artığı, katsayı

ABSTRACT

Turkey, one of the important olive producers in the world, is carrying out the 8.98% of world olive production. Olive has a significant importance in terms of its contribution to the national economy and is among the ten most important agricultural products in our country. As a result of pruning operations in olive orchards, large amounts of biomass material are produced each year. Some of these residues are burned in houses, some of them are shredded with machines and mixed into the soil and most of them are destroyed without being evaluated in any way. In this study, it was aimed to determine the pruning residual coefficients of olive varieties grown in Çanakkale and Balıkesir provinces within the scope of South Marmara Development Region. In this study, the possibilities of evaluating these residues were also investigated. The coefficients obtained from the survey results were compared with values obtained in different countries and regions, and availability for Turkey's determination coefficients were also evaluated. The study was carried out in Ayvalık, Gemlik and Domat olive varieties which are widely grown in the South Marmara Region, in the youth cycle (0-25 years), yield cycle (25-50 years) and old age cycle (over 50 years). The experiments were carried out by determining 5 trees for each age and variety according to the randomized plot design. Pruning residues obtained using pruning shears. The coefficient for the determination of pruning residues of olive trees was calculated as 33.62 ± 9.19 kg tree-1st year-1. Using this value, it was calculated that the pruning residual energy value for the unit area of olive groves was 102602.26 MJ ha-1st year-1. This value was determined to be 53.15 PJ for Turkey. Considering the differences between the amount of pruning residues according to variety and age, it was found that these factors were not statistically significant. It concluded that, to determine the potential of the olive pruning in Turkey, this coefficient can be used.

Key words: Olive, pruning residue, coefficient

**TEHLİKE ALTINDAKİ *SALVIA SERICEO-TOMENTOSA* VAR. *TOMENTOSA* RECH. FIL.
ve *SALVIA SERICEO-TOMENTOSA* VAR. *HATAYICA* F.CELEP & DOĞAN
TAKSONLARININ KARŞILAŞTIRILMALI ANATOMİK ÖZELLİKLERİ**

THE COMPARATIVE ANATOMICAL CHARACTERISCS of INVESTIGATION of TAXA
ENDANGERED *SALVIA SERICEO-TOMENTOSA* VAR. *TOMENTOSA* RECH. FIL. and *SALVIA*
SERICEO-TOMENTOSA VAR. *HATAYICA* F.CELEP & DOĞAN

Berna DEMİR

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü

Prof. Dr. Ahmet İLÇİM

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü

ÖZET

Bu çalışmada, Hatay İl sınırları içerisinde bilinen dar yayılışlı ve Hatay'a endemik olan *Salvia sericeo-tomentosa* var. *tomentosa* ve *Salvia sericeo-tomentosa* var. *hatayica* taksonlarının anatomik özellikleri incelendi. Anatomik çalışmalarda, taksonların gövde ve yapraklarından parafin yöntemiyle enine kesitler alındı. Hazırlanan preparatlar ışık mikroskobu altında fotoğraflanarak anatomik özellikleri belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Lamiaceae, *Salvia*, Anatomi, Hatay

ABSTRACT

This study has been conducted by being examined anatomical characteristics of *Salvia sericeo-tomentosa* var. *tomentosa* and *Salvia sericeo-tomentosa* var. *hatayica* narrow range known in Hatay and endemic to the province of Hatay have been investigated. Anatomical studies of the kind of stems and leaves were cross-sections of the paraffin method. Preparations anatomical features were identified and photographed under a light microscope.

Keywords: Lamiaceae, *Salvia*, Anatomy, Hatay

**EFFICIENT DEGRADATION OF p-TOLUIC ACID BY STRAIN 3a2 AND
DETERMINATION OF RING HYDROXYLATING DIOXYGENASE GENES****Arş. Gör. Dr. Didem AKSU***

Ege University, Application and Research Center for Testing and Analysis

Mamadou Malick Diallo

Ege University, Biology Department, Faculty of Science, Izmir, Turkey

Prof. Dr. Guven OZDEMIR

Ege University, Biology Department, Faculty of Science

ABSTRACT

Purified terephthalic acid (PTA) is used in the production of materials such as plastics, textile fibers, paints, adhesives, which are frequently used in daily life. Para-Toluic acid (pTol) which is one of the raw material of PTA chemical is transmitted to wastewater during production. Since this chemical is harmful to living organisms, it needs to be treated. Biological treatment is the most popular treatment method at recent times. In this treatment, where most bacteria are used, harmful chemicals can be converted to carbon dioxide and water or less harmful chemicals. In particular, the study of catabolic genes involved in the biodegradation of harmful chemicals is very popular today. Aromatic hydroxylating dioxygenases are involved in aerobic catabolism of a wide range of aromatic compounds and plays a critical role in the carbon cycle.

In our study, 3a2 isolate (*Comamonas testosteroni*) isolated from petrochemical wastewater was used. The degradation efficiency of 3a2 isolate in flasks containing different concentrations of pTol was evaluated. Biodegradation studies were performed by HPLC (High Performance Liquid Chromatography) at intervals of 24 hours. In addition, pTol degradation activity in different nitrogen sources such as yeast extract, peptone, urea, NaNO₃, and NH₄NO₃ was investigated. After all these studies, the genes encoding the enzymes with the dominant catalytic activity of the bacteria were determined using specific primers to the target genes thought to be responsible for the degrading of the bacteria. In addition, genomic DNA and plasmid DNA isolations were made to determine the presence of these genes in bacteria and whether they were genomic or plasmid-derived. As a result of the study, it was determined that 3a2 isolates break down pTol chemical within 24 hours even at 1000 mg/L pTol concentration and the most effective nitrogen source in the degradation is yeast. Toluic dioxygenase (TADO), terephthalate 1,2 dioxygenase (TPADO) and phthalate 4,5 dioxygenase (PDO) genes were detected in the identification of genes.

Keywords: aromatic dehydrogenase genes, biodegradation, para-toluic acid, *Comamonas testosteroni*

Acknowledgement:

We wish to thank Ege University Scientific Research Projects Coordinator (FKB-2019-20395) for the financial support of this study. We also thank Ege University, Application, and Research Center for Testing and Analysis for their kind supports.

KSENOBİYOTİKLERE GENEL BİR BAKIŞ

OVERVIEW OF XENOBIOTICS

Dr. Öğr. Üyesi Şeker DAĞ*

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof. Dr. Lütfiye GENÇER

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof. Dr. Şifa TÜRKOĞLU

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ÖZET

Canlılar çeşitli yabancı maddelere maruz kalırlar bu maddeler çevre kirliliği ajanları, gıda katkı maddeleri veya ilaçlar gibi kimyasal maddelerdir. Organizmalar için yabancı olan kimyasal maddelere ksenobiyotikler denir. Canlılar bu kimyasalların zararlı etkilerinden korunmak için evrimsel birçok hücrel metabolizmalar geliştirmişlerdir. Bu kimyasal maddelerin değişimleri metabolizma olarak tanımlanırsa da Biyotransformasyon bu anlamda daha uygun bir deyim olmaktadır. Çeşitli yollarla organizmaya giren kimyasal maddeler enzimlerin katalitik etkisi ile kimyasal reaksiyonlara girerler ve böylece “metabolitler”e dönüşürler.

Ksenobiyotiklerin biyotransformasyonu birçok açıdan önem taşımaktadır. Lipidde çözünen apolar kimyasal maddeler, enzimatik reaksiyonlarla daha polar metabolitlere dönüşerek atımları kolaylaşır. Diğer taraftan yabancı kimyasal bir madde ancak organizmada enzimatik reaksiyonlar sonucu “aktif metabolite” dönüşerek toksik etki gösterir. Yabancı kimyasal madde biyotransformasyona uğramadan önce ister biyolojik aktif ana madde, isterse de biyolojik aktivitesi olmayan ana madde organizmada değişik mekanizmalarla etki gösteren metabolitlere dönüşür ve sonrada konjugasyonla inaktif hale geçerek atılır. Bu mekanizma biyotransformasyonun toksisiteyi azaltması ile ilgili olduğu için bu basamağa detoksifikasyon denilmektedir. Ksenobiyotiklerin biyotransformasyonu, genellikle spesifik olan kompleks enzimlerle gerçekleşir. Bu enzimlerin önemli bir kısmı karaciğerde yerleşmiştir. Ayrıca biyotransformasyon, barsak, böbrek, akciğer, beyin ve deride de olabilir. Fakat bu olayla ilişkili temel organ karaciğerdir.

Anahtar Kelimeler: Ksenobiyotik, detoksifikasyon, sitokrom P-450***Sunum Yapacak Araştırmacı**

ABSTRACT

Living things are exposed to various foreign substances, such as chemicals environmental pollution agents, food additives or medicines. Chemical substances that are foreign to organisms are called xenobiotics. Organisms have developed many evolutionary cellular metabolisms to protect themselves from the harmful effects of these chemicals. Although change of these chemical substances are defined as metabolism, biotransformation is more appropriate term in this sense. The chemical substances that enter the organism in various ways undergo chemical reactions with the catalytic effect of enzymes and thus become “metabolites”.

Biotransformation of xenobiotics is important in many ways. Lipid-soluble apolar chemicals are converted to more polar metabolites by enzymatic reactions, making their excretion easier. On the other hand, a foreign chemical substance can be converted into active metabolite as a result of enzymatic reactions in the organism and shows toxic effect. Before the biotransformation of the foreign chemical substance, either the biologically active substance or the non-biologically active substance is converted into metabolites acting in the organism with different mechanisms and then it is excreted by being inactive by conjugation. This step is called detoxification because this mechanism is related to the reduction of toxicity of biotransformation. Biotransformation of xenobiotics usually takes place with complex enzymes that are specific. Most of these enzymes are located in the liver. Biotransformation may also occur in the intestine, kidney, lung, brain and skin. But the main organ associated with this event is the liver.

Keywords: Xenobiotic, detoxification, cytochrome P-450

KOLON VE MİDE KANSERLİ BİREYLERDE ERİTROSİT GLUTATYON S-TRANSFERAZ AKTİVİTESİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF ERYTHROCYTE GLUTATHIONE S-TRANSFERASE ACTIVITY IN INDIVIDUALS WITH COLON AND STOMACH CANCER PATIENTS

Kemal GÖKÇE

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Şeker DAĞ*

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ÖZET

Çalışmamızda kolon ve mide kanseri teşhisi konmuş; 18–75 yaş aralığındaki bireylerden kan örnekleri alınarak Glutatyon-S-transferaz (GST) (EC: 2.5.1.18) aktivitesi çalışıldı. Hasta ve kontrol grubu bireylerinden alınan 3ml’lik kan örneklerinden zaman kaybedilmeden eritrosit izolasyonu yapıldı. Hemogloblin miktarları ve Glutatyon S-transferaz aktivitesi belirlendi.

Kolon ve mide kanserli hastaların GST aktivitesinin ($1,28 \pm 0,23$ U/gHb; $1,20 \pm 0,30$ U/gHb) kontrol grubuna göre ($0,59 \pm 0,13$ U/gHb) önemli derecede arttığı tespit edildi. Bu sonuçlar hasta bireylerin yarısının kemoterapi tedavisi alması nedeniyle vücudun kemoterapotik ilaçlara karşı direnç göstererek GST miktarını arttırdığını düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kolon Kanseri, Mide Kanseri, Glutatyon S-Transferaz

ABSTRACT

In our study, colon and stomach cancer were diagnosed; blood samples were collected from individuals aged 18–75 years and Glutathione -S- transferase (GST) (EC: 2.5.1.18) activity was studied. Erythrocyte isolation was performed from 3ml blood samples taken from patient and control group individuals without losing time.

Hemoglobin levels and Glutathione S-transferase activity were determined.

GST activity of patients with colon and stomach cancer (1.28 ± 0.23 U / gHb; 1.28 ± 0.30 U / gHb) increased significantly compared to the control group (0.59 ± 0.13 U / gHb).

These results suggest that because half of the patients receive chemotherapy, the body increases resistance to chemotherapeutic drugs and increases the amount of GST.

Key Words: Colon Cancer, Stomach Cancer, Glutathione S-Transferase

***Sunum Yapacak Araştırmacı**

CARBOFURAN'IN TOPRAKTAKİ DAVRANIŞLARINA GENEL BİR BAKIŞ

AN OVERVIEW OF BEHAVIOURS OF CARBOFURAN IN SOIL

Arş. Gör. Dr. Burak KOÇAK

Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bitki koruma amacıyla tarımsal uygulamalarda kullanılan pestisitlerin toprağa ulaşma şansı minimum düzeyde olsa dahi toprak mikroflorasına ve topraktaki biyolojik süreçlere etkisini araştırmak elzemdir. Pestisitlerin toprakla teması sonucunda pek çok zararlı etki ortaya çıkabilir. Pestisitler, toprak mikroorganizmalarına doğrudan etkileyerek toprakta temel biyokimyasal süreçleri bozabilir. Toprak verimliliği oldukça hassas bir dengeye sahip olup bu dengenin bozulması verimliliği olumsuz yönde etkileyebilir. Bu yüzden pestisitlerin topraktaki davranışlarının bilinmesi önemli bir konudur ve pestisitlerin toprakta biyolojik süreçlere veya mikrobiyal populasyonlara olan etkilerinin araştırılması konusunda çok sayıda çalışma yapılması şaşırtıcı değildir. Karbamatlar yıllardır bitkisel üretimde kullanılan pestisitlerdir. Dünya Sağlık Örgütü, karbamat pestisitlerini toksik ve zararlı olarak sınıflandırmış ve kullanımını sınırlandırmıştır. Bu kimyasal maddeler bitkisel ürünlere zarar veren böcek ve haşarelerin kontrolünde yaygın olarak kullanılmaktadır. Organofosfat gibi diğer pestisitlerin aksine karbamat pestisitleri çevrede kalıcı olmayıp bu pestisitlerin canlı sistemlerinde neden olduğu toksisitelerinden dolayı toprakta ayrışma ve metabolizasyonu oldukça önemlidir. Toprağı ve suyu kirletebilme özelliklerinden dolayı şu anda bu pestisitlerin olumsuz etkileri konusunda bir farkındalık bulunmaktadır. Çoğu pestisit hazır olarak ayrışabilmekte ve mikroorganizmalar tarafından metabolize edilebilmektedir. Karbamat pestisitlerinin mikroorganizmalar tarafından ayrışması uygun biyoayırıştırıcı enzimlere sahip mikroorganima mevcudiyetine bağlı olmanın yanında çeşitli ekolojik faktörlere de bağlıdır. Carbofuran en toksik karbamat pestisitlerinden birisi olup tarımsal alanlarda nematisit, insektisit ve akarisit olarak kullanılmaktadır. Bu pestisit, toprakta orta derecede kalıcı olup özel tarımsal çevre koşullarına bağlı olarak (toprak organik maddesi, nem içeriği ve ph gibi) yarı ömrünün 30 ile 117 gün arasında olduğu bildirilmiştir. Ayrıca topraklarda yüksek derecede hareketli olup yüksek çözünürlüğünden dolayı sulara rahatça karışabildiği ifade edilmiştir. Bundan dolayı carbofuran, uygulanan arazilerde yıkanma yoluyla yer altı sularını kontamine etmede yüksek potansiyele sahip bir pestisittir. Bu çalışmada carbofuran'ın topraktaki davranışlarını içeren yayınların kapsamlı bir literatür taraması yapılarak ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Carbofuran, Karbamat pestisitleri, toprak, mikroorganizma

ABSTRACT

Even if reaching the chance of pesticides used in agricultural practices for plant protection to the soil is minimum, their effects on soil microflora and soil biological processes must be investigated. Many harmful effects may arise from the contact of pesticides to the soil. Pesticides can disrupt the fundamental processes in soil by affecting soil microorganisms directly. Soil fertility has a sensitive balance that its disruption may affect this fertility negatively. Thus, knowing behaviors of pesticides in the soil is an important issue and it's not surprising that many research projects about the effects of pesticides on soil biological processes and microbial populations are being performed. Carbamates are pesticides that are being used in plant production for decades. World Health Organization classified carbamate pesticides as toxic and hazardous and restricted its usage. These chemical compounds were used widespread for control of insects and pests. In contrast to other pesticides like organophosphate, carbamate pesticides are not persistent in the environment and soil degradation and metabolization of these pesticides are important for their toxicities in living systems. Due to their pollution ability to soil and water, there is awareness of the negative effects of these pesticides. Many pesticides are readily degradable and they can be metabolized by microorganisms. Degradation of carbamate pesticides by microorganisms depends on not only availability of microorganisms contains suitable biodegradable enzymes but also many different ecological factors. Carbofuran is one of the most toxic carbamate pesticides that are used as nematicide, insecticide and acaricide in agricultural fields. It's reported that this pesticide is moderately persistent in soil depending on particular agroenvironmental factors (e.g. soil organic matter, moisture content and ph) and its half-life was between 30 and 117 days. In addition to that, it's noted that its mobility was high in soils and it can easily mix with waters due to its high solubility. Therefore, carbofuran has a high potential to contaminate underground waters by leaching in applied fields. In this study, researches containing behaviors of carbofuran in soil were examined in detail by browsing comprehensive literature publications.

Keywords: Carbofuran, carbamate pesticides, soil, microorganism

**İNSAN VASKÜLER ADEZYON PROTEİNİ-1 (VAP-1): HEPATİT B VİRÜSÜ İLE
İNFEKTE HASTALARDAKİ SERUM DÜZEYLERİ****HUMAN VASCULAR ADHESION PROTEIN-1 (VAP-1): SERUM LEVELS IN PATIENTS
INFECTED BY HEPATITIS B VIRUS****Arş. Gör. Dr. Zehra ÖKSÜZ**

Mersin Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Sami SERİN

Mersin Üniversitesi

ÖZET

Hepatit B virüsü (HBV) kompleks bir DNA virüsüdür. HBV enfeksiyonu yavaş yavaş karaciğer fibrozuna, sirozuna ve nihayetinde enfekte olmuş hastalar arasında hepatoselüler karsinoma (HSK) neden olabilir. Histolojik fibroz evresinin belirlenmesi, kronik hepatitlerde hastalığın şiddeti ve ilerleyişinin tayini açısından prognostik öneme sahiptir. Biyopsi, fibrozis evresinin belirlenmesinde standart olarak kullanılan yöntemdir. Ancak biyopsi invaziv bir işlemdir ve komplikasyon riski mevcuttur. Ayrıca bazı hastalarda (hemodiyaliz hastaları, karaciğer apsesi bulunan hastalar) uygulanması kontrendikedir. Bu nedenler, karaciğer fibrozis evresinin takibinde biyopsinin rutin kullanımını kısıtlamaktadır. Vasküler adezyon proteini-1 (VAP-1), 170 kDa bir sialoglikoproteindir. VAP-1 seviyeleri, kronik karaciğer hastalıklarında karaciğer parankiminin sürekli yaralanmasıyla devamlı artar. Bu nedenle, VAP-1 konsantrasyonunun, ilerleyici fibroz ve siroz için invazif olmayan bir biyomarker olabileceği düşünülmektedir. Serum VAP-1 konsantrasyonu, çeşitli kronik karaciğer hastalıkları arasında farklılık gösterir (alkolik karaciğer yağlanması, primer biliyer kolanjit, primer sklerozan kolanjit, non-alkolik karaciğer yağlanması hastalığı gibi). VAP-1 konsantrasyonunun diğer kronik karaciğer hastalıkları ve fibroz skorlarıyla ilişkileri literatürde birçok çalışma olsa da HBV'nin neden olduğu fibrozla ilişkisini gösteren çalışma son derece azdır. Planladığımız bu çalışmaya etik kurul onayları daha önceki çalışmalarda alınmış 107 HBV enfeksiyonlu koleksiyon hasta örneği retrospektif olarak dâhil edilmiştir. Bu serumlarda ELISA (R&D Systems™ Human VAP-1 Quantikine) kiti kullanılarak VAP 1 seviyeleri tespit edilmiştir. HBV hastalarına önceden yapılan karaciğer biyopsileri standart bir yöntemle deneyimli gastroenterologlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Histoloji, Ishak skorlama sistemine göre histolojik aktivite indeksi ile derecelendirilmiş ve fibroz (F) skoru 0-6; F0: fibroz yok, F1:hafif, F2: hafif/orta, F3:Orta, F4:şiddetli, F5:inkomplet siroz, F6:olası veya kesin siroz olarak analiz edilmiştir. Biyopsi sonuçlarına göre 8 hasta F0, 20 hasta F1, 35 hasta F2, 18 hasta F3 ve 26 hasta F4 fibroz skoruna sahipti. Hastaların sahip olduğu fibroz skorları ve VAP-1 seviyeleri karşılaştırıldığında F0 ile F4 arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p<0.05$). Bu fark bize VAP-1 seviyesinin HBV enfeksiyonunda özellikle fibrozun ilerlemesini izlemede biyomarker olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

"Bu proje, Mersin Üniversitesi 2019-1-AP2-3481 nolu BAP projesi kapsamında yapılmıştır"

Anahtar Kelimeler: Hepatit B Virüs, Fibroz, VAP-1, Biyomarker

ABSTRACT

Hepatitis B virus (HBV) is a complex DNA virus. HBV infection may gradually cause liver fibrosis, cirrhosis, and eventually hepatocellular carcinoma (HCC) among infected patients. Determination of histologic fibrosis stage has prognostic importance in terms of determination of disease severity and progression in chronic hepatitis. Biopsy is the standard method for determining fibrosis stage. However, biopsy is an invasive procedure and there is a risk of complications. In addition, some patients (patients with hemodialysis patients, liver abscess) are contraindicated. These reasons limit the routine use of biopsy in the follow-up of the liver fibrosis stage. Vascular adhesion protein-1 (VAP-1) is a 170 kDa sialoglycoprotein. VAP-1 levels continuously increase with sustained injury to the liver parenchyma. Thus, VAP-1 concentration may represent a non-invasive biomarker for progressive fibrosis and cirrhosis. The serum VAP-1 concentration differs between various chronic liver diseases (for example, alcoholic liver diseases, primary biliary cholangitis, primary sclerosing cholangitis, non-alcoholic fatty liver disease patients). Although there are many studies in the literature about the association of VAP-1 concentration with other chronic liver diseases and fibrosis scores, there are very few studies showing the relationship between HBV-induced fibrosis. This study, ethics committee approvals were obtained in previous studies, 107 HBV infected patient samples were included retrospectively. VAP 1 levels were determined in these sera using the ELISA (R&D Systems™ Human VAP-1 Quantikine) kit. The previous liver biopsies that were performed to HBV patients were carried out by experienced gastroenterologists by using a standard method. The histology scores were rated with Histological Activity Index according to the Ishak Scoring System and F score 0-6; F0: no fibrosis, F1:mild, F2: mild/moderate, F3:Medium, F4:severe, F5:incomplete cirrhosis, F6:possible or definitive cirrhosis. According to the biopsy results, 8 patients had F0, 20 patients had F1, 35 patients had F2, 18 patients had F3 and 26 patients had F4 fibrosis scores. When the fibrosis scores and VAP-1 levels of the patients were compared, there is a statistically significant difference between F0 and F4 ($p < 0.05$). This difference shows us that VAP-1 level can be used as a biomarker in HBV infection, especially in monitoring the progression of fibrosis.

"This project has been done within the scope of Mersin University 2019-1-AP2-3481 BAP project"

Keywords: Hepatitis B Virus, Fibrosis, VAP-1, Biyomarker

THE USE OF EXTRUDED ACTIVATED CARBON SUPPORTED METAL CATALYST FOR AQUEOUS PHASE REFORMING

Dr. Bahar MERYEMOĞLU

Cukurova University Central Research Laboratory

ABSTRACT

Activated carbon is an adsorption material which has an old history and its usage is continuously increasing and indispensable for many fields of industry. Activated carbon, can be defined as adsorbent material that its internal surface area and pore volume are improved by activation process of raw materials which have high carbon content. Wide surface area, high surface reactivity, high pore volume, effective pore size distribution and mechanical strength are desired properties of activated carbon. Because of these properties, the activated carbon can be used a support material for catalysts. Commercial activated carbons are available in granular, powder and extruded form. The extruded activated carbons provide different pore sizes and distribution. Therefore, it has multipurpose using for applications. One of the most challenges for biomass gasification is catalyst development. It is necessary to use catalyst to obtain less solid residue (coke and tar) by providing hydrogen and methane production with high efficiency in biomass gasification. In this study, Pt metal catalyst was developed by deposition of platinum on extruded activated carbon support for biomass gasification. Glucose solution was used as a model substance representing cellulose and hemicellulose. The prepared extruded activated carbon supported platinum catalysts were tested for their catalytic activity by aqueous-phase reforming of glucose solution. The GC-TCD was used to analysis for gaseous products. The aqueous phase reforming of glucose in the presence of extruded activated carbon supported platinum catalyst resulted gas mixture which consisted of H₂, CH₄, CO₂ and C₂H₆ gases. The gas volume and hydrogen production were 96,0±8,0 mL, 36,2±0,2 % mol, respectively. The results showed that the extruded activated carbon can be used as a catalyst support material.

**MANYETİK ÖZELLİKLİ $\text{Fe}_3\text{O}_4@\text{GO}@5\text{-FU}$ KOMPOZİT
SENTEZİ VE KARAKTERİZASYONU**SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF MAGNETIC $\text{Fe}_3\text{O}_4@\text{GO}@5\text{-FU}$ COMPOSITE

Şeyma YILDIZ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Muharrem KARABÖRK

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Günümüz klasik tedavi yöntemlerinde ilaçlar hastaya sık ve tekrarlanan dozlarda verilmektedir. Bu yöntemle etkin maddenin tedavi için kullanılan dozunun yeterli miktarın altına düşmesi veya toksik düzeyinin üstüne çıkması hastada istenmeyen durumlara sebep olmaktadır. Bu durumların ortadan kaldırılması için etken maddenin dozunu azaltan, dozlama aralığını uzatan, yan ve toksik etkilerden arındıran, etkin maddeyi hedef bölgeye ulaştıran ilaç taşıma sistemleri geliştirilmektedir. Demir oksit (Fe_3O_4) nanopartiküller; eşsiz süper paramanyetik özellikleri ve biyouyumlulukları dolayı ilaç taşıma sistemleri geliştirilmesinde oldukça dikkat çekmektedir. Grafen ve grafen bazlı nanomalzemeler ise fiziksel ve kimyasal özellikleri nedeniyle kanser tedavisinde kullanılmak üzere geliştirilen ilaç taşıma sistemlerinde oldukça tercih edilmektedir. 5-Flourourasil, kolon kanseri, mide kanseri, pankreas kanseri, meme kanseri ve serviks kanseri gibi birçok kanser türünde tedavi amaçlı kullanılmaktadır. Bu bilgiler dikkate alınarak önemli bir kanser ilacı olan 5- Flurourasil için magnetik grafen tabanlı ilaç taşıyıcı sistem geliştirilmiştir. $\text{Fe}_3\text{O}_4@\text{GO}@5\text{-FU}$ taşıyıcı sisteminin sentezi için öncelikle GO, Fe_3O_4 ve $\text{Fe}_3\text{O}_4@\text{GO}$ maddeleri sentezlenmiştir. Grafen oksit, demir oksit ve $\text{Fe}_3\text{O}_4@\text{GO}$ 'in taramalı elektron mikroskopu (SEM) ile yüzey morfolojileri incelenmiştir. Sentezlenen maddelerin yapısı spektroskopik metotlar (FTIR, XRD ve UV) ile karakterize edilmiştir. Daha sonra $\text{Fe}_3\text{O}_4@\text{GO}$ için ortama $1,25 \times 10^{-4}$ g/mL'den 10 mL 5-FU eklenmiştir ve 2 gün oda sıcaklığında karıştırılmıştır. Reaksiyon süzülerek madde etanolde yıkanmış ve 40°C 'de etüvde kurutulmuştur. Elde edilen maddenin yapısı FTIR ile karakterize edilmiştir. $\text{Fe}_3\text{O}_4@\text{GO}@5\text{-FU}$ ait FTIR spektrumunda $1647,43$ ve $1561,44 \text{ cm}^{-1}$ 'de N-H, $1219,62 \text{ cm}^{-1}$ 'de $-\text{CF}=\text{CH}-$ ve son olarak $809,31 \text{ cm}^{-1}$ 'de C-H ve C-F ve $551,04 \text{ cm}^{-1}$ 'de Fe-O-Fe fonksiyonel gruplarına ait pikler gözlenmiş olup spektrumların literatürler ile uyumlu olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : 5-Flurourasil, demiroksit, grafen oksit, nanopartikül.

ABSTRACT

In today's classical treatment methods, drugs are given to the patient in frequent and repeated doses. In this method, if the dose of the active substance used for treatment falls below a sufficient amount or exceeds the toxic level, it causes unwanted conditions in the patient. In order to eliminate these situations, drug delivery systems are being developed which reduce the dose of active substance, extend the dosing interval, purify side and toxic effects, and deliver the active substance to the target area. Iron oxide (Fe_3O_4) nanoparticles are remarkable in the development of drug delivery systems due to their unique superparamagnetic properties and biocompatibility. Graphene and graphene based nanomaterials are preferred in drug delivery systems developed for cancer treatment due to their physical and chemical properties. 5-Fluorouracil is used for the treatment of many types of cancer in colon cancer, stomach cancer, pancreatic cancer, breast cancer and cervical cancer. Taking this information into consideration, a magnetic graphene-based drug delivery system has been developed for 5-Fluorouracil, an important cancer drug. For the synthesis of $\text{Fe}_3\text{O}_4@\text{GO}@5\text{-FU}$ carrier system, firstly GO, Fe_3O_4 and $\text{Fe}_3\text{O}_4@\text{GO}$ were synthesized. Surface morphology of graphene oxide, iron oxide and $\text{Fe}_3\text{O}_4@\text{GO}$ was investigated by scanning electron microscopy (SEM). The structure of the synthesized materials was characterized by spectroscopic methods (FTIR, XRD and UV). Then 10 mL 5-FU of 1.25×10^{-4} g/mL was added to the medium for $\text{Fe}_3\text{O}_4@\text{GO}$ and stirred at room temperature for 2 days. The reaction was filtered, washed with ethanol and dried in an oven at 40°C . The structure of the obtained material was characterized by FTIR. NH_3 at $1647,43$ and $1561,44 \text{ cm}^{-1}$ — $\text{CF} = \text{CH}$ - at $1219,62 \text{ cm}^{-1}$, Fe-O - at $551,04 \text{ cm}^{-1}$ at Fe and $809,31 \text{ cm}^{-1}$ peaks of CH and CF functional groups were observed in the FTIR spectrum of $\text{Fe}_3\text{O}_4@\text{GO}@5\text{-FU}$. It was observed that the spectra were consistent with the literature.

İNSPIRATUAR KAS ANTRENMANI İLE BİRLİKTE ARI SÜTÜ TAKVİYESİNİN SİGARA BAĞIMLISI BİREYLERDE HEMOGLOBİN VE HEMATOKRİT SEVİYELERİNE ETKİSİ

THE EFFECTS OF ROYAL JELLY SUPPLEMENT ON HEMOGLOBIN AND HEMATOCRIT LEVELS IN SMOKING ADDICATED WITH INSPIRATORY MUSCLE TRAINING

Dr. Zarife PANCAR

Gaziantep Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, inspiratuar kas antrenmanı ile birlikte uygulanan arı sütü takviyesinin sigara bağımlısı bireylerde hemoglobin ve hematokrit seviyelerine etkilerini incelemektir. Bu amaçla çalışmaya yaşları 20-22 arasında değişen toplam 40 gönüllü erkek dahil edilmiştir. Çalışma öncesinde sigara bağımlısı olan gruplar; sigara içen kontrol grubu (n:10), arı sütü takviyesi alan grup (n:10), IMT grubu (n:10) ve arısütü+IMT grubu (n:10) olarak dört gruba ayrıldı. Tüm gruplardan hemoglobin ve hematokrit değerlerinin analizi için çalışma öncesinde ve sonrasında kan örnekleri alındı. Antrenman yapacak gruplara maksimal inspiratuar basınç (MIP) ve maksimal ekspiratuar basınç (MEP) ölçümleri yapılarak kendi MIP değerlerinin % 40 ile inspiratuar kas antrenman cihazı vasıtasıyla solunum kası antrenmanı yaptırıldı. Arı sütü alan gruplara cam flakonlarda temin edilmiş 1000 mg/gün arı sütü verildi. Çalışmalar dört hafta/beş gün olarak her gün aynı saatte (08:00-12:00) yaptırıldı. Çalışma sonunda, hemoglobin ve hematokrit değerlerinde arı sütü takviyesi alan grup, IMT grubu ve IMT+arısütü takviyesi alan gruplarda son test lehine anlamlılık bulunmuştur. Arı sütü alan grupta, IMT+arı sütü grubunda kontrol grubuna göre hemoglobin ve hematokrit değerlerinde istatistiksel açıdan anlamlılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Çalışma sonucunda, sigara içen bireylerde IMT ve arı sütü takviyesinin hemoglobin ve hematokrit değerlerini etkilediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Arı sütü, Sigara, İnspiratuar kas antrenmanı

ABSTARCT

The aim of this study is to investigate the effects of royal jelly supplement applied with inspiratory muscle training on hemoglobin and hematocrit levels in smokers. For this purpose, 40 volunteer men age between 20-22 were included in the study. Before the study, the groups who were addicted to smoking; the smoker control group (n: 10), royal jelly supplemented group (n: 10), IMT group (n: 10), and a royal jelly + IMT group (n: 10) were divided into four groups. Blood samples were taken before and after the study to analyze hemoglobin and hematocrit values from all groups. Respiratory muscle training was performed with the inspiratory muscle training device with 40% of their MIP values by measuring the maximal inspiratory pressure (MIP) and maximal expiratory pressure (MEP) to the groups to be trained. Groups receiving royal jelly were given 1000 mg / day royal jelly supplied in glass vials. The studies were done at the same time (08: 00-12: 00) every day for four weeks / five days. At the end of the study, significant significance was found in favor of the post-test in the hemoglobin and hematocrit values in the group that received royal jelly supplements, the IMT group and the groups that received IMT + royaljelly. In the royal jelly group, in the IMT + royal jelly group, statistical significance was found in hemoglobin and hematocrit values compared to the control group ($p < 0.05$). As a result of the study, it can be said that IMT and royal jelly supplementation affect hemoglobin and hematocrit values in cigarette addicts.

Keywords: Royal jelly, Smoking, Inspiratory muscle training

ZEYTİNYAĞI KALİTESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Tezcan CANİK

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Prof. Dr. Ali İhsan ÖZTÜRK

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Tahsin ÖZER

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

Zeytin ağacının ‘ölümsüz ağaç’, ‘sıvı altın’ ve ‘barışın simgesi’ isimlerini alması insanlık için ne kadar önemli olduğunu gösterir. Bitkisel yağlar içerisinde önemli bir yere sahip olan zeytinyağı her geçen gün insan hayatına daha çok girmektedir. Özellikle sağlık alanında büyük katkılar sağlamaya devam etmektedir. Kimyasal yapısındaki antioksidan ve tekli doymamış oleik asitlerden dolayı bitkisel yağlar içinde ön plana çıkmaktadır. Zeytinyağının bu derecede öne çıkması, kalite kriterlerinin incelenmesi ihtiyacını doğurmuştur. Kaliteli bir zeytinyağının eldesi birçok parametrelerin doğru yapılması ile sağlanabilmektedir. Bu parametreler zeytinyağının kimyasal, duyuşsal ve verim özelliklerini etkilemektedir.

Yapılan araştırmalar; zeytin meyvesinin çeşidinden başlayarak, bölgesel ve iklimsel özelliklerin, sulama ve budama işleminin, hasat zamanının, yoğurma aşamasının, saklama şartlarının ve üretim aşaması zeytinyağının kalitesini doğrudan etkilediğini ortaya koymuştur. Zeytinyağı kalitesine etki eden bu parametreler, özellikle minör bileşenlerde ortaya çıkmaktadır. Minör bileşenlerde bulunan fenolik madde, yağ asidi, uçucu bileşenler, tokoferoller, renk maddeleri gibi özellikler bu parametrelerden etkilenmektedir. Sözü edilen parametreler, zeytinyağının kalite kriterlerinin belirlenmesinde önemli yer tutmaktadır.

Yapılan araştırma sonuçları zeytin ve zeytinyağı üretiminin artış gösterdiğini ortaya koymaktadır. Zeytin ve zeytinyağının ülkemiz için önemli bir yeri vardır. İyi kalitede zeytinyağı üretimi, ülkemiz ve çiftçilerimiz için bol verim ve ticari açıdan üreticilerimize yol gösterici olması için ülkemizde, ‘zeytinyağı ve pirina yağı tebliğ’ ve ‘Türk Gıda Kodeksi’ gibi yasal çalışmalar hayata geçirilmiştir. Bu kuruluşlar sayesinde kaliteli zeytin ve zeytinyağı üretme imkanına sahip olabileceğiz.

Anahtar Kelimeler: Zeytinyağı, Tür, Bölge, Hasat, Yoğurma, Üretim, Saklama Şartları

KURU ÜZÜM; ÜRETİM YERLERİ VE KURUTMA YÖNTEMLERİNİN ÖNEMİ

RAISINS; PRODUCTION LOCATIONS AND THE IMPORTANCE OF DRYING METHODS

Zir. Müh. Hatice TİMURAĞAOĞLU

Şanlıurfa Harran Üniversitesi

Prof. Dr. Sadettin GÜRSÖZ

Şanlıurfa Harran Üniversitesi

ÖZET

İklim istekleri ve üretim miktarı bakımından hem dünya hem de ülkemizde ilk sıralarda yer alan üzüm, eski zamanlardan bu yana sofralık, kurutmalık, şaraplık ve şıralık (pekmez, pestil, sucuk, köfter vb.) olarak farklı kullanım şekilleriyle kolay temin edilebilen bir üründür. Kuru üzüm kalite kriterleri üretim aşamalarındaki farklılıklar sebebiyle değişiklik göstermektedir. Ülkemizde yaygın olarak bandırılmış kuru üzüm üretilmekte ve geleneksel yöntemlerle kurutulmaktadır. Bu çalışmada, kuru üzümün dünya ve ülkemiz açısından önemi üzerinde durulmuştur. Kuru üzümün üretim yerleri ve özellikle kurutma öncesi ön işlemler (naturel, bandırılmış) ile kurutma yerleri (toprak, beton, tel, endüstriyel) hakkında daha önce yapılmış çalışmalar derlenerek sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kuru üzüm, üretim yeri, bandırma işlemi, kurutma yöntemleri

ABSTRACT

Grape, which is in the first place both in the world and in our country in terms of climate demands and production amount, is a product that can be easily obtained with different usage forms such as table, dried, wine and cider (molasses, fruit pulp, sausage, kofter etc.) since ancient times. Raisin quality criteria vary due to differences in production stages. Dried raisins, which are widely dipped in our country, are produced and dried by traditional methods. In this study, the importance of raisins for the world and our country is emphasized. Previous studies on the production locations of raisins and especially pre-drying (natural, dipped) and drying places (soil, concrete, wire, industrial) were compiled and presented.

Keywords: Raisins, production site, dipping process, drying methods

BAĞCILIKTA KULLANILAN 110 R VE 1103 P ANAÇLARININ VEJETATİF GELİŞİME ETKİLERİ

EFFECTS OF 110 R AND 1103 P ROOTS USED IN VITICULTURE FOR VEGETATIVE DEVELOPMENT

Prof. Dr. Sadettin GÜRSÖZ

Şanlıurfa Harran Üniversitesi

Zir. Müh. Tuba ÇELİK

Şanlıurfa Harran Üniversitesi

ÖZET

Bağcılıkta çoğaltma çelikle ve tohumla yapılabilmektedir. Ancak birçok meyve de olduğu gibi asmada da çoğaltma vejetatif olarak yapılmaktadır. Toprak kaynaklı filoksera zararlısı sebebiyle asma fidanı üretiminde Amerikan anaçlarının kullanımı zorunlu hale gelmiştir. Aşılamada kullanacağımız anacı belirlerken dikkat etmemiz gereken bazı noktalar vardır. Bunlar; adaptasyon, nematoda dayanım, filokseraya dayanım, affinite, çeliklerin köklenme yeteneği, anacın gelişme kuvveti ve benzeri özellikleridir.

Kullanılan anaç asmada vejetatif gelişmeyi, verimi ve kaliteyi doğrudan etkilemektedir. Bu çalışmada asma fidanı üretiminde kullanılan ve vejetatif gelişim açısından oldukça önemli olan 110 R ve 1103 P anaçları ele alınıp incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: asma, anaç, vejetatif gelişim

ABSTRACT

In viticulture, reproduction can be done with scion and seeds. In addition that, as in many fruits, reproduction is made generally vegetatively in viticulture. The use of American rootstocks has become compulsory in the production of vine saplings due to the soil-borne phyloxerae pests. There are some points to consider when determining the rootstocks we will use in grafting. These points are; adaptation capability, resistance to nematodes, phyloxerae resistance, affinity, rooting ability of scions, vegetative growth ability of rootstocks etc.

The rootstocks which we used in vineyards, directly affects vegetative growing, yield and quality of grape varieties that grafted on to them.

In this study, 110 R and 1103 P rootstocks, which are used in the production of vine saplings and which are very important in terms of vegetative growing, were discussed and examined

Keywords: grapevine, rootstock, vegetative growing

**PEKMEZ VE RESVERATROL'UN FARKLI DOKULARDA DMBA KAYNAKLI
OKSİDATİF STRES ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ****Dr. Öğr. Üyesi Önder OTLU**

Malatya Turgut Özal Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba Raika KIRAN

İskenderun Teknik Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Yeliz KAŞKO ARICI

Ordu Üniversitesi

ÖZET

Prokarsinojenler sınıfındaki polisiklik aromatik hidrokarbonlar immün sistem baskılanması ve inhibisyonu, immünotoksik etkileri ve serbest radikal oluşturmaları nedeni ile karsinojenler arasında yer almaktadır. Polisiklik aromatik hidrokarbon türevi olan 7,12 dimetilbenz [a] antrasen (DMBA), insan ve hayvanlar için mutajenik, sitotoksik, kanserojen ve immun-supresif etkileri olan en eski atmosferik kirleticiler arasındadır. DMBA; mutagenesis ve karsinogenezisin başlamasına, okside serbest radikallerin oluşumunda etkin rol oynayarak hücrel makromolekül hasarı ile katkıda bulunmaktadır. Serbest radikaller, hücrelerde endojen ve ekzojen kaynaklı olarak oluşan, üzerlerinde ortaklanmamış elektron taşıyan kararsız, çok reaktif molekül veya atomlardır. Biyolojik sistemlerde en önemli radikaller oksijen kaynaklı reaktif oksijen türleridir. Çeşitli nedenlerle reaktif oksijen türlerinin artması ve antioksidan mekanizmaların yetersiz kalması sonucu oksidatif stres oluşmaktadır. Resveratrol (3,4',5-trihidroksistilbene) üzüm, şarap, yer fıstığı ve yaban mersininde bulunan antioksidan ve anti-inflamatuar, antikanserojen özellik gösteren polifenolik fitoaleksindir. İn vivo ve in vitro antioksidan ve serbest radikal süpürücü özelliği bilinmektedir. Farklı üzüm türlerinden elde edilen pekmezlerin resveratrol içeriği 0,02 - 0,12 mg/L arasında belirlenmiştir. Zengin içerikleri ile pekmezin radikal temizleyici kapasitesinin yanı sıra, DNA oksidatif hasarına karşı koruyucu etkisini de olduğu rapor edilmiştir. Çalışmamızda resveratrol ve pekmezin, DMBA toksisitesinde kalp ve over dokusundaki etkilerinin araştırılması hedeflenmiştir. Çalışmada toplam 42 adet dişi Wistar Albino rat kullanıldı. DMBA, Pekmez ve Resveratrol farklı gruplarda ayrı ayrı ya da kombine edilerek deney hayvanlarına uygulandı. Oksidatif stres parametreleri olarak Nitrik Oksit (NO), Malondialdehit (MDA) ve Glutasyon (GSH) ölçümü yapıldı. **İstatiksel yöntem olarak parametrik testler kullanıldı.** DMBA uygulanan gruplarda oksidatif stresin artış gösterdiği, Resveratrol ve pekmez verilen gruplarda bu yükselişin anlamlı derece azaldığı gözlemlenmiştir. Aynı zamanda pekmez ve Resveratrolun antioksidan etkilerinin birbirine yakın olduğu gözlemlendi.

Anahtar Kelimeler: DMBA, Pekmez, Resveratrol, Kalp, Over

**AKDENİZ BÖLGESİ BAL ARISI POPULASYONLARINDA BAL VERİMİNİN
BELİRLENMESİ****DETERMINATION OF HONEY YIELD IN MEDITERRANEAN REGION HONEY BEE
POPULATIONS**

Dr. Aykut BURĞUT
Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Ulviye KUMOVA
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma, Akdeniz Bölgesini temsil eden 8 farklı (Adana, Mersin, Kahramanmaraş, Hatay, Osmaniye, Kilis, Balcalı I ve Balcalı II) yöreden toplanan toplam 96 adet ana arı ile oluşturulan kolonilerde üç yıl süre ile yürütülmüştür. Akdeniz Bölgesini temsil eden yörelerden temin edilen bu ana arılar sabit arıcılık yapan yetiştiricilerden alınmıştır. Araştırmada, 96 kolonide bal verim özellikler incelenmiştir. Deneme verilerine yapılan istatistik analiz sonucunda; en yüksek bal performansı Mersin ve Hatay ili bal arıları (sırası ile 16.34 ± 2.61 ve 16.88 ± 2.61 kg), en düşük bal performansını ise Kilis ili bal arıları (12.08 ± 3.70 kg) oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bal Arısı, Sabit Arıcılık, Akdeniz Bölgesi, Bal Verimi.

ABSTRACT

The study was conducted using ninety-six honeybee representing eight different location of Mediterranean Region (Adana, Mersin, Kahramanmaras, Hatay, Osmaniye, Kilis, Balcali I and Balcali II) (8x12) for three years. Honeybee colonies were obtained from constant beekeeper. honey yield each sample taken from 96 colony were investigated. The study results showed that the highest honey performance Mersin and Hatay province honey bees (respectively 16.34 ± 2.61 ve 16.88 ± 2.61 kg), the lowest honey performance in Kilis province honey bees (12.08 ± 3.70 kg).

Key Words: Honeybee, Fixed Beekeeping, Mediterranean Region, Honey Yield.

KIZILÇAM KABUĞUNDAN DOĞAL BOYARMADDE ÜRETİLMESİ VE BOYAMADA ORGANİK MORDAN KULLANIMININ ETKİSİ

THE EFFECT OF USING DYESTUFF FROM RED PINE BARK AND THE USE OF ORGANIC MORDANT FOR DYEING

Öğr. Gör. Cengiz KEŞMER

Çukurova Üniversitesi(Çalıştığı Kurum)

Bartın Üniversitesi(Doktora öğrencisi)

Doç. Dr. Ayhan GENÇER

Bartın Üniversitesi

Doç.Dr. Ayben KILIÇ PEKGÖZLÜ

Bartın Üniversitesi

Öğr. Gör. Mehmet BEBEKLİ

Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada tomruk üretiminden sonra ormanlarda atıl durumda kalan kızılçam kabuğundan faydalanılarak boyalı kağıt elde edilmiştir. Bu çalışmanın amaçlarından biri lignoselülozik bir atığı faydaya dönüştürmektir. Diğer ise orman köylüsüne katkıda bulunmaktır. Bu amaçla, kağıt hamuru boyaması için kızılçam kabuğundan boyarmadde elde edilmiştir. Mordan maddesi olarak üzüm sirkesi kullanılmıştır. Doğal boya eldesinde saf su ekstraksiyonu tercih edilmiştir. Boyama işleminden sonra boyalı kağıtların spektrofotometre yardımıyla renk ölçümleri yapılmıştır. Bu ölçümlere göre sarı ve kahverengi renk tonları elde edilmiştir. Üzüm sirkesinin mordan özelliğini belirlemek için mordansız boyama da yapılmıştır. Üzüm sirkesinin boyama özelliklerini arttırdığı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kızılçam kabuğu, doğal boya, üzüm sirkesi, kağıt hamuru.

ABSTRACT

In this study, dyed paper was obtained by using red pine bark, which remains idle in the forests after logging. One of the aims of this study is to convert a lignocellulosic waste into benefit. The other is to contribute to the forest villagers. Grape juice vinegar was used as mordant. It was also made in mordant painting. Extraction method was preferred in natural dye obtained. Pure water was used in the extraction process. After the dyeing process, color measurements of the dyed papers were done by spectrophotometer. According to these measurements, yellow and brown tints were obtained. It has been observed that grape vinegar increases the coloring properties.

KeyWords: Red pine bark, natural dye, grape vinegar, pulp and paper.

**SOĞAN KABUĞUNDAN DOĞAL BOYA ELDESİ VE ÜZÜM SİRKESİNİN KAĞIT
BOYAMA PERFORMANSI**

PAPER DYING PERFORMANCE OF NATURAL DYE FROM ONION PEEL AND GRAPE
VINEGAR

Öğr. Gör. Cengiz KEŞMER

Çukurova Üniversitesi(Çalıştığım Kurum)

Bartın Üniversitesi(Doktora öğrencisi)

Doç. Dr. Ayhan GENÇER

Bartın Üniversitesi

Doç.Dr. Ayben KILIÇ PEKGÖZLÜ

Bartın Üniversitesi

Öğr. Gör. Mehmet BEBEKLİ

Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı atıl durumda olan soğan kabuğunu faydaya dönüştürmektir. Bu amaçla, kağıt hamuru boyaması için soğan kabuğundan boyar madde elde edilmiştir. Mordan maddesi olarak üzüm sirkesi kullanılmıştır. Kullanılan hammaddelerin doğal kaynaklı olmasına özen gösterilerek hem insan sağlığının gözetilmesi hem de çevre kirlenmesinin önüne geçilmesi hedeflenmiştir. Doğal boya eldesinde saf su ekstraksiyonu tercih edilmiştir. Boyama işleminden sonra boyalı kağıtların spektrofotometre yardımıyla renk ölçümleri yapılmıştır. Bu ölçümlere göre elde edilen doğal boyarmaddelerin üretilen kağıtlara sabitlendiği belirlenmiştir. Kahverengi renk tonları elde edilmiştir. Boyar madde konsantrasyonu arttıkça ton koyu kahverengiye olmuştur. Üzüm sirkesinin mordan özelliğini belirlemek için mordansız boyama da yapılmıştır. Üzüm sirkesinin boyama özelliklerini arttırdığı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Soğan kabuğu, doğal boya, üzüm sirkesi, kağıt boyama.

ABSTRACT

The aims of this study is; gaining economies of onion peel as a lignocellulosic waste. For this purpose, dyestuff was obtained from the onion peel to dye the pulp. By paying attention to the fact that the raw materials used are of natural origin, it is aimed to both protect human health and prevent environmental pollution. Pure water extraction was preferred in natural dye. After the dyeing process, color measurements were made with the help of painted papers by spectrophotometer. Brown tints were obtained. As the dyestuff concentration increased, the tint became dark brown. It is determined that the natural dyes obtained according to these measurements are fixed on the produced papers. Mordant free dyeing was also performed to determine the mordant properties of grape vinegar. It has been observed that grape vinegar increases the coloring properties.

Key Words: Onion peel, natural dye, grape vinegar, paper dying.

SÜPER MEYVELERİN İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ VE TÜRKİYE'DEKİ DURUMU

Betül KILINÇLI

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Meyve; çiçekteki dişi organın döllenmesi sonucu yumurtalığın gelişmesi ile birlikte oluşan tohumları taşıyan, yenilebilen bitki organı olarak bilinmektedir. Meyveler süreç içerisinde doğal ya da suni koşullarla çok fazla türe çeşitlenerek dönüşmüştür. Süper meyve terimi; dünya genelinde tüketimi çok yaygın olmayan ancak içeriğindeki fitokimyasal bileşenlerin sağlık üzerine yararının belirlenmesi ve pazarlama stratejileri ile popülerite kazanmış olarak bilinen meyveler için kullanılmaktadır. Süper meyve olarak literatürde Açai, Camu-camu, Maqui, Jujube, Pitanga, Aristotelia Chilensis, Goji Berry, Jaboticaba, Syzigium cumini, Red Guava gibi genel anlamda renkli, üzüksü, yüksek su içeriğine sahip meyveler yer almaktadır. Ekonomiye kazandırılması güç olan; özellikle egzotik olarak bilinen meyvelerin menşinden çıkarak tüketiminin yaygınlaşması hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda meyvelerin biyoçeşitliliği, fitokimyasal karakterizasyonu, sürdürülebilir biyoyararlılığı üzerine çalışmalar yoğunlaşmıştır. Araştırmaların yönünü ise süper meyvelerin antioksidan etkileri ve sağlığı geliştirici potansiyel özellikleri belirlemiştir. Aşırı derecede yüksek antioksidanlar, lifler, vitaminler, mineraller, fenolik bileşikler, sağlığı iyileştiren diğer besinler ile dolu olması süper meyve olma özelliklerindendir. Antioksidan özellikteki bileşenler vücutta bulunan zararlı serbest radikallerin etkisinden koruduğu bilinmektedir. Özellikle son yıllarda Flavonoidlerin antioksidan özelliklerinin büyük ilgi gördüğü bildirilmiştir. Türkiye'de yetiştiriciliği yapılan, ithal olarak pazarda ya da sanal sitelerde internet üzerinden satılmakta olan; muz, kivi, ananas, mango, avokado, kumkuat, kivi, ekmek ağacı, passion fruit (çarkıfelek), aronia, star fruit (karambola), pomelo, liçi, rambutan, marula, granadilla, mangosten gibi meyvelerin diyetle alımının yaygınlaştığı görülmektedir. Meyvelerin çeşidine göre 20-100 TL/kg olarak piyasa da satışı gerçekleşmektedir. Son zamanlarda süper meyveler, kullanım potansiyellerini arttırmak amacıyla çeşitli gıda sektörlerinde ürüne özellik kazandırmak amacıyla kullanılmaya başlanmıştır. Süper meyve ve preparatları; enerji içecekleri, meyve suları, smoothieler, bitki çayı karışımları, fırıncılık ve pastacılık ürünleri, atıştırmalıklar gibi gıda sektöründe katma değerli ürün üretiminde kullanımı artmaktadır. Ayrıca içeriği süper meyveler ile zenginleştirilmiş yeni formülasyona sahip nutrasötik, kozmetik, farmasötik ürünler de raflarda yerini almaktadır.

Anahtar kelimeler: Süper meyve, flavonoidler, insan sağlığı, antioksidan etki, kullanım alanları

KIRŞEHİR EKOLOJİK KOŞULLARINDA YETİŞTİRİLEN KURU FASULYE GENOTİPLERİNİN VERİME ETKİ EDEN KARAKTERLER ARASI ÇOKLU BAĞLANTI PROBLEMİNİN ARAŞTIRILMASI

Doç. Dr. Ömer SÖZEN
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

ÖZET

Çoklu bağlantı sorunu, verilerin güvenilirliğini olumsuz yönde etkileyen önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu konu üzerinde çalışan araştırmacılar genel olarak bu soruna pek dikkat etmezler. Bunun sonucu olarak da değişkenler arasında var olan ilişki bilinmediğinden elde edilen sonuçlar bizleri farklı yerlere götürebilmektedir. Yapılan bu çalışmada çoklu bağlantının en kolay şekilde nasıl tespit edilebileceği veriler kullanılarak açıklanmıştır. Araştırma kapsamında Kırşehir ekolojik koşulları altında yetiştirilen 4'ü tescilli çeşit ve 12'si yerel kuru fasulye saf hat olmak üzere toplam 16 genotipin tesadüf blokları deneme deseninde 3 tekerrürlü olarak kurulan deneme sonucunda kuru fasulye genotiplerinden elde edilen birincil veriler kullanılmıştır.

Çalışmada bitki başına verim (g/bitki), bitki boyu (cm), ilk bakla yüksekliği (cm), biyolojik verim (g), bitkide bakla sayısı (adet/bitki), bakla uzunluğu (cm/bakla), bitkide tane sayısı (adet/bitki), baklada tane sayısı (adet/bakla), yüz tane ağırlığı (g) ve hasat indeksi (%) karakterleri kullanılmıştır. Bitki başına verim bağımlı değişken olarak kullanılırken, diğer değişkenler ise bağımsız değişken olarak modele katılmışlardır. Çoklu bağlantının tespit edilebilmesi için varyans şişme faktörü olarak tanımlanan VİF değeri kullanılmıştır. VİF değeri 5'den büyük olursa değişkenler arasında çoklu bağlantı vardır denilmektedir.

Yapılan analiz sonucunda verimi açıklamak için modele katılan değişkenlerden bakla uzunluğu (cm) ve hasat indeksi (%) değişkenlerinin VİF değerlerinin 5'ten büyük değerler aldığı tespit edilmiştir. Buna göre bu iki değişkenin modelden çıkarılması sonuçların daha güvenilir olması için gerekli olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: VİF, çoklu bağlantı, kuru fasulye, genotip, değişken

TR71 BÖLGESİ KAPSAMINDA YETİŞTİRİLEN YEŞİL MERCİMEĞİN EKİM, ÜRETİM VE VERİMLİLİĞİNE YÖNELİK ÜRETİM PLANLAMASI VE PROJEKSİYON ÇALIŞMASI

Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Doç. Dr. Ömer SÖZEN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet YAĞMUR

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

ÖZET

Mercimek, her geçen gün artan protein talebinin giderilmesinde önemli bir bitkisel kaynak haline gelmiştir.. Bu özelliğinden dolayı da üzerinde durulması ve yetiştirme tekniklerinin geliştirilmesi gereken bitki olarak kabul görmektedir. Ülkemizde de özellikle kurak alanlarının vazgeçilmez bitkisi olarak bilinen mercimek bitkisinin ana vatanının Türkiye olması ve üretici kültürünün yeterli olması ülkemizi avantajlı hale getirmektedir. Ancak son yıllarda yaşanan ekonomik, kültürel ve sosyal değişimler ile üreticilerimizin mercimek tarımından uzaklaşmaya başladığı aşikârdır. Özellikle Orta Anadolu Bölgesi mercimek tarımına oldukça uygun olup üretim miktarı olarak da mercimek piyasasında fiyatlandırmaya doğrudan etki yapabilecek miktarlara sahip olduğu görülmektedir.

“Kırşehir, Aksaray, Kırıkkale, Niğde ve Nevşehir” illerini kapsayan ve “TR 71” olarak kabul edilen bölgede mercimek tarımının geçmişten günümüze kadar değerlendirilmesi yapılarak gelecekte nasıl değişimlerin beklendiğini ortaya koymak, ileride yapılacak üretim planları için büyük faydalar sağlayacaktır. “TR 71” bölgesinde yer alan illerdeki mercimek tarımının ileriye yönelik olarak üretiminin tahminlemesini belirlemek çalışmamızın amacı olarak ortaya konulmuştur. Bu kapsamda bu illere ait 2004 ile 2018 yıllarını kapsayan TÜİK’e ait ekim, üretim ve verim değerleri ele alınmış olup mercimek bitkilerinin ekim, üretim ve verim miktarının tahmin edilmesinde zaman serileri analiz modeli kullanılmıştır.

Analiz sonuçlarına göre, Kırşehir için önümüzdeki 10 yıl içinde ekim alanının 20.000 dekara kadar ineceği, üretimin 2.500 ton civarında olacağı ve verimin ise çok değişmeyerek dekara 117 kg olacağı tahmin edilmiştir. Diğer iller içinde azalışa doğru seyreden bir değişim beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: TR 71, mercimek, projeksiyon, üretim planlaması, zaman serisi

AVCILIK VE YABAN HAYATINDA BAZI AV KUŞLARININ TARIMSAL ÜRETİMDEKİ YERİ

THE ROLE OF SOME HUNTING BIRDS, WHICH HAVE IMPORTANCE IN HUNTING AND WILDLIFE IN AGRICULTURAL PRODUCTION

Zir. Yük. Müh. Muhittin ÜNAL

Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Dünyada yaşam alanları ve sayıları her geçen gün azalan av ve yaban hayvanları arasında oldukça önemli bir yeri olan kanatlı av hayvanlarının zirai üretim alanlarındaki etkileri önemsenmemekte ve göz ardı edilmektedir. Bu derlemede çeşitli nedenlerle doğadaki varlıkları azalıp yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan kanatlı av hayvanlarının zirai üretimdeki yeri ve önemi tartışılmıştır.

Ekosistemde canlılar arasında oldukça hassas bir denge bulunmakla birlikte yüksek yapılı bitkilerden mantarlara, memelilerden böceklerle kadar var olan mevcut denge birçok hayvan ve bitki soylarının devamı için av-avcı ilişkisini meydana getirmiştir. Bilinen tarihin ilk dönemlerinden bu yana insanoğlu hayatta kalma mücadelesini avcı-toplayıcı yaşamı ile sürdürmüş, tabiatla bitkilerden meyve ve yapraklar toplamış ve çeşitli hayvanları avlayarak hayatta kalmıştır. Günümüzde avcı-toplayıcı tanımı oldukça değişmiş ve yerini zirai üretime bırakmıştır. Ancak insanoğlunun ilkel dönemlerinde ki kadar yaygın olmasa da günümüzde sportif amaçlı olarak avcılık devam etmektedir. Öte yandan zirai üretimde hali hazırda modern tarım teknikleri kullanılarak geniş alanlarda yoğun tarımsal üretim yapılmakta, yapılan bu üretim bazı önemli sorunları da beraberinde getirmektedir. Her yıl aynı arazilerde yapılan yoğun tarımsal üretim, geniş alanlarda uygulanan, mono kültür ürün deseni, kullanılan tohum ve arazi amenajmanı gibi birçok faktör önemli sorunlara neden olmaktadır. Bu sorunlardan; yabancı otların herbisitlere karşı direnç kazanması ve uygulanan ürün deseninde kolayca çoğalma imkanı bulan ürün zararlılarının aritmetik olarak artması ile üründe kalite kayıpları ve kitlesel salgın şeklinde geniş alanlarda % 100'e varan ürün kayıplarına neden olabilmektedir. Bitki korumada kullanılan kimyasal ilaçlar günümüzde bu sorunlara tam anlamıyla kesin çözüm sağlayamamış, aksine yukarıdaki sayılan çeşitli sorunları tetiklemiştir. Bitkilere uygulanan kimyasal ilaçlar maliyet açısından da pahalı olup üretim maliyetlerini arttırmakta ve insan sağlığı açısından çok ciddi sağlık sorunlarına yol açmaktadır.

Tüm bu bitki zararlılarıyla biyolojik mücadele yapmak, hem iş gücü açısından hem de maddi olarak en uygun mücadele yöntemidir. Biyolojik mücadelede de kanatlı av hayvanları önemli bir yer tutmaktadır. Ülkemizde doğal yaşam alanları bulunan keklik, bıldırcın, sülün, turaç, gibi kanatlı av hayvanları, bitki zararlısı böcekler ile beslendikleri için bu böceklerin kontrolsüzce çoğalmalarını engelleyerek mevcut verimin artması yönünde katkı sağlar. Ayrıca bitki koruma ilaçlarından daha etkin ve insan sağlığı açısından hiçbir sakıncası olmayan doğal mücadele imkânı sağlar.

Anahtar Kelimeler: Avcılık ve Yaban Hayatı, Av Kuşları, Tarımsal Üretim, Biyolojik Mücadele

ABSTRACT

The effects of poultry hunting animals on agricultural production areas, which have a very important role among hunting and wild animals, and whose total habitat in the world decreases drastically day by day, are neglected and ignored. In this review, the role and importance of poultry hunting animals in agricultural production, whose existence is in danger of extinction for various reasons, are discussed.

There is a very delicate balance between living things in the ecosystem which exists from high plants to mushrooms, from mammals to insects has created the prey-predator relationship for the continuation of many animal and plant species. Since the early periods of the known history, mankind has continued its struggle for survival with its hunter-gatherer life, surviving in nature by collecting fruits and leaves from plants and hunting various animals. Nowadays, the hunter-gatherer definition has changed quite a bit and has been replaced by agricultural production. However, although it is not as common as in the primitive periods of human beings, hunting continues for sports purposes today. On the other hand, agricultural production is currently carried out in large areas using modern agricultural techniques, and this production brings some problems. Many factors such as intensive agricultural production on the same lands every year, monoculture product pattern applied in large areas, management of the seed and land used cause important problems. The resistance of weeds to herbicides and the increase of crop pests arithmetically, which can easily reproduce in the applied product pattern, are some of these problems which can lead to a decrease in product quality and product losses in large areas up to 100%. The chemicals used in plant protection have not been able to provide a definitive solution to these problems today, on the contrary, they triggered the various problems listed above. In addition, these chemicals are relatively expensive, increasing production costs, and can cause serious problems for human health.

Biological control of all these plant pests is the most appropriate method of struggle both in terms of labor and finance. In biological control, poultry hunting animals have an important place. Poultry hunting animals such as partridge, quail, pheasant, and turrel, which have natural habitats in our country, contribute to increase agricultural production yield by preventing plant pests to reproduce in an uncontrolled way, because they are naturally fed with these pests. In addition, it provides a natural struggle that is more effective in plant protection and has no disadvantages for human health as compared to agricultural chemicals.

Keywords: Poultry hunting animals; agricultural production; herbicides; pesticides; biological control.

CAHİT SITKI TARANCI'NIN ŞİİRLERİNDE MİLLÎ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN İŞLENİŞİ

THE CONCERN OF NATIONAL AND CULTURAL VALUES IN THE POEMS OF CAHİT SITKI TARANCI

Dr. İpek YILDIZ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ÖZET

Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinin önemli isimlerinden olan Cahit Sıtkı Tarancı okul sıralarında şiirin büyüğü yanını keşfeder. Sözcüklerin dünyasında hayatı boyunca bir yolculuğa çıkan şair Türk Edebiyatı'na da *Otuz Beş Yaş* şiiriyle damgasını vurur. Sembolizmin etkisinde değerlendirilen şiirlerinde ölümün, hüznün, ayrılığın, kaygının izlekleri öne çıkar. Şaire göre insanı anlatmak her sanatçının başlıca vazifesi olmalıdır. Bu düşünceden hareketle şair öncelikle kendi ben'ine yönelir; çıkmazlarını, varoluşsal kaygılarını dizelerine aktarır. Ancak Cahit Sıtkı'nın şiirlerinde genel olarak bireyselliğin yanında toplumsal gerçekliği içeren olgulara da yer verdiği görülür. Tarancı, bir sanatçının kendini toplumdan soyutlayamayacağını ve yaşananlara kayıtsız kalamayacağını belirtir. Kendisinin şiirlerinde de bu görüşünü yansıtan ipuçları mevcuttur. Bu izler şairin millî ve kültürel değerleri işlediği şiirlerinde gün yüzüne çıkar. Bu şiirlerde toplumsal birliğin yapı taşları olan millî ve kültürel değerlerin bireysel dünyadaki izlenimi, yorumu ve toplumsal aidiyete yönelik hisler dile gelir.

Bu çalışmada, Cahit Sıtkı Tarancı'nın belirgin izleklerin etrafında yoğunlaşan şiirlerinin haricinde kalan şiirleri farklı bir tematik bağlamda incelenecektir. Çalışmada şiirlerin bir araya toplandığı *Otuz Beş Yaş* adlı kitabında yer alan şiirlerinden konuyla ilgili olan on üç tanesi yer alacaktır. Bunlar; *Atatürk'ü Düşünürken*, *Atatürk*, *On Kasım*, *İstiklal Marşını Dinlerken*, *Mehmetçik*, *Meçhul Asker*, *Memleket İsterim*, *Memleket*, *Kurban Bayramı*, *Bayram Yemeği*, *Bugün Cuma*, *Hacıbayram Camii*, *Minareler* adlı şiirlerdir. Cahit Sıtkı'nın şiirleri içerisinde Ulu Önder Atatürk'ün yokluğu, memleket meselesi, bağımsızlığın marşı ve millî mücadelenin şanlı kahramanları millî değerlerin aktarımında irdelenirken; toplumsal birlikteliğin töreni olan bayramların, dinî hassasiyete dayalı konuların şiirlerde işleniş kültürel değerlerin yansıması başlığı altında yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cahit Sıtkı Tarancı, Türk şiiri, millî değerler, kültürel değerler.

ABSTRACT

Cahit Sıtkı Tarancı, one of the prominent figures of Turkish poetry in the Republican Period, discovers the magical side of poetry during school. The poet who made a journey through the world of words throughout his life also left his mark on Turkish Literature with the poem of Thirty Five Years. In his poems which are evaluated under the influence of symbolism, the traces of death, sadness, separation and anxiety come to the fore. According to the poet, it should be the main duty of every artist to tell about human. From this point of view, the poet first turns to his own self; transmits his dilemmas and existential concerns to his poems. However, Cahit Sıtkı's poems generally include not only individuality but also social reality. Tarancı states that an artist cannot isolate himself from society and remain indifferent to what is experienced. There are also clues reflecting this view in his poems. These traces emerge in the poet's poems in which he deals with national and cultural values. In these poems, the impression of the national world and cultural values which are the building blocks of social unity, the interpretation of the individual world and the feelings towards social belonging are expressed.

In this study, his poems apart from the ones concentrating around prominent themes will be examined in a different thematic context. Thirteen poems related to the subject and appeared in his book *Otuz Beş Yaş* where his poems are gathered will be included in this study. These; *Thinking about Atatürk*, *Atatürk*, *On November*, *Listening to the National Anthem*, *Mehmetçik*, *Unknown Soldier*, *I Want Homeland*, *Homeland*, *Eid al-Adha*, *Bayram Dinner*, *Today Friday*, *Hacıbayram Mosque*, *Minarets* are poems. While the absence of the Great Leader Atatürk, the issue of the country, the anthem of independence and the glorious heroes of the national struggle will be examined in the transmission of national values; the feasts which are the ceremonies of social unity, and the themes of religious sensitivity in poems will be interpreted under the title of reflection of cultural values.

Keywords: Cahit Sıtkı Tarancı, Turkish poetry, national values, cultural values.

ATALARIN DİLİNDEN KADIN: TÜRK BOYLARININ ATASÖZLERİNDE KADIN ALGISI

WOMEN FROM THE LANGUAGE OF THE FAMILIES: THE PERCEPTION OF WOMEN IN
THE PROCESSES OF TURKISH NIGHTS

Dr. Öğr. Üyesi Şule GÜMÜŞ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ÖZET

Atasözleri; ataların deneyim ve gözlemlerine dayanan, hayata dair öğütleri içeren, kalıplaşmış özlü sözlerdir. Toplumsal iletişimin sağlıklı bir biçimde gerçekleşmesinde, toplumun ahlaki ve kültürel değerlerinin oluşmasında, milli tasavvurun teşekkülünde atasözleri önemli rol oynamaktadır. Atasözleri, bir ulusun oluşturduğu kültürel değerleri gelecek kuşaklara aktarma adına adeta bir kalıp veya kap hükmündedir. Hammaddesi dil olan bu kap sayesinde atalar, atilere miras bıraktıkları kültürü aktarırlar. Bu sayede bireyler ait oldukları toplumun temel değerlerini öğrenerek manevi anlamda o toplum ile özdeşleşir. Böylece ilkin bireysel kimlik inşa edilir, ardından toplumsal kimlik oluşur. Toplumsal kimliğin özden uzaklaşmaması, milli değerlere bağlı olarak gelişim göstermesi toplumun hayat tasavvurunun özeti hükmünde olan atasözlerinin gelecek nesillere tam ve doğru olarak aktarılmasına bağlıdır. Atasözleri toplumların bilinçaltının yansıması, milli kimliklerinin aynası hükmündedir. Bir milletin atasözlerine bakarak o milletin duyuş ve düşünüş tarzı hakkında bir çıkarımda bulunmak mümkündür. Türk kültürünün temel taşları olan atasözleri tüm Türk dünyasında benzerlik hatta aynılık göstermektedir. Türk dünyası, kökleri Orta Asya’da bulunan ve dalları dünyanın çeşitli coğrafyalarına uzanan büyük bir ağaç gibidir. Aynı kültürün farklı coğrafyalardaki çiçeklenmeleri hükmünde olan ortak kültür ve inanç dünyası, atasözlerinde de ortak anlam değerleriyle yansımasını bulmuştur. Atasözleri bir taraftan ait oldukları milletlerin sosyal, kültürel, dinî ve dünyevî görüşlerini yansıtırken diğer taraftan milletlerin geçmişi ile bugünü arasında bir köprü durumundadırlar. Ortak bir tarihî geçmişe sahip toplumların, yaşadıkları ortak kültürel değerler ve hissettikleri milli duygular; birbirlerinden ne kadar uzaklaşırlarsa uzaklaşınsınlar her şekilde ortak sözlerle ve benzer anlatılarla karşımıza çıkmaktadırlar.

Bu çalışmada ortak geçmişi olan ve aynı kültüre, Türk kültürüne, sahip bulunan Türk boylarına ait atasözlerinde “kadın” konusu irdelenecektir. Kadının sosyal hayattaki yeri ve Türk kültüründe kadın algısının atasözlerindeki yansımaları değerlendirilecektir. Anne olarak kadın, eş olarak kadın, kardeş olarak kadın ve birey olarak kadın konusunun Türk boylarının atasözlerindeki anlam değerleri yorumlanacaktır. Burada konuyu sınırlandırmak amacıyla Türkiye, Kırgız, Kazak, Özbek ve Uygur Türklerinin atasözleri baz alınacaktır.

Ortak atasözlerinin modern hayatta eğitim, kültür, sanat gibi farklı sahalarda yeniden canlandırılması modern Türk dünyasını oluşturan boyların duyuş ve düşünce ortaklığını arttırması açısından önemlidir. Bu sayede; temel değerler asırlar öncesinden günümüze taşınacak ve böylece kökü mazide olan atiler yetişecek, aynı köke bağlı bulunan kardeş boylar arasındaki duyuş ve düşünce birliği pekişecektir.

Anahtar Kelimeler: Atasözleri, Türk Boyları, Kadın

ABSTRACT

Proverbs; They are concise words based on the experiences and observations of the ancestors, including advice on life. Proverbs play an important role in the realization of social communication in a healthy way, in the formation of moral and cultural values of the society and in the formation of national imagination. Proverbs are like a pattern or a container in order to transfer the cultural values formed by a nation to future generations. Thanks to this container, which is the raw material of the tongue, the ancestors convey the culture to the horses. In this way, individuals become familiar with the society in a spiritual sense by learning the basic values of the society to which they belong. Thus, first individual identity is built, then social identity is formed. The fact that social identity does not move away from the essence and that it develops according to national values depends on the complete and correct transmission of the proverbs which are the summary of the society's concept of life. Proverbs are the reflection of the subconscious of societies, mirror of their national identity. By looking at the proverbs of a nation, it is possible to make an inference about the way the nation is feeling and thinking. Proverbs, which are the cornerstones of Turkish culture, show similarities and similarities throughout the Turkish world. The Turkish world is like a big tree whose roots lie in Central Asia and its branches extend to various geographies of the world. The common culture and belief world, which has the same culture as the flowering of different geographies, has found its reflections with common meaning values in the proverbs. Proverbs reflect the social, cultural, religious and worldly views of the nations to which they belong, on the other hand they are a bridge between the past and present of nations. The societies with a common historical background, the common cultural values they live and the national feelings they feel; No matter how far they move away from each other, they come up with common words and similar narratives in every way. In this study, the subject of “woman inde will be examined in the proverbs of Turkish tribes which have a common background and have the same culture, Turkish culture. The place of women in social life and the reflections of women's perception in proverbs in Turkish culture will be evaluated. Meaning values of women as mother, woman as wife, woman as sibling and woman as an individual in proverbs of Turkish tribes will be interpreted. Here Turkey to limit the subject, Kyrgyz, Kazakh, Uzbek and Uighur Turks will be based on proverbs. The revival of common proverbs in different fields such as education, culture and art in modern life is important in terms of increasing the emotion and thought partnership of the tribes that make up the modern Turkish world. In this way; the basic values will be carried to the present day centuries and thus the horses with their roots in the past will be grown, and the unity of emotion and thought will be strengthened between the sister tribes that are connected to the same root.

Key Words: Proverbs, Turkish Clans, Women

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN BÜTÜNLEŞİK STEAM EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

THE PERCEPTIONS OF K-K8 TEACHERS ABOUT INTEGRATED STEAM EDUCATION

Dr. Hasan UŞTU

Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

STEAM eğitimi fen, teknoloji, mühendislik, matematik, sanat ve ilgili diğer disiplinlerin 21. yy becerileri bağlamında bütünleştirilerek öğretilmesini ifade etmektedir. Bu araştırmada ilköğretim öğretmenleri olan anasınıfı, ilkokul ve ortaokul branş öğretmenlerinin bütünleşik STEAM eğitime ilişkin görüşlerinin neler olduğunun ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaçla Osmaniye ilinin Düziçi ilçesinde 18-22 Kasım 2019 tarihinde gerçekleştirilen “STEAM Eğitici Eğitimi” mesleki gelişim programına katılan 20 öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonrasında elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda öğretmenler bütünleşik STEAM eğitimini tanımlayarak öğrencilerinde geliştireceği becerileri, mevcut eğitim sistemi içerisinde uygulanabilirliği, olası zorluklar, ihtiyaçlar ve geleceğiyle ilgili görüşlerini beyan etmişlerdir. Öğretmenler STEAM eğitimini tanımlarken, disiplinlerarası eğitim, gerçek yaşam problemlerine çözüm, bütüncül bakış açısı, birden fazla doğru gibi ifadeler kullanmışlardır. Öğretmenler mevcut eğitim sistemindeki uygulanabilirliği konusunda branş bazında farklı görüşler sunmakla birlikte müfredat yetiştirme kaygısı, idarenin bakış açısı, zaman, araç-gereç malzeme temini, kalabalık sınıflar ve uygun ortam olmayışını ilköğretim kademesinde STEAM eğitiminin uygulanmasının önünde engel olarak gördüklerini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: K-K8, STEM, STEAM Eğitimi, İlköğretim Öğretmenleri, Görüşler

ABSTRACT

Integrated STEAM education is referred to the teaching of science, technology, engineering, mathematics, arts, and related other disciplines by interdisciplinary and applied approach them. In this study, it is aimed to reveal what kindergarten, primary and middle school teachers' perceptions on integrated STEAM education are. For this purpose, semi-structured interviews were held with 20 teachers who participated in the “STEAM Trainer Seminar” for a week professional development program held in Düziçi district of Osmaniye on 18-22 November 2019. The data obtained after the interviews were analyzed as content analysis. As a result of the research, teachers defined the integrated STEAM education and expressed their opinions about the skills they will develop in their students, applicability in the current education system, possible difficulties, needs, and future. When describing STEAM education, teachers used expressions such as interdisciplinary education, the solution to real-life problems, a holistic perspective, more than one truth. Teachers expressed different opinions on the applicability of STEAM education in the current education system on a branch basis. In addition, they stated that they regarded curriculum raising anxiety, the perspective of the administration, time, equipment and material supplies, crowded classes and lack of suitable environment as obstacles to the implementation of STEAM in their education level.

Keywords: K-K8, STEM, STEAM Education, Primary School Teachers, Perceptions

**KATILIMCI EYLEM ARAŞTIRMASI SÜRECİNİ YAŞAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
EYLEM ARAŞTIRMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

THE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' VIEWS OF ACTION RESEARCH, WHO
EXPERIENCED PARTICIPATORY ACTION RESEARCH IN THEIR CLASSROOMS

Dr. Hasan UŞTU

Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Bu çalışmada ilkokullarda kendi sınıflarında katılımcı eylem araştırması sürecinde bütünleşik STEM etkinlikleri gerçekleştiren sınıf öğretmenlerinin eylem araştırmasına yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Katılımcı eylem araştırması, bir organizasyon ya da program içerisinde çalışan doğal katılımcıların bir araya gelerek, değişim ve gelişimi sağlamak için önerilerde bulunmak amacıyla bir araştırma tasarlayarak yürütmelerini içeren bir araştırma yöntemidir. Araştırma 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Osmaniye Merkez ilçesinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokullarda çalışan üç erkek üç kadın altı sınıf öğretmeni tarafından gerçekleştirilmiş. Öğretmenler sınıflarında gerçekleştirdikleri araştırma sürecindeki yaşadıkları deneyimi ifade etmelerini sonucunda katılımcı eylem araştırması sürecine yönelik görüşleri ortaya çıkmıştır. Sürecin öğretmenlerde ‘mesleki gelişim’ ve ‘disiplinler arası öğretim becerisi’ olmak üzere iki ana kategoride katkısı olduğu ortaya çıkmıştır. Mesleki gelişim kategorisinde teoriyle uygulamayı birleştirme, uygulama deneyimi ve sürekli mesleki gelişim; disiplinler arası öğretim becerisi kategorisinde ise birden çok disiplini bütünleştirebilme ve STEM eğitimini anlama olmak üzere ana kategorilerin altında alt kategoriler oluşmuştur.

Anahtar Kelimeler: Katılımcı eylem araştırması, STEAM eğitimi, ilkokullar, sınıf öğretmeni

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the opinions of classroom teachers who carried out integrated STEM activities in the process of participatory action research in their own classes in primary schools about the action research. Participatory action research is a research method that involves natural participants working in an organization or program to come together and design and conduct research to make suggestions for change and development. The research was carried out by a total of six classroom teachers, three males and three females working in primary schools affiliated to the Ministry of Education in Osmaniye Merkez district in the 2017-2018 educational year. As a result of the teachers' expressing their experience in the research process they carried out in their classrooms, their opinions regarding the participatory action research process emerged. It has been revealed that the process contributes to teachers in two main themes: "professional development" and "interdisciplinary teaching skills". In the category of professional development, "combining theory and practice", "practical experience" and "continuous professional development"; In the interdisciplinary teaching skill category, subcategories were formed under the main categories as "integrating multiple disciplines" and "understanding STEM education".

Keywords: Participatory action research, STEM education, primary school teachers

ÖMER SEYFETTİN'İN BAHAR VE KELEBEKLER HİKÂYESİNDE KADIN DÜNYASI**THE WORLD OF WOMEN IN THE ÖMER SEYFETTİN'S STORY ENTITLED “BAHAR VE KELEBEKLER”****Dr. Öğr. Üyesi Alev ÖNDER**

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Milli Edebiyat döneminin önemli bir yazarı olan Ömer Seyfettin, 1911'de Genç Kalemler dergisi etrafında şekillenen Yeni Lisan hareketinin öncüleri arasında yer almaktadır. Yazar, hikâyeleri aracılığıyla milli bir kimliğin inşasını amaçlamaktadır. Yazar kimliğinin yanı sıra fikir adamı olarak da edebiyat tarihine büyük katkı sağlayan Ömer Seyfettin, eserlerini kültürel kimliği ve belleği yeniden inşa amacı ile kaleme almıştır. Yazarın hikâyelerinin çoğunun konusu tarihsel ve toplumsal olaylardır. Ömer Seyfettin, hikâyelerinde tarihi ve toplumsal kaynaklardan faydalanırken okurlara toplumun değerler dizgesini hatırlatmaktadır. Yazarın ulus-devlete dayalı milliyetçi söylemi karakter, mekân ve zaman kurgusuna yansımaktadır. Yazarın karakter kurgusunda tarih, kimlik ve bellek kavramları arasındaki ilişkiye odaklanma söz konusudur. Ömer Seyfettin'in kuşak çatışması, Batı taklitçiliği, kültürel yabancılaşma ve kadın bireyin benlik arayışını ele aldığı Bahar ve Kelebekler hikâyesi bu kavramsal ilişkinin önemli bir örneğidir. Hikâyede geleneksel ve modern değerler kadın karakterlerin kimliği üzerinden sorunsallaşmaktadır.

Bu çalışmada Bahar Kelebekler adlı hikâyede kadın karakterlerin bireysel ve toplumsal kimlik kurgusu tahlil edilmektedir. Milliyetçi bir yazarın gözünden ideal kadın modelinin inşası incelenmektedir. Ömer Seyfettin'in “Müstakbel Validelerine”, “Maarif ve Kadınlar”, “Kadınlar ve Maarif” ve “İnkılaplarda Kadın” başlıklı yazıları incelenerek kadın ve eğitim konusuna bakış açısı ortaya konulmaktadır. Hikâyede yazarın toplumsal cinsiyet rollerine dair yaklaşımı anlatı diline nasıl yansıtılmıştır? Batı taklitçiliği, kültürel yabancılaşma ve kadın bireyin benlik arayışı hikâyede nasıl ele alınmaktadır? Eski ve yeni değerler arasındaki çatışma kadın karakterlerin kimlik inşasına nasıl yansımaktadır? Hikâyede yabancılaşma ve kuşak çatışmasının anlatımında hangi semboller kullanılmıştır? Çalışmamızda bu soruların yanıtları araştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ömer Seyfettin, Bahar ve Kelebekler, kadın dünyası.

ABSTRACT

Ömer Seyfettin who is one of the significant authors of the Milli Edebiyat (The Period of National Literature) is a pioneer of the “Yeni Lisan Hareketi” (New Language Movement) which formed around of the magazine entitled “Genç Kalemler” (Young Pens) in 1911. The author aimed at constructing the national identity through his stories. Ömer Seyfettin, who contributed to the history of literature as an intellectual as well as an author, wrote his works to revive the cultural identity and memory. Many of the stories are about historical and social cases. While the author benefits from the historical resources in the stories, he reminds the readers the system of social values. The author's reflection on the nationalist discourse of the nation-state affected in fictional character, space and time. He focuses on the relationship between history, identity and memory while creating the fictional characters. “Bahar ve Kelebekler” (Spring and Butterflies) in which the author deals with the conflict of generations, the imitation of the West, cultural alienation and the female character's pursuit of the self is a significant example of these relations. The traditional and modern values are problematized through the identities of his female characters.

In this paper, the fictions of the female characters' individual and social identities in the story entitled “Bahar ve Kelebekler”, are analysed. The construction of ideal model of women is examined through the lens of a nationalist author. The writer's point of view on woman and education is revealed through the articles titled “Müstakbel Validelerine” (To their Prospective Mothers) , “Kadınlar ve Maarif” (Women and Education) and “İnkılaplarda Kadın” (Women in Revolutions) How is the approach of the writer to the gender roles reflected to his narrative language? How is the imitation of the West, cultural alienation and the female character's pursuit of the self dealt in the story? How does the conflict between the old and new values affect the construction of the identities of female figures? Which symbols are used in the story to describe alienation and the conflict of generations? In this study the answers of these questions will be searched.

Key words: Ömer Seyfettin, Bahar ve Kelebekler, the world of women.

**TÜBİTAK ARAŞTIRMA PROJELERİ YARIŞMASINA KATILAN DANIŞMAN
ÖĞRETMENLERİN PROJE DENEYİMİ**

PROJECT EXPERIENCE OF THE CONSULTANT TEACHERS ATTENDING THE TUBITAK
RESEARCH PROJECTS COMPETITION

Doç. Dr. İsa DEVECİ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Hayri DAŞCI

Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Fen bilimleri dersi öğretim programının amaçlarından biri de öğrencilerin bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak sorunlara çözüm üretebilmesidir. Bu kapsamda MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) -TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu) arasında 2004 yılında imzalanan protokolle proje yarışmaları düzenlenmeye başlanmıştır. MEB bünyesinde “Bu Benim Eserim” ismiyle 10 yıl düzenlenen bu yarışma, bir yıl aradan sonra 2017 yılından itibaren “Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması” olarak isim değiştirmiş ve TÜBİTAK bünyesinde her yıl düzenlenmeye devam etmektedir. Bu araştırmanın amacı TÜBİTAK “Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması”nda en az bölge sergisine katılmış projelerin danışman öğretmenlerinin proje deneyimlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırma 2017-2019 yılları arasında Kahramanmaraş ilinden en az bölge sergisine katılmış beş danışman öğretmenle gerçekleştirilmiştir. Nitel yaklaşımla yürütülen çalışmada fenomenolojik araştırma deseni kullanılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme verileri içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda danışman öğretmenlerin tamamının proje yarışması öncesi proje deneyiminin olduğu, proje yarışması deneyimlerinden sonra lisansüstü eğitime başladıkları veya planladıkları, proje sürecinde öğretmenlerin yönlendirmeci bir tavır sergilediği, proje fikrinin öğrenciler tarafından bulunduğu, rapor yazımının öğretmen tarafından gerçekleştirildiği bulgularına ulaşılmıştır. Bunların yanında maddi yetersizlikler ve zaman sınırlılığı en fazla karşılaşılan zorluklar arasında yer almaktadır. Ayrıca öğretmenler tarafından serginin heyecanlı bir süreç olduğu, öğrencilerin sunum becerilerinin geliştiği belirtilmiştir. Diğer taraftan hazırlanan projelerin özgün, yararlı, uygulanabilir nitelikte olması gerektiği ve proje raporu yazımının önemli olduğu ifade edilmiştir. Başarılı bir proje hazırlama süreci için öncelikle öğretmen eğitiminin gerekli olduğu vurgulanmış, bunu sağlamak için lisansüstü eğitimin teşvik edilmesi, hizmet içi eğitimlerle proje yarışmalarının tanıtılarak proje hazırlama eğitimleri verilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: TÜBİTAK Araştırma Projeleri, Proje Yarışması, Bu Benim Eserim, Danışman Öğretmen, Proje Deneyimi

ABSTRACT

One of the aims of science curriculum is to help students to find solution to the problems by using scientific research methods. Within this scope, project competitions started to be organized after the protocol signed between “The Ministry of Education” and “The Scientific and Technological Research Council of Turkey (Turkish name:TUBITAK)” in 2004. This competition, which was held for 10 years under the auspices of the The Ministry of Education and with name of “This is My Work Project Competition”, changed its name to “Research Projects Competition Among Middle School Students” after 2017 and continues to be held annually under the auspices of TUBITAK. The aim of this research is to reveal the project experiences of the consultant teachers who participated in at least regional exhibition in “Projects Competition Among Middle School Students” of TUBITAK. The research was carried out with 5 consultant teachers who participated in at least a regional exhibition between 2017-2019 from Kahramanmaraş. Phenomenology research design was used in the study which was based on qualitative approach. Data were collected through semi-structured interviews. Interview data were analyzed with content analysis. At the end of the research; it was found that all of the consultant teachers had project experience before the project competition, they planned or started postgraduate education after attending the project competition, teachers showed a guiding attitude during the project process, the idea of the project was found by the students and the report writing was carried out by the teacher. In addition, financial inadequacies and time limitation are among the most encountered difficulties. Furthermore, teachers stated that the exhibition was an exciting process and the presentation skills of the students improved. On the other hand, it was stated that the projects should be original, useful and feasible, and the writing of the project report is important. It is emphasized that in-service teacher education is essential for a successful project preparation process. In order to achieve this, encouraging postgraduate education, providing project preparation education via introducing project competitions through in-service trainings is proposed.

Keywords: TUBITAK Research Projects, Project Competition, This is My Work, Consultant Teacher, Project Experience

**İLKOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA YER ALAN ATASÖZÜ VE DEYİMLERİN
ÖĞRENCİLERİN DİL KULLANIMINA ETKİSİ**
THE EFFECT OF PROPOSITS AND DISCOUNTS IN PRIMARY TURKISH COURSE BOOKS
ON THE LANGUAGE USE OF STUDENTS

Dr. Öğr. Üyesi Zekiye ÇAĞIMLAR

Çukurova Üniversitesi

Fülya YEŞİLOĞLU UÇAR

Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğü

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkokul Türkçe ders kitaplarında yer alan atasözü ve deyimlerin ilkokul 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin dil kullanımlarına etkisini incelemektir. Durum çalışması olarak tasarlanan araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Hatay ili Antakya ilçesinde bulunan 3 ilkokulda okuyan toplamda 10 2. sınıf, 10 3. sınıf ve 10 4. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt olarak kitap okuma sıklığı yüksek ve yazma becerisi gelişmiş öğrenciler seçilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrencilere Türkçe ders kitaplarında işlenen temalarla benzer konularda yazdırılan 2 serbest yazı metni kullanılmıştır. Elde edilen veriler, betimsel analiz tekniği ile çözümlenecektir. Temalarda yer alan atasözü ve deyimler sınıf bazında listelenecek ve öğrencilerin metinlerinde bu atasözü ve deyimleri ne sıklıkta kullandıkları ortaya konulmaya çalışılacaktır. Türkçe ders kitaplarının, öğrencilerin atasözü ve deyim kullanımını artırması ve yazma becerilerinde bunu yansıtması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Türkçe eğitimi, Atasözü ve Deyim Kullanımı, Dil Becerisi, Dil Becerisini Geliştirme.

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the effects of proverbs and idioms in primary school Turkish textbooks on language use of elementary school 2, 3 and 4 students. The study group of the research, which is designed as a case study, consists of 10 2nd grade, 10 3rd grade and 10 4th grade students studying in 3 primary schools in Antakya district of Hatay province in 2019-2020 academic year. In this research, criterion sampling, one of the purposeful sampling methods, was used. As a criterion, students with high frequency of reading books and writing skills were selected. In the research, 2 free writing texts were used as data collection tools, which were printed on subjects similar to the themes covered in Turkish textbooks. The data obtained will be analyzed by descriptive analysis technique. Proverbs and idioms in the themes will be listed on a class basis, and how often the students use these proverbs and idioms in their texts will be revealed. Turkish textbooks are expected to increase the use of proverbs and idioms and reflect this in their writing skills.

Keywords: Turkish education, Proverb and Idiom Use, Language Skill, Language Skill Development.

**İLKOKUL EĞİTİMİNDE AİLE KATILIMINA VE ENGELLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN
VE VELİ GÖRÜŞLERİ**
TEACHERS AND PARENTS 'VIEWS ON FAMILY PARTICIPATION AND BARRIERS IN
PRIMARY EDUCATION

Prof.Dr. Songül TÜMKAYA

Çukurova Üniversitesi

Fülya YEŞİLOĞLU UÇAR

Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğü

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğretmenlerinin ve velilerin aile katılımı konusundaki görüşlerini belirlemek ve aile katılımının varsa engelleri onları ortaya çıkarmaktır. Olgubilim (fenomenoloji) deseninde tasarlanan araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Hatay ili Antakya, Defne ve Altınözü ilçelerinde görev yapan sınıf öğretmenleri ve bu ilçelerde çocuğu ilkokulda okuyan veliler oluşturmaktadır. Bu araştırmada amaçlı örnekleme çeşitlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Bu araştırmada Antakya, Defne ve Altınözü ilçelerinde bulunan alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeye sahip okullar ve bu okullarda görevli 1., 2., 3. ve 4. sınıfları okutan 12 sınıf öğretmeni ve çocukları bu okul ve sınıflara devam eden 24 veli ile görüşmeler yapılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler, betimsel analiz tekniği ile çözümlenecektir. Bununla birlikte araştırmaya katılan öğretmenlerin ve velilerin aile katılımına ilişkin varsa engellerine ve bu engelleri kaldırmaya dair çözüm önerileri de ortaya koyulacaktır.

Anahtar kelimeler: İlkokul Eğitimi, Aile Katılımı, Veli Katılımı, Aile Katılımı Engelleri.

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the opinions of primary school teachers and parents about family participation and to reveal the obstacles of family participation. The study group of the study, which was designed in the phenomenology (phenomenology) design, consists of classroom teachers who work in Antakya, Defne and Altınözü districts of Hatay province in 2019-2020 academic year and parents of children studying in primary schools in these districts. In this research, maximum diversity sampling was used. In this research, schools with lower, middle and upper socio-economic status in the districts of Antakya, Defne and Altınözü, and 12 primary school teachers and their children attending the 1st, 2nd, 3rd and 4th classes in these schools and 24 parents interviews were conducted with. In the research, Semi-Structured Interview Form developed by the researchers was used as data collection tool. The obtained data will be analyzed with descriptive analysis technique. In addition, the obstacles of the teachers and parents who participated in the research, if any, and solutions for removing these barriers will be put forward.

Key words: Primary Education, Family Participation, Parental Participation, Family Participation Barriers.

KRONİK İNMELİ HASTALARDA DUYU ORGANİZASYON TESTİ İLE GÖVDE KONTROLÜ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SENSORY ORGANIZATION TEST AND TRUNK CONTROL IN PATIENTS WITH CHRONIC STROKE

Fzt. Edip Anıl ÇOPUR

Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı (Yüksek Lisans Öğrencisi)

Dr. Öğr. Üyesi Çetin SAYACA

Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı

ÖZET

Bu çalışma kronik inmeli hastalarda somatosensoriyal, vizüel ve vestibüler sistem ile gövde kontrolü arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapıldı.

Çalışmaya, Mini Mental Durum Testi'nden (MMSE) 24 ve üzeri puan alan, 40-69 yaş aralığında olan ve en az altı ay önce inme geçirmiş 30 hasta (15 erkek 15 kadın) dahil edildi. Ortopedik problemi, psikiyatrik tanısı, romatolojik hastalığı, serebrovasküler olay dışında nörodejeneratif hastalıkları, afazi ve anozognozisi olan hastalar çalışmaya dahil edilmedi. Değerlendirmek amacıyla 6 aşamalı Bilgisayarlı Dinamik Postürografi kullanılarak Duyu Organizasyon Testi (DOT) yapılmıştır. Duyu Organizasyon Testi'nin aşamaları: Gözler açık, kabin sabit, zemin sabit iken statik denge değerlendirmesi (DOT 1), gözler kapalı, kabin ve zemin sabit (DOT 2), gözler açık zemin sabit, kabin hareketli (DOT 3), gözler açık, kabin sabit zemin hareketli (DOT 4), gözler kapalı, kabin sabit, zemin hareketli (DOT 5), gözler açık, kabin ve zemin hareketli (DOT 6). Gövde kontrolü, Gövde Bozukluk Ölçeği (Trunk Impairment Scale) kullanılarak hastaların statik, dinamik oturma dengesi ve gövde koordinasyonu değerlendirildi.

Çalışmaya katılan hastaların yaş ortalamaları $56,10 \pm 7,78$ yıl olup 15'i sağ 15'i sol hemiplejidir. Değerlendirmeler sonucunda, statik ayakta durma dengesi (DOT 1), vizüel algı (DOT 4), gözler kapalı vestibüler algı (DOT 5), gözler açık vestibüler algı (DOT 6) parametreleri ile gövde kontrolü arasında pozitif yönde bir ilişki bulundu ($p < 0,05$ $r = 0.6-0.8$). DOT 2 ve DOT 3 ile arasında ise ilişki bulunamadı ($p > 0,05$).

Bu çalışma sonucunda gövde kontrolünün somatosensoriyal algı ilişkili olmadığı, daha çok vizüel ve vestibüler algı ile ilişkili olduğu bulundu.

Anahtar Kelimeler: İnme, Gövde kontrolü, Postürografi

ABSTRACT

The aim of this study was to investigate the relationship between somatosensory, visual and vestibular system and trunk control in patients with chronic stroke.

In the study 30 patients of 40 to 69 years old (15 males and 15 females) who had a stroke at least 6 months ago and had a score of 24 or more from the Mini Mental State Test (MMSE) were included. Patients with orthopedic problems, psychiatric diagnosis, rheumatologic disease, neurodegenerative diseases other than cerebrovascular event, aphasia and anosognosis were excluded from the study. In order to evaluate, Sensory Organization Test (SOT) was performed using 6-stages Computerized Dynamic Posturography. The Sensory Organization Test stages are as follows: Eyes open, cabin fixed, static stability assessment with floor fixed (SOT 1), eyes closed, cabin and floor fixed (SOT 2), eyes open, floor fixed, cabin moving (SOT 3), eyes open, cabin fixed, floor movable (SOT 4), eyes closed, cabin fixed, floor movable (SOT 5), eyes open, cabin and floor movable (SOT 6). Static, dynamic sitting balance and trunk coordination of the patients have been evaluated using trunk control, Trunk Impairment Scale.

The mean age of the patients was 56.10 ± 7.78 years and 15 of them were right and 15 of them were left hemiplegia. As a result of the evaluations, a positive relationship was found between static standing balance (SOT 1), visual perception (SOT 4), eyes closed vestibular perception (SOT 5), eyes open vestibular perception (SOT 6) and trunk control ($p < 0,05$ $r = 0.6-0.8$). No relationship was found between SOT 2 and SOT 3.

As a result of this study, trunk control was found not to be associated with somatosensory perception, but mostly with visual and vestibular perception.

Key Words: Stroke, Trunk control, Posturography

AN UPDATE TO THE PRIMARY CARE PERSPECTIVE ABOUT THE THYROID FUNCTION IN OBESE CHILDREN

Uzm. Dr. Mehmet Cenk BELİBAĞLI

Adana City Training and Research Hospital

ABSTRACT

The studies focusing on obese children have shown that thyroid hormone alteration is the most common endocrinologic problem encountered in this particular patient group. Many reports show that thyroid-stimulating hormone (TSH) is increased in obese children with normal T4 levels. This condition is known as subclinical hypothyroidism, isolated hyperthyrotropinaemia or biochemically compensated primary hypothyroidism. In primary care, physicians commonly develop the urge to refer a pediatric patient even with an insignificant increase (4-10 μ IU/ml) in (TSH) albeit normal T4 levels. The increasing number of reports on thyroid functions of these patients initiated a debate about the severity and the necessity of medical treatment of the condition. Such a reaction of a physician depends on the idea that in childhood a dysfunctional thyroid gland, based on the severity of the alteration, may have a negative effect on growth and brain maturation. The scant literature regarding the pathophysiology of thyroid functions in childhood obesity prevents making clear assumptions. In a study about TSH and free T4 measurements in a database of 121,052 children aged 0.5–16.0 years suggested that mild subclinical hypothyroidism (TSH level, 5.5–10.0 mIU/l) might be observed during a routine assessment of thyroid function among 2.9% of children. Nevertheless, the majority of studies indicate that subclinical hypothyroidism is a benign and remitting condition among children, with a low risk of progression to overt thyroid dysfunction.

Keywords: Childhood obesity, primary health care, thyroid hormones

İNFLAMATUVAR BARSAK HASTALIKLARI VE OBEZ ÇOCUKLAR

Uzm. Dr. Kübra İRDAY DEMİR

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

ÖZET

Obezite, tüm dünyada artış göstermektedir. Benzer olarak yaşam boyu tıbbi tedavi ve hatta cerrahi müdahale gerektirebilen inflamatuvar barsak hastalıkları (İBH) insidansı, özellikle çocukluk çağı döneminde, obezite ile paralel bir artış göstermektedir. İBH mortalite oranları çok düşük bir hastalıktır. Ancak, kanser ve ilişkili olduğu diğer tıbbi durumlardan dolayı topluma göre ölüm riskinin, ülseratif kolit (UK) hastalarında tanıyı takip eden ilk sene, Crohn hastalarında (CD) ise yaşam boyu %25 daha yüksek olduğunu ileri süre çalışmalar bulunmaktadır. Etiyolojisi halen tam olarak aydınlatılamayan İBH'nın batı ülkelerinde artan insidansı; aşırı kilo, obezite ve obezitenin ilişkili olduğu durumların İBH ile bağlantılı olduğu hipotezleri oluşmasına neden olmuştur. Kopenhag'da 7 ile 13 yaş arasındaki 316,799 çocuğun 10 milyon insan-yılı takibinin sonuçlarının analizinin yapıldığı bir çalışmada 30 yaştan önce tanı konulan CD ile çocukluk çağı obezitesi arasında pozitif ilişki, yaştan bağımsız olarak UK arasında ise negatif ilişki bildirilmiştir. Ayrıca, obezitenin bu hastalıkların seyri ve cerrahi ilişkili durumlar üzerinde etkisinin olduğu gösterilmiştir. Klasik olarak İBH tanısı esnasında kilo kaybı ve düşük vücut kitle indeksi sık görülen bulgulardır. Ancak son zamanlarda yapılan çalışmalar bunun aksini iddia etmektedir. Literatürde yeni İBH tanısı alan çocuklarda aşırı kilo ve obezite oranını %8.4 ile %23.4 arasında bildiren birçok çalışma mevcuttur. Günümüzde çocuk hastada aşırı kilo veya obezitenin İBH şüphesini zayıflatmaması gerektiği yönünde birçok ciddi kanıt bulunmaktadır. Bu nedenle hekimin bu konuda farkındalığını güncellemesi gerekebilir.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk çağı obezitesi, çocukluk çağı aşırı kilo, inflamatuvar barsak hastalıkları

**MEKANİK VENTİLASYONDAKİ HASTALARINHEMŞİRELİK GİRİŞİMLERİ
SIRASINDA DENEYİMLEDİKLERİ AĞRI DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ**
AN EXAMINATION OF PAIN BEHAVIOR EXPERIENCED DURING NURSING
INTERVENTIONS BY PATIENTS ON MECHANICAL VENTILATION

Öğr. Gör. Ece KURT

Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı

Prof. Dr. Ayten ZAYBAK

Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, mekanik ventilasyondaki hastaların hemşirelik girişimleri sırasındaki ağrı davranışlarının incelenmesi amacıyla yapılmış tanımlayıcı bir çalışmadır.

Yöntem: Araştırma Ekim 2017 – Mart 2018 tarihleri arasında, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Nöroloji Yoğun Bakım Ünitesi ile Anesteziyoloji ve Reanimasyon Yoğun Bakım Ünitesi’nde tedavi olan, mekanik ventilasyona bağlı, ve sözel iletişim kuramayan hastalarla yapılmıştır. Yakınlarından araştırma için izin alınan 165 hastaya uygulanan 284 hemşirelik girişimi (solunum yollarının aspirasyonu, yara bakımı, kateter bakımı, enjeksiyon uygulamaları, yatak banyosu, perine bakımı, pozisyon değiştirme, masaj uygulama, ağız bakımı gibi) öncesinde ve sırasında olmak üzere toplam 568 ağrı değerlendirmesi yapılmıştır. Hastaların yatış süresi, yatış nedeni ve kronik hastalıkları gibi veriler “Olgu Rapor Formu”na kaydedilmiştir. Hastaların sedasyon düzeyleri “Ramsay Sedasyon Ölçeği”ne göre (1) ağrıları ise “Davranışsal Ağrı Ölçeği”ne (2) göre belirlenmiştir. Sedasyon ölçeğinde 1, 2, 3 puanları uyanıklık düzeyini; 4, 5, 6 puanları ise uyku düzeyini ifade etmektedir. Davranışsal Ağrı Ölçeği’nde ise yüz ifadesi, üst ekstremiteler ve ventilatör ile uyum olmak üzere üç madde ve her bir maddede ağrıya karşı gösterilen davranışsal tepkileri içeren dört değişken bulunmaktadır. Ayrıca, hastalara uygulanan girişimler öncesi ve sırasında hastaların nabız, kan basıncı, vücut sıcaklığı ve oksijen saturasyon değerleri monitörden okunarak Olgu Rapor Formu’na kaydedilmiştir.

Hastalardan elde edilen demografik verileri sayı ve yüzdelik analizi, hastaların hemşirelik girişimleri öncesi ve sırasındaki ağrı düzeyleri arasında fark belirlenmesinde WilcoxonSignedRanks testi, farklı girişimlere göre ağrı seviyeleri arasındaki farkın belirlenmesinde Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Çalışmanın, anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Sonuç: Hastaların %45,4’ünün 65 yaş üzeri, %59,4’ünün erkek olduğu, %66.1’inin kronik hastalığının bulunduğu saptanmıştır. En büyük ağrı puan farkı oluşturan işlem nazogastrik kateter uygulamasıdır ve işlem sırasında hastaların ağrısının ortalama 3 puan arttığı gözlenmiştir. En düşük ağrı puan farkını 0,27 puan ile göz bakımı oluşturmaktadır. Yatak banyosu, perine bakımı ve NG kateter uygulaması sırasında bütün fizyolojik parametrelerde anlamlı düzeyde artış olurken ($p<0.05$), trekeostomi kanülü bakımı, nazotrakeal aspirasyon ve üretral kateterizasyon sırasında hiçbir fizyolojik parametrede anlamlı değişiklik olmamıştır ($p<0.05$).

Anahtar kelimeler: Ağrı, yoğunbakım, hemşirelik

KAYNAKLAR

1. Jacobi J, Fraser GL, Coursin DB, Riker RR, Fontaine D, Wittbrodt ET. et al. Clinical Practice Guidelines For The Sustained Use Of Sedatives And Analgesics In The Critically Ill. CritCareMed 2002;30(3):119-141.
2. Riker RR, Picard JT, Fraser GL. Prospective Evaluation Of The Sedation-Agitation Scale For Adult Critically Ill Patients. Critical Care Medicine 1999;(27):1325-1329

ABSTRACT

Aim: The present is a descriptive study conducted with the aim of examining pain behavior experienced during nursing interventions by patients on mechanical ventilation.

Method: The study was carried out with patients under treatment in the Neurology Intensive Care Unit at Ege University Medical Faculty in the October 2017-March 2018 period, who were connected to a mechanical ventilator and were unable to communicate verbally. Permission was taken from the relatives of 165 patients for research and a total of 568 pain assessments were made before and after 284 nursing interventions (aspirating the respiratory tract, wound care, catheter treatment, injection applications, bed bath, perineal care, positions changes, massage applications, mouth care etc.). Data concerning the patients duration of hospital stay, reasons for hospitalization and chronic diseases etc. were recorded on the "Case Report Form". Patients' sedation levels were determined according to the "Ramsay Sedation Scale" (1) and their pain according to the "Behavioral Pain Scale" (2). On the sedation scale, scores of 1, 2 and 3 represent the level of wakefulness while 4, 5 and 6 show sedation. On the other hand, the Behavioral Pain Scale consists of three items namely facial expression, upper limb movement and compliance with mechanical ventilation, each of which includes four variables on the behavioral responses given to pain. In addition, before and after the interventions applied on patients, their pulse, blood pressure, body temperature and oxygen saturation values were read on the monitors and recorded on the Case Report Form.

Demographic data obtained from the patients were analyzed using numbers and percentages, the difference between their pain levels before and during the nursing interventions using the Wilcoxon Signed Ranks test and the difference between pain levels by different interventions using the Kruskal Wallis test. The level of significance was accepted as $p < 0,05$ in the present study.

Conclusion: It was seen that 45,4% of the patients aged over 6, 59,4% were males and 66.1% had chronic diseases. The intervention causing the biggest pain score difference was nasogastric intubation and patients' pain was observed to increase 3 points on average during this intervention. The smallest pain score difference was found as 0.27 points during eye care. While a significant increase was seen in all physiological parameters during bed bath, perineal care and NG catheterization ($p < 0.05$), no significant change occurred in none of the physiological parameters during tracheostomy tube care, nasotracheal aspiration and urethral catheterization ($p < 0.05$).

Keywords: Pain, intensive care, nursing

REFERENCES

1. Jacobi J, Fraser GL, Coursin DB, Riker RR, Fontaine D, Wittbrodt ET. et al. Clinical Practice Guidelines For The Sustained Use Of Sedatives And Analgesics In The Critically Ill. CritCareMed 2002;30(3):119-141.
2. Riker RR, Picard JT, Fraser GL. Prospective Evaluation Of The Sedation-Agitation Scale For Adult Critically Ill Patients. Critical Care Medicine 1999;(27):1325-1329

HEMODİYALİZ TEDAVİSİ GÖREN KRONİK BÖBREK YETMEZLİĞİ HASTALARINDA HEMŞİRELİK TANILARININ BELİRLENMESİ: ROPER, LOGAN VE TIERNEY'İN HEMŞİRELİK MODELİ

DETERMINING NURSING DIAGNOSIS IN CHRONIC KIDNEY FAILURE PATIENTS
TAKING HEMODIALYSIS TREATMENT: ROPER, LOGAN AND TIERNEY'S NURSING
MODEL

Dr. Öğr. Üyesi Zehra ESKİMEZ

Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı

Öğr. Gör. İpek KÖSE TOSUNÖZ

Mustafa Kemal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim

Hemşire Alev KESKİN

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi

Öğr. Gör. Ece KURT

Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı

Prof. Dr. Saime PAYDAŞ

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi

Öğr. Gör. Bülent KAYA

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi

ÖZET

Amaç: Hemodiyaliz, kronik böbrek yetmezliği olan hastalar için rutin bir tıbbi müdahaledir. Hastalar hemodiyaliz sırasında farklı tepki verebilir ve sorunlar yaşayabilirler. Bu nedenle hemodiyaliz tedavisi gören hastalarda hemşirelik tanıların belirlenmesi önemlidir. Bu çalışma hemodiyaliz tedavisi gören kronik böbrek yetmezliği hastalarının Roper, Logan, Tierney' in Yaşam Aktivitelerine Dayalı Hemşirelik Modeli'nden yararlanılarak Hemşirelik tanıların belirlenmesi amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı tipte olan çalışmanın örneklemini bir üniversite hastanesinin Hemodiyaliz Ünitesinde kronik böbrek yetmezliği nedeniyle hemodiyaliz uygulanan 42 hasta oluşturmuştur. Veriler, literatürden yararlanılarak oluşturulan "Hasta Bilgi Formu" ve Roper, Logan, Tierney' in Yaşam Aktivitelerine Dayalı Hemşirelik Modeli'nden yararlanılarak günlük yaşam aktivitelerine göre hazırlanan "Bakım Gereksinimlerini Belirleme Formu" ile toplanmıştır. Hemşirelik tanıların belirlenmesinde Kuzey Amerika Hemşirelik Tanıları Birliği (NANDA) tarafından 2015-2017 yılları arasında gözden geçirilmiş tanımlar kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemodiyaliz hastalarının yaş ortalamaları 57,31±16,59'dur. . Katılımcıların çoğunluğu (%90,5) haftada 3 kez hemodiyaliz tedavisi görmektedir. Veriler Günlük Yaşam Aktivitelerine dayalı Hemşirelik Modeline göre incelendiğinde, 12 günlük yaşam aktivitesine ait toplam 46 NANDA-I hemşirelik tanısı saptanmıştır. Bu tanıların altı tanesi tüm hastalarda (%100) görülen hemşirelik tanısı olup bu tanımlar: enfeksiyon riski, kanama riski, elektrolit dengesizliği riski, etkisiz renal perfüzyon riski, vücut sıcaklığında bozulma riski ve deri bütünlüğünde bozulmadır. Belirlenen hemşirelik tanılarından %83,33'ü gerçek tanı ve %26,19'u risk tanısıdır.

Sonuç: Hemodiyaliz ünitelerinde bulunan hastalar için sistematik hemşirelik bakımının planlanması ve uygulanması tedavi sürecinin önemli bir adımıdır. Doğru hemşirelik bakımı, eksiksiz veri toplama, değerlendirme ve hemşirelik tanılarının belirlenmesiyle mümkündür. Bu nedenle bu ünitelerde tedavi gören hastalar için ortak hemşirelik tanı listelerinin oluşturulmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu amaçla benzer çalışmaların daha büyük örneklemeler ile uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemodiyaliz, hemşirelik tanısı, hemşirelik modeli

ABSTRACT

Aim: Hemodialysis is a routine medical intervention for chronic kidney failure patients. During hemodialysis, patients may give different responses and experience problems. Therefore, it is important to specify nursing diagnosis in patients taking hemodialysis treatment. The present study was designed to determine the nursing diagnosis using Roper, Logan, Tierney's Nursing Model Based on Activities of Daily Living for kidney failure patients taking hemodialysis treatment.

Method: The present is a cross-sectional and descriptive study and the sample consisted of 42 patients taking hemodialysis due to chronic kidney failure at the hemodialysis Unit of a university hospital. The data were collected via the "Patient Information Form" developed based on the related literature and the "Determining Care Needs Form" designed according to daily life activities based on Roper, Logan, Tierney's Nursing Model Based on Activities of Daily Living. Nursing diagnosis was specified using the diagnoses reviewed between 2015 and 2017 by the North American Nursing Diagnosis Association (NANDA).

Findings: Mean age of the hemodialysis patients included in the study was 57,31±16,59. A majority of the participants (90,5%) take hemodialysis treatment 3 times a week. When the data was examined on the basis of the Nursing Model based on Activities of Daily Living, a total of 46 NANDA-I diagnoses were found pertaining to 12 daily life activities. 6 of these are nursing diagnoses that are seen in all patients (100%) and they are the risk of infection, risk of bleeding, risk of electrolyte imbalance, ineffective renal perfusion risk, risk of body temperature impairment and skin integrity impairment. Of the nursing diagnoses found, 83,33% are real diagnoses and 26,19% are risk diagnosis.

Conclusion: Planning and implementing a systematic nursing care for patients in hemodialysis units is an important step of the treatment process. Right nursing care, is possible through collecting and evaluating complete data and determining nursing diagnosis. Therefore, it is considered that developing common nursing diagnosis lists for the patients treated in these units would be beneficial. To this end, it is recommended that similar studies be conducted with larger samples.

Keywords: hemodialysis, nursing diagnosis, nursing model

**MATRİKS METALLOPROTEİNAZ 9 VE 12 İLE MATRİKS
METALLOPROTEİNAZ DOKU İNHİBİTÖRÜ-1 EKSPRESYONLARININ
ENDOMETRİYOTİK DOKULARDA İMMUNOHİSTOKİMYASAL OLARAK
GÖSTERİLMESİ**

Dr. Öğr. Üyesi Leman SENCAR

Çukurova Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Yurdun KUYUCU

Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Endometriyozis, endometriyal dokuların uterus dışında, periton, overler, rektouterin poş gibi dokularda yerleşmesiyle oluşan östrojen bağımlı bir hastalıktır. Üreme çağındaki kadınların yaklaşık %6-10'unda görülen bu hastalık genellikle kronik pelvik ağrı, dismenore ve infertilite ile birlikte seyreder. Genetik, hormonal ve çevresel faktörlerin kompleks etkileşimlerinin endometriyozis oluşumunda rol oynadığı bilinmekle birlikte endometriyozis patogenezinde yer alan moleküler mekanizmalar hala aydınlatılamamıştır.

Son yıllarda yapılan çalışmalarda, matriks metalloproteinazları (MMP) ve bunların endojen inhibitörleri olan matriks metalloproteinaz doku inhibitörleri (TIMP) endometriyozis oluşumunda hedef moleküller olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazal membranın ve bazı ekstrasellüler matriks proteinlerinin yıkımından sorumlu bir matriks metalloproteinazı olan MMP-9'un ektopik endometriyal dokuların implantasyonu ve invazyonunda önemli rol oynadığı bildirilmiştir. İnsan makrofaj metalloelastazı (MMP-12)'nin oral skuamöz hücreli kanserler ve akciğer kanserlerinde makrofajlar ve transforme olmuş epitelyal hücreler tarafından eksprese edildiği gösterilmiştir. Endometriyotik dokularda, MMP-12 ekspresyonunun gösterildiği, MMP-9, MMP-12 ve bunların doğal inhibitörü olan TIMP-1 ekspresyonlarının ve bu ekspresyonlar arasındaki dengenin birlikte değerlendirildiği bir çalışmaya literatürde rastlanmamıştır. Bu sebeple, çalışmamızda, normal endometriyal ve endometriyotik dokulardan elde edilen parafin bloklarda, MMP-9, MMP-12, TIMP-1 ekspresyonlarının ve bu ekspresyonlar arasındaki dengenin immunohistokimyasal yöntemlerle gösterilmesi amaçlanmıştır.

Bu amaçla, normal endometriyal dokulardan oluşan kontrol grubu (n=15) ve endometriyotik dokulardan oluşan deney grubundan (n=25) elde edilen parafin bloklardan 5 µm kalınlığında kesitler alınmış ve bu kesitlere MMP-9, MMP-12 ve TIMP-1 ekspresyonlarının gösterilmesi için immünohistokimyasal yöntemler uygulanmış ve skorlama yapılmıştır. İmmünohistokimyasal skorlamada, deney grubunda MMP-9 ekspresyonlarının yüzey ve bez epitel hücrelerinde kontrol grubuna oranla artış gösterdiği fakat bu artışın anlamlı olmadığı, stromada ise MMP-9 ekspresyonunun kontrol grubuna oranla anlamlı derecede artmış olduğu görüldü. MMP-12 ekspresyonlarının deney grubunda yüzey ve bez epitelinde artış gösterdiği, endometriyal stromada ise kontrole oranla anlamlı

olarak artış gösterdiği bulundu. TIMP-1 immünoreaktiviteleri değerlendirildiğinde, deney grubunda yüzey epiteli, bez epiteli ve stromal hücrelerde TIMP-1 ekspresyonlarının kontrole oranla anlamlı derecede azalmış olduğu görüldü.

Bulgularımız değerlendirildiğinde, endometriyotik dokularda azalmış TIMP-1 ekspresyonu sebebi ile MMP'ler üzerindeki inhibisyonun ortadan kalkmış olduğu ve bu durumun MMP-9, MMP-12 ekspresyonlarında artışa neden olabileceği, dolayısı ile MMP/TIMP dengesindeki bu bozukluğun endometriyozis patogenezinde rol oynayabileceği kanaatine varıldı.

Anahtar Kelimeler: Endometriyozis, MMP-9, MMP-12, TIMP-1, immunohistokimya

EV İÇİ ÇOCUK YANIKLARINDA KOLAYLAŞTIRICI ETKENLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Uz. Dr. Özer ÖZLÜ

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi A.B.D

Uz. Dr. Abdulkadir BAŞARAN

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi A.B.D

Uz. Dr. Kayhan GÜRBÜZ

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi A.B.D

ÖZET

Amaç: Çocuk yanıklarının çoğu ev içerisinde meydana gelmektedir. Bu yanıkların büyük bir kısmı önlenabilir yanıklar arasındadır. Yanık yaralanmasına neden olan faktörlerin saptanması bu yaralanmaların önlenmesi için yapılacak çalışmalara yol gösterici olacaktır. Bu çalışmamızda ev içi yanık yaralanmalarında yaralanmaya yol açan faktörleri değerlendirerek yanıkta önleme ve farkındalık yaratma çabalarına katkıda bulunmayı amaçladık.

Materyal ve Metod: Çalışmamızda 1 Temmuz 2019 ve 31 Aralık 2019 tarihleri arasında hastanemiz yanık merkezinde yatarak tedavi edilen ev içi yanık yaralanması olan çocuk hastalar kesitsel olarak incelendi. Çalışma ile ilgili onam alınan hasta yakınları ile birebir görüşülerek anket formu dolduruldu, hasta dosyaları ve hastane elektronik veri tabanından ise klinik veriler incelendi. Demografik ve epidemiyolojik veriler, yanık etiyojisi, yanık total vücut alanı yüzdesi ve yanık yaralanmasına yol açan etkenler değerlendirildi.

Bulgular: Çalışma süresi boyunca çalışmaya katılmayı kabul eden 60 ev içi çocuk yanığının sonuçları incelendi. Bu hastaların 30'u erkek, 30'u kadın hastaydı. Hastaların yaş ortalaması $3,98 \pm 3,72$ olarak bulundu. Yaralanma 31 (%51,66) hastada mutfakta, 27 (%45) yemek yedikleri yerde, 2 (%3,33) hastada ise banyoda gerçekleşmişti. On dört (%23,33) hasta yanma esnasında yalnızdı. Etiyolojide 48 (%80) hastada haşlanma, 10 (%16,66) hastada alev, 2 (%3,33) hastada ise elektrik etkendi.

Sonuç: Ev içi çocuk yanıklarında yaralanmaya sebep olan faktörler ortamda yanığa neden olabilecek kaynak varken okul öncesi çocukların yalnız ve gözetimsiz bırakılmaları, yer sofrasında tencere ve çaydanlığın çocuğun ulaşma mesafesinde olması, kalabalık yaşam alanı ve ihmaldir. Bu konuda ebeveyn eğitimi ve yerde yemek yerken çocuğun ulaşma mesafesinde yanığa sebep olabilecek kaynak bulundurmama tedbirleri ile yanık insidansında azalma sağlanacaktır.

Anahtar kelimeler: Çocuk yanığı, ev içi, korunma

YANIK MERKEZİMİZDEKİ 2 YILLIK MORTALİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Uz. Dr. Kayhan GÜRBÜZ

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi A.B.D

Uz. Dr. Özer ÖZLÜ

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi A.B.D

Uz. Dr. Abdulkadir BAŞARAN

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi A.B.D

ÖZET

Amaç: Sağlık hizmetlerindeki gelişmeler sayesinde son yıllarda ağır yanık yaralanmalarından sonra sağ kalım oranları artmıştır. Mortalite oranları yanık yönetim sisteminin değerlendirilmesinde önemli objektif sonuç parametrelerindendir. Bu çalışmamızda yanık merkezimizde mortaliteye etki eden faktörleri değerlendirerek yanık takip ve tedavisindeki iyileştirme çabalarına katkıda bulunmayı amaçladık.

Materyal ve Metod: Çalışmada 1 Ekim 2018 ve 31 Eylül 2019 tarihleri arasında hastanemiz yanık merkezinde yatarak tedavi edilen 900 hastanın tıbbi verileri hasta dosyaları ve hastane elektronik veri tabanından retrospektif olarak incelendi. Demografik ve epidemiyolojik veriler, yanık etiyojisi, yanık total vücut alan yüzdesi, yandaş hastalıklar ve ek travma varlığı, tedavi verileri ve mortalite nedenleri değerlendirildi.

Bulgular: Yatarak tedavi edilen 900 hastanın 19'unda (%2,11) mortalite gerçekleşti. Bu hastaların 14'ü erkek, 5'i kadın hastaydı. Bu hastaların yaş ortalaması $47,84 \pm 25,42$ (2-90) olarak bulundu. Yanık total vücut alan yüzdesi $51,74 \pm 30,25$ idi. Hastalar yoğun bakımda ortalama $18,78 \pm 22,94$ gün takip edildi. Dokuz hastada (%47,37) sepsise bağlı multi organ yetmezliği sonucu mortalite gerçekleşti. Pseudomonas, acinetobakter ve candida en sık izole edilen mikroorganizmalardı. Yedi hastada inhalasyon yanığı (2 hastada sepsis ve inhalasyon yanığı birlikte mevcuttu), iki hastada yüksekten düşmeye bağlı ek travma, üç hastada ise ileri yaş ve yandaş hastalık (KOA, KAH, KKY) mortalite nedeni idi.

Sonuç: Yanıkta mortaliteye etki eden faktörler total vücut yanık alan yüzdesi, ileri yaş ve inhalasyon yanığı, yandaş hastalık ve ek travma varlığıdır. Yanığın akut fazında erken cerrahi eksizyon ve greft ile kapama yapılması yanında cerrahi sterilizasyon kurallarına uyulması mortalitenin azaltılmasına katkıda bulunacaktır.

Anahtar kelimeler: Yanık, mortalite, sepsis, yoğun bakım

YIKICI DUYGUDURUM DÜZENLEYEMEME BOZUKLUĞUNUN TEDAVİSİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

CURRENT APPROACHES IN THE TREATMENT OF DISRUPTIVE MOOD DYSREGULATION DISORDER

Dr. Öğr. Üyesi Zehra TOPAL

Gaziantep Üniversitesi

ÖZET

Yıkıcı Duygu durum Düzenleyememe Bozukluğu (YDDDB) ilk kez DSM 5 (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders-5) ile tanımlanan kronik irritabilite ve öfke patlamaları ile karakterize yeni bir tanıdır. Oldukça tartışmalı bir şekilde DSM içerisinde yer alsa da ICD-11 YDDDB tanısına kendi sınıflama sistemi içerisinde yer vermemiş, kronik irritabilite ve öfke patlamaları yaşayan bu çocukları Karşı Olma Karşı Gelme Bozukluğu içerisinde “Kronik İrritabilite ile Seyreden Tip” olarak bir alt kategori şeklinde tanımlamıştır. DSM içerisinde yer aldığı ilk yıllarda tartışmalı bir tanı olması sebebiyle tanının geçerliliği ile ilgili çalışmalar ön planda iken özellikle son 5 yılda YDDDB tedavisine yönelik önemli araştırmalar yürütülmüştür. YDDDB’ye yüksek oranda Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu eşlik etmesinden dolayı stimulan kullanımı ile ilgili yürütülmüş randomize kontrollü çalışmalar DEHB semptomlarından bağımsız olarak stimulanların YDDDB’deki emosyonel semptomlara fayda sağladığını göstermektedir. Uzunlamasına takip çalışmaları YDDDB’li çocuk ve gençlerde ilerleyen yıllarda daha çok anskiyete ve depresyon geliştiğini göstermesinden yola çıkarak YDDDB’de seçici serotonin geri alım inhibitörü (SSRI) etkinliğini araştıran büyük ölçekli bir RKÇ’da SSRI’ların kronik irritabilite ve öfke patlaması yakınmalarını plaseboya göre daha fazla düzelttiğini göstermiştir. Yine uzun yıllardır antipsikotiklerin agresyon, öfke ve irritabilite tedavisinde etkin olduğu bilinmekte bu nedenle YDDDB tedavisinde antipsikotiklerin de kullanılabileceği bildirilmektedir. Tüm bu farmakolojik önerilerin yanı sıra yürütülen araştırmalarda YDDDB’nin birinci seçenek tedavisinde psikoterapotik müdahaleler ön plana çıkmaktadır. Diyalektik Davranışçı Terapi, Kişiler Arası İlişkiler Terapisi, Bilişsel Davranışçı Terapi ve uyaranların olumsuz yorumlanmasını azaltmaya yönelik müdahalelerin YDDDB’de etkili olduğunu gösteren araştırmalar bulunmaktadır.

YDDDB 2013 yılında DSM 5 ile ortaya çıkan bir tanı olduğu için tedavi kılavuzu henüz bulunmamakla birlikte güncel veriler tedavide ilk seçeneğin psikoterapotik müdahaleler olması gerektiğini, fayda sağlanamadığı takdirde stimulanlar, antipsikotikler ve SSRI’ların farmakolojik müdahalede etkili olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yıkıcı duygudurum düzenleyememe bozukluğu, farmakolojik tedavi, psikososyal tedavi

ABSTRACT

Disruptive mood dysregulation disorder is a new diagnosis characterized by chronic irritability and temper tantrums, first defined by DSM 5 (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders-5). Although it is quite controversially included in DSM, ICD-11 has not identified YDDDB in its classification system, and defined these children with chronic irritability and anger bursts as a subcategory in oppositional defiant disorder (ODD). Since it was a controversial diagnosis, in the first years in which DSM was included, the studies on the validity of the diagnosis were at the forefront. However, important researches have been carried out especially in the last 5 years for the treatment of DMDD. Due to the high level of Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) accompanied by DMDD, some randomized controlled studies (RCS) which investigated effect of stimulants show that stimulants are effective for emotional symptoms in DMDD regardless of ADHD comorbidity. Based on the fact that children and adolescents with DMDD develop more anxiety and depression in the following years an important RCS investigated the selective serotonin reuptake inhibitor (SSRI) efficiency in DMDD and it showed that SSRIs are more effective than placebo for DMDD treatment. It has been known for many years that antipsychotics are effective in the treatment of aggression, anger and irritability, therefore. In addition to all these pharmacological suggestions, psychotherapeutic interventions come into prominence in the first-line treatment of the YDDDB. There are studies showing that dialectical behavioral therapy, interpersonal therapy, cognitive behavioral therapy and interventions to reduce the negative interpretation of stimuli are effective in YDDDB.

Since YDDDB is a diagnosis that emerged with DSM 5 in 2013, there is no treatment guide yet, but current data shows that the first option in treatment should be psychotherapeutic interventions, and stimulants, antipsychotics and SSRIs are effective in pharmacological intervention if no benefit is provided with psychotherapeutic interventions.

Keyword: Disruptive mood dysregulation disorder, pharmacologic treatment, psychosocial treatment

BENZİN İSTASYONU ÇALIŞANLARINDA ANTİSTATİK BOT KULLANIMIN AYAK SAĞLIĞINA ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Deniz Erdan KOCAMAZ

Hasan Kallyoncu Üniversitesi

Fzt. Kamil ÖZDEMİR

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

ÖZET

Statik Bot benzin istasyonlarında çalışan işçilerin vücutlarında oluşabilecek statik elektriği önlemek ve olası iş kazalarının önüne geçmek için kullanması zorunlu iş yeri ekipmanlarındanır.

İş Yeri ve Güvenlik Ekipmanlarından olan botların kullanımı: Türkiye ve Dünya genelinde sadece petrolle sınırlı olmayıp itfaiyeciler, inşaat işçileri, tarım işçileri, özel güvenlikler, polisler, askeri birlikler, maden işçileri, tersane çalışanları vs kullanılmakta ve bu meslek gruplarında hayati önem taşımaktadır.

Başta Belediye ve İtfaiye ekiplerinde olmak üzere diğer tüm bot kullanan işçiler için su geçirmezlik ve yeterli ayak bileği desteği, ideal bir çalışma botunu daha rahat ve daha konforlu hale getirecek tasarım özelliklerindendir.

Görülen eksiklik şudurki; güvenlik botlarının uç kısımlarında bulunan çelikten yapılmış koruyucu maddeler botların esneklik özelliğinin kaybolmasına neden olmuştur . Bu nedenle topuk vuruşu ve taban teması için hernekadar büyük problem arz etmesede parmak kalkışı esnasında parmak fleksiyonu tam gerçekleşmediği için adım almada ve ileri doğru harekette ayak bileğinde daha fazla tork gerektirdiğini, buda fiziksel zorlanmayı ve kas-iskelet sistemi yaralanma riskini artırabileceğini göstermektedir.

Çalışmamızın amacı benzin istasyonlarında kullanılan botların ayak sağlığına etkilerini incelemektir. Güvenlik botlarını kullanan işçilerde yaşam kalitesi, yorgunluk, depresyon ve ayak sağlığına etkisinin araştırılarak her geçen gün artan bot kullanımlarının koruyucu sağlık hizmetlerinde etkinliğin artırılması için katkıda bulunmaktır.

Ayak problemlerindeki artışın gerek sağlık harcamalarını gerek insan hayatını olumsuz yönde etkiliyebildiğini düşünüyoruz. Bot üretimlerinin daha ergonomik ve daha kaliteli olması sağlık hizmetlerinde ilaç sektörüne aktarılan bütçenin düşeceğini ve ayak problemlerinin azalacağını düşünüyoruz.

Anahtar Kelimer: Bot kullanımı, ayak sağlığı, işyeri ekipmanları

ABSTRACT

Static Bot is one of the workplace equipment that employees working at gas stations must use to prevent static electricity that may occur in their bodies and prevent possible work accidents.

Workplace Safety and use of the boat with their equipment: in Turkey and the world is not limited to petrolerl firefighters, construction workers, agricultural workers, private security, police, military troops, miners, shipyard workers, etc. are used, and is vital in this occupational group.

Water proofing and adequate ankle support are among the design features that will make an ideal work boots more comfortable and more comfortable, especially for workers using municipal and fire brigade teams.

The shortcoming is that; The protective materials made of steel at the ends of the safety boots caused the flexibility of the boots to be lost. For this reason, although it does not present any major problems for heel strike and sole contact, it shows that it requires more torque in the ankle during step up and forward movement since the finger flexion is not fully realized during the finger lift, which may increase the risk of physical strain and musculoskeletal injury.

The aim of our study is to examine the effects of boots used at gas stations on foot health. The aim of this study is to contribute to increasing the effectiveness of preventive health services by increasing the use of boots, which are increasing day by day, by examining the effects of quality of life, fatigue, depression and foot health in workers using safety boots.

We think that the increase in foot problems can negatively affect health expenditures and human life. We believe that the boots are more ergonomic and of higher quality, and the budget transferred to the pharmaceutical industry in health care will decrease and foot problems will decrease.

Keywords: Boot use, foot health, workplace equipment

**AKILLI TELEFON KULLANMA SÜRESİNİN EL KAVRAMA KUVVETİ VE
BAŞPARMAK FLEKSİYON KAS KUVVETİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ**
THE INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF THE SMARTPHONE USE DURATION ON
HANDGRIP STRENGTH AND THUMB FLEXION MUSCLE STRENGTH

Öğr. Gör. Dr. Sema POLAT

Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Hilmi YÜCEL

Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma sağlıklı Türk popülasyonunda el kavrama kuvveti ve başparmak fleksiyon kas kuvveti üzerine akıllı telefon kullanma süresinin etkilerini değerlendirmek amacıyla yapıldı. Ölçümler, el kavrama kuvveti için el dinamometresi ve başparmak fleksiyon kas kuvveti için Nicholas Manuel Kas Testi aleti kullanılarak 190 sağlıklı kişiden (kadın,116;erkek,74) alındı. El kavrama kuvveti (sağ), el kavrama kuvveti (sol), başparmak fleksiyonu (sağ) ve başparmak fleksiyonu (sol) ölçümlerinin ortalama değerleri hesaplandı ve kaydedildi. SPSS 22.0 programı verilerin istatistiksel analizi için kullanıldı. Minimum (min.), maksimum (mak.), ortalama ve Standard sapma (SS) değerleri elde edildi. Ayrıca Kolmogorov Smirnov Testi sonucuna göre parametrik testlerden ANOVA testi kullanıldı. Ölçümlere Etik Kurul Onayı alındıktan sonra başlandı. Kadınlarda yaş, vücut ağırlığı ve boy uzunluğu ortalaması sırasıyla $19,94 \pm 2,26$ yıl, $57,40 \pm 9,30$ kg, $163,55 \pm 5,60$ cm iken aynı ölçümler erkeklerde sırasıyla $19,92 \pm 1,78$ yıl, $73,50 \pm 10,99$ kg, ve $179,26 \pm 7,03$ cm olarak bulundu. Cinsiyetler arasında vücut ağırlığı ve boy uzunluğu ölçümlerinde anlamlı fark bulundu ($p < 0,05$). Ayrıca, akıllı telefon kullanma süresi arttıkça el kavrama kuvveti değeri arttı. Ancak, en yüksek başparmak fleksiyon kas kuvveti ölçüm değerine hem sağ hem de sol tarafta 8 saat ve üzeri telefon kullanma süresinde ulaşıldı. Cinsiyet ile el kavrama kuvveti ve başparmak fleksiyon kas kuvveti arasında anlamlı ve yüksek ilişki bulundu ($p < 0,05$; $r > 0,700$). Bu çalışma el kavrama ve başparmak fleksiyon kas kuvveti üzerine akıllı telefon kullanma süresinin etkilerini değerlendirmek için önemli veri sağladı.

Anahtar Kelimeler: Akıllı telefon kullanma süresi, El kavrama kuvveti, Nicholas Manuel Kas Testi

ABSTRACT

The current study was undertaken to determine the effects of the duration of smartphone use on handgrip strength and thumb flexion muscle strength values in Turkish healthy population. The measurements were taken from 190 healthy subjects (female, 116; male, 74) using hand dynamometer for handgrip strength and Nicholas Manual Muscle Tester for thumb flexion muscle strength tests. The mean values of the handgrip strength right, handgrip strength left, thumb flexion muscle strength right and thumb flexion muscle strength left were calculated and recorded. SPSS 22.0 programme were used for statistical analysis of data. Minimum (min.), maximum (max.), mean and Standard deviation (SD) values were obtained. Also, ANOVA from parametric tests were chosen depending on the outcome of the Kolmogorov Smirnov Test. All the test procedures were conducted after ethics committee approval. The mean values of age, weight and height were 19.94 ± 2.26 years, 57.40 ± 9.30 kg, 163.55 ± 5.60 cm, respectively, in females, whereas the same values were found as 19.92 ± 1.78 years, 73.50 ± 10.99 kg, and 179.26 ± 7.03 cm, respectively, in males. There was a statistically significant difference in height and weight measurements between genders ($p < 0.05$). As the duration of smartphone use increased, handgrip strength value increased. However, the highest value of the thumb flexion muscle strength in right and left sides was appeared in duration of the smartphone use above 8 hours. There was a significant and high relation between gender and all muscle strength measurements ($p < 0.05$; $r = 0.700$). Conclusions: This study provided important data for evaluate of the effects of the smartphone use duration on handgrip and thumb flexion muscle strength.

Key Words: Duration of the smartphone use, Handgrip strength, Nicholas Manual Muscle Test

ANALYSIS OF THE DETERMINANTS OF AGRICULTURAL MECHANIZATION IN WEST AFRICA: CASE OF THE REPUBLIC OF BENIN

Yann Emmanuel MIASSI

Çukurova University (MSc candidate)

ABSTRACT

The present study aims to analyze the determinants of agricultural mechanization in West Africa, specifically in the Republic of Benin. This study was based on data collected from a sample of 120 farmers. The data collected mainly concerns the socio-economic and demographic characteristics of producers. Using STATA software, a Logit regression model identified the parameters influencing the adoption of agricultural mechanization by producers in Benin. The membership of a group positively influence producer's recourse to mechanization. However, variables such as the age of the producer, and the size of the household negatively impact this choice.

It is therefore imperative that sectoral policies, as well as development programs and projects that are part of a dynamic mechanization of agriculture in Benin, consider these parameters.

Keywords: Agricultural mechanization, agricultural production, determinant, Benin.

***POSTER SUNUM**

**JELATİN-KARBOKSİMETİL SELÜLOZ KABUK SİSTEMİ KULLANILARAK
ZEYTİNYAĞININ KOMPLEKS KOASERVASYON YÖNTEMİ İLE
KAPSÜLLENMESİ VE FARKLI BİYOTEKNOLOJİK UYGULAMALARININ
ARAŞTIRILMASI**

Dr. Özgür POLAT

Viking Temizlik ve Kozmetik Ürün. Paz.San.Tic.A.Ş., Ar&Merkezi Müdürü

Ceyda HEMEN

Viking Temizlik ve Kozmetik Ürün.Paz.San.Tic.A.Ş., Ar&Ge Merkezi Yöneticisi

Efe Deniz ÖZTÜRK

Viking Temizlik ve Kozmetik Ürün.Paz.San.Tic.A.Ş., Ar&Ge Uzmanı, Ege Üniversitesi Fen
Bilimleri Enst. Biyokimya Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, kabuk malzemesi olarak jelatin (J) ve karboksimetil selüloz (CMC) kullanılarak zeytinyağının kompleks koaservasyon yöntemi ile kapsüllenmesidir. Yapılan denemelerde, zeytinyağının sodyum lauryl sülfat (SLS) ile emülsifiye edilmesi durumunda jelatin-CMC kabuk sistemi kullanılarak kapsüllenebildiği belirlenmiştir. Oluşturulan mikrokapsüller, %25’lik glutaraldehit çözeltisi ile sertleştirilmiştir. Geleneksel olarak çapraz bağlayıcı olarak kullanılan formaldehit yerine; daha az toksik olduğu bilinen ve hem oksijenli hem de oksijensiz ortamda biyo-parçalanabilir olan glutaraldehit kullanılarak, daha doğal ve çevre dostu bir kapsül sistemi tasarlanmıştır. Optik mikroskop görüntüleri ve FTIR sonuçları kapsül oluşumunu kanıtlamaktadır. Tüm parametreler sabit tutularak; sırasıyla, ortamda zeytinyağı ve SLS olmadan yapılan denemelerde kapsül oluşumu gözlemlenmemiştir. pH, kabuk/aktif madde oranı, kabuk malzemesi konsantrasyonu, karıştırma hızı, çapraz bağlayıcı çeşidi ve miktarı, homojenizasyon (emülsifikasyon) oranı gibi çeşitli faktörlerin; görünüş, ortalama partikül boyutu, kapsülasyon verimi, yükleme kapasitesi ve kapsülasyon etkinliği gibi parametrelere nasıl etki ettiği araştırılacaktır. Optimizasyon çalışmaları tamamlandıktan sonra; zeytinyağı içeren farklı kozmetik ürünlerinde formülasyon denemeleri gerçekleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mikrokapsülasyon, kompleks koaservasyon, zeytinyağı.

ABSTRACT

The aim of this study is to encapsulate olive oil by complex coacervation method using gelatin and carboxymethyl cellulose as wall material. In the experiments, it has been determined that olive oil can be encapsulated using gelatin-CMC complex coacervation system if emulsified with sodium lauryl sulfate (SLS). The formed microcapsules are hardened with 25% glutaraldehyde solution. Instead of traditionally used cross-linker agent formaldehyde, more natural and environmentally friendly encapsulation system was designed using glutaraldehyde, which is known to be less toxic and is biodegradable in both oxygen and oxygen free environment. Encapsulation was prooved with optical microscope images and FTIR results. By keeping all parameters constant, there was no capsule formation in experiments without olive oil and SLS, respectively. Some certain factors such as pH, shell / core ratio, wall material concentration, mixing speed, crosslinker type and amount, homogenization (emulsification) rate will be investigated regarding to how it affects kinetic parameters such as appearance, average particle size, encapsulation yield, loading capacity and capsule efficiency. After the optimization studies are completed, formulation trials will be carried out on different cosmetic products containing olive oil.

Keywords: Microencapsulation, complex coacervation, olive

***POSTER SUNUM**

DİMETOAT'IN SIÇAN BEYİN DOKUSU ÜZERİNE TOKSİK ETKİSİ VE FERULİK ASİTİN KORUYUCU ROLÜ

TOXIC EFFECT OF DIMETHOATE ON THE RAT BRAIN TISSUES AND THE PROTECTIVE ROLE OF FERULIC ACID

Tuğba KÖKEN

Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü (Yüksek Lisans Öğrencisi)

Prof. Dr. Yusuf KALENDER

Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü

ÖZET

Dimetoat (O,O-dimetil-S-N-metilkarbamoylmetil fosforoditioat), zirai mücadelede yaygın olarak kullanılan organofosfatlı bir insektisittir. Nüfusun artması ile beraber besine olan ihtiyaç artmış ve beraberinde pestisit uygulamaları büyük boyutlara ulaşmıştır. Buna paralel olarak da dimetoatın kullanımı artmış ve insan ve çevre sağlığı açısından büyük tehlike oluşturmaya başlamıştır. Ferulik asit (FA; 3-metoksi-4-hidroksisinamik asit) çeşitli sebze ve meyvelerde bulunan fenolik bir bileşiktir ve reaktif moleküllerin yok edilmesinde, lipid peroksidasyonunun inhibe edilmesinde ve hücre zarının stabilizasyonunda rol oynamaktadır.

Bu çalışmada dimetoat'ın beyin dokusunda meydana getirdiği oksidatif hasar üzerine ferulik asitin koruyucu etkileri araştırılmıştır. Bu amaçla deney grubu oluşturulmuştur. 1. Grup: Kontrol grubu, 2. Ferulik asit (30 mg/kg gün v.a.) uygulanan grup, 3. Grup: Düşük doz (1/100 LD50) dimetoat uygulanan grup, 4. Grup: Yüksek doz (1/10 LD50) dimetoat uygulanan grup, 5. Grup: Düşük doz dimetoat ve Ferulik asit uygulanan grup, 6. Grup: Yüksek doz dimetoat ve Ferulik asit uygulanan grup. Deney hayvanlarına maddeler 28 gün boyunca günde bir defa verilmiştir. Deneylerin sonunda sıçanların beyin dokularında, oksidatif stres parametreleri olan süperoksit dismutaz (SOD), katalaz (CAT), glutatyon peroksidaz (GPx), glutatyon-S-transferaz (GST) enzim aktiviteleri ile lipid peroksidasyon son ürünü olan malondialdehit (MDA) miktarları gruplar arasında karşılaştırılmalı olarak araştırılmıştır.

Deneylerimizin sonucunda, kontrol grubu ile düşük ve yüksek doz dimetoat uygulanan ratların beyin dokusundaki MDA miktarları ve antioksidan enzim aktiviteleri (SOD, CAT, GPx ve GST), istatistiksel olarak karşılaştırıldığında anlamlı bir fark gözlenmiştir.

Yine düşük ve yüksek doz dimetoat uygulanan gruplar ile düşük ve yüksek doz dimetoat ve ferulik asit verilen gruplar karşılaştırıldığında hem MDA miktarı bakımından hem de SOD, CAT, GPx ve GST enzim aktiviteleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir. Bu çalışmaya dayanarak, ferulik asitin kısmi olarak dimetoat toksisitesini azalttığını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Dimetoat, Ferulik asit, Oksidatif stres, Beyi

ABSTRACT

Dimethoate (O,O-dimethyl-S-N-methylcarbamoylmethyl phosphorodithioate) is an organophosphate insecticide widely used in agricultural control. With the increase in the population, the need for food has increased and pesticide applications have reached great dimensions. In parallel, the use of dimethoate has increased and a great danger has started to occur in terms of human and environmental health. Ferulic acid (FA; 3-methoxy-4-hydroxycinnamic acid) is a phenolic compound found in various vegetables and fruits and plays a role in the elimination of reactive molecules, inhibition of lipid peroxidation and stabilization of the cell membrane.

In this study, the protective effects of ferulic acid on oxidative damage caused by dimethoate in brain tissue were investigated. For this purpose, an experimental group was created. 1. Group: Control group, 2. Ferulic acid (30 mg/kg day v.a) treated group, 3. Group: Low dose of dimethoate (1/100 LD50) treated group, 4. Group: High dose of dimethoate (1/10 LD50) group, Group 5: Low dose of dimethoate plus ferulic acid treated group, Group 6: High dose of dimethoate plus ferulic acid treated group. Experimental animals were given the substances once a day for 28 days. At the end of the experiments, the amounts of superoxide dismutase (SOD), catalase (CAT), glutathione peroxidase (GPx), glutathione-S-transferase (GST) enzyme activities and malondialdehyde (MDA) levels in the brain tissues of rats between the groups investigated comparatively.

As a result of our experiments, a statistically significant difference was observed in the brain tissue of MDA levels and antioxidant enzyme activities (SOD, CAT, GPx and GST) of the control group and low and high dose dimethoate rats. Again, when low and high dose dimethoate groups and low and high dose dimethoate and ferulic acid groups were compared, a statistically significant difference was observed in terms of MDA levels and SOD, CAT, GPx and GST enzyme activities. Based on this study, it is possible to say that ferulic acid partially reduces dimethoate toxicity.

Keywords: Dimethoate, Ferulic acid, Oxidative stress, Brain

***POSTER SUNUM**

POLİMERİK KATKILARIN ÇİMENTO BAZLI MALZEMELER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ POLYMERİC ADMIXTURES FOR CEMENT BASED MATERIALS

Dr. Özgür POLAT

Viking Temizlik ve Kozmetik Ürün. Paz.San.Tic.A.Ş., Ar&Merkezi Müdürü

Ceyda HEMEN

Viking Temizlik ve Kozmetik Ürün.Paz.San.Tic.A.Ş., Ar&Ge Merkezi Yöneticisi

Bekir ÖZKAN

Viking Temizlik ve Kozmetik Ürün.Paz.San.Tic.A.Ş., Ar&Ge Uzmanı, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enst.

Nükleer bilimler Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi

İbrahim Kayahan ÖZBOZKURT

Viking Temizlik ve Kozmetik Ürün.Paz.San.Tic.A.Ş., Ar&Ge Uzmanı, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enst.

Anorganik Kimya Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi

ÖZET

İnşaat endüstrisinin en temel malzemelerinden biri olan beton, çakıl, kum gibi "agrega" denilen maddelerin bir bağlayıcı ve su ile birleştirilmesi ile meydana gelen bir malzemedir. Karışımdaki, su oranının azaltılması betonun basınca olan dayanımını artırır. Ancak düşük su oranına sahip karışımlar akışkan değildir ve düzgün bir şekilde kalıp haline getirilmesi zordur. Bu durumu düzeltebilmek için karışım içerisine süper plastikleştirici (SP) adı verilen polimerler eklenir. 2016 yılına ait veriler incelendiğinde, dünyada yılda yaklaşık 25 milyon ton süper plastikleştirici katkı kullanılmaktadır. Şirketimiz (Viking Temizlik ve Kozmetik A.Ş.) bünyesinde, çevre ve verimlilik esas alınarak yürütülen çalışmalar doğrultusunda, ikisi doğal katkılı olan 3 tür polimer sentezlenmiştir. Polimerlerin ana iskeleti olarak Viking Temizlik ve Kozmetik A.Ş.'de üretilen patentli Huntapol AA polimeri kullanılmıştır. Çalışmada, Huntapol AA polimerinin çiçek yağı, sığır jelatini ve MPEG-5000 ile birlikte reaksiyonu sonucu çeşitli süper plastikleştirici polimerler sentezlenmiştir. Akışkanlık testlerinde kullanmak üzere hazırlanan çimento karışımındaki kum:çimento:su:SP oranı 2:1:0.45:0.02 olarak belirlenmiştir. Akışkanlık testlerinin sonuçları incelendiğinde sentezlenen polimerlerin, ideal bir akışkanlık için betonun su ihtiyacını %15-%30 aralığında azalttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Polimer, Süper Plastikleştirici, Beton Katkısı, Akışkanlık Testi

ABSTRACT

Concrete is one of the most fundamental material in the construction industry, it is made via combining a binder with water and aggregate such as sand or gravel. Decreasing ratio of water in the mixture results increased endurance of the concrete towards pressure. However, lack of water content leads to low fluidity and it prevents the mixture to be mould properly. In order to counter this situation an admixture called super plasticizer (SP) must be put in to the cement based blend. According to the data in 2016, annually 25 million tons of super plasticizer is being used in the world. In our company (Viking Cleaning and Cosmetics CO), a study is conducted based on efficiency and environment. In this study three types of polymer were synthesized. The Huntapol AA polymer, patented by Viking Cleaning and Cosmetics CO. was used as a primary structure of the SPs. Several SP polymers were synthesized by reacting Huntapol AA with sunflower oil, cow gelatin and MPEG-5000 (methoxy polyethylene glycol 5000). The cement mixture used in fluidity tests consist of sand:cement:water:SP in the ratio of 2:1:0.45:0.02. The test results show that the synthesized polymers reduce the water content by %15-%30 percent while keeping the ideal fluidity of the cement mixture.

Key Words : Polymer, Super Plasticizer, Concrete Admixtures, Fluidity Test

***POSTER SUNUM**

PEYNİR ALTI SUYUNDAN FERMANTASYON YOLU İLE ETANOL ÜRETİMİ

Nida ARASAN

Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. S. Ferda MUTLU

Gazi Üniversitesi

ÖZET

Bir süt endüstrisi yan ürünü olan peynir altı suyu (PAS) yüksek kirlilik derecesinde bir atık su olarak nitelendirilmektedir. PAS doğal su sistemlerine doğrudan karıştırıldığında yüksek üretim hacminden ve sahip olduğu yüksek organik içerikten kaynaklanan yüksek biyolojik oksijen ihtiyacı değerinden dolayı ciddi çevresel sorunlara yol açmaktadır. Buna ek olarak, PAS'ın yüksek kimyasal oksijen ihtiyacı değerinden dolayı aktif çamurlu arıtma süreçleriyle arıtılması ekonomik açıdan uygun değildir. PAS tipik olarak %4,5–5 laktoz (k/h), %0,8–1 protein (k/h), %0,06 yağ (k/h) içerir. PAS yüksek üretim hacmi ve zengin içeriği göz önünde bulundurularak, yalnızca bir atık değil değerli ürünlerin üretilebileceği bir kaynak olarak ele alınmalıdır. Bu kapsamda, PAS yüksek laktoz içeriği, kolay ulaşılabilir olması ve yüksek üretim hacminden dolayı temiz, çevre dostu ve fosil yakıtlara alternatif bir yakıt olan biyoetanol üretimi için hammadde olarak uygun görülmektedir. Gün geçtikçe tükenen fosil yakıt rezervleri ve artan fosil yakıt tüketiminden kaynaklanan zararlı gaz emisyonlarındaki artış düşünüldüğünde, biyoetanolün yakıt olarak kullanılması konusu dikkat çekmektedir. PAS'dan etanol üretimi çeşitli mikroorganizmalar kullanılarak fermantasyon yolu ile gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmada, PAS'dan fermantasyon ile etanol üretimi hakkında literatürde yapılan çalışmalar derlenmiş, çeşitli işletim parametreler, mikroorganizma seçimi ve fermantasyon ortamının seçimi başta olmak üzere fermantasyon verimini etkileyen faktörler belirlenmiştir. Çoğunlukla çeşitli maya türleri ve bazı bakteriler olmak üzere fermantasyon yoluyla etanol üretebilen çok sayıda mikroorganizma bulunmaktadır. Literatürde, laktozdan etanol üretimi için en çok kullanılan mikroorganizmalar *Kluyveromyces marxianus*, *Candida pseudotropicalis* ve *Saccharomyces cerevisiae* isimli mayalardır. Bu mayalardan *K. marxianus* ve *C. pseudotropicalis* laktozu doğrudan kullanabilirken, *S. cerevisiae* laktozu doğrudan kullanamaz. Bu nedenle, *S. cerevisiae* ile PAS'dan etanol üretimi için fermantasyon aşamasından önce laktozun glikoz ile galaktoza parçalanmasını içeren bir hidroliz işlemi gerekir. Buna karşın, *S. cerevisiae* bahsi geçen diğer mayalara göre daha yüksek etanol toleransına sahiptir. Çalışmanın deneysel aşamasında, literatürden elde edilen bilgiler ışığında *K. marxianus* kullanılarak PAS'dan etanol üretimi gerçekleştirilecektir. Başlangıç laktoz derişimi, sıcaklık ve ortam pH'sı parametrelerinin fermantasyon verimi üzerine etkisi incelenerek, PAS permeatından fermantasyon yolu ile etanol üretiminde optimum koşulların belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Peynir altı suyu, peynir altı suyu permeatı, maya, fermantasyon, biyoetanol

*POSTER SUNUM

KORONER ARTER HASTALARINDA SIKLIKLA KULLANILAN İLAÇLARIN VE LİPİT PROFİLLERİNİN KRUPPEL BENZERİ FAKTÖR 2 DÜZEYLERİNE ETKİSİ**Dr. Ulaş DEĞİRMENCİ**

Mersin Üniversitesi

Dr. Metin YILDIRIM

Mersin Üniversitesi

Onur ÖZTORNACI

Mersin Üniversitesi

Prof. Dr. Bahar TAŞDELEN

Mersin Üniversitesi

Prof. Dr. Dilek ÇİÇEK YILMAZ

Mersin Üniversitesi

Prof. Dr. Ali Erdiñç YALIN

Mersin Üniversitesi

Prof. Dr. Serap YALIN

Mersin Üniversitesi

ÖZET

Dünya genelindeki ölümlerin başlıca nedeni olan kardiyovasküler hastalıklar ülkemizde de sıklıkla görülmektedir. Koroner arter hastalığı (KAH) kalbi besleyen koroner arterlerde ortaya çıkan tıkanıklık sonucunda miyokartta iskemi oluşması ve iskemi sonucunda ortaya çıkan nekrozun yaygınlığına bağlı olarak gelişen komplikasyonlar olarak tanımlanmaktadır. Koroner arterlerin iç yüzeyi endotel hücreleriyle kaplıdır. Endotelyum selektif geçirgenlik, kan pıhtılaşması, immün hücrelerin vücudun spesifik bölgelerine sevk edilmesi gibi birçok fizyolojik işlergeyi düzenlemektedir. Endotel hücre disfonksiyonu ateroskleroz oluşumunda merkezi rol oynamaktadır. Çinko parmak motif transkripsiyon faktörleri ailesi üyelerinden olan Kruppel benzeri faktör 2'nin endotel biyolojisinde; adezyonu, trombotik fonksiyonu, proliferasyonu, migrasyonu, anjiyogenezi, vazoreaktiviteyi ve vasküler tonusu düzenleme gibi önemli fonksiyonlarının olduğu son yıllarda yapılan araştırmalarda ortaya konulmuştur. Çalışmamızda koroner arter hastalarında sıklıkla kullanılan statin, antihipertansif, antidiyabetik, antitrombotik, antiiskemik ilaçların ve bireylerin lipit profillerinin serum Kruppel benzeri faktör 2 düzeylerine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık, Araştırma ve Uygulama Merkezi Kardiyoloji Anabilim Dalı Polikliniğinde koroner anjiyografi yapılan 191 birey çalışmaya dahil edilmiştir. Koroner arterlerinin herhangi birinde %70 ve üzeri darlık tespit edilen 92 birey KAH grubunu, darlık tespit edilmeyen 99 birey ise kontrol grubunu oluşturmuştur. Serum lipit profilleri enzimatik kolorimetrik, KLF2 düzeyleri sandviç enzim bağlı immünoassay yöntemiyle belirlenmiştir. Çalışma sonuçlarımıza göre; TG ve VLDL düzeyleri sırasıyla 136,5 ve 27,3 mg/dL altında olduğunda serum KLF2 düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p=0,023$). Antihipertansif, antidiyabetik, antitrombotik ve antiskemik grubu ilaç kullanımının serum KLF2 düzeyini arttırdığı ancak artışın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$). KAH ile serum KLF2 düzeylerinin ilişkisinin ortaya konulabilmesi için daha geniş çalışma gruplarıyla yapılacak olan araştırmaların KAH'nın tedavisinde KLF2'nin yeni bir teröpatik hedef olup olmadığının anlaşılmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Koroner arter hastalığı, ateroskleroz, endotel, Kruppel benzeri faktör 2, statin, LDL.

ABSTRACT

Cardiovascular diseases, which are the main cause of death worldwide, are also seen in our country. Coronary artery disease (CAD) is defined as the complications of myocardial ischemia as a result of occlusion of the coronary arteries supplying the heart and the extent of necrosis as a result of ischemia. The inner surface of the coronary arteries is covered with endothelial cells. The endothelium regulates many physiological functions such as selective permeability, blood clotting, delivery of immune cells to specific areas of the body. Endothelial cell dysfunction plays a central role in the formation of atherosclerosis. Kruppel-like factor 2, which is a member of the family of zinc finger motif transcription factors, has been shown to have important functions in the endothelial biology in recent years, such as regulation of adhesion, thrombotic function, proliferation, migration, angiogenesis, vasoreactivity and vascular tone. In our study, it was aimed to investigate the effect of statin, antihypertensive, antidiabetic, antithrombotic, antiischemic drugs, which are frequently used in coronary artery patients and lipid profiles of individuals on serum Kruppel-like factor 2 levels. 191 individuals who underwent coronary angiography at Mersin University Faculty of Medicine, Department of Cardiology, Health, Research and Application Center were included in the study. 92 patients with stenosis of 70% or more in any of the coronary arteries constituted the CAD group and 99 subjects without stenosis were the control group. Serum lipid profiles were determined by enzymatic colorimetric method and KLF2 levels were determined by sandwich enzyme bound immunoassay. Serum KLF2 levels were found to be higher when TG and VLDL levels were below 136.5 and 27.3 mg / dL, respectively ($p=0.023$). It was found that the use of antihypertensive, antidiabetic, antithrombotic and antischemic drugs increased serum KLF2 level but the increment was not statistically significant ($p>0,05$). In order to reveal the relationship between CAD and serum KLF2 levels, it is thought that the researches to be conducted with larger study groups will provide an understanding of whether KLF2 is a new therapeutic target in the treatment of CAD.

Keywords: Coronary artery disease, atherosclerosis, endothel, Kruppel-like factor 2, statin, LDL.

*POSTER SUNUM

**KOBALT VE DEMİR İLE MODİFİYE EDİLMİŞ SİLİKA DESTEKLİ HETEROJEN
KATALİZÖR SİSTEMLERİ KULLANARAK DİOKTİL TEREFTALAT SENTEZLENMESİ**
SYNTHESIS OF DIOCTYL TEREPHTHALATE BY USING COBALT AND IRON MODIFIED
SILICA SUPPORTED HETEROGENEOUS CATALYST SYSTEMS

Dr. Özgür POLAT

Viking Temizlik ve Kozmetik Ürün. Paz. San. Tic. A.Ş., Ar&Ge Merkezi Müdürü

Ceyda HEMEN

Viking Temizlik ve Kozmetik Ürün. Paz. San. Tic. A. Ş., Ar&Ge Merkezi Yöneticisi

İbrahim Kayahan ÖZBOZKURT

Viking Temizlik ve Kozmetik Ürün. Paz. San. Tic. A.Ş., Ar&Ge Uzmanı, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enst.

Kimya Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi

ÖZET

Dioktil tereftalat (DOTP), mükemmel fiziksel ve mekanik özellikleri, zayıf uçuculuğu ve son derece yalıtkan olması gibi sebeplerden ötürü başta PVC sektörü olmak üzere endüstride birçok alanda, diğer plastikleştiricilere kıyasla daha çok tercih edilmektedir. DOTP, reaktif olarak tereftalik asit ve 2-etil hekzanol kullanılarak sentezlenmekte fakat bu klasik yöntem, uzun reaksiyon süreleri, yüksek enerji tüketimi, düşük ekonomik verimlilik gibi kısıtlamalar içermektedir. Son yıllarda çevre dostu popüler bir kimyasal bozundurma tekniği olan polietilen teraftalat(PET) bozundurulması ile DOTP eldesi, bu bağlamda yaşanan kısıtlamaların üstesinden gelebilecek bir çözüm ortağı olarak görülmektedir. Daha önceki çalışmada atık PET, 2-etil hekzanol kullanılarak, tarafımızca geliştirilen silika bazlı heterojen katalizör sistemi ile bozundurulmuş (atmosfer basıncı, 185-200 °C, kütlece %25-30 katalizör yüklemesi, 4-6 saat reaksiyon süresi içereni reaksiyon koşulları altında) ve oldukça yüksek dönüşümler ile DOTP elde edilerek rapor edilmiştir. Bu çalışmada ilgili katalizör sistemi ucuz, kolay ulaşılabilir kobalt ve demir tuzları kullanılarak modifiye edilmiş, %1-5 arası düşük katalizör yüklemeleri ve iyileştirilmiş reaksiyon koşulları ile hem PET'in kimyasal olarak bozundurulması ve hem de klasik yöntem ile DOTP sentezi rapor edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dioktil tereftalat, Plastikleştirici, Heterojen Katalizör

ABSTRACT

When compared to other plasticizers, dioctyl terephthalate (DOTP) has been preferred in many areas in the industry, especially in the PVC industry, for reasons such as excellent physical and mechanical properties weak volatility and high insulating properties. DOTP has been synthesized by using terephthalic acid and 2-ethyl hexanol as reagents, but this classical method includes restrictions such as long reaction times, high energy consumption, low economic efficiency. In recent years, DOTP production via chemical degradation of polyethylene terephthalate (PET) which is a popular, environmentally friendly chemical degradation technique, is seen as a solution partner that can overcome the restrictions experienced in this context. In the previous study, waste PET has been degraded by a silica-based heterogeneous catalyst system by 2-ethyl hexanol (Reaction conditions: Atmospheric pressure, 185-200 °C, 25-30% catalyst loading by mass, 4-6 hours) and reported by obtaining DOTP with very high conversions. In this study, the relevant catalyst system has modified using inexpensive, easily accessible cobalt and iron salts and, both chemical degradation of PET and the classical DOTP synthesis have been carried out and reported with 1 and 5% low catalyst loading and enhanced reaction conditions.

Keywords: Dioctyl terephthalate, Plasticizers, Heterogeneous Catalyst

***POSTER SUNUM**

KARACİĞER HASTALIĞININ ETYOLOJİSİ.**Dr. Karimova Rəna Cabbar Kızı****Azerbaycan Tıp Üniversitesi
Shahmammadova Sevinc Osman Kızı****Azerbaycan Tıp Üniversitesi****Hasanova Humar Aliövsət Kızı****Azerbaycan Tıp Üniversitesi****Iskandarova Zülfiyyə Şamil Kızı****Azerbaycan Tıp Üniversitesi**

Karaciğer vücuttaki çiftsiz en büyük organdır. Hesaplamalara göre, karaciğer vücutta 500'den fazla farklı fonksiyon gerçekleştirir. Karaciğer fonksiyonu çok çeşitlidir. Karaciğer koruyucu bir işlevdir - Kupfer hücreleri retikulum-endotelyal sisteme aittir ve fagositoz oynar. Karaciğer vücudun biyokimyasal bir laboratuvarıdır. Bu karaciğerin ana işlevlerinden biridir. İşte vücudun hayatta kalması için gerekli olan proteinleri, yağları ve diğer proteinleri maddeler sentezlenir (Гараев Г.И., Керимова Р.Дж, 2013).

Karaciğer yağların sindirimi için gerekli olan safra üretir ve vücut için gerekli olan besinler karaciğerde toplanır ve gerektiğinde organizma tarafından kullanılır. Bu maddeler karaciğere ayrışır ve metabolizmanın bir sonucu olarak vücuda gelen toksin ve toksinler, bunlara ve toksinlere ayrılır. Bu nedenle, karaciğerde meydana gelen patolojiler vücutta kendini gösterir (Əliyev Ə.Н, 2004).

Karaciğer Sirozu

Siroz, karaciğer dokularını tanımlayan bir kavramdır. Siroz sırasında, karaciğerin normal işleyişini koruyan hücre sayısı azalır ve doku skar dokusu ile değiştirilir. Karaciğer, çeşitli nedenlerle ortaya çıkan inflamatuvar bir sürecin bir sonucu olarak oluşur. Sirozun erken aşamalarında karaciğer normal işlevlerini yerine getirir. Bununla birlikte, sirotik değişiklikler arttıkça, karaciğer Siroz, çeşitli nedenlerden dolayı karaciğerdeki kronik karaciğer iltihabının bir sonucu olarak oluşur. Karaciğer, iltihaplanma sırasında kendini kurtarmaya çalışır, bu da parankiminde skar dokusu oluşumuna neden olur. Zaman geçtikçe, karaciğerin normal işlevini yerine getirmesi zorlaşır. Karaciğer şiddetlendikçe, artık düzgün çalışamaz ve hayati fonksiyonları yerine getiremez (Аксельрод А.Г, 2002). Sirozun nedenlerini ve risk faktörlerini zamanında bilmek önemlidir.

Karaciğerdeki iltihaplanma nedenleri - alkol alımı, Hepatit B, Hepatit C, kistik fibroz, safra kanalı

dilatasyonu ve kasılması, vücutta demir birikimi, bağışıklık sistemi bozuklukları, enerji bozuklukları olur. Organizmanın enfeksiyonlarla mücadelede zor bir zamanı vardır, bu da metabolizmanın bozulmasına neden olabilir. Karaciğer kandaki toksinleri gideremediğinden, bu toksinler vücutta, özellikle beyinde sorunlara neden olur.

Hepatit

Hepatit, karaciğerin enflamatuvar bir hastalığıdır, toksik hepatit, bulaşıcı kökenli hepatit ve otoimmün hepatit içerir. Hepatitin toksik kökenli - belirli ilaçların, alkolün kullanımı sırasında uzun süre ortaya çıkar. Bulaşıcı hepatit - hepatit virüsleri ve influenza virüsü, herpes virüsü veya diğer virüsler gibi diğer virüslerden kaynaklanabilir (Агзамова Г.С., Алиева А.М., 2009). Toksik hepatit hem endojen, hem de ekzojen olduğundan, ekzojen ve endojen hepatit olmak üzere iki gruba ayrılırlar (Qarayev Q.Ş., Ömərov İ.O., 2006).

Ekzojen hepatite neden olan birçok faktör vardır. Bunların çoğu çeşitli toksik ürünlere maruz kalan insanlar arasında düzenli olarak görülür. Bu tür hepatit, toksik maddelerin üretiminde rol alanlar arasında daha yaygın olduğundan, bu tür hepatit bazen endüstriyel hepatit olarak da adlandırılır (Qarayev Q.Ş., Ömərov İ.O., 2006; Агзамова Г.С., Алиева А.М., 2009).

Endojen hepatit sırasında metabolik süreçlerin bozulması sonucu vücutta toksik maddelerin birikmesi patolojik sürecin gelişmesine katkıda bulunur. Çoğu zaman, patoloji derinleştikçe, karaciğer iskemisi oluşur ve endojen zehirlenmeye neden olur. Bundan, dokunun uzun süreli iskemisinin yeni bir toksik madde kaynağı oluşturduğu ve ortaya çıkan kusurun endojen zehirlenmenin gelişimini hızlandırdığı sonucuna varılabilir (Керимова Р.Дж., Гараев Г.Ш., 2013). Endojen hepatit, vücuttaki patolojik süreç sırasında bozulmuş metabolizma ve toksik maddelerin birikmesinden kaynaklanan zehirlenme nedeniyle gelişir.

İskemik hepatit

İskemik hepatit, akut hipoperfüzyona bağlı yaygın karaciğer hasarını ifade eder. Şok veya bozulmuş hemodinamiğe neden olan herhangi bir patoloji veya hastalık, iskemik karaciğer hasarına neden olabilir. Çeşitli çalışmalara göre, iskemik hepatitin sadece % 50'si şok nedeniyle gelişir. Daha şiddetli ve uzun süreli iskeminin bir sonucu olarak nekroz, hepatositlerin orta bölgesine kadar uzanabilir (Zhang W., Yin W., Zhang L et al., 2009).

Karaciğer iskemisi

İskemi, toksik hepatitin ana komplikasyonlarından biri olarak kabul edilir, aynı zamanda karaciğer

hücrelerinin yağ distrofisi ve nekrozu gelişir. Sonuç olarak, karaciğer içi hemodinamiği bozulur ve ileri süreç, karaciğer hücrelerinin doku bölgelerinde metabolit birikimi ile sona erer. Vücuda zararlı eksojen yolların neden olduğu hepatit, sıklıkla karaciğer iskemisine neden olur. İskemi bölgesine kan akışına yol açan arterlere karşı direncin büyük ölçüde arttığı ve kanın kollateral akışının ciddi şekilde zayıfladığı tespit edilmiştir. Arteriyel arterlerin düz kaslarının gevşeme sürecinin bozulmasından kaynaklanabilir (İsgəndərov E.A., 2012; Керимова Р.Дж.,Гараев Г.И., 2013). Kanla taşınan arterlerde artan direnç intrakraniyal basıncı azaltır ve iskemi bölgesinde vasküler kasılma koşulları yaratır. Fonksiyonel kılcal damarlar plazmatik iken, kafa içi basıncının düşürülmesi sonraki kapanmalarına yol açar. Kılcal damarlar içindeki basıncın bir sonucu olarak, sıvının damarlardan dokulara süzülmesi ve sıvının dokulardan damarlara emilmesi azalır, böylece lenfin iskemiden tam durgunluğa akışı azalır.

İskemi sırasında amino asitlerin hızlı ayrışması, vücudun normal işlevlerinin korunmasında önemli bir rol oynayan biyogenik amino ürünlerini değiştirir ve bu da hücredeki biyokimyasal süreçleri olumsuz yönde etkileyen amonyak birikimine neden olur. Sürecin derinleşmesi nedeniyle karaciğer bir olgunlaşma geliştirir. Patolojik süreç ilerledikçe, olgunlaşmanın arka planında daha ciddi yapısal değişiklikler gözlenir. Sinüzoid boşluğu çevreler ve hepatositlerin yağ ve protein distrofisi, interlobüler ayrılmanın çıkışı görülür. Bu arka plana karşı, kalp nekrozu gelişir. Karaciğerdeki hepatik nekroz ve hepatositlerin çevresindeki glikojen rezervinin azaldığı tespit edilmiştir. Glikojen rezervlerinin azaltılması vakuollerde asit fosfotaz birikmesine katkıda bulunur. İskeminin neden olduğu karaciğer dokusundaki değişikliklerden biri, bireysel yıldız şekilli retikulo endotelyositlerin (Kupfer hücreleri) büyüklüğündeki artış ve bunların kılcal duvarlardan salınmasıdır. İskemi belirtileri esas olarak bozulmuş lokal kan dolaşımı ve bozulmuş metabolizma ile ilişkilidir. Bozuklukların doğası, iskeminin gelişim yeri ve zamanına bağlıdır. Farklı dokular kan sağlama eksikliklerine ve hipoksiye karşı çok hassastır (İsgəndərov E.A., 2012).

Karaciğerin nekrotik kısmının radikal tedavisi için, karaciğer nakli veya karaciğerin fonksiyonel olmayan kısmının rezeksiyonu en uygun tedavi olarak yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu cerrahi prosedürler optimal bir tedavi seçeneği olmasına rağmen, hem rezeksiyon hem de transplantasyon ile ilgili bir takım problemler vardır. Böylece, karaciğere cerrahi prosedür yoluyla giren hepatoduodenal ligament de dahil olmak üzere bir dizi damar, kan akışını geçici olarak bloke etmek için kompresyona tabi tutulur

(Gulec B., Coskun K., Yigitler C. et al., 2008; Olivier de R., Kuno L., Pierre-Alain C., 2009). Ameliyat sırasında geçici olmasına rağmen karaciğer iskemisi ortaya çıkar. Postoperatif dönemde, reperfüzyonla karaciğerin farklı aralıklarla kan akışı düzelir(Şahbazov R.O., Karakayah H., Haberal N., 2009). Bununla birlikte, iskemi sırasında, dokularda biriken metabolitler kan dolaşımı yoluyla karaciğere

yayılır ve bu da reperfüzyon sendromunun oluşumunda önemli bir rol oynar (Emre M., Erdogan H., Fadillioglu E., 2006; Korkmaz A., Kolankaya D., 2009). Bu sendrom, nakil reddine, enflamatuar sürece ve hatta nakledilen organın kaderini çözen hepatositlere nekrotik hasara neden olabilir (Wang N., Lu J., He X., 2009).Ciddi hasara rağmen, iskemik olay ortadan kaldırıldıktan sonra karaciğer mimarisi normalleştirilebilir.

Karaciğer enfarktüsü

İskemik hepatitin aksine, hepatik kalp hastalığı karaciğerin lokal bir hepatik hasarıdır. İskemik hepatitte disfonksiyonel karaciğer hasarı vardır (Zhang W., Yin W., Zhang L., 2009). Karaciğer çift kan kaynağına sahip olduğundan, karaciğer enfarktüsü diğer iskemik lezyonlardan daha az yaygındır. Bununla birlikte, son yıllarda laparoskopik kolestazektomi, karaciğerin kimyasal embolizasyonu ve karaciğer transplantasyonu gibi yeni teknolojiler nedeniyle karaciğer enfarktüsünde bir artış olmuştur (Gulec B., Coskun K., Yigitler C., 2008). Bunun nedeni karaciğerin bir kısmına kan akışının ihlalidir. İskemik hepatit durumunda, sistem perfüzyon veya oksijenasyondaki bir azalmanın bir sonucu olarak gelişir. Hepatik arterin sağ karaciğeri besleyen dalları yaralanmaya daha duyarlıdır. Karaciğer enfarktüsü sırasında, karaciğer dokusunun histolojik incelemesi, hepatositler, portal damarlar ve merkezi damarlar dahil olmak üzere merkezi bölgenin tam pıhtılaşma nekrozunu ve etrafındaki enflamatuar reaksiyon alanını ve enflamatuar yanıt bölgesi çevresindeki duyuşal nekroz alanını içerir. Karaciğer enfarktüsünde hepatik asinusun üç bölgesine de hasar verilmesi onu iskemik hepatitten ayırır.

N. Wang ve yardımcı yazarlar tarafından sunulan verilere göre, 20 yıl boyunca yapılan 18230 yarıkürede karaciğer enfarktüsü (% 0.13) gözlenmiştir. Hastalık tromboz, pulmoner arter embolisi (QCA), kazayla kapanma ve hatta çökme ile ilişkilidir. QCI, QCA'nın yanlışlıkla kapatılması veya trombozunun bir sonucu olarak gözlenir. Karaciğere kan akışının kesilmesinin bir sonucu olarak, SCC'ye iskemik sinüzit denir (Wang N., Lu J., He X. et al., 2009).

İskemik kolanjiyopati

Hepatik arter büyük safra kanallarına kan sağlar. Sonuç olarak, kan akışını engellemek iskemik kolanjiyopatiye yol açar. Bu durumlarda, en sık etkilenen büyük çaplı karaciğer kapısı, karaciğer içi ve hepatik safra kanallarıdır. İskemik kolanjiyopatinin en yaygın nedeni karaciğer naklidir. Özellikle iskemik kolanjit riski, bir kalp vericisinden karaciğer transplantasyonundan sonra daha yüksektir (Olivier de R., Kuno L., Pierre-Alain C., 2009; Wang N., Lu J., He X. et al., 2009). İskemik kolanjiyopati vakalarında, hepatik biyopsi nadiren teşhis edilmesine yardımcı olur ve sıklıkla karışık bilgi sunar,

çünkü histolojik inceleme sadece safra kanalı tıkanıklığını ortaya çıkarır. Histolojik inceleme iskemik süreçle ilgili herhangi bir spesifik bulgu ortaya koymaz. İskemik kolanjiyopatinin histolojik özellikleri arasında iskemik safra kesesi nekrozu, nekroz içermeyen kolanjit, safra sedimantasyonu ve safra fibrozu bulunur. Bütün bunlardan, karaciğerin vücudun çok önemli bir organı olduğu ve işlevinin bozulmasının birçok durumda gerçek bir felakete yol açabileceği açıktır.

Bu nedenle, doğa güvenilir korumasını üstlenmiştir. Karaciğer yüksek derecede dirence ve yaralanma sonrası iyileşme yeteneğine sahiptir. Vücuttaki hiçbir organ, karaciğer gibi, hücreleri yeniden üretme ve yenileme yeteneğine sahip değildir.

Bu vücudun $\frac{3}{4}$ kısmının çıkarılmasından sonraki birkaç hafta içinde, kendini tamamen kurtarma yeteneğine sahiptir. Bununla birlikte, bu şaşırtıcı özelliğe rağmen, çeşitli karaciğer hastalıklarının geliştiği zararlı faktörlere sürekli maruz kalmanın bir sonucu olarak kendini yenileme işleviyle baş edememektedir.

KAYNAKLAR

Əliyev Ə.H. Peritoneal intoksikasiya zamanı qaraciyərin limfodinamikasında və qan təchizatında baş vermiş dəyişikliklər // Sağlamlıq, 2004, № 7, s. 17-19

İsgəndərov E.A. Sirroz modeli fonunda qaraciyərin rezeksiyası zamanı orqanın mikrosirkulyasiyasının bərpası istiqamətində işemik prekondisioninqin aparılması // Azərbaycan Tibb Jurnalı, 2012, № 2, s. 66-70

Qarayev Q.Ş., Ömərov İ.O. Kəskin peritonit zamanı endogen intoksikasiya nəticəsində qaraciyərdə baş verən morfofunksional pozğunluqların korreksiya metodları // Cərrahiyyə, 2006, № 1, s. 80-85

Şahbazov R.O., Karakayah H., Haberal N. və b. Qaraciyərin işemik-reperfizion zədələnmələrinin qarşısının alınmasında istifadə olunan fosfolipidlərin qaraciyərin funksional göstəricilərinə təsiri // Azərbaycan Tibb jurnalı, 2009, № 3, s. 96-99

Агзамова Г.С., Алиева А.М. Клинические особенности течения токсических гепатитов и их лечение // Медицина труда и промышленная экология, 2009, № 12, с. 44-47

Аксельрод А.Г. Медикаментозная коррекция синдрома портальной гипертензии при

хроническом активном гепатите и циррозе печени: Автореф. дис. ... канд. мед. наук. М.: 2002, 28с.

Гараев Г.Ш., Керимова Р.Дж. Состояние белкового обмена в крови в динамике хронической интоксикации / Міжнародної науково-практичної Конференції, фармацевтичні та медичні науки; актуальні питання. Дніпропетровськ, 2013, с. 21-22

Керимова Р.Дж., Гараев Г.Ш. Изменение некоторых показателей белкового обмена в условиях хронической интоксикации в зависимости от длительности ишемии печени // Клінічної лабораторної медицини, 2013, т. 8, № 4, с. 139-145

Emre M., Erdogan H., Fadillioglu E. Effect of BQ-123 and Nitric Oxide Inhibition on Liver in Rats after Renal Ischemia-Reperfusion Injury // Gen. Physiol. Biophys., 2006, v. 25, p. 195-206

Gulec B., Coskun K., Yigitler C. et al. Ischemia Reperfusion Injury in the Liver During Renal Transplantation // Does Perfusion Solution Play Any Role? Transplant. Proc, 2008, v. 40, p. 59-62

Korkmaz A., Kolankaya D. Protective Effect of Rutin on the 80 J. Med. Plant. Res. Ischemia /Reperfusion Induced Damage in Rat Kidney // J. Surg. Res. 2009. doi:10.1016 / j. jss. 03. 022

Olivier de R., Kuno L., Pierre-Alain C. Preconditioning, Organ Preservation, and postconditioning to prevent ischemia-reperfusion injury to the liver // Liver transplantation., 2009, v. 15, p. 1172-1182

Wang N., Lu J., He X. et al. Effects of ischemic postconditioning on reperfusion injury in rat liver grafts after orthotopic liver transplantation // Hepatol Res., 2009, v. 39, p. 382-390

Zhang W., Yin W., Zhang L et al. Preconditioning and postconditioning reduce hepatic ischemia-reperfusion injury in rats // Hepatobiliary Pancreat Dis Int., 2009, v. 8, p. 586-590.

HATAY, KAHRAMANMARAŞ VE OSMANİYE İLLERİNİN YEREL ASMA (*VITIS VINIFERA* SUBSP. *SATIVA*) GEN KAYNAKLARININ BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF LOCAL GRAPES (*VITIS VINIFERA* SUBSP. *SATIVA*) GENE SOURCES OF HATAY, KAHRAMANMARAS AND OSMANIYE PROVINCES

Dr. Muhammet Ali GÜNDEŞLİ

Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZET

Türkiye, asmanın gen merkezi olmasının yanında eski ve köklü bir bağcılık kültürüne sahiptir. Özellikle Doğu Akdeniz Bölgesi bağ yetiştiriciliği için elverişli iklim ve toprak koşullarına ve çok zengin yerel üzüm çeşidi potansiyeli sahiptir. Aynı zamanda ekonomik anlamda önemli bir merkez konumdadır. Ancak, son yıllarda kentleşme, göç ve halkın sosyo ekonomik nedenlerden dolayı bu zenginlik yok olma ile karşı karşıyadır. Bu nedenle yerel üzüm çeşitlerinin/ genotiplerin muhafaza altına alınması amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Bu çalışma, Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinde üretici bağlarında gözlenen ve uzun yıllardan beri üreticilerin kullandıkları yerel çeşitleri 2011-2016 yılları arasında surveyler yaparak belirlenmiştir. Çalışma sonucunda önemli yerel çeşitlerden, Hatay ilininden 30 adet Ala Bakrası, At memeği, Ayvazyan, Bahrusi, Barutcu Karası, Beşikci karası, Beytül hamam, Caferi Cıralı, Confoisi, Devegözü, Hatun parmağı, İncit, İt karası, Kara üzüm, Kavak, Kösehalil Kelali, Pafi, Perpir, Rumi, Rui, Salt, Sergi Karası, Sıkma, Şam, Şıh, Şiddi, Özeri; Kahramanmaraş'tan 19 adet Ağ sergi, Ağmahrabaşı, Azezi, Bandırma, Devegözü, Eşşek üzümü, Horoz yüreği, Kabak, Kabarcık, Kara sergi, Kırmızı, Karayılan, Kıtır, Lanlan karası, Oğlak karası, Zeytin karası; Osmaniye'den 5 adet: Kızıl, Osmanlı, Papazkarası, Sivrikara, Şam gibi yerel çeşitler/genotipler de tespit edilmiştir. Çeşitlerden çoğaltma materyalleri alınarak fidanlar elde edilmiş ve bu fidanlar etiketlenerek bilgileri kayıt altına alınarak 'Koleksiyon Bağı' Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü arazisinde oluşturulmuştur.

Anahtar kelimeler: Üzüm çeşidi, Genetik kaynak, Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye

ABSTRACT

Turkey, as well as being the center of the grapevine gene has an old culture of viticulture. Especially the Eastern Mediterranean Region has favorable climate and soil conditions and very rich local grape variety for vine cultivation. It is also an economically important center. However, in recent years, this wealth is facing extinction due to urbanization, migration and socio-economic reasons of the people. This study has been determined by conducting surveys between 2011-2016 in the local varieties that have been observed in the producers' vineyards in Hatay, Kahramanmaraş and Osmaniye provinces in Turkey. As a result of the study that were also defined such as Ala Bakrası, At memeği, Ayvazyan, Bahrusi, Barutcu Karası, Beşikci karası, Beytül hamam, Caferi Cıralı, Confoisi, Devegözü, Hatun parmağı, İncit, İt karası, Kara üzüm, Kavak, Kösehalil Kelali, Pafı, Perpir, Rumi, Rui, Salt, Sergi Karası, Sıkma, Şam, Şıh ,Şiddi ,Özeri in Hatay province; Ağ sergi, Ağmahrabaşı, Azezi, Bandırma, Devegözü, Eşşek üzümü, Horoz yüreği, Kabak, Kabarcık, Kara sergi, Kırmızı ,Karayılan, Kıtır, Lanlan karası ,Oğlak karası, Zeytin karası in Kahramanmaraş province and Kızıl, Osmanlı, Papazkarası, Sivrikara, Şam in Osmaniye province in Turkey. Propagation materials were obtained from the varieties and seedlings were obtained and these saplings were tagged, and their information was recorded, and the Local Grape Germplasm Collection was created on the land of the Eastern Mediterranean Agricultural Research Institute.

Keywords: Grape variety, Genetic source, Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye